

ORSON SCOTT CARD

navele pământului

Al treilea volum din seria ÎNTOARCEREA ACASĂ

NAUTILUS

1. **ORSON SCOTT CARD**

1. **Navele Pământului**

THE SHIPS OF THE EARTH

Traducere din limba engleză
Antuza Genescu

N E M I R A

NAUTILUS
science fiction

În seria ÎNTOARCEREA ACASĂ au mai apărut:

Amintirea pământului

Chemarea pământului

Orson Scott Card s-a născut la 24 august 1951, în Richland, Washington. Descinde din primii mormoni americani și a fost misionar în Brazilia pentru Biserica lui Isus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă. Și-a început cariera literară ca poet, a fost atras de dramaturgie și a adaptat opere literare pentru teatrul radiofonic, apoi a scris piese originale. După ce și-a înființat propria companie teatrală, Card a lucrat pe postul de corector, apoi de redactor la Editura BYU Press. A devenit scriitor liber-profesionist după ce a semnat primele contracte pentru două romane SF. *Jocul lui Ender* și continuarea sa. *Vorbitor în numele morților*, au primit premiile Hugo și Nebula, Card fiind astfel singurul câștigător al celor mai importante premii SF, în doi ani consecutivi. De asemenea, a obținut Premiul John W. Campbell pentru cel mai bun tânăr autor în 1978. Dintre lucrările sale amintim: *Jocul lui Ender* (premiile Nebula, 1985, Hugo și SF Chronicle în 1986), „Hatrack River” (Premiul World Fantasy, 1987), *Vorbitor în numele morților* (premiile Nebula, 1986, Hugo, Locus și SF Chronicle în 1987 și Kurd Lasswitz, Germania, 1989), „Eye for Eye” (premiile Hugo, 1988, și Seiun, Japonia, 1989), *Seventh Son* (premiile Mythopoeic Society și Locus în 1988 și Ditmar, Australia, 1989); *Redprophet* (Premiul Locus, 1989), „Lost Boys” (Premiul Locus, 1990), *How to Write Science Fiction and Fantasy* (Premiul Hugo, 1991), *Maps in a Mirror: The Short Fiction of Orson Scott Card* (Premiul Locus, 1991), „Jocul lui Ender” (Premiul Ignotus, Spania, 1994), *Alvin Journeyman* (Premiul Locus, 1996), *Patwatch: The Redemption of Christopher Columbus* (Premiul Geffen, Israel, 1999); *The Chronicles of Alvin Maker* (Premiul Imaginaire, Franța, 2000), *Umbra lui Ender* (Premiul Geffen, Israel, 2001). În prezent, Card lucrează la scenariul unui film inspirat de *Jocul lui Ender*.

CUPRINS

ORSON SCOTT CARD 2

Navele Pământului 2

PROLOG 5

1. LEGEA DESERTULUI 8

2. A LEGA SI A DEZLEGA 28

3. VÂNĂTOAREA 54

4. POMUL VIEȚII 88

5. CHIPUL PĂSTRĂTORULUI 106

6. ARME 140

7. ARCUL 174

8. BELȘUG 211

9. PERIMETRUL 229

10. COMANDANT DE NAVĂ 269

Computerul principal al planetei Harmony era, în sfârșit, plin de speranță. Ființele umane alese fuseseră adunate la un loc și scoase din orașul Basilica. Acum porneau în prima din cele două călătorii. Aceasta le va duce prin deșert, prin Valea Focurilor, spre vârful sudic al insulei cândva numite Vusadka, într-un loc în care nicio ființă umană nu mai pusese piciorul de patruzeci de milioane de ani. A doua călătorie va începe de acolo și le va duce, peste o mie de ani-lumină, spre planeta natală a speciei umane, Pământul, părăsită cu patruzeci de milioane de ani în urmă, pregătită acum pentru reîntoarcerea lor.

Nu era vorba de ființe umane oarecare, ci în mod special de *acestea*. De cele născute, după un milion de generații cu evoluție ghidată, cu abilitatea deosebită de a stabili o comunicare cu computerul principal, între mintea lui și mintea lor, între memoria lui și memoria lor. Totuși, deși încurajase oamenii înzestrați cu această putere să se împerecheze, deci s-o perfecționeze prin intermediul copiilor lor, computerul principal nu făcuse nicio încercare de a-i alege doar pe cei mai frumoși, mai ascultători, mai inteligenți sau mai pricepuți. Nu făcea parte din sfera de cuprindere a programului său. Oamenii puteau fi mai mult sau mai puțin dificili, mai mult sau mai puțin curajoși, mai mult sau mai puțin utili, însă computerul principal nu fusese programat să manifeste preferințe pentru bun-simț sau inteligență.

Computerul principal fusese adus acolo de primii coloniști de pe planeta Harmony cu un singur scop – de a păstra specia umană, ținând-o la distanță de tehnologii generatoare de războaie și imperii care să se întindă atât de mult, încât să distrugă capacitatea unei planete de a susține viața umană, așa cum se întâmplase pe Pământ. Câtă vreme oamenii luptau numai cu arme de mână și călătoreau numai călare, lumea avea să supraviețuiască, iar ei beneficiau de libertatea de a fi atât de buni sau atât de răi cât doreau ei să fie.

Cu toate acestea, de la programarea originală, controlul deținut de computerul principal asupra omenirii slăbise. Unii puteau comunica bine cu el, mai clar decât și-ar fi închipuit cineva vreodată că ar fi posibil. Alții,

însă, aveau o legătură extrem de vagă cu el. În consecință, pe lume au început să apară noi arme și metode de transport și, cu toate că până la sfârșitul omenirii aveau să mai treacă, poate, mii sau zeci de mii de ani, el tot venea până la urmă. Iar computerul principal de pe Harmony habar nu avea cum să inverseze procesul.

Pentru computerul principal era, așadar, urgent să încerce întoarcerea pe Pământ, acolo unde Păstrătorul Pământului putea să-l reprogrameze. Dar, în ultimele luni, el și câțiva dintre aliații lui umani au descoperit că Păstrătorul Pământului introducea deja, oarecum, o schimbare. Oameni diferiți aveau vise clare și intense despre creaturi care nu existaseră niciodată pe Harmony, iar computerul principal a descoperit el însuși modificări subtile în propriile sale programe. Păstrătorului Pământului ar fi trebuit să-i fie imposibil să influențeze evenimente de la o distanță atât de mare... totuși, entitatea aceea care expediase cu patruzeci de milioane de ani în urmă primele nave de refugiați era singura sursă imaginabilă a acestor schimbări.

Computerul principal al planetei Harmony nu putea înțelege cum sau de ce făcea Păstrătorul Pământului acest lucru. Nu știa decât că cei patruzeci de milioane de ani nu fuseseră prea blânzi cu propriile sale sisteme și trebuia reînnoit. Nu știa decât că, indiferent de ce anume cerea Păstrătorul Pământului, computerul principal de pe Harmony va încerca să-i ofere. Acum solicita ca un grup de ființe umane să recolonizeze Pământul.

Așadar, computerul principal a ales șaisprezece oameni din orașul Basilica. Mulți erau înrudiți între ei; toți aveau neobișnuita capacitate de a relaționa cu computerul principal. Totuși, nu toți erau de o inteligență sclipitoare și demni de încredere sau mai ales buni la suflet. Mulți aveau antipatii sau resentimente puternice față de alții și, deși unii se dedicau cauzei computerului principal, alții se dedicau, în aceeași măsură, intenției lor de a-i dejuca planurile. Dacă impulsurile negative ale oamenilor nu puteau fi înfrânate, întreaga întreprindere putea oricând da greș. Civilizația fusese întotdeauna fragilă, chiar și atunci când intense forțe sociale inhibau pasiunile individuale; acum, izolați de restul lumii, vor putea cei șaisprezece să plămădească o societate mai mică, mai armonioasă? Sau va fi expediția lor sortită eșecului de la bun început?

Computerul principal trebuia să planifice și să acționeze ca și când expediția ar supraviețui, ar reuși. Computerul principal a declanșat o succesiune de evenimente într-un anumit loc. Au început să zumzăie

mașinăriile care tăceau de multă vreme. Au fost treziți ca să înceapă lucrul roboții care erau de mult timp în stază, căutând dispozitivele ce trebuiau reparate. Așteptaseră de foarte multă vreme și nu puteau rezista la nesfârșit în această stare.

Vor trece ani buni până se va stabili câtă muncă va fi necesară, ba chiar cum ar putea fi dusă la capăt. Dar era timp destul. Dacă ar dura mai mult călătoria, oamenii ar putea folosi timpul respectiv pentru a face pace între ei. Nu era nicio grabă; adică nicio grabă sesizabilă de ființele umane. Pentru computerul principal, îndeplinirea unei sarcini în zece ani însemna un ritm foarte rapid, dar pentru oameni zece ani ar fi putut părea o perioadă insuportabil de lungă. Pentru că, deși computerul principal putea detecta trecerea milisecundelor, avea până acum amintiri de patruzeci de milioane de ani de viață pe Harmony, iar la scara aceea, în comparație cu durata de viață normală a oamenilor, zece ani echivalau cu cinci minute. Computerul principal ar folosi anii respectivi eficient și productiv și spera că oamenii vor reuși să facă la fel. Dacă ar fi înțelepți, în cei zece ani și-ar întemeia familii, ar începe să aibă și să crească mulți copii și ar forma o comunitate demnă de a se întoarce la Păstrătorul Pământului. Însă așa ceva n-ar fi ușor de realizat, iar deocamdată computerul principal nu putea spera la altceva decât să-i țină în viață.

Shedemei era om de știință, nu călătorește prin deșert. Nu avea mare nevoie de confortul orașului – se mulțumea să doarmă pe podea sau pe masă, în loc de pat – dar nu suporta să fie smulsă din laboratorul ei, de la munca ei, de la tot ceea ce dădea sens vieții sale. Nu fusese niciodată de acord să ia parte la expediția aceasta pe jumătate nebunească. Și, totuși, iată-o călătorind pe o cămilă, în căldura uscată a vântului din deșert, clătinându-se înainte și înapoi, în timp ce urmărește cum dosul cămilei din fața ei se leagănă în alt ritm. Ii era cam rău de la căldura și de la mișcarea aceea. Ii provoca dureri de cap.

De câteva ori a fost cât pe ce să se întoarcă. Putea găsi drumul foarte ușor; nu trebuia decât să se apropie destul de mult de Basilica, iar computerul ei s-ar fi conectat la oraș și i-ar fi arătat restul drumului până acasă. Singură, ar avansa mult mai repede – poate ar ajunge înapoi chiar înainte să se înnopteze. Și sigur i s-ar da voie să intre în oraș – nu avea legături de sânge sau prin căsătorie cu nimeni din grup. Singurul motiv pentru care fusese exilată împreună cu ei era că procurase recipientele cu umiditate scăzută, pline cu semințe și embrioni care vor naște o floră și-o faună cât de cât asemănătoare celor de pe Pământ. Îi făcuse un serviciu fostei sale profesoare, nimic mai mult – nu o puteau trimite obligatoriu în surghiun pentru *atâta lucru*.

Totuși, tocmai încărcătura aceea a fost motivul pentru care nu s-a întors înapoi. Cine altcineva s-ar pricepe să reînvie miriadele de specii cărate de cămile? Cine altcineva ar ști care din ele trebuie să ia naștere primele, ca să se adapteze înainte de-a apărea alte specii ce vor trebui să se hrănească cu ele?

Nu-i cinstit, își repetă Shedemei a mia oară. Sunt singura din grup care se poate apuca să îndeplinească sarcina asta – dar pentru mine nu e deloc o provocare. Nu e *știință*, e *agricultură*. Sunt aici nu pentru că sarcina aleasă pentru mine de Sufletul Suprem e extrem de solicitantă, ci pentru că toți ceilalți sunt teribil de ignoranți în privința ei.

— Pari supărată și amărâtă.

Shedemei întoarse capul. Rasa era aceea care-și mânase cămila lângă a ei, pe cărarea lată de piatră. Rasa, profesoara ei, un fel de mamă a ei. Dar nu

mama ei *bună*, nu mama ei biologică, nu cea *de drept*.

— Aşa-i, recunosc Shedemei.

— Eşti supărată pe mine? o întreabă Rasa.

— Parţial. Tu ai manevrat situaţia şi ne-ai târât pe toţi în treaba asta.

N-am nicio legătură cu oamenii respectivi, decât prin tine.

— Toţi avem aceeaşi legătură, zise Rasa. Sufletul Suprem ţi-a trimis un vis, nu-i aşa?

— Nu eu i l-am cerut.

— Care dintre noi i l-a cerut? înţeleg ce vrei să spui, Shedy. Toţi ceilalţi au făcut alegeri care i-au adus aici. Nafai, Luet, Hushidh şi cu mine am venit de bunăvoie... mai mult sau mai puţin. Iar Elemak şi Meb, ca să nu mai spun de fiicele mele, binecuvântate să le fie inimioarele neastâmpărate, sunt aici pentru c-au luat hotărâri proaste şi detestabile. Ceilalţi au venit pentru că au contracte de căsătorie, deşi unii nu fac decât să persevereze în greşeala iniţială venind cu noi. Dar pe tine, Shedemei, nu te aduce cu noi decât visul tău. Şi devotamentul faţă de mine.

Sufletul Suprem îi trimisese un vis în care ea plutea în aer, împrăştiind seminţe şi urmărindu-le cum cresc, transformând un deşert într-o pădure şi-o pajişte verde, plină de animale.

Shedemei se uită în jur, la sumbrul peisaj deşertic, la cele câteva plante ţepoase care se agăţau de viaţă pe ici, pe colo, ştiind că o mână de şopârle trăiau de pe urma puţinilor insecte care găseau destulă apă ca să supravieţuiască.

— Nu este visul meu, spuse ea.

— Dar ai venit, insistă Rasa. În parte din cauza visului, în parte din iubire pentru mine.

— Nu există nicio speranţă că vom reuşi, să ştii. Cei de-aici nu sunt colonişti. Doar Elemak are capacitatea de-a supravieţui.

— E *cel mai* experimentat în expediţiile prin deşert. Nyef şi Meb se descurcă binişor. Ceilalţi o să înveţe.

Shedemei tăcu, nevrând să se certe.

— Nu suport să văd că dai înapoi de la ceartă, spuse Rasa.

— Nu-mi plac conflictele.

— Dar întotdeauna dai înapoi *exact* în clipa în care eşti gata să spui celuilalt exact ce vrea să audă.

— Nu ştiu ce vor să audă ceilalţi.

— Zi-mi la ce te gândeai acum un minut. Explică-mi de ce crezi că expediția noastră-i sortită eșecului.

— Basilica, zise Shedemei.

— *Am părăsit* orașul. Acum nu ne mai poate face rău.

— Basilica o să ne facă rău în nenumărate feluri. O să ne amintească mereu de o viață blândă și ușoară, întotdeauna o să ne chinuie dorul de ea.

— Nu dorul de casă te chinuie, sunt sigură, zise Rasa.

— Cărăm jumătate de oraș cu noi. Toate bolile lui, dar niciunul din punctele lui tari. Suntem obișnuiți cu timp liber, dar nu avem nici bogăția, nici proprietățile care să ni-l pună la dispoziție. Ne-am obișnuit cu prea multe pofte, pe care n-o să ni le putem face într-o colonie mică, așa cum o să fie a noastră.

— Și înainte vreme oamenii au părăsit orașul și au mai întemeiat colonii.

— Cei care doresc să se adapteze *se vor adapta*, știu, rosti Shedemei. Dar câți doresc? Câți au tăria de a-și neglija propriile dorințe, ca să se sacrifice pentru binele nostru, al tuturor? Nici măcar *eu* nu sunt atât de devotată. Sunt tot mai furioasă, cu fiecare kilometru cu care mă îndepărtez de munca mea.

— Atunci, avem noroc, zise Rasa. Nimeni altcineva din grup n-a făcut o muncă vrednică de a fi menționată. Iar cei care au făcut-o au pierdut totul, deci nu s-ar mai putea întoarce.

— Treaba lui Meb îl așteaptă acolo.

Rasa rămase perplexă o clipă.

— N-am știut că Meb ar fi lucrat *ceva*, dacă nu cumva te referi la scurta și jalnica lui carieră de actor.

— Mă refer la proiectul său de-o viață, de-a se cupla cu fiecare femeie din oraș care nu-i rudă de sânge cu el, urâtă ca moartea sau decedată.

— Aa, zâmbi ușor Rasa. La genul *ăsta* de treabă te gândeai.

— Și nu-i singurul, adăugă Shedemei.

— Da, știu. Ești prea amabilă, dar nu încapе îndoială că înseși fiicele mele mor de nerăbdare să reia treaba pe care-au lăsat-o neterminată în cadrul propriilor versiuni ale sus-numitului proiect.

— N-am vrut să te jignesc.

— Nu mă simt jignită. Îmi cunosc bine fiicele. Seamănă prea mult cu tatăl lor ca să nu știu la ce să mă aștept de la ele. Dar, spune-mi, Shedy, pe care dintre bărbați te aștepti să-l considere ele atrăgător?

— După câteva săptămâni sau chiar zile, li se va părea că *toți* bărbații arată bine.

Rasa râse ușor.

— Draga mea, îndrăznesc să spun c-ai dreptate. Dar bărbații din micul nostru grup sunt căsătoriți și poți să fii convinsă că nevestele lor vor sta cu ochii-n patru, ca să fie sigure că nimeni nu le invadează teritoriul.

Shedemei clătină din cap.

— Rasa, pornești de la o premisă falsă. Dacă *tu* ai ales să rămâi măritată cu același bărbat, reînnoindu-i contractul în fiecare an de atunci încoace – mă rog, de când l-ai născut pe Nafai – nu-nseamnă că *oricare* altă femeie din grup o să fie la fel de posesivă și protectoare cu soțul ei.

— Așa crezi? Iubita mea fiică Kokor a fost cât pe ce să-și omoare sora, pe Sevet, pentru că se culca cu soțul ei, Obring.

— Așa, deci... Obring n-o să mai încerce să se culce cu Sevet. Dar asta nu-l împiedică să încerce s-o facă cu Luet, de exemplu.

— Luet! exclamă Rasa. E-o fată minunată, Shedy, nu e frumoasă ca acelea pe care le caută un bărbat ca Obring și, în plus, e și foarte tânără și clar îndrăgostită de Nafai. Cel mai important, e vizionară în ape din Basilica și Obring s-ar speria de moarte, dacă s-ar apropia de ea.

Shedemei clătină din cap. Oare Rasa chiar nu-și dădea seama că, pe măsură ce trecea timpul, importanța acestor argumente scădea? Nu înțelegea că oameni ca Obring și Meb, Kokor și Sevet trăiau ca să vâneze și puțin le păsa cine-i prada?

— Iar dacă-ți imaginezi că Obring și-ar încerca norocul cu Eiadh, o să râd cu gura până la urechi, spuse Rasa. A, da, poate că el ar *vrea* „însă Eiadh e o fată care admiră la un bărbat numai puterea, iar asta-i singura virtute pe care Obring n-o s-o aibă niciodată. Nu, cred că Obring o să-i fie foarte credincios lui Kokor.

— Rasa, draga mea profesoară și prietenă, spuse Shedemei, până la sfârșitul lunii, Obring o să-ncerce să mă seducă și *pe mine*.

Rasa nu-și putu ascunde uimirea.

— Ei, lasă... Nu ești tu genul...

— Genul lui e orice femeie care nu i-a spus *nu* în ultima vreme, o întrerupse Shedemei. Și, te previn, dacă există un lucru pe care grupul nostru e prea mic ca să-l suporte, acela e tensiunea sexuală. Dacă am fi ca babuinii, iar femelele noastre ar fi atrăgătoare din punct de vedere sexual numai în câteva rânduri, între sarcini, am putea avea împerecherile

improvizate pe termen scurt, ca la babuini. Am putea suporta conflictele periodice dintre masculi pentru că s-ar termina foarte repede și-am avea pace tot restul anului. Dar, din păcate, suntem oameni și stabilim altfel de legături între noi. Copiii noștri au nevoie de stabilitate și pace. Și, printre noi, prea puțini sunt cei care trec cu ușurință peste câteva crime înfăptuite pe ici, pe colo.

— Crime, repetă Rasa. Shedemei, ce te-a apucat?

— Nafai a ucis deja un om. Și probabil că el e *cel mai simpatic* din grup, în afară de Vas, să zicem.

— Așa i-a cerut Sufletul Suprem.

— Da, deci Nafai e singurul din grup care se supune Sufletului Suprem. Ceilalți e și mai probabil că se supun zeului *lor*.

— Care-o fi acela?

— Li se bălângăne-ntre picioare, răspunse Shedemei.

— Biologii tăi au o viziune foarte cinică despre ființele umane, zise Rasa. Ai spune că suntem animalele de cea mai joasă speță.

— Aa, nu cea mai joasă. Masculii noștri nu-ncearcă să-și mănânce odraslele.

— Iar femelele nu-și devorează perechea, adăugă Rasa.

— Au existat și unele care-au încercat.

Râseră amândouă. Vorbiseră destul de liniștite, iar cămilele lor erau la distanță destul de mare de celelalte, însă râsetele lor se auziră în depărtare și câteva capete se întoarseră spre ele.

— Nu ne luați în seamă! le strigă Rasa. Nu râdeam de voi!

Dar Elemak le luă în *serios*. Călărea aproape de avangarda caravanei. Își struni animalul și se întoarse înapoi, până ajunsese în dreptul celor două femei. Era negru la față de supărare.

— Încearcă să te controlezi puțin, Doamnă Rasa, vorbe el.

— Ce-i, protestă Rasa, am râs prea tare?

— Da, ai râs cam tare – pe lângă faptul c-ai făcut o glumă deșucheată. Ai strigat cât ai putut de tare. Dusă de vânt, o voce de femeie se poate auzi la distanță de kilometri întregi. Deșertul nu-i dens populat, dar, dacă te-aude cineva, te-ai putea trezi violată, jefuită și ucisă într-un timp uluitor de scurt.

Shedemei știa că Elemak are dreptate – el era cel care condusesese caravane prin deșert. Dar nu-i suporta tonul condescendent, sarcasmul. Nimeni nu avea dreptul să-i vorbească așa Doamnei Rasa.

Totuși, Rasa însăși părea să ignore insulta din atitudinea lui Elya.

— Un grup atât de mare ca al nostru? întrebă ea inocentă. Credeam că tâlharii o să se țină la distanță de noi.

— Se roagă să dea peste grupuri ca al nostru, spuse Elemak. Mai multe femei și mai puțini bărbați. Călătorind încet. Cu poveri mari. Vorbind tare, neglijent. Două femei rămase în urmă și separate de restul grupului.

Abia atunci își dădu seama Shedemei cât de vulnerabile fuseseră ea și Rasa. I se făcu frică. Nu era obișnuită să gândească așa – să se gândească în ce fel să evite un atac. În Basilica fusese întotdeauna în siguranță. *Femeile* erau întotdeauna în siguranță în Basilica.

— Și-ai putea să te mai uiți o dată la bărbații din caravana noastră, spuse Elemak. Care din ei crezi că pot să lupte pentru tine, ca să te salveze de o bandă din trei sau patru tâlhari, darămite de doisprezece?

— Doi, răspunse Rasa.

Elemak o privi fix câteva clipe.

— Aici, sub cerul liber, unde-ar trebui să se arate de la o depărtare destul de mare, cred c-aș putea să-i înfrunt. Dar aș prefera să nu fiu nevoit. Așa că vezi-ți de drum și taci. *Te rog.*

Acel *te rog* de la sfârșit mai îndulci asprimea din vocea lui Elemak, ceea ce n-o împiedică pe Shedemei să hotărască să i se supună în totalitate. Spre deosebire de Rasa, ea nu credea că le-ar putea apăra de unul singur de tâlhari, chiar dacă ar fi fost puțini la număr.

Elemak îi aruncă o privire lui Shedemei, dar pe fața lui nu se citi nicio expresie cu subînțeles, pe care ea s-o poată interpreta. Apoi el își struni cămila și porni clătinându-se înainte, spre fruntea micii caravane.

— O să fie interesant de văzut cine-o să fie cel care va prelua conducerea când vom ajunge în tabăra lui Wetchik, soțul tău sau Elemak, spuse Shedemei.

— Nu lua în seamă izbucnirea lui Elya, replică Rasa. Cel care-o să conducă o să fie soțul meu.

— N-aș fi așa de sigură. Elemak crede că-i normal să facă pe autoritarul.

— Da, îi place senzația, admise Rasa. Dar nu știe să-și păstreze autoritatea decât inspirând teamă. Oare nu-și dă seama că Sufletul Suprem ocrotește această expediție? Doar să le treacă prin cap tâlharilor să se arate pe-aici, că Sufletul Suprem o să-i facă imediat să-și uite gândurile. Suntem în siguranță ca acasă la noi, în pat.

Shedemei nu-i aduse aminte că de-abia trecuseră câteva zile de când nu se simțiseră deloc în siguranță în paturile lor. Nu spuse nici că Rasa tocmai îi ilustrase punctul de vedere – atunci când Rasa se gândise la casă și la siguranță, de fapt la Basilica îi fugise mintea. Avea să-i bântuie multă vreme de acum înainte fantoma vieții duse în oraș.

Veni rândul lui Kokor să-și oprească animalul și să aștepte s-o ajungă Rasa din urmă.

— Ai fost rea, Mamă, nu-i așa? A trebuit să vină bătrânul și răutăciosul de Elemak să te certe?

Pe Shedemei o dezgustă prostia de fetiță a lui Kokor – dar Kokor o dezgusta de obicei. Atitudinea ei părea întotdeauna falsă și manipulative; ceea ce o mira pe Shedemei era că trucurile ei jalnice și căutate aveau deseori efect asupra oamenilor, altfel, Kokor ar fi găsit altele, noi.

Ei bine, poate că mica scenă jucată de fetiță avea efect asupra multora, dar *nu* și asupra propriei sale mame. Rasa nu făcu decât să o fixeze pe Koya cu o privire de gheață și să-i spună:

— Draga mea, Shedy a și cu mine purtam o discuție privată. Îmi pare rău dac-ai înțeles greșit și-ai crezut că te-am invitat să ieși parte.

Lui Kokor nu-i trebui decât o clipă ca să înțeleagă; când pricepu, se întunecă la față – de supărare? Apoi îi adresă lui Shedemei un zâmbet țepăn și spuse:

— Shedy a, mama o să fie-ntotdeauna dezamăgită că n-am ieșit așa *ca tine*. Dar mă tem că nici creierul, nici trupul meu nu aveau destulă frumusețe *interioară*.

Apoi Kokor îmboldi stângace cămila să meargă mai repede și în scurt timp le-o luă din nou înainte.

Shedemei știa că Kokor intenționase s-o insulte amintindu-i că singura frumusețe de care se va bucura ea vreodată va fi cea *interioară*. Dar Shedemei trecuse de mult de faza geloziei adolescente pe fetele frumoase.

Probabil că Rasei îi treceau prin cap aceleași gânduri.

— Ciudat, nu-i așa, că oamenii cu înfățișare fizică modestă sunt perfect capabili să vadă frumusețea fizică a altora, în vreme ce oamenii mutilați moral sunt orbi la bunătate și decență! Ei își închipuie, sincer, că așa ceva nu există.

— Aa, știu foarte bine că există, zise Shedemei, numai că nu-și dau seama niciodată care oameni anume o posedă. Nu vreau să spun că sentimentele mele din clipa asta mi-ar dovedi frumusețea morală.

— Te gândeai la omor, nu? o întrebă Rasa.

— O, nimic atât de direct și definitiv. Pur și simplu i-am dorit s-o doară groaznic toate cele de la șa.

— Și Elemak? L-ai afurisit și pe el?

— Nici vorbă. Poate că, așa cum spui, nu trebuia să încerce să ne sperie ca să-l ascultăm. Dar cred că avea dreptate. La urma urmei, Sufletul Suprem n-a reușit întotdeauna să ne ferească de pericol. Nu, n-am niciun resentiment față de Elemak.

— Atunci, aș vrea să fiu și eu la fel de matură ca tine. Pe mine mă deranjează felul în care mi-a vorbit. Cu atâta condescendență... Știu *de ce*, bineînțeles – consideră că statutul meu în oraș e o amenințare la adresa autorității lui *aici*, așa că m-a pus la punct. Dar ar trebui să-și dea seama că sunt destul de înțeleaptă să-l urmez, în calitate de conducător, fără să mă umilească mai întâi.

— Nu-i vorba de ce ai *tu* nevoie. Niciodată nu-i vorba de asta, ci numai de ce are nevoie *el*. Simte nevoia să se simtă superior ție. Ca să fiu sinceră, și eu simt la fel, femeie bătrână și proastă.

Preț de-o clipă, Rasa o privi îngrozită. Apoi, tocmai când Shedemei voia să-i explice că glumea – oare *de ce* nimeni nu-i înțelegea umorul – îi zâmbi larg.

— Prefer să fiu bătrână și proastă decât tânără și proastă, îi spuse. Cele *bătrâne* și proaste nu fac asemenea greșeli răsunătoare.

— Nu-s așa de sigură, rosti Shedemei. Faptul că am plecat în expediția asta, de exemplu...

— E o greșeală?

— Din punctul meu de vedere, cu siguranță. Viața mea e genetica, dar singurul lucru cât de cât legat de genetică pe care-o să mai apuc să-l fac de-acum înainte o să fie reproducerea *propriilor* mele gene.

— Pari disperată. Nu-i așa de groaznic să ai copii. Nu *toți* sunt precum Kokor și până și ea poate va ajunge să fie umană într-o zi.

— Da, dar tu ți-ai *iubit* soții, sublinie Shedemei. Eu cu cine-o să mă pricopsesc până la urmă, mătușă Rasa? Cu fiul tău schilod? Sau cu bibliotecarul lui Gaballufix?

— Cred că Hushidh plănuiește să se mărite cu Issib, spuse Rasa.

Vorbise pe un ton rece, dar lui Shedemei nu-i păsa.

— Da, știu că le-ai aranjat tu pe toate pentru noi. Dar, spune-mi, mătușă Rasa, dacă nu s-ar fi întâmplat ca Nafai să-l tragă pe bibliotecar

după el, când a furat Catalogul... ai fi aranjat tu să mă aduci pe *mine*?

Chipul Rasei se înăspri, fără îndoială. Rămase tăcută multă vreme.

— Hai, mătușă Rasa, nu-s proastă și aș prefera să nu-ncerci să mă păcălești.

— Aveam nevoie de abilitățile tale, Shedya. Sufletul Suprem te-a ales, nu eu.

— Sigur n-ai fost *tu* aceea care număra bărbații și femeile și se asigura că sunt egali la număr?

— Sufletul Suprem ți-a trimis visul acela.

— Trist e, spuse Shedemei, că, în afară de tine, nici măcar unul din noi nu și-a dovedit capacitatea de reproducere. N-ai de unde să știi că nu l-ai cuplat pe unul din bărbați cu o nevastă stearpă. Sau pe vreuna din noi, femeile, cu un bărbat sterp.

Supărarea Rasei creștea.

— Ți-am spus, n-a fost alegerea *mea*... *Luet* a avut, și ea, o viziune și...

— *Ai de gând* să devii un exemplu? Mătușă Rasa, *ai de gând* să mai faci copii?

Rasa rămase cu gura căscată.

— Eu? La vârsta mea?

— Tot mai ai câteva ovule bune. Știu că n-ai ajuns la menopauză, pentru că sângerezi chiar acum.

Rasa o privi consternată.

— Ce-ar fi să mă iei la analizat cu unul din microscopale tale?

— N-ai încăpea. Ar trebui să te tai în felii subțiri ca lama.

— Uneori am impresia că ai făcut-o deja.

— Rasa, ne faci să ne oprim de câteva ori pe zi. *Știu* că poți să-ți controlezi vezica mult mai bine. *Toate* știm că verși lacrimile lunii.

Rasa ridică scurt din sprâncene, ca și cum ar fi dat din umeri.

— Mai mulți copii, într-adevăr.

— Cred că trebuie neapărat să faci asta. Ca să ne dai un exemplu tuturor, spuse Shedemei. Nu înțelegi că n-am pornit într-o simplă excursie? Suntem o *colonie*. Reproducerea e prioritatea numărul unu a coloniștilor. Cel care nu face copii aproape că nu-i bun de nimic. Și, indiferent cât ți-ar invidia Elemak autoritatea, tu *ești* conducătoarea femeilor de aici. Tu trebuie să ne dai exemplu tuturor. Dacă vrei să rămâi gravidă în excursia aceasta, celelalte se vor lua după tine, mai ales că bărbații lor vor simți

nevoia să demonstreze că-și pot lăsa și ei femeile gravide, nu numai bătrânul Wetchik.

— El nu mai e Wetchik, zise Rasa, fără relevanță. E Volemak.

— Dar mai poate, nu-i așa?

— Shedemei, e vreo întrebare pe care să nu mi-o pui? Ce mai urmează, să-ți dăm probe de scaun?

— Pân-la sfârșitul călătoriei, îmi închipui c-o s-ajung să studiez probe din aproape tot. Sunt singura din grup care se pricepe la medicină cât de cât.

Rasa chicoti neașteptat.

— Îl și văd pe Elemak aducându-ți o probă de spermă.

Doar la ideea că ar fi trebuit să i-o ceară, Shedemei nu-și putu reține râsul. Un asemenea atac la demnitatea de conducător al caravanei!

Preț de câteva minute călăriră în liniște, apoi Rasa întrebă:

— O faci?

— Ce anume?

— O să te măriți cu Zdorab?

— Cu cine?

— Cu bibliotecarul, Zdorab.

— Să mă mărit cu el... oftă Shedemei. N-am avut de gând să mă mărit cu nimeni.

— Mărită-te cu el și fă-i copii.

— Cred c-așa o să fac. Dar *nu* și dacă vom trăi după legea babuinilor.

— Legea babuinilor!

— Ca-n Basilica – întrecerea din fiecare an pentru alți masculi. O să-l iau pe bărbatul ăsta între două vârste pe care nu l-am văzut niciodată, o să mă culc cu el, o să-i port copiii-n pânțe, o să-i cresc împreună cu el – dar nu și dacă trebuie să lupt ca să-l păstrez. Nu și dacă trebuie să-l văd curtând-o pe Eiadh, pe Hushidh sau pe Dolya – sau pe *Kokor* – ori de câte ori contractul nostru de căsătorie se apropie de expirare, pentru ca, după aceea, el să vină târâș înapoi la mine și să-mi ceară să-i reînnoiesc contractul încă un an, *numai* pentru că nu-l vrea niciuna dintre femeile pe care le dorește cu adevărat.

Rasa încuviință:

— Acum înțeleg ce-ai încercat să spui mai devreme. Nu la infidelitatea lui Kokor te-ai referit, ci la obiceiurile cu care-am crescut cu toții.

— Întocmai, spuse Shedemei. Suntem un grup prea mic ca să păstrăm vechile obiceiuri de căsătorie din Basilica.

— E doar o chestiune de ordine, nu-i așa? întrebă Rasa. În oraș, când o femeie nu reînnoiește contractul cu un bărbat sau când el nu i-o cere, se pot evita reciproc până când uită de suferință. Îți găsești pe altcineva, pentru că s mii de bărbați dintre care poți alege. Dar noi suntem doar șaisprezece suflete. Opt bărbați și opt femei. Ar fi insuportabil.

— Unii vor vrea să ucidă, așa cum a-ncercat Kokor, sublinie Shedemei. Iar alții vor dori să moară.

— Ai dreptate, ai dreptate, ai dreptate, murmură Rasa, parcă gândind cu glas tare. Dar nu le putem spune acum. Unii din ei s-ar întoarce – că merg prin deșert sau nu, că-i amenință tâlharii sau nu. Monogamie pe viață... Mă îndoiesc că Sevet și Kokor au fost vreodată fidele cuiva o săptămână întreagă. Iar Meb nu s-a însurat până acum din simplul motiv că n-are de gând să fie credincios, dar îi lipsește îndemânarea fiicei mele de-a se purta fără pic de onestitate. Iar acum noi vrem să le spunem că trebuie să fie credincioși. Fără contracte pe un an, fără șansa de-a face schimbări.

— N-o să le placă.

— Așa că n-o să le zicem decât atunci când vom ajunge-n tabăra lui Volemak. Când o să fie mult prea târziu pentru ei să se-ntoarcă înapoi.

Lui Shedemei nu-i venea să creadă că o aude pe Rasa vorbind așa. Totuși, îi răspunse cu glas moale:

— Numai că mi-a trecut prin cap că, dacă vor să se-ntoarcă, poate-ar trebui să-i lăsăm. Doar sunt oameni liberi.

Rasa se întoarse furioasă spre ea.

— Nu, nu sunt. Au fost liberi până când au făcut alegerea care i-a adus aici, dar acum *nu* mai sunt, deoarece colonia noastră, *călătoria* noastră nu va ajunge la final fără ei.

— Ești foarte convinsă că-i poți face pe oameni să-și respecte angajamentele, murmură Shedemei. Până acum n-a mai reușit nimeni. Tu oare o să reușești?

— N-o fac doar de dragul expediției, spuse Rasa, ci pentru propriul lor bine. Sufletul Suprem a arătat clar că Basilica o să fie distrusă – și ei odată cu ea, dac-o să mai fie acolo când o veni vremea aceea. Noi le salvăm viața. Dar oamenii cei mai înclinați să se întoarcă înapoi sunt tocmai aceia care cred cel mai puțin în viziunile arătate nouă de Sufletul Suprem. Așadar, pentru a le salva viața, trebuie să...

— Să-i păcălim?

— Fără să le dăm unele explicații decât mai târziu.

— Pentru că știi mult mai bine decât ei ce-i bine pentru ei?

— Exact. Pentru că știu mult mai bine decât ei.

Shedemei se înfurie. Tot ce-i zisese Rasa era foarte adevărat, dar nu-i schimba convingerea că oamenii aveau dreptul să-și aleagă propria cale de autodistrugere, dacă așa voiau. Poate că și asta era un lux al traiului din Basilica, să ai dreptul să te distrugi prin propria prostie sau îngustime, dar, chiar și așa, era un lux la care Shedemei nu era pregătită să renunțe. Una era să spui oamenilor că fidelitatea monogamiei reprezintă una din condițiile de a rămâne în grup. Atunci ei puteau alege dacă rămân și se supun sau pleacă și trăiesc după alte reguli. Alta era să-i minți până când era prea târziu să mai aleagă... *libertatea* era miza aici, după cum tot *libertatea* era cea pentru care merita să supraviețuiască.

— Mătușă Rasa, rosti Shedemei, nu *tu* ești Sufletul Suprem.

Și, spunând acestea, Shedemei își îmboldi cămila să se grăbească, lăsând-o pe Rasa în urma ei. Nu că ar fi avut ceva de adăugat. Dar se enervase prea tare ca să rămână lângă ea; ideea de-a se certa cu mătușa Rasa era insuportabilă. Shedemei nu suporta să se certe cu nimeni. Cearta o făcea să cadă pe gânduri zile la rând. Și avea destule la care să cugete și fără certuri.

Zdorab. Ce fel de om ajunge arhivarul unui ucigaș însetat de putere precum Gaballufix? Ce fel de om îl lasă pe un băiat ca Nafai să-l manipuleze ca să-i trădeze încrederea, renunțând la Catalogul prețios, și apoi îl urmează pe hoț în afara orașului? Ce fel de om îl lasă pe Nafai să se lupte cu el ca să-l supună și să-i smulgă jurământul că va pleca în deșert și că nu va mai vedea niciodată Basilica?

Shedemei știa *exact* ce fel de om era acela: un prăpădit tâmpit și plictisitor. Un laș rușinos și îngust la minte, care-mi va cere formal permisiunea, înainte de fiecare încercare sânguincioasă, de-a mă lăsa însărcinată. Un bărbat care nu va ști nici să se bucure de căsnicie, nici să ofere bucurie. Un bărbat care va dori să se fi însurat cu oricare altă femeie în afară de mine, dar va rămâne cu mine numai pentru că știe că niciuna dintre ele nu l-ar vrea.

Zdorab, viitorul meu soț. De-abia aștept să te cunosc.

În cea de-a treia noapte în deșert corturile se ridicară mai repede. De-acum toată lumea știa foarte bine ce treburi are de făcut – și ce treburi putea să evite. Rasa constată cu dispreț că atât Meb, cât și Obring reușeau să-și petreacă mai mult de jumătate din timp „ajutându-și“ nevestele să facă

treburi ușoare, de copil – sigur așa erau, altfel, nici Dolya, nici Kokor nu le-ar fi făcut. Nu că Doi n-avea chef de lucru câteodată, dar, cum Sevet și Kokor nu făceau nimic demn de luat în seamă, ea nu voia să se lase mai prejos. La urma urmei, Doi fusese actriță cu multe roluri la activ când Kokor și Sevet încă gângureau cântece de copilași. Rasa știa cum gândește Doi. Mai întâi poziția socială și abia *pe urmă* decența umană.

Dar cel puțin decența apărea pe lista ei! Cine *sunt* oamenii aceștia pe care i-am crescut și i-am educat? Cei prea egoiști ca să-ndure ne amenință pacea, iar o parte din ceilalți sunt atât de supuși Sufletului Suprem, încât pentru ei mă tem și mai mult.

Nu răspund de viețile lor acum, își reaminti Rasa. Răspund să fie bine întinse frânghiile cortului, ca să nu se prăbușească la prima pală de vânt.

— Indiferent ce faci, o să se prăbușească *oricum*, dacă vântul o să bată cu putere, îi spuse Elemak. Așa că nu trebuie s-o încordezi atât de tare, ca să reziste și la un uragan.

— Doar la o furtună de nisip?

Rasa simți o picătură de sudoare alunecându-i în ochi și înțepând-o chiar în timp ce vorbea. Încercă s-o șteargă cu mâneca, dar brațul îi era mai transpirat decât fața, chiar sub muselina fină.

— E muncă grea, indiferent de vremea de-afară, vorbi Elemak. Lasă-mă pe mine.

Bărbatul încordă frânghia de ancorare cât Rasa făcu nodul la locul lui. Ea știa că Elemak ar fi putut să facă nodul singur, fără s-o ajute să țină frânghia încordată. Înțelese imediat ce urmărește asigurându-se că ea învață cum să facă o treabă ca lumea, arătându-i că se încrede în ea și lăsând-o să creadă că a reușit un lucru mare când a ridicat cortul.

— Te pricepi, vorbi ea.

— Nu-i mare lucru să faci un nod, odată ce-ai învățat cum.

Femeia zâmbi.

— A, da, nodurile. Asta faci tu aici, noduri?

Elemak îi zâmbi la rândul său – iar ea văzu că el îi apreciază *cu adevărat* lauda.

— Printre alte lucruri, Doamnă Rasa.

— Ești conducător de bărbați, spuse Rasa. O spun nu în calitate de mamă vitregă a ta, nici de cumnată, ci de femeie care a avut ocazia să conducă ea însăși. Până și celor leneși li se face rușine să-și arate lenea prea des.

Nu-i zise că, până acum, el nu reușise decât să centreze autoritatea în el însuși – nimeni nu-și dăduse încă seama de intenția lui, așa că, atunci când el nu era prezent, nu se întâmpla nimic. Poate că numai asta trebuise el să învețe despre conducere în anii când fusese șef de caravană. Dar, dacă intenționa să conducă expediția (și Rasa nu era atât de proastă, încât să creadă că Elemak avea de gând să-l lase pe tatăl lui să dețină o autoritate mai mult decât nominală), va trebui să învețe și altceva, nu doar cum să-i facă pe oameni dependenți de el. Esența conducerii, dragul meu tânăr conducător, este de a-i face pe oameni *independenți* și, în același timp, de a-i convinge să te urmeze de bunăvoie. Atunci, chiar dacă stai cu spatele la ei, vor respecta principiile pe care le-au învățat de la tine. Dar Rasa nu putea rosti aceste cuvinte cu glas tare; el nu putea auzi asemenea sfaturi. Așa că a continuat să-l laude, sperând să-i dea încredere până când *va putea* auzi sfatul înțelept.

— Și-am avut parte de mai puține certuri și plângeri de la fiicele mele decât pe vremea când duceau o viață mai ușoară.

Elemak se strâmbă.

— Știi la fel de bine ca mine că jumătate din grup ar prefera să se-ntoarcă în Basilica în clipa asta. Nu sunt sigur că nu fac parte din jumătatea aceea.

— Dar nu ne-ntoarcem.

— Îmi închipui c-ar fi decepționant să ne-ntoarcem în orașul lui Moozh, după ce ne-a izgonit cu atâta tărațoi.

— Decepționant și periculos, preciză Rasa.

— Nafai *a fost* exonerat de acuzația că l-ar fi ucis pe iubitul meu frate vitreg, Gaballufix.

— N-a fost exonerat de nimic. Și, dacă tot veni vorba, nici tu n-ai fost exonerat, fiu al soțului meu.

—Eu!

Trăsăturile i se înăspriră și se înroși ușor în obraji. Nu era bine că-și dădea pe față sentimentele cu atâta ușurință. Nu era bine pentru un conducător.

— Nu vreau decât să-ți dai seama că nici nu se pune problema să ne-ntoarcem în Basilica.

— Fii sigură, Doamnă Rasa, că, dac-aș vrea să mă-ntorc în Basilica înainte de a-mi mai vedea tatăl încă o dată, aș face-o. Și s-ar putea s-o fac, *totuși*, după ce l-am văzut.

Rasa încuviință cu o vagă înclinare din cap.

— Mă bucur că se răcorește-n deșert noaptea. Știind că noaptea va fi blândă, putem suporta arșița apăsătoare a zilei.

Elemak zâmbi.

— Am aranjat asta special pentru tine, Doamnă Rasa.

— Azi am stat de vorbă cu Shedemei, îl anunță ea.

— Știu.

— Despre o problemă foarte serioasă. Una care ne-ar putea dezbină colonia cu mare ușurință. Sexul, desigur.

Elemak se alarmă dintr-odată.

— Serios? întrebă el, dar cu voce calmă.

— Mai ales schimbarea partenerilor.

— Toată lumea are o pereche destul de mulțumitoare acum. Niciun bărbat nu doarme nesatisfăcut, ceea ce e mai bine decât în *majoritatea* caravelor mele. În ce vă privește pe tine, pe Hushidh și pe Shedemei, în curând veți fi alături de soții voștri sau de bărbații care vor fi soții lor.

— Dar pe unii nu-mperecherea îi interesează, ci vânarea partenerului.

— Știu, spuse Elemak, dar opțiunile sunt limitate.

— Și, totuși, unii încă aleg, deși alegerea lor pare deja făcută.

Văzu cum lui Elemak i se crispează spatele și ceafa, prefăcându-se că e calm, refuzând să se aplece spre ea și să-i pună întrebarea care-l tulbura în adâncul sufletului. E îngrijorat din cauza lui Eiadh, iubita lui. Rasa nu-și dăduse seama că era atât de simțitor când venea vorba de ea, că deja se frământa din cauza ei.

— Trebuie să-i facem să rămână credincioși partenerului, spuse ea.

Elemak încuviință înclinând din cap.

— Nu pot spune c-am avut problema asta... în caravanele mele, bărbații sunt singuri până când ajungem în orașe, iar acolo se duc la târfe.

— Dar tu?

— Acum sunt însurat. Am nevastă tânără. O nevastă bună.

— O nevastă bună pentru un bărbat tânăr.

Un zâmbet înmuguri la colțul gurii lui Elemak.

— Nimeni nu rămâne veșnic tânăr, rosti el.

— Dar o să mai fie o nevastă la fel de bună peste cinci ani? Peste zece?

El o privi ciudat.

— De unde să știu *eu*?

— Dar sigur te gândești la asta, Elya. Ce fel de soție îți va fi ea peste cincizeci de ani?

El se arătă șocat. Nu se mai gândise la asta înainte și era atât de surprins, încât nici măcar nu știa cum să *pretindă* că se făcuse acest lucru.

— Pentru că Shedemei a subliniat – confirmându-mi propriile bănuieli – că nu există nicio șansă ca noi să ducem mai departe obiceiurile de căsătorie din Basilica aici, în deșert. Basilica era foarte mare, noi vom fi doar șaisprezece suflete. Opt cupluri. Când o vei părăsi pe Eiadh pentru alta, ea cu cine se va mărita?

Bineînțeles, Rasa știa – și știa că și Elemak știe – că era mult mai probabil ca Eiadh să nu mai dorească reînnoirea contractului cu Elemak, și nu invers. Dar problema era aceeași: cu cine s-ar mărita Eiadh?

— Și copiii, continuă Rasa. Veți avea copii, dar nu și școli la care să-i trimiteți. Vor sta cu mamele lor și alt bărbat – alți bărbați – îi vor crește.

Își dădea seama că perspectiva ei îl afecta. Știa exact ce anume îl va neliniști mai mult și nu se rușina să se folosească de ce știa. La urma urmei, lucrurile despre care îl avertiza ea erau adevărate.

— Așa că vezi și tu, Elemak, că, atâta vreme cât suntem doar șaisprezece suflete care trebuie să rămână împreună pentru a supraviețui în deșert, căsătoria trebuie să fie permanentă.

Elemak nu se uită la ea, dar i se citiră gândurile pe față când se lăsă pe covorul întins pe jos, în cort, pe post de podea, acoperind solul nisipos.

— Nu putem supraviețui certurilor, spuse Rasa, sentimentelor rănite... vom fi tot timpul prea aproape unii de alții. Trebuie să li se spună. Partenerul tău ți-e acum partener pe viață.

Elemak se întinse cu spatele pe covor.

— De ce-ar ține lumea cont de părerea *mea* despre un asemenea subiect? întrebă el. O să creadă că vorbesc așa numai ca să încerc s-o păstrez pe Eiadh pentru mine. Știu, întâmplător, că și ceilalți o privesc cu jind, așteptând s-o curteze după ce se vor fi încheiat cei patru ani ai căsătoriei noastre.

— Atunci, trebuie să-i convingi să accepte motivația mariajelor monogame pe viață, ca să înțeleagă că *nu-i* vorba despre un plan doar în folosul tău.

— Să-i conving? Elemak râse scurt, amar. Mă-ndoiesc c-aș putea s-o conving pe Eiadh.

Rasa își dădu seama că bărbatul regretă imediat ultima remarcă. Dezvăluia prea multe.

— Deci poate că „a convinge“ nu-i cuvântul pe care-l caut. Oamenii trebuie ajutați să-nțeleagă că asta-i o lege pe care trebuie s-o respectăm ca să nu lăsăm familia să se distrugă într-o baie de sânge sufletească și trupească, așa cum trebuie să respectăm regula de a ne ține gura închisă când călătorim.

Elemak se ridică în capul oaselor și se aplecă spre ea cu ochii lucind a... a ce, furie? Teamă? Jignire? Să fie la mijloc și alte lucruri, în afara celor pe care le înțeleg eu? se întrebă Rasa.

— Doamnă Rasa, este legea pe care o vrei tu așa de importantă, încât să *ucizi* în numele ei?

— Să ucizi? Crima este exact lucrul de care mă tem cel mai mult. Tocmai crima trebuie *evitată*.

— Suntem în deșert și, când vom ajunge în tabăra Tatei, tot în deșert vom fi, iar în deșert nu există decât o singură pedeapsă pentru infracțiunea de orice fel. Moartea.

— Nu fi absurd! îi ceru Rasa.

— Că-i tai capul cuiva sau că-l abandonezi în deșert e același lucru – aici, exilul *înseamnă* moarte.

— Dar nici prin cap nu mi-ar trece s-aplic o pedeapsă *atât* de grea.

— Gândește-te, Doamnă Rasa. Unde-am închide pe cineva, dacă noi călătorim în fiecare zi? Cui i-ar permite timpul să facă de pază? Există, bineînțeles, varianta biciuirii, dar atunci am avea pe cap un rănit și n-am mai putea călători în siguranță.

— Ce părere ai de retragerea unui privilegiu? Să-i luăm din bunuri? Sau să-i dăm o amendă, cum se proceda în Basilica.

— Ce să-i iei, Doamnă Rasa? Ce privilegii mai are fiecare dintre noi? Dacă-i luăm celui care încalcă legea un lucru *indispensabil* – încălțările? cămila? — îl rănim oricum, iar el va trebui să călătorească mai încet și să pună întregul grup în pericol. Iar, dacă nu-i ceva indispensabil, ci sunt simple lucruri dragi, atunci vei trezi în el resentimente și vei avea împotriva ta încă o persoană de care trebuie să te ocupi, dar în care nu te poți încrede. Nu, Doamnă Rasa, dacă rușinea nu-i suficientă pentru a-mpică un om să încalce legea, singura pedeapsă care are rost e moartea. Cel ce-a încălcat legea n-o va mai încălca a doua oară și toată lumea își va da seama că nu glumești. Orice altă pedeapsă, în afară de moarte, va avea rezultat contrar –

nelegiuitul va încălca legea din nou și n-o va mai respecta nimeni. Iată ce-ți spun, înainte să hotărăști că aceasta trebuie să fie legea pe parcursul călătoriei noastre: dacă nu te mai gândești puțin, dacă merită într-adevăr să ucizi pentru ea?

— Dar nimeni n-o să creadă c-ai ucide, nu?

— Așa consideri? Îți spun din experiență că cel mai greu, atunci când pedepsești pe cineva într-o călătorie ca asta, e să-i spui văduvei și copiilor lui orfani de ce nu l-ai adus acasă.

— Of, Elemak, nici nu m-am gândit...

— Nimeni nu s-a gândit. Dar oamenii deșertului știu. Iar când abandonezi un om, în loc să-l omori pe loc, nu-i dai nicio șansă – îl lași fără cămilă, fără cal, chiar și fără apă. De fapt, îl legi fedeleș ca să nu se poată mișca, să-i vină de hac animalele repede – pentru că, dacă trăiește destul, ar putea da peste el tâlharii și-atunci ar avea parte de o moarte mult mai crudă, iar cu limbă de moarte le va spune tâlharilor unde sunteți, câți sunteți, câți stau de pază și unde vă țineți bunurile. Le va spune și alte lucruri: cum își alintă soția, poreclele gărzilor, pentru ca ei să știe ce să spună pe întuneric și să creeze confuzie în grup, să prindă oamenii pe picior greșit. Le va spune...

— Termină! strigă Rasa. O faci intenționat.

— Crezi că viața-n deșert înseamnă doar arșiță și frig, cămile și corturi, golitul mațelor în nisip și dormit pe preș, în loc de pat. Dar îți spun eu că ceea ce ați ales Tata, tu și Nafai, binecuvântat să-i fie sufletul, ceea ce ați ales cu toții pentru noi...

— Ceea ce a ales *Sufletul Suprem*!

— ... e viața cea mai grea pe care și-o poate închipui cineva, o lume primejdioasă și brutală, în care moartea-ți suflă-n ceafă și, ca să menții ordinea, trebuie să fii gata să omori.

— O să mă gândesc la altă soluție, spuse Rasa. O altă metodă de-a mă ocupa de căsătorii...

— Dar n-o vei găsi, o contrazise Elemak. Te vei gândi mult și bine și, pân-la urmă, vei ajunge la singura concluzie posibilă. Dacă este ca această colonie de nebuni să-și împlinească rostul, atunci, va trebui să și-l împlinească în deșert, după legea deșertului. Asta-nseamnă că femeile ori le vor fi credincioase bărbaților, ori vor muri.

— Și bărbații, la fel, dacă *ei* vor fi cei necredincioși, preciză Rasa, convinsă că era imposibil ca Elemak să spună că numai femeile vor fi

pedepsite.

— Aha, înțeleg. Dacă doi oameni încalcă legea căsătoriei, vrei ca *amândoi* să moară, nu-i așa? Acum cine-i însetat de sânge? Putem cruța o femeie mai ușor decât un bărbat. Dacă nu cumva sugerezi să le învâț pe Kokor și Sevet să lupte. Dacă nu cumva crezi că Doi și Shedemei sunt în stare să suie corturile pe spatele cămilelor.

— Deci în lumea ta condusă de bărbați, femeia duce greul...

— Nu mai suntem în Basilica, Doamnă Rasa. Femeile prosperă acolo unde civilizația-i puternică. Nu aici. Nu, dacă te gândești bine, vei vedea că a pedepsi numai femeia e-o cale mai sigură de-a respecta legea. Pentru că ce bărbat poate șopti „te iubesc“, când *amândoi* știu ce vrea el să spună în realitate: „Așa de tare îmi vine să te reglez, că nu-mi pasă dacă mori.“ Ce succes va mai avea seducția lui atunci? Dacă va încerca s-o forțeze, ea va țipa, știind că viața ei e în joc. Și dacă el e acuzat de viol, pentru că ea țipă, cel care va muri va fi *el*. Înțelegi? Dispare romantismul din flirt.

Ieșind din cort, Elemak fu cât pe ce să izbucnească în hohote de râs, văzând expresia șocată a Rasei. Da, ea încă se imaginează conducătoare, chiar și în deșert, unde nu știa aproape nimic despre supraviețuire, unde, cu vorbăria ei, cu presupusa ei înțelepciune din care se grăbea să împărtășească și altora, cu aerul ei de comandă, ea reprezenta un permanent pericol. Poate că lăsa impresia de putere în Basilica, acolo unde familiile îi îngrădeau atât de strict pe bărbați cu obiceiuri și maniere, încât ea lua decizii, iar lumea le respecta. Dar aici o să descopere în curând – începea deja să descopere – că-i lipsea adevărata voință necesară puterii. Voia să conducă, dar nu voia să înfrunte greutățile pe care le implica actul conducerii.

Căsătorii permanente, pe dracu'. Ce femeie-ar putea satisface un bărbat, indiferent cât de puternic, mai mult de un an sau doi? Elemak nici nu intenționase ca Eiadh să-i fie altceva decât *prima* soție. Și-ar fi jucat rolul cu mult succes – ar fi fost podoaba lui în prima sa gospodărie din Basilica, i-ar fi purtat în pânțele primul născut și pe urmă ar fi mers fiecare pe drumul lui. Elemak chiar plănuia ca Rasa însăși să fie învățătoarea copiilor lui – se pricepea de minune la educat micuți; el știa cât valorează Rasa. Dar gândul c-o va suporta de bunăvoie pe Eiadh agățată de el atunci când va fi grasă și bătrână...

Numai că, în adâncul inimii, știa că se minte. Se putea preface că n-o vrea pe Eiadh pentru totdeauna, dar, în realitate, singurul lucru pe care-l simțea față de ea era că o dorea. O dorință intensă și posesivă, care nu dădea

semne de calmare. Eiadh, și nu Elemak, era cea supusă schimbării. Ea era cea care îl admirase atât de mult pe Nafai când el se ridicase împotriva lui Moozh și refuzase oferta despotului războinic de-a deveni consul. Ce penibil, să-l admire mai mult pe Nyef că a refuzat puterea decât pe noul ei soț, care o deținea și se folosea de ea. Dar Eiadh *era* femeie, la urma urmei, și fusese crescută în aceeași dependență mistică de Sufletul suprem, iar cum Sufletul Suprem îl „alesese“, evident, pe Nafai, normal că el era mai atrăgător în ochii ei.

În ceea ce-l privește pe Nafai... Elemak știa de multe luni că Nafai pusese ochii pe Eiadh. În parte, tocmai asta o făcuse pe Eiadh atât de atrăgătoare pentru el de la bun început: căsătorindu-se cu ea, l-ar fi pus la punct pe obraznicul de frate-său. Mucosul ăla s-o ia de nevastă mai târziu, după ce i-a născut deja unul sau doi copii lui Elemak. Asta l-ar fi făcut pe Nafai să priceapă unde-i e locul. Dar acum Eiadh îi arunca ocheade lui Nafai – blestemat să fie, el era cel care-l omorâse pe Gaballufix! Așa o seducea! Eiadh se îndrăgostise de iluzia că Nafai era puternic. Ei, bine, Eiadh, draga mea, iubițica mea, *eu* am ucis înaintea lui, și nu un bețivan căzut pe stradă. Am ucis un bandit care-mi atacase caravana, hotărât să omoare și să fure. Și pot să ucid din nou.

Pot să ucid din nou, iar Rasa consimțise deja justificarea crimei. Legea deșertului, da, asta va pune capăt amestecului lui Nafai. Rasa e așa de sigură că dragul ei mezin nu va încălca legea niciodată, încât va fi de acord – *cu toții* vor fi de acord – că pedeapsa pentru nesupunere e moartea. Și atunci Nafai va încălca legea. Va fi un plan atât de simplu, atât de bine pus la punct, iar pe urmă îl voi putea uide folosindu-mă de același pretext de care s-a folosit și el ca să-l omoare pe Gabya – o voi face pentru binele tuturor!

În noaptea aceea, când cina rece le căzuse greu la stomac, când vântul aspru îi gonise pe toți în corturi, Elemak îl puse pe Nafai să stea primul de pază. Nafai, bietul de el, știa foarte bine cine-l așteaptă pe el în cort. Știa că Nafai stă acolo, sub lumina rece a stelelor, imaginându-și cum Elya strânge în brațe trupul gol al lui Eiadh, cum se încălzește și se umezește cortul din cauza lor. Știa că Nafai aude sau își închipuie că aude țipetele înfundate scoase de Eiadh. Iar când el avea să iasă din cort încă mirosind a dragoste, Nafai avea să guste amărăciunea întoarcerii în propriul cort, unde singura mângâiere pe care o va găsi era trupul nătâng și fără formă al lui Luet, vizionara în ape. Pe Elemak aproape că-l tenta să pună în aplicare legea lui

Rasa, pentru că atunci Nafai ar fi cel care ar îmbătrâni privind-o pe Eiadh, știind că e a lui Elemak, că niciodată, dar absolut niciodată nu va fi a lui.

Nafai stătu de pază ca de obicei, conversând cu Sufletul Suprem. Acum îi venea mai ușor decât la început, când el și Issib îl forțaseră pur și simplu să le vorbească. Acum Nafai își forma cu grijă în minte gânduri, ca și când le-ar fi dat glas, apoi, aproape fără strădanie, simțea venind la el răspunsurile Sufletului Suprem. Le primea de parcă ar fi fost propriile sale gânduri, bineînțeles, deși câteodată tot se mai încurca atunci când trebuia să deosebească ideile Sufletului Suprem de cele din mintea lui; ca să le diferențeze, punea deseori aceeași întrebare, iar Sufletul Suprem, fiind un computer, deci neștiind ce e graba, repeta răspunsul de câte ori i se cerea.

În noaptea asta, pentru că era de strajă, întrebă Sufletul Suprem mai întâi dacă îi păștea vreo primejdie.

(Un coiot, luând urma unui iepure.)

Nu, m-am referit la pericole care să ne pândească *pe noi*, rosti Nafai în gând.

(Aceiași tâlhari despre care ți-am mai vorbit. Dar aud mereu zgomote noaptea, iar acum se ascund într-o peșteră și tremură de frig.)

Te distrezi pe seama lor, nu-i așa? întrebă Nafai.

(Nu, dar îți simt încântarea. Asta numești tu joc, nu-i așa?)

Mai degrabă o poantă. Sau o glumă.

(Iar ție îți place că numai tu știi că eu fac asta.)

Luet știe.

(Bineînțeles.)

Alte pericole?

(Elemak pune la cale să te omoare.)

Cum, înfigându-mi un cuțit în spate?

(E foarte încrezător. Crede că poate acționa pe față, cu consimțământul tuturor. Chiar și al mamei tale.)

Și cum va face? Mă va spulbera cu arma cu vibrații, pretinzând apoi că a fost un accident? Îmi poate speria cămila în așa fel încât să mă arunce de pe o stâncă?

(Planul lui e mult mai subtil. Are de-a face cu legile căsătoriei. Rasa și Shedemei și-au dat seama astăzi că mariajele trebuie să fie permanente, iar Rasa l-a convins și pe Elemak.)

Foarte bine. Va fi și mai eficient așa decât dacă ideea ar fi venit de la Luet și de la mine.

(*Tocmai de la tine și de la Luet a venit.*)

Dar numai noi și cu tine știm și nimeni altcineva nu-și va da seama. Vor vedea că legea e înțeleaptă.

Pe lângă asta, a trebuit să iau măsuri ca s-o împiedic pe Eiadh să încerce să facă ceva cu mine. Mi se pare dezgustător că mă consideră interesant numai de când l-am omorât pe Gaballufix și am refuzat să fiu marioneta lui Moozh. După mine, eram mult mai simpatic înainte... înainte de a se petrece toate astea.

(Erai doar un băietan pe-atunci.)

Băietan sunt și acum.

(Știu. E una din problemele noastre. Mai rău, ești un băietan care nu prea se pricepe la păcăleli, Nafai.)

Dar tu te pricepi de minune.

(Nu-i poți conduce pe oamenii aceștia bizuindu-te că le voi planta ideile tale în minte. În călătoria de pe Harmony pe Pământ, nu le voi mai putea pătrunde în minte cu aceeași putere ca aici. Va trebui să înveți să le vorbești direct. Să-i înveți să vină la tine când trebuie luate hotărâri.)

Elya și Meb nu mă vor accepta *niciodată* de bunăvoie drept conducător.

Atunci, pot fi sacrificați.

Precum Gaballufix? Nu voi mai face asta *niciodată*, Suflet Suprem. Poți să fii convins. Am omorât o dată pentru tine, dar a doua oară nu voi mai repeta, *niciodată, niciodată*, nu mă face să mă gândesc la asta, *nu!*

(Te aud. Te înțeleg.)

Nu, nu înțelegi. Tu nu te-ai mânjit *niciodată* de sânge pe mâini. N-ai simțit sabia sfărtecând carnea și spintecând cartilajul dintre vertebre. Nu i-ai auzit ultimul horcăit ieșind din gaura înroșită din gât.

(Cu ochii tăi am văzut, cu brațele tale am simțit, cu urechile tale am auzit.)

N-ai avut *niciodată*... senzația aceea groaznică de ireparabil. Că nu mai există cale de întoarcere. Că a murit *și*, oricât de rău a fost ca om, nu aveam dreptul să-i tai gâtul...

(Aveai dreptul pentru că ți-am dat permisiunea, eu aveam dreptul pentru că omenirea m-a construit ca s-o protejez ca specie, iar moartea acelui om a fost necesară pentru conservarea omenirii pe această planetă.)

Da, știu, îmi repeți mereu.

(Iar tu respingi întruna adevărul și insiști să te complaci în starea de agonie indusă de vină.)

Am luat viața unui bețivan neajutorat. N-a fost deloc o faptă glorioasă. N-a fost deloc de bun-simț. N-a fost deloc inteligentă sau înțeleaptă. N-am fost un om bun când am făcut-o.

(Am lucrat cu mâinile tale, Nafai. Ceea ce a trebuit să fac eu ai făcut tu, în locul meu.)

Erau propriile mele mâini, Suflet Suprem. Aș fi putut să refuz. Și refuz *acum*, când îmi sugerezi să-i omor pe Elemak și Mebbekew. Nu-i voi omorî. Nu voi mai lua vieți în locul tău.

(Nu voi uita asta când îmi voi face planuri de viitor. Dar tu *poți* prelua conducerea. *Trebuie* s-o preiei. Tatăl tău e prea obosit și bătrân și se bazează prea mult pe Elemak. Va ceda în fața fratelui tău de prea multe ori, va lăsa de la el în mod repetat, până când va rămâne fără pic de voință.)

Păi, și e mai bine să cedeze în fața mea?

(Tu nu-l vei obliga să cedeze. Întotdeauna vei conduce *prin* el, dovedindu-i mult respect. Dacă vei conduce tu, tatăl tău va rămâne un bărbat mândru și puternic. Ți-am mai spus. Acum ridică-te și ia-ți locul care ți se cuvine.)

Încă nu. N-a venit vremea să-l provoc pe Elemak. Avem nevoie de el să ne călăuzească prin deșert.

(Iar eu îți spun că el nu are asemenea muștrări de conștiință. Chiar în clipa asta, deși face dragoste cu Eiadh, își închipuie că ești legat fedeleș și abandonat în deșert, unde vei descoperi curând, Nafai, că, deși pot influența tâlharii, nu am nicio putere asupra animalelor și păsărilor de pradă, asupra insectelor care cred că tot ce nu merge, zboară sau se târăște reprezintă următoarea lor masă. Ele nu mă ascultă *pe mine*, pur și simplu acționează așa cum le dictează genele, iar tu *vei muri* și-atunci eu ce mă voi face fără tine?)

Are de gând să treacă la fapte acum, înainte de a ajunge în tabăra Tatei?

(În sfârșit, mă ascuți.)

Deci care e planul lui?

(Nu știu. Nu se gândește la el deschis. Caut și eu cât pot, dar e greu. Nu pot să scormonesc pur și simplu amintirile unui om, să știi. Atât de mult

se teme de propria lui inimă crudă, încât nu-și permite nici sieși să urzească planul pe față.)

Poate când nu-i distras de amor.

(Distras? Face *asta* spre binele tău. Crede că tot o mai dorești pe Eiadh, așa că speră să observe mișcarea din cort și țipetele ei.)

Nu mă face decât să aștept să mi se termine odată schimbul, ca să mă pot întoarce la Luet.

(Nu-și poate imagina că există un bărbat care nu dorește femeia pe care o dorește și el.)

Am dorit-o. Mi-am închipuit că Eiadh e exact ce-mi trebuie și ce vreau. Dar pe-atunci nu înțelegeam nimic. Luet crede că e deja însărcinată. Noi doi vorbim despre orice. Suntem căsătoriți doar de câteva zile, dar știe ce-i în sufletul meu mai bine decât mine, iar eu știu dinainte la ce se gândește ea. Cum își închipuie Elemak că mi-aș putea dori altă femeie, când *soția* mea e Luet?

(Știe că Eiadh e atrasă de tine. Își amintește că și tu ai fost cândva atras de ea. Știe și că eu te-am ales pe tine să conduci. E nebun de gelozie. Îți dorește moartea cu ardoare. Îl macină atât de tare, că și a face dragoste cu ea e un fel de crimă, în inima lui.)

Nu-ți dai seama că ăsta e lucrul cel mai rău? Dacă e ceva ce-mi doresc în viață, atunci e ca Elemak să mă iubească și să mă respecte. Ce-am făcut, ca să-l îndepărtiez de mine?

(Nu i-ai dat voie să-ți stăpânească voința.)

Dragostea și respectul n-au nimic de-a face cu controlul asupra faptelor altora.

(Pentru Elemak, dacă nu te controlează, ori nu ești, ori ești dușmanul lui. Ani la rând, n-ai existat. Apoi te-a remarcat, dar n-ai fost la fel de ușor manipulabil sau intimidabil ca Mebbekew, așa că ai devenit rivalul său.)

E chiar atât de simplu?

(Am sărit peste părțile mai complicate.)

Cortul lui nu țopăie. Înseamnă că va ieși în curând?

(Se îmbracă. Se gândește la tine. Ca și Eiadh.)

Ea, cel puțin, nu vrea să mă omoare.

(Dacă ea ar pune mâna pe ce dorește acum, tu tot la fel ai sfârși, adică mort.)

Nu-i spune lui Luet că Elemak pune la cale moartea mea.

(Îi spun lui Luet totul, exact așa cum îți spun și *ție*. Nu-i mint pe oamenii care îmi slujesc cauza.)

Ne minți de câte ori crezi că e necesar. Și nu vreau s-o minți pe Luet... pur și simplu nu doresc să se îngrijoreze.

(Dar *vreau* să se îngrijoreze, din moment ce refuzi. Uneori cred că vrei să mori.)

Poți să-ți iei grija asta de pe suflet. Îmi place viața și am de gând să trăiesc.

(Câteodată am impresia că de-abia aștepti să mori, crezând că meriți moartea, pentru că l-ai ucis pe Gaballufix.)

Uite că vine Elemak.

(Fii atent cum se asigură că-i miroși mâinile.)

Nafai se supără că Sufletul Suprem îi atrase atenția asupra lucrului respectiv, pe care altfel poate nici nu l-ar fi observat. Dar, sincer vorbind, i-ar fi fost imposibil să nu-l bage de seamă, pentru că Elemak își puse intenționat amândouă mâinile pe umerii lui și chiar îi mângâie obrazul, spunând:

— Deci *chiar* ai stat treaz. Poate că-n deșert, până la urmă, se va alege ceva de capul tău.

— Nu m-ai lăsat de pază chiar atât de mult, replică Nafai.

Mirosul de femeie se simțea destul de tare. Era puțin dezgustător că Elemak se folosea de intimitatea cu soția lui în felul acesta. Parcă ea n-ar mai fi însemnat nimic pentru el. Rămăsese o biată unealtă. Nici pe departe o soție, doar un *obiect* în posesia lui.

Dar, dacă Sufletul Suprem avea dreptate, atunci Elemak știa să se bucure de iubire astfel – ca de-o proprietate.

— Ai văzut ceva? întrebă Elemak.

— Beznă deasă, răspunse Nafai.

Nu-i spuse lui Elemak despre tâlharii care stăteau la câteva sute de metri distanță. În primul rând, n-ar fi făcut decât să-l înfurie din cauză că primește informații de la Sufletul Suprem. Iar în al doilea, l-ar umili faptul că a ales un loc de tabără în apropierea căruia tâlharii se puteau ascunde cu atâta ușurință. Probabil ar insista să-i caute, ceea ce ar însemna încăierare și vărsare de sânge sau să-i trezească pe toți și să plece mai departe, ceea ce n-ar fi avut rost, pentru că Sufletul Suprem n-avea nicio problemă în a ține sub control pâlcul de tâlhari molâi.

— Dac-ai privi în sus, ai observa stelele, spuse Elemak.

Elemak îl lua în zeflema și Nafai știa că ar trebui să-l ignore, dar deja era foarte furios, conștient că, deși plănuia să-l ucidă, tot făcea pe fratele cel bun, conștient că Elemak tocmai se culcase cu soția lui numai ca să-l facă pe el gelos. Așa că Nafai nu se putu stăpâni. Ridică un braț.

— Iar acela e Sol, Soarele. De-abia se vede, dar poți oricând să-l găsești, dacă știi unde să te uiți. Acolo mergem noi.

— Serios?

— E singurul motiv pentru care Sufletul Suprem ne-a scos din Basilica.

— Poate că nu-i obligatoriu să se întâmple cum vrea Sufletul Suprem, zise Elemak. La urma urmei, e doar un computer... Chiar tu ai spus.

Nafai ar fi vrut să-i replice din nou, să-i arunce un comentariu disprețuitor, cum că, dacă Sufletul Suprem era „doar“ un computer, atunci Elemak era „doar“ un babuin chel. Cu șase luni în urmă, Nafai *chiar* ar fi spus-o, iar Elemak l-ar fi izbit de un perete sau l-ar fi trântit la pământ cu o lovitură. Dar de atunci Nafai mai învățase câte ceva, așa că își ținu gura.

Luet îl aștepta în cort. Probabil că ațipise – lucrase mult de când se instalase tabăra și, spre deosebire de cei leneși, avea să se scoale devreme dimineața. Îl salută din cap, cu ochii deschiși și un zâmbet care-i încălzi sufletul, în ciuda răcelii pe care i-o strecurase Elemak în suflet.

Nafai se dezbracă repede și o strânse în brațe pe sub pățuri.

— Ești caldă, îi spuse.

— Cuvântul corect e *fierbinte*, zise ea.

— Elemak plănuiește să mă omoare, șopti el.

— Aș vrea ca Sufletul Suprem să-l *oprească*.

— Nu cred că poate. Voința lui Elemak e prea puternică pentru ca Sufletul Suprem să-l facă să se răzgândească, odată ce-i hotărât să treacă la acțiune.

Nu-i spuse lui Luet că Sufletul Suprem îi sugerase că, la un moment dat, s-ar putea să fie nevoit să-și omoare fratele. Cum Nafai nu intenționa deloc așa ceva, nu avea motive să-i strecoare și ei ideea în minte. I-ar fi rușine s-o spună oricum, de teamă să nu creadă că lui i-ar trece prin cap o asemenea grozăvie.

— Hushidh crede că simte că Elemak se împrietenește mai mult cu cei care vor să se-ntoarcă: Kokor și Sevet, Vas și Obring, Meb și Doi. Acum formează un fel de comunitate și se separă aproape complet de noi, ceilalți.

— Shedemei?

— Vrea să se-ntoarcă, dar nu există nicio legătură între ea și ceilalți.

— Deci numai tu, eu, Hushidh și Mama vrem să mergem în deșert.

— Și Eiadh. *Ea* vrea să meargă oriunde mergi *tu*.

Râseră amândoi, dar, înțelese Nafai, Luet voia ca el s-o asigure că nu-i răspundea dorinței lui Eiadh. Drept care o asigură cât se poate de temeinic, apoi adormiră.

Dimineța, după ce poverile fură împachetate și așezate pe cămile, Elemak îi adună pe toți.

— Câteva lucruri, rosti el. Mai întâi, o propunere făcută de Rasa și Shedemei, cu care eu sunt întru totul de acord. Cât trăim în deșert, nu ne putem permite libertatea sexuală din Basilica. Ar provoca numai ranchiună și lipsă de loialitate, iar pentru o caravană asta-nseamnă condamnarea la moarte. Așadar, câtă vreme stăm în deșert – inclusiv în tabăra Tate și în orice alt loc în care populația e alcătuită numai din noi și din cei trei care ne așteaptă – aceasta e legea: nu vă culcați cu nimeni altcineva decât cu soțul sau soția voastră și toate căsătoriile valabile acum rămân permanente.

Câțiva rămaseră cu gurile căscate din cauza șocului; Luet se uită în jur și văzu că cei mai supărați erau cei de la care te așteptai să fie așa: Kokor, Obring și Mebbekeu.

— N-ai dreptul să iei o asemenea hotărâre, spuse Vas moale. Suntem toți din Basilica și trăim după legea de-acolo.

— Când suntem în Basilica, trăim după legea ei, preciză Elemak. Dar când ești în deșert, trăiești după legea deșertului, conform căreia cuvântul conducătorului caravanei e decisiv. Ascult orice idee înainte de-a lua o hotărâre, dar, odată ce-am luat-o, orice protest devine revoltă, mă-nțelegeți?

— Mie nu-mi dictează nimeni cu cine trebuie să mă culc și cu cine nu, vorbi Kokor.

Elemak merse la ea și o privi în ochi; părea foarte fragilă, în comparație cu trupul lui masiv și foarte musculos.

— Iar eu îți spun că-n deșert nu permit nimănui să se furișeze din cort în cort. Intr-un fel sau altul, asta va duce la crimă, așa că, în loc să te las să-ți imaginezi cum o să mori, ți-o spun eu de pe-acum: dacă prind pe oricine într-o poziție care sugerează câtuși de puțin că vrea să se culce cu o persoană cu care nu-i căsătorit, voi uide eu însumi femeia respectivă pe loc.

— *Femeia!* țipă Kokor.

— De bărbați avem nevoie ca să ajute la urcatul poverilor pe cămile, explică Elemak. În plus, ideea n-ar trebui să ți se pară ciudată *ție*, Koya, din moment ce ai luat exact aceeași hotărâre ultima oară când ai decis *tu* să moară cineva care se făcea vinovat de adulter.

Luet văzu că și Kokor, și sora ei, Sevet, își duseră imediat mâna la gât – pentru că la gât îi sărise Kokor surorii ei, Sevet, fiind cât pe ce s-o omoare și lăsând-o fără glas de-atunci încolo. Iar soțul lui Kokor, Obring, care topăia și el plin de veselie când Kokor îl găsisese cu sora ei, era nevătămat. Era un gest de mare răutate din partea lui Elemak să le reamintească tuturor evenimentul respectiv, dar unul foarte nimerit, pentru că amuțiră imediat orice proteste față de noua lege din partea celor trei sau patru oameni care ar fi fost cel mai probabil să i se opună: Kokor, Sevet și Obring nu mai aveau absolut nimic de spus.

— N-ai dreptul să iei această hotărâre, vorbi Mebbekeu.

El era, bineînțeles, al patrulea, dar Luet știa că Elemak n-ar avea probleme în a-l potoli și pe el. Însă nu făcea niciodată asta cu Mebbekeu.

— Nu numai c-am dreptul, replică Elemak, dar am și datoria. Este o lege necesară pentru supraviețuirea micului nostru grup în deșert, deci va fi respectată, altfel, voi impune eu singura pedeapsă pe care o *pot* impune aici, la atâția kilometri depărtare de civilizație.

Dacă nu ești în stare să pricepi singur, sunt convins că Doamna Rasa îți poate da explicații.

Se întoarse spre Rasa, cerându-i tacit să-l susțină. Ea nu-l dezamăgi:

— Toată noaptea m-am gândit la altă cale de-a rezolva problema, spuse ea, dar nu putem trăi fără această lege și, așa cum spune Elya, în deșert, singura pedeapsă care-și împlinește rostul cât de cât e... cea spusă de el. Dar nu crima! sublinie ea, arătând clar că urăște însăși ideea aceea. Doar legarea persoanei și abandonarea ei.

— *Doar* atât? repetă Elemak disprețuitor. Este, de departe, moartea cea mai cumplită.

— Femeia rămâne în mâinile Sufletului Suprem, zise Rasa. Poate pentru a fi salvată.

— Mai bine te rogi să nu rămână, rosti Elemak. Animalele sunt mai blânde decât orice salvatori ar găsi-o aici.

— Cea care-nalcă legea va fi legată și abandonată, nu *ucisă*! insistă Rasa.

Luet își zise: se teme că tocmai una din fiicele ei va fi prima care va încălca legea. În ce privește legea lui Elemak, după care uciderea exclusiv a femeii va ține bărbații în frâu, a priceput-o invers. Puțini bărbați se gândesc la consecințe când sunt copleșiți de dorință, dar o femeie își poate astâmpăra poftele dacă bărbatul pe care îl iubește e în pericol.

— Cum dorește doamna, acceptă Elemak. Legea deșertului permite conducătorului de caravană să aleagă. În mod normal, eu aș alege o moarte rapidă și curată, cu arma cu vibrații, dar să sperăm că nu va trebui să fac niciodată o astfel de alegere. Se uită în jur, la oamenii din grup, întorcând capul ca să-i cuprindă cu privirea și pe cei din spatele lui. Nu vă cer consimțământul, continuă el. Pur și simplu vă anunț c-așa stau lucrurile. Acum ridicați mâna, dacă înțelegeți legea după care vom trăi.

Ridică toți mâinile, deși se vedea bine că unii erau furioși. De fapt, nu le ridică toți.

— Meb, spuse Elemak, ridică mâna. O stânjenești pe draga ta soție, Doi. Fără-ndoială, se întreabă deja cine-i femeia a cărei iubire o consideri atât de prețioasă, încât ai provoca moartea unei doamne nu prea virtuoză alergând după ea.

Meb ridică brațul.

— Foarte bine, reluă Elemak. Iar acum, cealaltă problemă. Trebuie să luăm o hotărâre.

Soarele nu răsărise, deci era încă foarte frig, mai ales pentru cei care nu se omorâseră cu strânsul corturilor și încărcatul poverilor pe cămile. Așa că poate numai frigul a fost de vină că vocea lui Meb tremură când rosti:

— Credeam că de-acum înainte *tu* ești cel care ia toate hotărârile.

— Eu iau hotărârile legate de supraviețuirea și deplasarea noastră. Dar nu mă văd un tiran. Hotărârile care *nu* țin de supraviețuire se iau de către grup, nu de mine. Nu putem supraviețui, dacă nu rămânem împreună, deci nu voi tolera *nicio* separare. În același timp, nu-mi aduc aminte ca cineva să fi hotărât unde mergem noi, de fapt.

— Ne-ntoarcem la Tata și la Issib, zise Nafai imediat. Știi că se bazează pe întoarcerea noastră.

— Câtă vreme nu pleacă din loc, au destulă apă. O să trebuiască să meargă cineva să le aducă altă rezervă în următoarele câteva luni – au provizii de hrană pentru ani întregi, spuse Elemak. Așa că hai să nu facem din asta o chestiune de viață și moarte fără să fie nevoie. Dacă cei mai mulți

din grupul nostru vor să meargă mai departe până ajung la Volemak, în deșert, foarte bine. Acolo vom merge cu *toții*.

— Nu putem să ne-ntoarcem la Basilica, vorbi Luet. Tata a spus foarte clar.

Tatăl ei era, bineînțeles, Moozh, marele general Gorayni, deși ea nu aflase decât cu câteva zile în urmă. Dar, amintindu-le celorlalți de recenta legătură de familie, spera ca vorbele ei să aibă mai multă greutate. Nu se pricepea la persuasiune: spusese, pur și simplu, adevărul și, pentru că femeile din Basilica o cunoșteau drept vizionara în ape, cuvintele ei fură luate în serios. Era o noutate să te adresezi unui grup care includea bărbați, dar ea știa că, în Basilica, afirmarea statutului familial le fusese de folos unora, așa că încercă și ea același lucru.

— Da, zise Kokor, tatăl tău cel bun și iubitor, care a-ncercat să se-nsoare cu propria fiică, iar când a văzut că nu poate, ne-a alungat din oraș.

— N-a fost așa, o contrazise Luet.

Hushidh o atinse pe mână, ca s-o liniștească.

— Renunță, îi șopti ea, la chestiile astea Koya-i mai bună decât tine.

Nimeni nu-i auzise vorbele, dar, când lumea văzu că Luet tace, le ghici efectul. Kokor rânji.

— Luet are dreptate că, probabil, nu putem să ne-ntoarcem la Basilica, interveni Elemak, cel puțin nu imediat... Cred că ăsta era mesajul pe care trebuia să-l înțelegem din faptul c-a trimis o escortă de soldați ca să fie sigur c-am ieșit din oraș.

— M-am săturat să tot aud că niciunul dintre noi nu se poate-ntoarce în Basilica, rosti Mebbekew, când numai *ăia* l-au făcut să se simtă stânjenit în fața tuturor.

Arătă cu degetul spre Hushidh, Luet și Nafai.

— Ține-ți gura, Meb! i-o reteză Elemak, cu calm dispreț. Nu vreau să ne prindă soarele stând aici la palavre. Ne aflăm exact în acel gen de zonă în care le place tâlharilor să se-ascundă și, în cazul în care există câțiva care pândesc în întuneric în peșterile din preajmă, o să fie nevoiți să iasă la lumina zilei.

Luet se întrebă dacă nu cumva Elemak aflase ceva despre tâlharii pe care-i controla Sufletul Suprem. Poate știa de mult că asemenea indivizi erau curajoși numai ziua și se ascundeau noaptea. În plus, era posibil ca el să primească subliminal mesaje de la Sufletul Suprem, fără să știe de unde-i vin gândurile și ideile. În definitiv, Elemak era rezultatul programului de

educare al Sufletului Suprem, ca oricare dintre ei, și *promise* nu de mult un vis. Dacă ar vrea să admită că poate comunica cu Sufletul Suprem și că îi urmează planul de bunăvoie, situația s-ar simplifica definitiv. Așa cum stăteau lucrurile, ea și Hushidh plănuiră să dejoace orice pune la cale Elemak.

— Deși nu putem să ne-ntoarcem imediat la Basilica, continuă Elemak, asta nu-nseamnă că trebuie să ne alăturăm Tatei pe dată. Există multe alte orașe care-ar primi o caravană cu străini, fie și numai pentru că Shedemei duce o valoroasă încărcătură de embrioni și semințe.

— Nu sunt de vânzare, interveni Shedemei.

Vorbise cu glas aspru și dăduse o replică destul de abruptă pentru ca toată lumea să știe că nu avea de gând să discute despre asta.

— Nici măcar ca să ne salvăm viețile? întrebă Elemak pe un ton dulceag. Ei, nu-i nimic, oricum nu propun să le vindem. Nu-s valoroase decât însoțite de cunoștințele din capul lui Shedy. Ceea ce contează este dacă *ne vor primi* la ei, știind că, departe de-a fi o ceată de vagabonzi faliți, recent alungați din Basilica de către generalul Moozh al Goraynilor, suntem însoțiți de renumitul genetician Shedemei, care-și mută laboratorul departe de Basilica, orașul sfâșiat de conflicte, într-un alt oraș, pașnic, care-i va garanta un loc în care să lucreze netulburată.

— Perfect, spuse Vas. Nu există niciun Oraș din Câmpie care să ne refuze intrarea în aceste condiții.

— Ba chiar ne-ar oferi bani, spuse Obring.

— Mi-ar oferi *mie* bani, vrei să spui, zise Shedemei.

Dar era evident flatată – nu se gândise că prezența ei ar conferi prestigiu oricărui oraș în care s-ar stabili. Luet observă că lingușeala lui Elemak avea efect.

(Va propune supunerea la vot), vorbi Sufletul Suprem în mintea lui Luet.

E clar de pe-acum, spuse Luet. Care-i planul *lui*?

(Când Nafai se va opune hotărârii de-a vă întoarce în oraș, se va stârni o revoltă.)

Deci nu trebuie să se opună.

(În cazul acesta, munca mea va fi dată peste cap.)

Atunci, controlează votul.

(Al cui vot să-l schimb? Pe care dintre ei l-ar crede Elemak, dacă s-ar hotărî dintr-odată să meargă mai departe?)

Atunci, nu permite votul.

(Nu am atâta influență asupra lui Elemak.)

Atunci, spune-i lui Nafai să nu se opună!

(Trebuie să se opună, altfel nu va mai exista nicio călătorie spre Pământ.)

— Nu! strigă Luet.

Toți ochii se întoarseră spre ea.

— Fără vot, rosti ea. Nu vom vota *nimic*.

— A, da... spuse Elemak. Avem printre noi înc-o amatoare de libertate care-și dă seama că, până la urmă, nu-i de acord cu democrația, atunci când crede că votul o să fie-mpotriva ei.

— Dar cine-a pomenit de votat? întrebă Doi, care nu era niciodată prea deșteaptă când venea vorba despre cele discutate în jurul ei.

— Eu votez întoarcerea la civilizație, declară Obring. Altfel, o s-ajungem sclavii căsătoriei... și-ai lui Elemak, că tot veni vorba!

— Dar n-am pomenit de niciun vot, protestă Elemak. Am spus doar că trebuie să hotărâm unde mergem. Ar fi interesant să votăm, dar eu nu voi fi constrâns de vot. Am nevoie de sfatul vostru, nu de cârmuirea voastră.

Așa că lumea l-a sfătuit elocvent – sau a încercat. Dar, dacă cineva venea cu un argument adus deja de altcineva, Elemak îl reducea îndată la tăcere.

— Am mai auzit asta. Ai ceva nou de-adăugat?

În consecință, discuția nu dură prea mult. Mai devreme decât ar fi crezut Luet, Elemak întrebă:

— Mai e ceva de discutat?

Nu-i răspunse nimeni. Așteptă, cercetând cu privirea în jur. Soarele se ridica deasupra crestelor munților îndepărtați, iar ochii și părul lui Elemak sclipeau, reflectându-i lumina. Acesta e cel mai bun moment al lui, își zise Luet. Asta a plănuit el – o comunitate întreagă, inclusiv soția tatălui său, inclusiv fratele lui, Nafai, inclusiv vizionara în ape și oracolul din Basilica, inclusiv propria lui mireasă, toți așteptând hotărârea care le va schimba viețile. Sau le va sfârși.

— Vă mulțumesc pentru sfaturile voastre înțelepte, rosti Elemak grav. Sunt de părere că nu trebuie s-alegem. Cei care vor să se-ntoarcă la civilizație pot s-o facă, iar în curând, cei care vor să meargă în deșert, în această misiune dată de Sufletul Suprem, vor putea pleca și ei. Putem să numim drumul o expediție de salvare a tatălui meu, putem să-i spunem

începutul călătoriei spre Pământ – nu asta contează acum. Important e că toți pot fi mulțumiți. O să mergem puțin spre sud, apoi o să trecem munții și o să coborâm în Orașele din Câmpie. Acolo-i putem lăsa pe cei care nu suportă să trăiască în legea aspră a deșertului, iar pe cei mai puternici o să-i iau cu mine.

— Mulțumesc frumos pentru apreciere! se supără Mebbekew.

— Nu-mi pasă de ce zice de mine, câtă vreme mă bucur de libertate, spuse Kokor.

— Proștilor! rosti Nafai. Nu vedeți că doar se pref...

— Ce-ai spus? întrebă Elemak.

— De la bun început a avut în cap să ne întoarcă la civilizație, spuse Nafai.

— Nu începe, Nafai! îl rugă Luet, știind ce urmează.

— Ascultă-ți miresuca, Frate, îl sfătui Elemak cu glas înșelător de dulceag.

— O s-ascult Sufletul Suprem, ripostă Nafai. Singurul motiv pentru care suntem în viață acum e acela că Sufletul Suprem face ca, la nici trei sute de metri, o ceată de hoți să stea ascunși în peștera lor. Sufletul Suprem ne poate traversa în perfectă siguranță deșertul, cu sau fără Elemak și legea lui tâmpită. El joacă un joc copilăresc: cine poate rosti cele mai dure amenințări...

— Nu amenințări, ripostă Elemak. Legi pe care orice călător prin deșert le cunoaște.

— Dacă ne-ncredem în Sufletul Suprem, o să călătorim feriți de orice pericol. Dacă ne-ncredem în Elemak, o să ne-ntoarcem la Câmpie și o să pierim în războaiele care vor veni.

— Să ne-ncredem în Sufletul Suprem, zise Meb rânjind sarcastic. În realitate, vrei să facem orice spui *tu*.

— Elemak știe că Sufletul Suprem e real – a avut un vis în care ne ducea înapoi în oraș, ca să ne însurăm cu nevestele noastre, nu-i așa?

Elemak se mulțumi să râdă.

— Dă-i înainte cu pălăvrăgeala, Nafai!

— E-așa cum a spus Elemak. Nu-i o chestiune de democrație. E o chestiune în care să decidă fiecare dintre noi. O să mergem mai departe, așa cum ne-a îndrumat Sufletul Suprem, o să facem cea mai lungă călătorie de patruzeci de milioane de ani încoace și-o să moștenim o lume pentru noi și copiii noștri. Sau ne vom întoarce în oraș, unde vă veți putea înșela

partenerii, așa cum plănuiesc deja unii dintre voi. În ce ne privește pe mine și Luet, noi nu ne vom întoarce în oraș niciodată.

— Destul! îl opri Elemak. Inc-o vorbă și mori pe loc!

Elemak ținea arma cu vibrații în mână. Luet nu observase c-o avea la el, dar știa ce-nseamnă gestul lui. Exact asta așteptase Elemak să se întâmple. Pusese la cale meticulos situația, iar acum îl putea omorî pe Nafai și nimeni n-ar îndrăzni să-l condamne.

— Eu cunosc deșertul, voi nu, continuă el. Nu-i niciun tâlhar acolo unde susții tu, altfel, am fi deja morți. Dacă asta trece drept înțelepciune în creierașul tău înfierbântat, Frate, atunci oricine-ar rămâne cu tine ar fi condamnat mai mult ca sigur. Numai că nimeni *nu* va rămâne cu tine, pentru că n-am de gând să las grupul să se despartă. Ar însemna moarte sigură pentru oricine-ar merge cu tine.

— Minți, spuse Nafai.

— Te rog, continuă să vorbești, ca să te pot ucide ca pe-un răzvrătit ce ești.

— Taci, Nafai, de dragul meu! îl rugă Luet.

— L-ați auzit cu toții, da? întrebă Elemak. S-a revoltat împotriva autorității mele și-a încercat să conducă un grup de oameni spre distrugere. Asta-i revoltă, e mult mai grav decât adulterul, iar pedeapsa-i moartea. Sunteți martori cu toții. Oricare dintre voi va trebui să depună mărturie la tribunal, dacă se va ajunge vreodată până acolo.

— Te rog! insistă Luet. Lasă-l în pace și-o să tacă.

— E-adevărat, Nafai? întrebă Elemak.

— Dacă vă-ntoarceți înapoi în oraș, răspunse Nafai, Sufletul Suprem nu va mai avea motive să-i rețină pe tâlhari și-o să fiți uciși cu toții.

— Vedeți? Și acum încearcă să ne sperie cu fanteziile lui despre tâlhari inexistenți.

— Asta ai făcut tu tot timpul, interveni Shedemei. Ne-ai obligat să executăm ce-ai poftit, de teamă c-or da peste noi tâlharii.

Elemak se întoarse spre ea.

— N-am pretins niciodată că-s la numai câțiva metri depărtare, ascunși într-o peșteră, ci doar că există posibilitatea să fim atacați. Nu v-am spus decât adevărul... dar băiatul ăsta consideră că sunteți atât de proști, încât o să-i credeți minciunile evidente.

— Credeți ce vreți. O s-aveți dovada cât de curând.

— Revoltă, declară Elemak, și toți – inclusiv propria lui mamă – o să fiți martorii mei că n-am avut de ales, pentru că n-a vrut să renunțe la revoltă. De n-ar fi fost fratele meu, n-aș fi așteptat atât de mult. Ar fi fost deja mort.

— Și dacă tu n-ai avea gene pe care Sufletul Suprem le consideră prețioase, replică Nafai, Gaballufix te-ar fi ucis atunci când n-ai reușit să-l atragi pe Tata în capcana-ntinsă de el.

— Acuzându-mă pe mine, nu faci decât să-ți înrăutățești situația. Ia-ți adio de la mama și de la soția ta... de-acolo de unde stai, nu de mai aproape!

— Elemak, doar nu vorbești serios! spuse Rasa.

— Tu însăși ai fost de acord cu mine, Rasa, că supraviețuirea noastră depinde de respectarea legii deșertului. Ai fost de acord și cu pedeapsa.

— Văd că tu, cu răutate...

— Ai grijă, Doamnă Rasa. Voi face exact ceea ce trebuie făcut, chiar dacă voi fi obligat să te las și pe tine să mori.

— Nu te teme, Mamă, rosti Nafai. Sufletul Suprem e cu noi, iar Elemak e lipsit de ajutor.

Luet începu să înțeleagă ce face Nafai. Părea foarte calm, incredibil de calm. Deci probabil că era foarte sigur că Sufletul Suprem putea să-l protejeze, la urma urmei. Probabil avea el însuși un plan, așa că ea ar fi mai bine să tacă din gură, ca să nu-l dea în vileag, indiferent cât îi era de frică.

Totuși, ar fi frumos dacă mi-ai împărtăși și mie planul, se adresă ea Sufletului Suprem.

(Plan?) întrebă Sufletul Suprem.

Mâinile lui Luet începură tremure.

— Vom vedea cât de lipsit de ajutor ești tu, spuse Elemak. Mebbekew, ia o sfoară de-mpachetat – una ușoară și destul de lungă, de câțiva metri – și leagă-i mâinile. Fă nodul alunecat, ca să strângă tare, și nu te preocupa că nu-i circulă sângele prin mâini.

— Vedeți? întrebă Nafai. Trebuie să omoare un om legat.

Nu! strigă Luet, în inima ei. Nu-l provoca să te-mpuște! Dacă-l lași să te lege, mai ai o șansă.

Elemak se uită la Mebbekew, care merse la una din cămile și reveni cu o bucată de sfoară.

În timp ce Mebbekew îl lega pe Nafai cu mâinile la spate, tot răsucind sfoara în jurul încheieturilor, Hushidh făcu un pas în față.

— Stai pe loc, îi ceru Elemak. Îl leg și-l abandonez în semn de respect pentru Doamna Rasa, dar aș fi la fel de încântat să-l împușc cu arma cu vibrații și să termin odată cu el.

Hushidh rămase pe loc; oricum, obținuse deja ce voia, adică atenția grupului.

— De multă vreme plănuiește Elemak toate astea, se adresa ea celorlalți, pentru c-a vrut să-l omoare pe Nafai. Știa că, dacă hotăra să se întoarcă înapoi, Nafai nu va avea de ales, ci trebuia să i se opună. A pus totul la cale ca s-aibă o scuză pentru crimă.

Lui Elemak i se zbătu ochiul. Luet observă că nu-și mai putea controla furia. Ce faci, Hushidh, surioara mea? Nu-i vorbi astfel încât să-mi omoare soțul sub ochii noștri!

— De ce-ar face Elya așa ceva? întrebă Eiadh. Spui că Elemak al meu e-un criminal, dar nu-i!

— Eiadh, draga de tine! exclamă Hushidh. Elemak vrea ca Nafai să moară întrucât știe că, dac-ai avea posibilitatea chiar azi, l-ai părăsi pe el și l-ai alege pe Nafai.

— Minciună! țipă Elemak. Nu-i răspunde, Eiadh! Nu spune nimic!

— Pentru că nu poate suporta s-audă adevărul, continuă Hushidh. Dar o să-l audă-n glasul tău.

În sfârșit, Luet înțelese. Hushidh își întrebuinta talentul primit de la Sufletul Suprem, așa cum procedase când Rashgallivak stătuse în foaierul casei lui Rasa, plănuind să-și folosească soldații pentru a le răpi pe fiicele Rasei. Hushidh rostea cuvintele care urmau să știrbească loialitatea adeptilor lui Elemak, să-l lase fără niciun sprijin. Îi dezlega și, dacă mai reușea să rostească câteva propoziții, avea să reușească.

Din păcate, Luet nu fu singura care-și dădu seama de asta.

— Faceți-o să tacă! exclamă Sevet.

Vocea ei era groasă și răgușită, pentru că nu-și revenise încă de pe urma răniilor provocate de Kokor. Dar vorbea destul de tare ca să fie auzită și tocmai durerea din glas atrase mai multă atenție.

— N-o lăsați pe Hushidh să vorbească. E oracol și, dacă-i lăsată, ne poate stârni pe unii împotriva altora.

Am văzut-o procedând așa cu oamenii lui Rashgallivak și poate face la fel și acum, dacă îi dați voie.

— Are dreptate Sevet, spuse Elemak. Să nu mai scoți o vorbă, Hushidh. Altfel, îl omor.

Hushidh dădu să deschidă gura ca să mai zică ceva, își dădu Luet seama, dar ceva o reținu – poate Sufletul Suprem. Se întoarse spre locul în care stătuse, vizavi de Rasa și de Shedemei. Era ultima speranță, și aceea moartă, din câte își dădea seama Luet. Sufletul Suprem îi făcea o vreme proști sau temători pe oamenii cu voință slabă, dar nu avea puterea de-a opri un om hotărât să ucidă. Nu avea puterea de a-i face pe tâlhari să se îmblânzească brusc față de Nafai, dacă ar fi să-l găsească. Și cu siguranță nu putea împiedica animalele deșertului să dea peste el și să-l devoreze. Șiretlicul lui Hushidh reprezentase ultima posibilitate, dar ratase și ea.

Nu, nu voi cădea pradă disperării, își zise Luet. Poate dacă-l abandonăm aici, mă voi putea strecura din grup, ca să mă-ntorc și să-l dezleg. Sau poate-l omor pe Elemak în somn și...

Nu, nu. N-avea crima în sânge și știa asta. Nici dacă i-ar porunci-o Sufletul Suprem, așa cum îi poruncise lui Nafai să-l omoare pe Gaballufix. Nici atunci n-ar fi în stare să ucidă. Și nici să se furișeze și să-l ajute pe Nafai la timp. Se terminase. Pierise orice speranță.

— E legat, zise Mebbekew.

— Stai să verific nodul, ceru Elemak.

— Crezi că nu știi să-l fac? se supără Mebbekew.

— Computerul pe care-l slăvesc ei cică are puterea de a-i prosti pe oameni. Nu-i așa, Nafai?

Nafai tăcu. Luet fu mândră de el, dar tot se temea pentru el. Pentru că, știa ea, puterea Sufletului Suprem era foarte mare pe perioade lungi de timp, dar foarte slabă pe termen scurt.

Elemak stătea acum în spatele lui Nafai, foarte aproape, cu arma îndreptată asupra lui.

— Îngenunchează, frățioare!

Nafai nu-l ascultă, dar Meb, din reflex, începu să se lase în genunchi.

— Nu tu, prostule. Nyef.

— Condamnatul, zise Nafai.

— Da, tu, frățioare. Îngenunchează!

— Dac-ai de gând să folosești arma, prefer să mor în picioare.

— Nu te da-n spectacol, spuse Elemak. Vreau să-ți leg mâinile de glezne, așa că-ngenunchează.

Încet, cu grijă, Nafai se lăsă pe un genunchi, apoi pe amândoi.

— Așază-te pe călcâie. Sau aproape de ele. Așa. Meb, trece capătul sforii printre glezne, ridică-l peste picioare și leagă-l – în fața încheieturilor

— da, așa, ca să n-ajungă la ele cu degetele. Foarte bine. Simți ceva-n mâini, Nafai?

— Doar cum pulsează sângele, încercând să treacă de funia din jurul încheieturilor.

— Sfoară, nu funie, Nafai, dar ar putea la fel de bine să fie și oțel.

— Nu sângele *meu* îl tai, Elemak, ci pe-al tău, rosti Nafai. Pentru că pe Pământ sângele tău n-o să fie cunoscut, pe când al meu o să străbată o mie de generații.

— Destul! se enervă Elemak.

— Zic ce vreau acum, dacă tot te-ai decis să m-omori. Ce mai contează dacă spun adevărul? Să-mi fie teamă c-o să mă lovești cu piciorul sau c-o să mă scuipi, când deja privesc moartea-n ochi?

— Să știi că nu-ți merge, dacă-ncerci să mă provoci ca să trag în tine. I-am făcut o promisiune Doamnei Rasa și o s-o respect.

Luet însă observă că vorbele lui Nafai *chiar* aveau efect asupra lui. Tensiunea din grup creștea și era clar în ochii tuturor că între cei doi încă nu fuseseră date pe față toate cărțile, deși Elemak își închipuia că deja câștigase partida.

— Acum o să ne urcăm pe cămile, anunță Elemak. Și nimeni nu se va întoarce ca să-ncerce să-l salveze pe răzvrătitul ăsta. Altfel, îi va împărtăși soarta.

Dacă Luet n-ar fi fost convinsă că Nafai și Sufletul Suprem aveau un fel de plan, ar fi insistat să moară lângă soțul ei. Dar ea îl cunoștea foarte bine pe Nafai, chiar dacă numai de câteva zile, ca să știe că, în clipa asta, nu simțea deloc teamă. Deși era un tânăr curajos, ea știa că, dacă el ar crede într-adevăr că va muri, *ea* ar fi în stare să-i simtă frica. Și mama lui probabil simțea la fel, își dădu seama Luet, pentru că nici ea nu protesta, ci stăteau amândouă și urmăreau mica piesă de teatru jucată în fața lor.

Elemak și Mebbekew se îndepărtară de Nafai. Apoi Mebbekew se întoarce, puse piciorul pe umărul lui Nafai și-l împinse ca să cadă pe-o parte, în nisip. Cu mâinile legate de glezne, nu avu cum să-și amortizeze căderea. Însă atunci Luet văzu limpede că sfoara, în loc să fie strânsă, era doar legată ușor.

Deci acesta era jocul. Sufletul Suprem făcea tot ce putea ca să-i influențeze pe Mebbekew și pe Elemak să vadă sfori bine strânse când, în realitate, erau legate larg. În mod normal, nu avea puterea să-i facă proști — cel puțin nu într-o asemenea măsură încât să-l orbească pe *Elemak*. Dar

Hushidh și Nafai, cu vorbele lor enervante și periculoase, îl iritaseră atât de tare pe Elemak, încât Sufletul Suprem reușise să-l zăpăcească. Într-adevăr, probabil mai erau și alții care vedeau că Nafai nu era legat fedeleș, deși, din fericire, cei care ocupau poziția cea mai bună ca să vadă sforile erau și cei care n-ar fi atras atenția asupra lor: Doamna Rasa, Hushidh și Shedemei. Ceilalți, cu ajutorul Sufletului Suprem, văzură, fără îndoială, ce se așteptau să vadă, ceea ce Elemak și Mebbekew îi determinaseră să se *aștepte* să vadă.

— Da, rosti Doamna Rasa. Să mergem la cămile.

Porni îndrăzneată spre animalele care așteptau. Luet și Hushidh o urmară. Ceilalți o luară și ei din loc.

Toți, în afară de Eiadh. Rămase nemișcată, cu ochii la Nafai. Ceilalți, stând alături de cămilele îngenunchate, nu se putură abține și întoarseră capetele să vadă cum merge Elemak la ea și-i pune o mână pe spate.

— Știu că inima ta bună suferă, Edhya, dar câteodată un conducător trebuie să acționeze dur spre binele tuturor.

Ea nici nu se uită la el.

— N-am crezut niciodată că cineva poate înfrunta cu atâta calm moartea, rosti ea.

Minunat! șopti Luet către Sufletul Suprem. O faci să-l iubească pe Nafai și mai mult? Halal ajutor din partea ta, să garantezi că nu vom avea liniște nici dacă Nafai scapă cu viață!

(Ai puțină încredere în mine! Nu le pot face pe toate deodată. Ce preferi, să nu mai fie Eiadh îndrăgostită de soțul tău sau să-ți rămână soțul în viață, iar caravana să plece spre Volemak?)

Am încredere în tine. Dar aș vrea să nu mai acționezi în ultimul moment.

— Ascultă-mă! strigă Nafai.

— Rugămințile nu te vor duce nicăieri, spuse Elemak. Sau vrei să ții ultimul discurs al răzvrătitului?

— Nu cu noi vorbea, explică Eiadh, ci cu el. Cu Sufletul Suprem.

— Suflet Suprem, pentru că mi-am pus încrederea în tine, scapă-mă din mâinile ucigașe ale fraților mei! Dă-mi puterea să rup aceste funii care-mi leagă mâinile!

Cum vedeau ceilalți situația? Luet nu putea decât să-și imagineze. Ceea ce vedea *ea* era că Nafai își scoate o mână din legături, apoi cealaltă, după aceea se ridică fără prea multă grație în picioare. Dar ceilalți vedeau,

cu siguranță, lucrul de care se temeau cel mai mult: Nafai rupând sforile cu mâinile, pe urmă sărind mândru în picioare și pericolul pândind în jurul lui. Fără îndoială, Sufletul Suprem își concentra toată influența asupra celorlalți, țintindu-i pe toți cei care îi acceptaseră deja scopul. Luet, Hushidh și Doamna Rasa vedeau exact ce se întâmplă. Ceilalți cu siguranță vedeau și ei ceva, dar nu faptele în sine, ci adevărul care le domina: acela că Nafai avea în el puterea Sufletului Suprem, că el era alesul, adevăratul conducător.

— N-o să-ntoarceți cămilele către niciun oraș cunoscut omenirii! strigă Nafai.

Vocea îi răsună încordată și aspră, în încercarea de a se face auzită până la distanța mare de până la cele mai îndepărtate cămile, unde Vas o ajutase pe Sevet să urce.

— Revolta asta a voastră împotriva Sufletului Suprem s-a încheiat, Elemak. Numai că Sufletul Suprem este mai milos decât voi. El o să vă lase-n viață – dar numai câtă vreme n-o să vă mai atingeți de mine. Numai câtă vreme promiteți c-o să duceți la capăt călătoria pe care-am început-o – ca să ne alăturăm Tatei, apoi să mergem înainte, spre lumea pe care Sufletul Suprem a pregătit-o pentru noi!

— Ce șmecherie mai e și asta? țipă Elemak.

— Singura șmecherie e cea de care te-ai folosit tu, ca să te păcălești pe tine însuși, spuse Nafai. Ai crezut că, legându-mă cu funii, poți lega și Sufletul Suprem, dar te-ai înșelat. Dacă ai fi fost supus și înțelept, ai fi putut conduce expediția, dar te-au copleșit setea de putere și invidia, așa că-n momentul ăsta nu ți-a mai rămas altceva decât să asculți de Sufletul Suprem sau să mori.

— Nu mă amenința! Eu am arma, prostule, și-am dat sentința prin care te condamn la moarte:

— Omoară-l! strigă Mebbekeu. Omoară-l acum. Altminteri, o să regreti veșnic!

— Ce viteaz ești, interveni Hushidh, să-l îndemni pe fratele tău să facă ceea ce tu n-ai curaj să faci singur, micuțule Meb!

Glasul ei răsunase atât de dojenitor, încât Meb se dădu înapoi ca și cum ar fi primit o palmă.

Dar Elemak nu se retrase. În schimb, păși în față cu arma în mână. Luet își dădu seama că era îngrozit – avea convingerea că Nafai făcuse o minune când își rupsesse legăturile cu atâta ușurință – dar, îngrozit sau nu, era hotărât să-l omoare pe fratele lui mai mic, iar Sufletul Suprem nu avea

cum să-l oprească. Nu avea puterea să-l împiedice pe Elemak să-și îndeplinească scopul ferm.

— Elya, nu!

Cea care ți-pase fusese Eiadh. Fugi înainte, se agăță de el, îl trase de mâneca mâinii care ținea arma.

— De dragul meu, îi zise. Dacă te-atingi de el, Elya, Sufletul Suprem o să te omoare, nu știi? E legea deșertului – tu însuți ai spus-o. Revolta înseamnă moarte! Nu te revolta împotriva Sufletului Suprem.

— Țsta nu-i Sufletul Suprem, replică Elemak. Vocea îi tremura de teamă și incertitudine și, neîndoios, Sufletul Suprem pune stăpânire pe fiecare dram de îndoială din inima sa, amplificând-o, în timp ce Eiadh îl implora. E frățiorul meu arogant.

— Ar fi trebuit să fii în locul meu, rosti Nafai. Ar fi trebuit să fii tu cel care să-i convingă pe ceilalți să respecte planul Sufletului Suprem. El nu m-ar fi ales niciodată *pe mine*, dacă tu ai fi vrut să-l asculți.

— Ascultă-mă *pe mine!* insistă Eiadh. Nu *pe el*. Tu ești tatăl pruncului din pântecul meu – de unde știi că nu port un copil în mine? Dacă-i faci rău, dacă nu-i dai ascultare, o să mori, iar copilul meu o să rămână fără tată!

La început, Luet se temu că Elemak va interpreta pledoaria lui Eiadh pentru salvarea vieții lui Nafai drept încă o dovadă că îl iubește pe acesta mai mult decât pe el. Însă nu era așa. Ea îl implora pe Elemak să-și salveze *propria* viață nefăcându-i rău lui Nafai. Deci n-o putea lua drept dovadă că îl iubea *pe el*, pentru că ea lui Elemak încerca să-i salveze viața.

Vas se întorsese și el la Elemak, iar acum îi puse mâna pe umăr.

— Elya, nu-l omorî. N-o să ne întoarcem în oraș, nimeni dintre noi n-o să se-ntoarcă, nimeni! Se întoarse cu fața spre ceilalți. Așa este?! Suntem toți de acord să mergem mai departe, ca să ne alăturăm lui Volemak, nu-i așa?

— Am văzut puterea Sufletului Suprem, vorbi Eiadh. Niciunul din noi n-ar fi cerut să se întoarcă în oraș, dac-ar fi înțeles. Te rog, suntem de acord cu toții. Avem un singur scop acum, nu suntem dezbinați. Te rog, Elemak. Nu mă lăsa văduvă! O să fiu soția ta pentru totdeauna, dacă te răzgândești și nu-l omori. Dar ce-o să se-aleagă de mine, dacă te revolți împotriva Sufletului Suprem și mori?

— Încă ești conducătorul călătoriei noastre, îi spuse Doamna Rasa. Nimic nu schimbă asta. Numai destinația se schimbă, iar tu ai spus cu gura

ta că destinația n-o alegi singur. Acum ne dăm seama că alegerea nu aparține vreunuia *dintre noi*, ci doar Sufletului Suprem.

Eiadh începu să plângă cu lacrimi fierbinți și sincere.

— O, Elya, soțul meu, de ce mă urăști atât de mult, încât să vrei să mori?

Luet aproape că ar fi putut prevedea ce urmează se se întâmpla. Doi, observând cât de mișcătoare erau lacrimile lui Eiadh, nu suportă ca numai ea să fie centrul atenției. Așa că se agăță de soțul *ei* și se puse pe un plâns răsunător – cu lacrimi care păreau foarte sincere, într-adevăr – cerându-i să nu-i facă nici el rău lui Nafai. De parcă Mebbekew ar fi îndrăznit să acționeze de la sine putere! De parcă lacrimile ei l-ar fi impresionat! Luet ar fi izbucnit în hohote de râs, dacă n-ar fi fost atât de conștientă că viața lui Nafai depindea de felul în care Elemak reacționa la plânsete.

Aproape că distingea schimbarea petrecându-se pe chipul lui. Hotărârea de a-l ucide pe Nafai, care nu cedase sub influența Sufletului Suprem, se topea în fața rugămintilor nevestei. Și, pe măsură ce se stingea voința de a ucide, Sufletul Suprem profita tot mai eficient de ocazia de a-i controla și intensifica temerile. Așadar, în doar câteva clipe, Elemak se transformă din periculos criminal într-un amărât îngrozit de fapta pe care fusese gata s-o comită. Se uită în jos, la arma pe care o ținea în mână, și dădu din umeri, apoi o azvârli departe de el.

Arma ateriză la picioarele lui Luet.

— Nafai, fratele meu, ce ți-am făcut! strigă el.

Mebbekew se purtă și mai dezgustător. Se trânti cu burta la pământ.

— Iartă-mă, Nafai! Iartă-mă că te-am legat ca pe-un animal – nu lăsa Sufletul Suprem să mă omoare!

Exagerezi, îi spuse Luet Sufletului Suprem în gând. O să fie foarte umiliți când or să-și amintească cum s-au purtat, indiferent dacă-și dau seama sau nu c-ai făcut din ei niște lași.

(Cum, crezi că dețin un control discret asupra acestor evenimente? Pot să le strig să se teamă, că ei nu mă aud, nu mă aud și iar nu mă aud, dar pe urmă, dintr-odată, mă aud și clachează în halul ăsta? Cred că mă descurc foarte bine, e prima oară când procedez așa.)

Ziceam doar să-i înseninezi puțin. Ți-ai făcut datoria.

— Elemak, Mebbekew, sigur că vă iert, vorbi Nafai. Ce contează ce se-ntâmplă *cu mine*? Contează să vă ierte Sufletul Suprem, nu eu.

— Îngenuncheați în fața Sufletul Suprem! spuse Eiadh, împingându-l iute pe Elemak. Îngenunchează și cere-ți iertare, te rog. Nu vezi că ți-e viața în pericol?

Elemak se întoarse către ea și-i vorbi calm, în ciuda temerii că Luet știa ce-l roade:

— Chiar îți pasă atât de mult dacă trăiesc sau mor?

— Tu ești viața mea, îi răspunse ea. N-am jurat cu toții să rămânem căsătoriți pentru totdeauna?

De fapt, nu juraseră, își zise Luet. Nu făcuseră decât să asculte edictul lui Elemak și să ridice mâinile ca să arate că înțeleg. Dar, prudentă, Luet nu scoase o vorbă.

Elemak căzu în genunchi.

— Suflet Suprem, rosti el cu glas tremurat, mă duc acolo unde vrei tu să mă duc.

— Și eu, adăugă Mebbekew. Contează și pe mine.

Nu-și ridică privirea din pământ.

— Câtă vreme Eiadh e-a mea, continuă Elemak, sunt mulțumit oriunde m-aș afla, în deșert, în oraș, pe Harmony sau pe Pământ.

— O, Elya! strigă Eiadh.

Îl cuprinse în brațe și începu să-i plângă pe umăr.

Luet se aplecă și luă arma din nisip. Nu puteau risca să piardă o armă prețioasă. Cine știe când vor avea nevoie de ea la vânătoare?

Nafai veni la ea. Asta era mai mult decât își putea dori Luet, faptul că venise la ea, la soția lui de numai câteva zile, și nu la mama lui. O îmbrățișă, iar ea îl ținu în brațe. Îl simțea tremurând. Îi *fusesse* frică, în ciuda încrederii lui în Sufletul Suprem. Iar pericolul fusese iminent.

— Știi ce s-ar fi putut întâmpla? îi șopti ea.

— Sufletul Suprem nu era sigur că-i va reuși manevra cu sfoara, îi răspunse el, tot în șoaptă. Mai ales atunci când Elemak a venit să verifice nodul.

— A fost nevoit să-l verifice, dacă urma să creadă că s-a produs un miracol când te-ai eliberat.

— Știi la ce m-am gândit cât am stat în genunchi, cu arma la tâmplă, rostind vorbele care-l întăreau să mă omoare? Mă gândeam... că n-o să știu niciodată cum arată copilașul nostru.

— Iar acum o să știi.

Se depărtă de ea, apoi se întinse și-i luă arma din mână. Hushidh se apropie și atinse arma.

— Nyef, rosti ea, dac-o păstrezi tu, nu mai e nicio speranță de împăcare.

— Dar dacă i-o dau înapoi?

Hushidh încuviință dând din cap.

— E cel mai bun lucru, îi spuse.

Nimeni nu înțelegea mai bine decât Oracolul Hushidh ce anume îi lega și îi dezlega pe oameni. Nafai merse imediat la Elemak și-i întinse arma.

— Te rog, îi spuse. Nici măcar nu știu cum s-o folosesc. Avem nevoie de tine să ne conduci la tabăra Tatei.

Elemak ezită o clipă înainte de-a lua arma. Luet știa că nu suportă s-o primească din mâna lui Nafai. Dar, în același timp, știa că Nafai nu era obligat să i-o dea. Că Nafai nu era obligat să-i dea înapoi poziția sa de conducător. Iar Elemak avea nevoie de acea poziție, avea o nevoie atât de disperată, încât o va primi chiar și de la Nafai.

— Mă bucur, spuse Elemak și luă arma.

— O, mulțumesc, Nafai! exclamă Eiadh.

Luet simți un fior de frică în inimă. Oare-l simte și Elemak în vocea ei? Vede pe fața ei cum se uită cu atâta respect la Nafai? E o femeie care iubește numai curajul și puterea – tocmai masculul alfa din trib e cel care-o atrage. Iar în ochii ei, Nafai e, evident, cel mai dorit dintre bărbați. Eiadh a fost cea mai bună actriță de pe ziua de azi, își zise Luet. Ea fusese aceea care-l convinsese pe Elemak de dragostea ei, ca să-l salveze pe bărbatul pe care-l iubea *cu adevărat*. Nu pot decât s-o admir, se gândi Luet. E nemaipomenită.

Totuși, gândurile de admirație erau minciuni ele însele, iar Luet nu se putu amăgi multă vreme. Frumoasa Eiadh e încă îndrăgostită de soțul meu și, deși dragostea lui pentru mine e acum puternică, va veni o zi când masculul din specia primatelor din el îl va învinge pe omul civilizat și se va uita la Eiadh cu dorință, iar ea își va da seama și în clipa aceea îl voi pierde, cu siguranță.

Izgoni gândul geloziei și merse la Doamna Rasa, care tremura de ușurare, ca s-o ajute să se urce pe cămilă.

— Am crezut c-o să moară, șopti Rasa, agățându-se de mâna lui Luet. Am crezut că-l pierd.

— Și eu, preț de câteva clipe, spuse Luet.

— Ascultă ce-ți spun eu: dac-ar fi mers până la capăt, Elemak ar fi murit înainte să se înnopteze.

— În adâncul sufletului, și eu i-am pus la cale moartea.

— Uite cât de aproape de animale suntem. Ți-ai închipuit vreodată așa ceva? C-am fi pregătiți să omorâm pe neașteptate?

— Exact ca babuinii, protejând grupul.

— Cred că-i o descoperire măreață, nu-i așa? întrebă Rasa.

Luet îi zâmbi larg și-o strânse de mână.

— Hai să nu mai spunem nimănui, totuși. Bărbații s-ar îngrozi, dac-ar afla cât de periculoase suntem în realitate.

— Acum nu mai contează, zise Rasa. Sufletul Suprem s-a dovedit mai puternic decât am crezut. S-a terminat.

Dar, întorcându-se înapoi la cămila ei, Luet știa că nu se terminase. Fusesse doar o amânare. Va veni din nou ziua luptei pentru putere. Iar data viitoare nu va mai exista garanția că Sufletului Suprem îi va reuși mica șmecherie simpatică. Dacă Elemak s-ar fi hotărât să tragă cu arma, s-ar fi terminat; data viitoare e posibil să-și dea seama și să nu se mai lase amăgit de o prostie ca rugămintea Rasei, aceea ca Nafai să fie doar legat și abandonat. Riscul era *foarte* aproape, extrem de aproape. Iar la sfârșit, Luet știa că ura lui Elemak împotriva lui Nafai era mai puternică decât niciodată, deși o vreme o va nega, va pretinde chiar și în sinea lui c-a dispărut. Poate pe alții reușești să-i păcălești, dar eu voi sta cu ochii pe tine. Iar, dacă i se întâmplă ceva soțului meu, fii sigur, ai face bine să mă omori și pe mine. Ai face bine să te-asiguri că sunt moartă, pentru că și așa, dacă voi găsi o cale, tot mă voi întoarce și mă voi răzbuna pe tine din mormânt.

— Tremuri, Luty, spuse Hushidh.

— Chiar tremur?

Poate că de-asta îi venea greu să verifice dacă șaua cămilei e bine fixată.

— Ca aripa de libelulă.

— A fost o-ntâmplare foarte-ncordată, spuse Luet. Cred că-s încă bulversată.

— Încă ești geloasă pe Eiadh, asta e.

— Nicio secundă, o contrazise Luet. Nafai mă iubește absolut și necondiționat.

— Da. Dar tot îți simt furia împotriva lui Eiadh.

Luet știa că e, *într-adevăr*, puțin geloasă pe Eiadh.

Dar Hushidh vorbise de furie, un sentiment mult mai puternic decât conștientizase în sinea ei.

— Nu-s supărată că-l iubește pe Nafai, zău că nu sunt.

— Știu. Adică-mi dau seama *acum*. Nu. Cred că ești supărată și geloasă pe ea pentru c-a putut să salveze viața soțului tău, pe când tu, nu.

Da, se gândi Luet. Așa era. Iar acum, că Hushidh spusese lucrurilor pe nume, simți frustrarea agonizantă care o copleșea și lacrimi fierbinți de furie și rușine îi țâșniră din ochi și-i alunecară pe obraji.

— Așa, o mângâie Hushidh, luând-o în brațe. Ți face bine să te eliberezi. Ți face bine.

— Mă bucur. Pentru că, se pare, am de gând să plâng ca o nătăfleță, fie că-mi face bine să mă eliberez, fie că nu. Așa că n-ar fi rău să-mi facă.

Încă plângea când Nafai se întoarse la ea ca s-o ajute să încalece.

— Ești ultima, îi zise el.

— Cred c-aveam nevoie doar să-ți simt înc-o dată atingerea. Să fiu sigură că trăiești.

— Încă respir. Ai de gând să plângi mult așa? Pentru că umezeala de pe obraji o s-atragă muștele.

— Ce s-o fi întâmplat cu tâlharii ăia? întrebă ea, ștergându-și lacrimile cu mâneca.

— Sufletul Suprem a reușit să-i adoarmă chiar înainte de-a începe să-i influențeze serios pe ceilalți. Or să se trezească peste două ore. De ce te-ai gândit *la ei*?

— M-am gândit doar cât de prost ne-am fi simțit cu toții, dac-ar fi venit în goana mare ca să ne taie-n bucăți, în vreme ce noi ne tot ciondăneam dacă să te omorâm sau nu.

— Da, rosti Nafai, știu ce vrei să spui. Să-nfrunți moartea. Nu-i mare lucru. Dar să te simți ca un prost *exact* în clipa morții, ei, asta-ar fi de nesuportat.

Luet râse și-i luă mâna. Încă un minut, și pe urmă încă unul, lung, foarte lung.

— Stă lumea după noi, zise Nafai. Și, pân-la urmă, tâlharii *chiar* o să se trezească.

Așa că Luet îi dădu drumul și, imediat ce el porni spre cămila lui, a ei se clătină pe picioare și ea se ridică deasupra nisipului deșertului. Era ca și cum ar fi călărit pe vârful unui turn zgâlțâit de un cutremur și, de obicei, mersul pe cămilă îi displăcea. Dar astăzi i se părea la fel de plăcut ca și a

ședea pe un tron. Pentru că acolo, pe cămila din fața ei, călărea Nafai, soțul său. Și ce dacă nu-l salvase ea? Era suficient că trăia și c-o mai iubea.

Ajunseră seara în tabăra lui Volemak. Călătoriseră mai mult decât în alte zile, pentru că se apropiau de ea; însă tot mai aveau de terminat treburile serii, pentru că Volemak nu știuse că aveau să vină în seara aceea și nu ridicase corturi în plus, iar Zdorab se spălase deja pe mâini după cina pe care o pregătise pentru el, Volemak și Issib. Treburile serii se desfășurară mai lent ca de obicei, pentru că se simțeau mai în siguranță și pentru că, odată ajunși, li se părea nedrept să aibă la fel de mult de muncit ca și pe timpul călătoriei.

Hushidh se ținu cât putu de aproape de Luet și Nafai. Din când în când, arunca o privire către Issib, care plutea pe scaunul lui. Nu găsi nimic surprinzător în înfățișarea lui – îl știa de ani, fiindcă era fiul cel mare al Rasei și studiasse în casa Rasei de când se știa Hushidh acolo. Dar ea se gândise la el întotdeauna ca la un infirm și nu prea-i acordase atenție. Apoi, în Basilica, dându-și seama că urma să călătorească și ea în deșert, cu Nafai și Luet, îi apăru clar în minte – pentru că ea vedea întotdeauna legăturile dintre oameni – că, în urma împerecherilor dintre bărbați și femei în expediția Sufletului Suprem, ea se va pricopsi cu Issib. Sufletul Suprem voia ca genele lui să fie moștenite și ale ei la fel, iar ei doi vor face efortul împreună, la bine și la rău.

Anevoie acceptase ea lucrul acela. Mai ales în seara nunții, când Luet și Nafai, Elemak și Eiadh, Mebbekew și Dolya fuseseră căsătoriți de Doamna Rasa și se îndreptaseră, doi câte doi, spre paturile lor conjugale, lui Hushidh îi venise foarte greu să-ndure furia, teama și amărăciunea apăsătoare din sufletul ei, pentru că nu se bucura de dragostea de care avea parte Luet.

Drept răsplată, Sufletul Suprem – cel puțin așa crezuse ea la început – i-a trimis un vis în noaptea respectivă. Se făcea că era legată de Issib; l-a văzut zburând și-a zburat împreună cu el; a-nțeles că trupul său nu exprima adevărata lui natură, că, va descoperi ea, mariajul cu el n-o va consuma, ci o va înălța. Și s-a văzut purtându-i copiii în pânțele, s-a văzut stând la intrarea unui cort din deșert alături de el, urmărind cum se joacă copiii lor, și a văzut că în scena aceea din viitor avea să-l iubească, să fie legată de el cu fire de aur și de argint care-i înlănțuiau de generațiile trecute și-i

conduceau spre viitor, an după an, copil după copil, generație după generație. Visul mai avea și alte părți, unele înspăimântătoare, dar ea se agăța de mângâierea lui în toate zilele acestea. Când stătuse cu generalul Moozh, obligată să-l ia de bărbat pe cuceritorul Basilicii, se gândise la visul ei și știuse că nu va rămâne alături de el și, bineînțeles, Sufletul Suprem o adusese pe mama ei și-a lui Luet, pe femeia numită Sete, care recunoscuse că ele sunt fiicele ei, făcute cu Moozh. Adio căsătorie, iar în câteva ore erau în deșert, în drum spre Volemak.

Dar de-atunci avusese timp să se gândească, să-și aducă aminte de temeri. Bineînțeles c-a încercat să le uite și să se agățe în schimb de visul mângâietor sau de asigurările lui Nafai, pentru că el îi spusese că Issib e foarte deștept și amuzant, o companie plăcută, ceea ce ea nu prea avusese ocazia să-l constate la școală.

Dar, în ciuda visului, în ciuda celor spuse de Nafai, nu dispăruseră vechile impresii, cele pe care le avea de atâția ani. Tot drumul prin deșert își aminti întruna felul aproape macabru în care Issib obișnuia să-și miște brațele și picioarele în oraș, unde purta greutatea pe sub haine, de părea întotdeauna că țopăie prin aer ca o stafie pusă pe zbenguială sau ca... oare cum îi zisese Kokor odată? Ca un iepure pe sub apă. Ce-au mai râs! Iar acum cât de lipsită de loialitate se simțea, deși propria lui soră făcuse gluma. Lui Hushidh nu i-ar fi trecut prin cap că, într-o zi, infirmul, stafia, iepurele de sub apă avea să fie soțul ei. În ciuda încercărilor ei de a se liniști, vechea teamă și senzația de straniețe stăruiau ca un curent subteran.

Până acum, când, zărindu-l, își dădu seama că nu-i era frică de el. Visul îi dăduse prea multă speranță.

Nu, îi era frică de ce va crede *el* despre *ea* – o teamă și mai veche, și mai întunecată. Oare Issib știa deja ce anume plănuiseră mătușa Rasa și Sufletul Suprem pentru el? Oare trăgea deja cu ochiul, în timp ce ea se chinuia să ridice cortul, și-o măsura de sus până jos? Dac-așa ar face, atunci, fără îndoială, ar fi foarte dezamăgit. Hushidh și-l imagina zicându-și: normal că *infirmul* se alege cu urâta, cu aia prea înaltă și acră la mutră, al cărei trup n-a făcut niciun bărbat să se întoarcă după ea. Studioasa aia care nu-i în stare să facă pe nimeni să râdă, decât uneori pe sora ei, Luet (o, cât e de inteligentă, dar *ea*-i aparține lui Nafai). Probabil că-și zice: va trebui să mă descurc cum pot mai bine, pentru că-s infirm și n-am de-ales. Așa cum

și eu îmi zic că va trebui să mă mulțumesc cu infirmul, pentru că nu mă vrea niciun alt bărbat.

Câte căsătorii au început oare cu sentimente asemănătoare? Au fost vreunele din ele fericite, pân-la urmă?

Hushidh trase de timp cât putu de mult, prelungind cina – care *era* mai bună decât orice mâncaseră pe parcursul călătoriei. Zdorab și Volemak găsiseră în valea aceea legume și rădăcini sălbatice și făcuseră o tocană mult mai bună decât stafidele și pastrama, iar pâinea era proaspătă și dospită, nu ca pesmeții crocanți și tari cu care fuseseră nevoiți să se hrănească pe drum. În curând va fi și mai bine, pentru că Volemak înjghebase acolo o grădină și, în câteva săptămâni, vor crește pepeni verzi și dovlecei, morcovi, ceapă și ridichi.

În timpul cinei, toți arătau obosiți și stingheri. Nu reușeau să uite că Nafai fusese cât pe ce să fie executat, iar amintirea era cu-atât mai stânjenitoare acum, că se întorseseră la Volemak și vedeau cât de ușor îi comanda acesta, fiind un bărbat care știa *într-adevăr* să conducă, într-o manieră mult mai convingătoare decât stilul îngâmfat și intimidant al lui Elemak. Se-ngrozeau că trebuiau să-i povestească bătrânului cele întâmplate. Oare câți dintre ei, poate cu excepția lui Eiadh – și, bineînțeles, a lui Nafai însuși – erau cu adevărat mândri de ce făcuseră? Așa că, oricât de bună ar fi fost mâncarea, în afară de Hushidh, nimeni n-avea chef să stea la povești. Nu existau amintiri dragi din călătorie, nici întâmplări amuzante care să fie relatate celor care-i așteptaseră. Imediat ce se termină de strâns cina, cuplurile se retraseră la corturi.

Lumea plecase atât de repede că, în ciuda nerăbdării de-a evita exact un asemenea moment, Hushidh se-ntoarse de la pârau cu ultimele vase spălate, spre a constata că, dintre femei, doar Shedemei rămase pe loc, iar dintre bărbați, numai Zdorab și Issib. Se lăsase deja o liniște apăsătoare, pentru că Shedemei nu se pricepea la întreținut conversația, iar Zdorab și Issib păreau amândoi dureros de timizi. Ce greu ne e tuturor, își zise Hushidh. Știm că suntem pleava grupului, aduși la un loc numai pentru că nu ne-a vrut nimeni, în afară de Sufletul Suprem. Iar pe unii dintre noi nici măcar *el* nu i-a vrut, bietul Zdorab e aici numai pentru că Nafai i-a smuls un jurământ, în loc să-l omoare la poarta orașului Basilica, în noaptea când i-a tăiat capul lui Gaballufix.

— Ce grup jalnic sunteți! rosti Volemak.

Hushidh privi ușurată cum se întorceau la foc Volemak și Rasa. Probabil își dăduseră seama că trebuie spus ceva – unii trebuiau prezențați, măcar Shedyă și bibliotecarul, care nu se cunoscuseră niciodată.

— Intram în cortul soțului meu, spuse Rasa, gândindu-mă ce bine-i să fiu iarăși cu el, când mi-am dat seama dintr-odată cât de dor mi-e de tovarășii mei de drum, Shuya și Shedyă, și abia pe *urmă* mi-am adus aminte că nu mi-am făcut datoria în calitate de doamnă a acestei case.

— A cărei case? întrebă Issib.

— Pereții pot fi de piatră, iar acoperișul poate că-i cerul, dar asta-i casa mea, un loc de refugiu pentru fiicele mele și de siguranță pentru fiii mei, răspunse Rasa.

— Casa *noastră*, spuse Volemak încet.

— Într-adevăr... Am spus casa mea *numai* din cauza vechilor obiceiuri din Basilica, unde casele aparțineau numai femeilor.

Rasa ridică mâna soțului său la buze, o sărută și-i zâmbi.

— Aici, în deșert, spuse Volemak, casele aparțin Sufletului Suprem, dar el ne-o închiriază pe-asta la un preț foarte rezonabil: când plecăm de-aici, babuinii din josul apei păstrează grădina.

— Hushidh, Shedemei, cred că-l cunoașteți pe fiul meu, Issib, zise Rasa.

— Fiul *nostru*, o corectă Volemak pe același ton blând de dinainte. Iar el e Zdorab, care a fost cândva arhivarul lui Gaballufix, dar acum slujește în casa noastră temporară ca grădinar, bibliotecar și bucătar.

— Și mă tem că nu mă pricep la niciuna dintre meseriile acestea, zise Zdorab.

Rasa zâmbi.

— Volya mi-a spus că și Issib, și Zdorab au cercetat Catalogul cât au așteptat aici. Iar eu știu că ambele mele nepoate dragi, Shuya și Shedyă, se vor arăta foarte interesate de ce-au găsit ei acolo.

— Catalogul Sufletului Suprem este doar calea spre memoria Pământului, preciză Volemak. Și, cum noi spre Pământ mergem, a studia în biblioteca aceea mare e la fel de important ca a munci ca să ne păstrăm trupurile vii în deșert.

— Știi c-o să ne facem datoria, spuse Shedemei.

Hushidh știa că Shedemei nu se referă doar la studiu.

— Of, la naiba cu politețurile! zise Doamna Rasa. Știți bine că voi sunteți cei necăsătoriți și că toată lumea *trebuie* să se căsătorească, dacă

vrem ca lucrurile să meargă, deci rămâneți numai voi patru. Știu că nu există un motiv anume pentru ca voi să n-aveți cel puțin libertatea de-a rezolva lucrurile între voi, dar vă spun eu că, datorită vârstei și experienței, mi-am imaginat că Hushidh se va alege cu Issib, iar Shedemei, cu Zdorab. Nu trebuie neapărat să fie așa, dar cred că v-ar fi de ajutor măcar să vă gândiți la posibilitatea asta.

— Doamna Rasa a vorbit de experiență, rosti Zdorab, dar trebuie să subliniez că eu n-am niciun fel de experiență la femei și mă tem că fiecare vorbă pe care o voi spune va fi o jignire.

Shedemei scoase un hohot disprețuitor.

— Shedemei a vrut să zică, în felul ei elocvent, că nu-și închipuie cum e cu puțință să ai tu mai puțină experiență cu femeile decât are ea cu bărbații. Și e foarte convinsă de abilitatea ei de-a te jigni la fiecare vorbă și tocmai de aceea a ales să-ți răspundă fără să se folosească de vorbe.

Absurditatea situației, combinată cu lipsa de tact a lui Shedemei și cu politețea stângace a lui Zdorab, era prea mult pentru Hushidh. Izbucni în râs și în curând i se alăturară și ceilalți.

— Nu-i nicio grabă, spuse Volemak. Aveți timp să vă cunoașteți.

— Eu aș prefera să terminăm odată, zise Shedemei.

— Cu căsătoria nu poți să termini odată, interveni Rasa. Căsătoria o începi. Deci, așa cum spunea Volemak, nu vă grăbiți. Când sunteți gata, veniți fie la mine, fie la soțul meu, iar noi vă vom aranja corturile și ceremoniile care se cuvin.

— Și dacă n-o să fim niciodată gata? întrebă Issib.

— Niciunul dintre noi nu va trăi destul de mult ca să vadă ce-nseamnă niciodată, îi răspunse Volemak. Cât privește prezentul, va fi de îndea ajuns dacă-ncercați să vă cunoașteți unul pe altul.

Și cu asta, discuția se încheie, în afară de câteva cuvinte de laudă aduse cinei preparate de Zdorab. Se despărțiră repede, iar Hushidh o urmă pe Shedemei în cortul pe care-l împărțeau deocamdată.

— Ei, și acum, ne-a liniștit, vorbi Shedemei.

Îi trebui o clipă lui Hushidh să-și dea seama că Shedy era ironică; întotdeauna îi trebuia.

— Eu nu-s prea liniștită, îi spuse.

— Cum? Nu crezi c-a fost frumos din partea lor să ne dea timp să ne hotărâm dacă să producem sau nu inevitabilul? Ca și cum ai pune-n mână

criminalului condamnat pârghia spânzurătorii și i-ai zice să tragă de ea când e pregătit.

A fost o surpriză pentru Hushidh când și-a dat seama că Shedemei părea mult mai supărată decât ea. Dar Shedemei nu venise de bunăvoie în călătorie, ca Hushidh. Ea nu considera că aparține Sufletului Suprem, cum făcea Hushidh, de când își dăduse seama că era oracol, sau Luet, de când descoperise că e vizionară în ape. Așa că *normal* că totul era dat peste cap pentru ea; i se încurcaseră toate planurile.

Hushidh se gândi să-i vină în ajutor, spunându-i:

— Zdorab e și el captiv în călătoria asta, ca tine – n-a cerut să vină, dar *tu*, cel puțin, aveai visul tău.

Văzu imediat – pentru că Hushidh vedea întotdeauna legăturile dintre oameni – că vorbele ei, departe de a-i aduce alinare, ridicau un zid între ea și Shedemei, așa că tăcu.

Tăcu și suferi, pentru că-și amintea foarte clar că Issib fusese acela care întrebase „Și dacă n-o să fim gata niciodată?”. Era groaznic s-auzi asta din gura viitorului tău soț, absolut groaznic, însemna că nu credea c-o va putea iubi vreodată.

O străfulgeră un gând: dar dacă Issib a spus acele vorbe nu pentru c-ar fi crezut că *el* n-o va putea dori niciodată *pe ea*, ci fiindcă era sigur că ea nu va fi pregătită niciodată să se mărite *cu el*? Acum, gândindu-se mai bine, era convinsă că la asta se referise, doar Issib era un tânăr politicoș, care nu obișnuia să spună lucruri menite să rănească. Descoperi brusc că-n mintea ei s-a dat la o parte stavila din calea amintirilor și văzu toate imaginile pe care le-avea cu Issib. Era tăcut și-și purta infirmitatea fără să se plângă. Avea mult curaj, în felul lui, și o minte cu adevărat strălucită – dovedea agerime la școală, când fuseseră colegi și ideile lui nu ieșeau niciodată în evidență, dar arătau că gândește întotdeauna cu un pas sau doi dincolo de întrebarea imediat următoare.

Poate că-i schilod la trup, își zise Hushidh, dar la minte e cel puțin la fel de ager ca mine. Și, urâtă cum sunt, nu pot fi mai îngrijorată de trupul meu decât e el de-al său. Nafai m-a asigurat că, din punct de vedere fizic, Issib e capabil s-aibă copii, ceea ce nu-nseamnă că are habar să facă dragoste... da, probabil e-ngrozit că mă va dezgusta sau e cel puțin frustrat de cât de puțin își închipuie că-mi poate oferi în materie de plăcere. Nu sunt eu cea care are nevoie de asigurări, ci el, *și* ar fi de-a dreptul dăunător să accept să mă curteze cu ideea că, într-un fel, el trebuie să-mi aline mie

inima care se îndoiește de sine. Nu, eu trebuie să-l conving că accept, *dacă* va fi să ne împrietenim și să ne căsătorim.

Viziunea aceasta îi aduse lui Hushidh o atât de mare ușurare, încât îi venea să plângă de bucurie. Abia atunci își dădu seama că e posibil ca ideile care-i apăreau în minte atât de brusc și cu atâta claritate să nu fie ale ei. Într-adevăr, observă că-și imaginase trupul lui Issib așa cum și-l imagina *el însuși*, numai că nu fusese deloc imaginație, nu-i așa? Sufletul Suprem îi arătase gândurile și temerile din mintea lui Issib.

Ca de atâtea alte ori, Hushidh își dori să poată comunica la fel de ușor cu Sufletul Suprem precum Luet și Nafai. Câteodată, Sufletul Suprem reușea să-i introducă în minte gânduri sub formă de cuvinte, cum se întâmpla întotdeauna cu cei din grup, dar pentru ea dialogul decurgea greoi, nu-i venea ușor să-și deosebească propriile gânduri de cele ale Sufletului Suprem. Așa că trebuia să se mulțumească cu talentul ei de oracol și, uneori, cu viziunile clare, care atunci când îi veneau întotdeauna îi dădeau senzația c-ar fi ideile ei și abia după aceea i se păreau prea limpezi ca să fie altceva decât viziuni trimise de Sufletul Suprem.

Totuși, era convinsă că ce văzuse nu era în imaginația ei, ci era adevărul: Sufletul Suprem îi arătase ce avea nevoie să vadă, dacă era să-și depășească temerile.

Mulțumesc, rosti ea în gând cât de clar fu în stare, deși nu avea de unde să știe dacă Sufletul Suprem îi auzea gândurile sau măcar o asculta în clipa aceea. Aveam nevoie să văd prin ochii tăi, cel puțin o clipă.

Îi veni un alt gând: oare vede și el prin ochii *mei* în clipa asta? O tulbura ideea că Issib i-ar putea vedea trupul așa cum și-l vedea ea, plin de temeri și nemulțumiri.

Nu, hai să fiu cinstită. Dacă-i să aibă încredere în el însuși și să-mi fie soț, trebuie să știe că-s la fel de înfricoșată și nesigură ca el. Așa că arată-i cine sunt, dacă n-ai făcut-o deja, *arată-i* cine sunt, ajută-l să vadă că, deși nu sunt frumoasă, sunt, totuși, femeie și tânjesc să iubesc, să fiu iubită, să am o familie cu un bărbat legat de inima mea și de inima căruia sunt legată eu, așa de strâns cum sunt țesute între ele sufletul Rasei și-al lui Volemak. Arată-i cine sunt, ca să-i fie milă, nu frică de mine. După aceea vom schimba mila în compasiune, compasiunea în înțelegere, înțelegerea în afecțiune, afecțiunea în dragoste, dragostea în viață, viața copiilor noștri, viața unei identități noi, pe care-o vom întruchipa împreună.

Spre surprinderea ei, Hushidh era somnoroasă acum – se temuse că n-avea să doarmă peste noapte. Iar, dată fiind respirația lentă și adâncă a lui Shedemei, probabil că adormise deja.

Sper că i-ai arătat și ei ceea ce avea nevoie să vadă, Suflet Suprem. Mă întreb doar cum reușesc să se iubească bărbații cu femeile care nu primesc ajutorul tău, ca să le arăți ce-i în sufletul celuilalt.

Rasa se trezi supărată și-i trebui o vreme să priceapă de ce. La început, crezu că era din cauză că, în seara dinainte, când Volemak se-așezase lângă ea în pat, nu-i oferise decât o îmbrățișare afectuoasă, de parcă postul ei îndelungat n-ar fi meritat să fie întrerupt de o sărbătoare a dragostei. Nu era orb; știa că-i supărată, așa că-i explicase:

— Dup-o asemenea călătorie, ești mai obosită decât crezi. Niciunul dintre noi n-am simți destulă plăcere.

Însuși calmul lui o înfuriase peste măsură și se ghemuise să doarmă departe de îmbrățișarea lui; dar în dimineața aceea știu că iritarea ei de cu o seară înainte dovedise clar că el avea dreptate. Fusese prea obosită pentru orice altceva în afară de somn, ca un copilăș agitat.

De afară nu pătrundea în cort nicio lumină. Putea fi ora prânzului ori chiar mai târziu și, după cât de înțepenit îi era corpul, dar și pentru c-afară nu bătea vântul, era foarte posibil să fi dormit până dimineața târziu. Totuși, era o încântare să lenevești; nu trebuia să te scoli în grabă, să mănânci dejunul pe apucate înainte de-a se crăpa de ziuă, să sui bagajele pe cămile și să pleci la drum când răsare soarele. Călătoria se încheiase; venise acasă, la soțul ei.

Gândul acela îi arătă de ce se trezise atât de furioasă. Acasă nu trebuia să însemne un cort, chiar dac-avea pereți dubli, care păstrau răcoarea în timpul zilei. Și nu *ea* ar fi trebuit să vină la el, ci soțul ei ar fi trebuit să vină *la ea*. Așa fusese dintotdeauna. Casa fusese a ei, o păstrase pregătită pentru el și i-o oferise cadou ca să se răcorească vara, să se adăpostească pe timp de furtună, să se refugieze de tumultul orașului. În schimb, *el* era cel care pregătise acest loc și, cu cât mai confortabil era, cu atât se enerva ea mai tare, pentru că habar n-avea cum să pregătească ceva în locul respectiv. Era neajutorată, un copil, un învățăcel, iar soțul ei avea să-i fie învățător și paznic.

Nimeni nu-i dăduse indicații cum să-și conducă treburile când intrase ea prima oară în casa ei, în tinerețe, cu bani moșteniți de la mama, ca să cumpere casa pe care stră-străbunica ei o făcuse celebră, apoi o

transformase în conservator; Rasa construisese din ea o școală și mai renumită și pe baza ei își clădise faima în Orașul Femeilor, înconjurată de elevi, admiratori și rivali invidioși – iar acum iat-o în deșert, unde habar n-avea să pregătească un prânz sau să rezolve problema mersului la toaletă într-o tabără semipermanentă ca aceasta. Fără îndoială că cel care îi va da toate explicațiile va fi Elemak, în felul său atât de intempestiv, cu pretenția sofisticată că îți spune ceva ce tu deja știi – *ar fi fost* frumos din partea lui, numai că folosea întotdeauna un ton artificial, care arăta clar că amândoi știți că tu, de fapt, nu ai habar de nimic și depinzi de el să-ți arate cum să faci pipi unde trebuie.

Elemak. Își aminti de dimineța teribilă în care el stătuse cu arma îndreptată spre capul lui Nafai și-și zise: *Trebuie să-i povestesc lui Volemak. Trebuie să-l avertizez că în inima lui Elemak se ascunde crima.*

Numai că Sufletul Suprem hotărâse clar că omorul nu va fi tolerat, iar Elemak și Mebbekew imploraseră amândoi iertarea. Chestiunea revenirii în Basilica se încheiase de-acum, mai mult ca sigur. De ce s-o pună pe tapet din nou? Și, oricum, ce-ar putea face Volemak? Ori l-ar repudia pe Elemak, și atunci tânărul ar deveni inutil în restul călătoriei, ori l-ar sprijini în dreptul său de a lua o astfel de hotărâre ticăloasă, caz în care nu se va mai putea trăi cu Elemak de atunci încolo, iar Nafai ar fi redus la zero în tovărășia lui. Elemak nu-l va lăsa niciodată pe Nafai să se ridice la poziția lui naturală de lider. Ar fi de nesuportat, pentru că Rasa știa că, dintre copiii ei, numai Nafai se pricepea să conducă iscusit, întrucât numai el, dintre toți bărbații generației sale, avea și harul de a lua decizii înțelepte, și posibilitatea de a comunica strâns cu Sufletul Suprem, pentru a lua decizii informate.

Bineînțeles, Luet era la fel de pricepută ca el, dar acum trăiau într-o așezare primitivă, nomadă, și era aproape inevitabil ca bărbații să preia conducerea. Rasa nu avusese nevoie de indicațiile lui Shedemei referitoare la formarea de comunități la primate ca să știe că, într-un trib rătăcitor, conduceau masculii. Cât de curând, toate femeile vor fi însărcinate și se vor concentra numai asupra lor; când se vor naște copiii, cercul lor se va lărgi doar atât cât să-i cuprindă pe cei mici. Atunci le vor preocupa mâncarea, siguranța și învățătura într-un spațiu atât de înfricoșător și de ostil precum deșertul. Nu va exista nici motivul, nici posibilitatea de a lansa o provocare conducerii bărbătești.

Numai că, dacă conducătorul ar fi un bărbat ca Nafai, ar fi plin de înțelegere față de femei și le-ar asculta sfaturile bune, în timp ce Elemak ar fi așa cum le demonstrase că este – un tiran invidios, care nu-și prea pleacă urechea la sfaturi și întoarce imediat situația în favoarea lui, necinstit și uneltitor...

Nu-mi pot permite să-l urăsc. Elemak e un bărbat cu multe calități. La fel ca fratele său, Gaballufix, care mi-a fost cândva soț. L-am iubit pe Gabya pentru calitățile lui; dar, vai, a dăruit numai câteva dintre ele fiicelor noastre, Sevet și Kokor. În schimb, ele au moștenit de la el egoismul, incapacitatea de a-și pune frâu setei de a poseda orice lucru care li se pare cât de cât dezirabil. Văd asta și la Elemak, așa că-l urăsc și mă tem de el, cum ajunsesem să-l urăsc pe Gaballufix și să-mi fie frică de el.

O, dacă Sufletul Suprem ar fi fost măcar puțin mai grijuliu atunci când a ales pe cine a luat în călătoria asta...

Rasa se opri din îmbrăcat și-și dădu seama de un lucru: mă gândesc cât de egoist și de dominator e Elemak, totuși, eu sunt cea supărată în dimineața asta, pentru că nu *eu* conduc. Cine-i dominator acum?! Poate că, dacă și eu aș fi fost privată de șansa de-a conduce o perioadă la fel de lungă, precum Elemak, acum aș fi fost la fel de disperată să pun mâna pe putere și-aș fi ținut cu dinții de ea.

Știa însă că n-ar fi procedat așa. Rasa nu-și subminase mama niciodată cât a trăit, iar Elemak luase deja de câteva ori măsuri ca să dejoace planurile tatălui său – până când era cât pe ce să-l ucidă pe mezinul lui Volemak.

Trebuie să-i spun lui Volya ce-a făcut Elemak, ca să ia hotărâri bazate pe informații complete. Aș fi o rea soție, dacă nu i-aș da soțului sfaturi bune, inclusiv dacă nu i-aș spune tot ce știu. El întotdeauna a procedat la fel cu mine.

Rasa împinse clapa cortului și păși în zona separatoare de aer, care era mult mai fierbinte decât interiorul cortului. Apoi, după ce-nchise clapa în spatele ei, dădu la o parte perdeaua exterioară și ieși în soarele orbitor. Simți că transpiră imediat.

— Doamnă Rasa! exclamă Doi încântată.

— Dolya! zise Rasa.

Cum? Doi o așteptase pe Rasa să apară? N-avea *nimic* productiv de făcut? Rasa nu rezistă să n-o ia în zefleMEA:

— Muncești din greu?

— A, nu, deși ar trebui, cu soarele ăsta fierbinte.

Măcar Doi nu era ipocrită...

— M-am oferit să te-aștept să ieși din cort, întrucât Wetchik n-a vrut să lase pe nimeni să te trezească, nici măcar la micul dejun.

Rasa își zise că-i e puțin foame.

— Wetchik a spus că, atunci când o să te scoli, o să fii moartă de foame, așa că eu trebuie să te duc la cortul-bucătărie. Ținem totul închis, ca să nu găsească ceva babuinii, Elemak zice că altfel n-am avea liniște. Nu trebuie să se-nvețe că la noi găsesc de mâncare. Altminteri, ne-ar urmări mai departe prin deșert și-ar muri.

Așadar, Dolya a cules *într-adevăr* informații din conversațiile altora. Uneori îi era foarte greu să-și aducă aminte că-i o fată foarte inteligentă. Tocmai faptul că exagera cu drăgălășenia făcea să-i fie aproape imposibil Rasei s-o considere cât de cât deșteaptă.

— Ei? întrebă Doi.

— Ei, ce?

— N-ai scos o vorbă. Vrei să mănânci acum sau să chem pe toată lumea s-audă visul lui Wetchik?

— Ce vis?

— A avut azi-noapte un vis, trimis de Sufletul Suprem, și a dorit să ni-l împărtășească tuturor. Dar n-a vrut să te trezească, așa că ne-am apucat cu toții de treabă, iar eu a trebuit să pândesc când apare.

Rasa se simți foarte stânjenită. Volya a creat un precedent neplăcut punându-i pe toți la lucru, în vreme ce ea dormea. Nu dorea să fie nevasta răsfățată a conducătorului, voia să fie o participantă activă la viața comunității. Volemak sigur o înțelegea.

— Te rog, adună-i pe toți. Dar, bineînțeles, mai întâi spune-mi cum ajung la bucătărie. O s-aduc puțină pâine pentru adunare.

În timp ce se îndepărtă, o auzi pe Doi strigând cât o ține gura – făcându-și glasul auzit așa cum fusese învățată, ca la teatru:

— S-a trezit mătușa Rasa! S-a trezit mătușa Rasa!

Rasa se crispă. De ce nu le strigi tuturor *exact* cât de mult am dormit?

Găsi destul de ușor cortul-bucătărie – era cel cu cuptorul de piatră în față, unde Zdorab cocea pâine. El ridică privirea rușinat:

— Trebuie să-mi cer iertare, Doamnă Rasa. N-am spus niciodată că-s brutar.

— Dar pâinea miroase minunat.

— De mirosit, miroase bine, da. Aromele îmi ies bine. Ar trebui să simți cum miroase preferatul meu – îi zic „pește ars.“

Rasa râse. Îi plăcea băiatul.

— Găsești pești în râul ăsta?

— Soțul tău s-a gândit să pescuim la mal, acolo jos.

Arată cu degetul spre locul unde râul se vărsa în apele pașnice ale Mării Lucioase.

— Și-ați avut noroc?

— Nu prea, se plânse Zdorab. Am prins ceva pești, dar nu grozavi.

— Nici măcar cei care nu s-au transformat în mirosul tău preferat...

— Nici cei fierți. Pur și simplu pe pământul ăsta nu-i destulă viață.

Peștii s-ar aduna la gura râului, dac-ar exista mai mult material organic în sedimentul depus de apă.

— Ești geolog? îl întreabă Rasa, destul de mirată.

— Bibliotecar, deci știu câte puțin din toate, cred, răspunse Zdorab. Am încercat să-mi dau seama de ce nu există aici o așezare umană permanentă, iar motivul l-am găsit în Catalog, în niște hărți vechi, de pe vremea ultimei culturi principale din regiunea asta. Culturile se dezvoltă totdeauna pe râul cel mare, chiar în spatele lanțului muntos.

Arată spre răsărit.

— Chiar acum mai există acolo câteva orașe minore. Motivul pentru care nu se folosesc de acest loc e că nu-i destul teren pe care să se poată planta. Iar râul seacă o dată la cinci ani. Adică prea des ca să menții o populație stabilă.

— Babuinii cum se descurcă?

— Catalogul nu prea se ocupă de ei.

— Probabil că nu. Probabil c-o să trebuiască să-și construiască propriul Suflet Suprem într-o zi, nu crezi?

— E posibil.

Zdorab păru puțin surprins.

— Ar fi folositor, dacă și-ar construi propria latrină.

Rasa ridică o sprânceană.

— Trebuie să-i supraveghem ca nu cumva unul dintre ei s-o ia în amonte și să ne murdărească apa de băut, îi explică Zdorab.

— Hm... Că veni vorba, mi-e sete.

— Și foame, fac prinsoare. Servește-te. Găsești apă proaspătă și pâine de ieri încuiată în cortul-bucătărie.

— Dacă-i încuiată...

— Încuiată pentru *babuini*. Pentru oameni e foarte accesibilă.

Când Rasa intră în cortul-bucătărie, văzu că băiatul avea dreptate. „Lacătul“ nu era altceva decât o sârmă răsucită, care ținea închisă lada alimentată cu energie solară. Atunci, de ce subliniau că era încuiată? Poate doar ca să-i aducă aminte s-o încuie la loc.

Trase capacul și găsi câteva duzini de franzele, precum și un număr destul de mare de pachete cu mâncare – să fi fost carne congelată? Nu, nu putea fi congelată, nu era destul de rece în ladă. Duse mâna înăuntru și deschise un pachet. Găsi, bineînțeles, brânză din lapte de cămilă. Scârbos aliment – îl gustase o singură dată, în casa lui Volemak, când îl vizitase între două căsătorii de-ale lor. „Vezi cât de mult te-am iubit?“ o tachinase el. „Am fost căsătorii atâta vreme, și nu te-am pus niciodată s-o guști!“ Dar ea știa acum că are nevoie de proteine și grăsimi – cea mai mare parte a drumului consumaseră rații de alimente slabe și trebuia să mănânce tot ce avea valoare nutritivă. Luând o pâine subțire și rotundă, rupse o jumătate, o înveli pe cealaltă la loc, apoi îndesă bucăți de brânză în partea pe care voia s-o mănânce. Pâinea era uscată și destul de aspră ca să mascheze gustul de brânză, așa că până la urmă dejunul n-a fost chiar atât de scârbos. Bine-ai venit în deșert, Rasa.

Puse capacul la loc și se întoarse spre ușă.

— Aaa! țipă ea fără să vrea.

La intrare, un babuin stătea în patru labe, privind-o chiorâș și adulmecând.

— Marș! îl goni ea. Pleacă de-aici! Ăsta-i dejunul *meu*.

Babuinul se mulțumi să-i mai studieze puțin fața.

Rasa își aminti că nu încuiase lada frigorifică. Rușinată, se întoarse cu spatele la babuin și, ascunzând ce anume făcea cu mâinile, răsuci sârma la loc. Cică degetele maimuței nu erau destul de pricepute ca s-o desfacă. Dar dacă avea dinți destul de puternici ca s-o rupă, atunci ce se întâmpla? N-avea rost să-i arate că sârma îl ținea la distanță de mâncare.

Bineînțeles, era foarte posibil să-și dea seama și singur. Nu se zicea că babuinii sunt cei mai apropiați de oameni pe Harmony? Poate de-asta i-au adus primii coloniști – proveneau de pe Pământ, nu erau născuți aici.

Se întoarse din nou și mai scoase un țipăt scurt, pentru că acum babuinul era chiar în spatele ei, stând pe labele dinapoi și uitându-se la ea cu aceeași privire fixă.

— Asta-i dejunul *meu*, repetă Rasa cu blândețe.

Babuinel își țuguie buzele parcă a dezgust, apoi se lăsă în patru labe și porni spre ieșirea din cort. În clipa aceea, intră Zdorab.

— Aa, zise el. Țăstăia-i zicem Yobar. E nou-venit în trib, așa că nu-i acceptat încă. Lui nu-i pasă, are impresia că toți îl cred șef când fug de el. Dar bietul de el e mai tot timpul excitat și nu se poate apropia de femele.

— Așa i se explică numele, spuse Rasa.

Yobar era un cuvânt vechi pentru un bărbat care nu se mai sătura de făcut dragoste.

— Îi zicem așa ca să-l încurajăm. Ieși afară de-aici, Yobar.

— Oricum pleca, așa cred, după ce-am refuzat să-mpart cu el pâinea cu brânză.

— Brânza-i oribilă, nu-i așa? întrebă Zdorab. Dar, dacă te gândești că babuinii mănâncă de vii puii de keek când îi prind, înțelegi de ce li se pare o delicată brânză de cămilă.

— Dar noi, oamenii, *chiar* o mâncăm, nu?

— De silă și întruna. Și nu te obișnuiești niciodată cu gustul de după. E motivul principal pentru care bem atâta apă și pe urmă trebuie să facem pipi așa des. Iartă-mă...

— Am impresia c-aici vorbele frumoase impuse de regulile de la oraș nu-s prea practice, constată Rasa.

— Dar ar trebui să mai încerc, cred. Ei, atunci, poftă bună, o să mă străduiesc să nu simți și aroma de pâine arsă.

Zdorab ieși din cortul-bucătărie. Rasa mușcă prima dată din pâine. Era bună, așa că mai mușcă o dată și fu gata să se înece – nimerise o bucată de brânză. Se forță s-o mestece și s-o înghită, dar o făcu să se gândească cu drag la trecutul apropiat, când singurul produs de cămilă cu care se confruntase fusese bălegarul și nimeni nu-i ceruse să-l mănânce.

Ușa cortului se deschise din nou. Rasa se așteptă să-l vadă iar pe Yobar, venit să mai încerce o dată să cerșească, însă era Doi.

— Wetchik zice că n-o să ne adunăm până nu se-alungesc umbrele, ca să nu fie foarte cald. Bună idee, nu crezi?

— Îmi pare rău c-ai fost nevoită să pierzi o jumătate de zi așteptând după mine.

— Nu-i nimic, zise Doi, oricum nu voiam să lucrez. Nu mă pricep la grădinărit. Cred c-aș smulge florile odată cu buruienile.

— Nu cred că-i o grădină de flori.

— Înțelegi ce vreau să spun.

Da, înțeleg perfect.

Și mai înțeleg că trebuie să-l găsesc pe Volemak și să insist să mă pună la treabă imediat. Nu se cuvine să mă bucur de zile întregi de odihnă, când toată lumea trudește. Oi fi eu a doua ca vârstă aici, dar asta nu înseamnă că-s *bătrână*. Doar mai pot avea copii și cu siguranță o să am, dacă-l conving pe Volya să mă trateze ca pe soția lui de mult pierdută, nu ca pe-un copil invalid.

Ceea ce nu-și putea spune sieși, deși știa și-i displăcea, era că va trebui să aibă copii ca să joace măcar un rol aici, în deșert. Pentru că ei, aici, se întorceau la un stadiu primitiv al vieții umane, în care supraviețuirea și reproducerea erau o prioritate, iar pentru ea nu va mai exista genul de viață civilizată pe care o dusesese în Basilica. În schimb, va concura pentru o poziție în noul trib cu femeile mai tinere, iar moneda competiției aveau să fie bebelușii. Cine creștea bebeluși avea să fie cineva; cine nu, nu. Și, la vârsta Rasei, era important să începi treaba repede, pentru că nu mai avea atâta timp ca femeile mai tinere.

Iarăși supărată, deși n-avea *pe cine*, decât pe ușuratica Doi, Rasa părăsi cortul-bucătărie mâncând din pâinea cu brânză. Cercetă tabăra cu privirea de jur împrejur. Când coborâseră panta abruptă a canionului, văzuse numai patru corturi. Acum erau zece. Rasa recunoscuse corturile de călătorie și se simți puțin vinovată că ceilalți locuiau încă în corturi înghesuite, în vreme ce ea și Volya împărțeau un spațiu așa de generos – un cort larg, cu pereți dubli. Corturile, observă ea, erau așezate în două cercuri concentrice, dar nici cel ocupat de ea și Volemak, nici cortul-bucătărie nu se aflau în centru. În mijloc stătea cel mai mic din primele patru corturi, iar după o clipă de gândire, Rasa își dădu seama că era cel în care se păstra Catalogul.

Ea presupusese că Volemak îl ținea în cortul personal, dar, bineînțeles, așa ceva nu s-ar fi convenit – Zdorab și Issib aveau să-l folosească tot timpul și nu te-ai putea aștepta de la ei să-și adapteze programul după un inconvenient ca prezența unei femei bătrâne al cărei soț o lasă să doarmă prea mult dimineața.

Merse în fața ușii cortului celui mic și bătu de două ori din palme.

— Intră.

După voce, își dădu seama că-i Issya. Simți un fior de vină, pentru că-i vorbise aspru c-o seară înainte băiatului – bărbatului – care era primul ei născut. Dar, zău, numai atunci când ea și Volya se adresaseră celor patru

necăsătoriți strânși la un loc. Chiar și acum, știind că el e în cort, ar fi vrut să plece și să se întoarcă altă dată.

De ce-l evita? Nu din cauza defectelor lui fizice – se obișnuise cu *asta*, doar îl ajutase în primii ani de viață și în copilărie, îi reglase scaunele și-i făcuse rost de flotoare, ca să se miște ușor și să ducă o viață aproape normală sau cel puțin independentă. Îi cunoștea corpul aproape mai bine decât și-l cunoștea el însuși, pentru că-l spălase până la pubertatea târzie din cap până-n picioare, îi masase membrele și-i făcuse gimnastică spre a le menține flexibile până ca el să învețe, încet și dureros, să le miște singur. În toate perioadele petrecute împreună, vorbiseră între ei neîncetat – Issib îi era prieten mai mult decât orice alt copil al ei. Cu toate acestea, nu voia să dea ochii cu el.

Așa că, bineînțeles, trase de ușă, intră în cort și dădu ochii cu el.

Stătea în scaunul lui, care se conectase la panoul solar de deasupra cortului, ca să nu consume bateria. Scaunul luase Catalogul și acum îl ținea în fața lui Issib, proptit de mâna lui stângă. Rasa nu mai văzuse niciodată Catalogul, dar ghici imediat că acela trebuia să fie, măcar pentru că era un obiect care nu-i mai căzuse sub ochi.

— Îți vorbește? întrebă ea.

— Bună ziua, Mamă, spuse Issib. Te-ai odihnit în dimineața asta?

— Sau are vreun fel de afișaj, ca un computer obișnuit?

Nu-i permise s-o enerveze amintindu-i cât de târziu se sculase.

— Unii dintre noi n-au dormit deloc, zise Issib. Unii au stat treji, întrebându-se ce s-a întâmplat, de viitoarele noastre neveste ne-au fost aduse și azvârlite după o prezentare extrem de sumară.

— Of, Issya, spuse Rasa, știi că situația asta-i consecința naturală a stării de lucruri, nimeni n-a planificat-o. Ai resentimente? Să știi că și eu am. Așa că mi-a venit o idee: nu-mi vărs focul pe tine și nici tu nu-ți verși focul pe mine.

— Dar pe cine altcineva *mi-l pot* vărsa? întrebă Issib, zâmbind vag.

— Pe Sufletul Suprem. Spune-i scaunului tău să arunce Catalogul în partea cealaltă a camerei.

Issib negă scuturând din cap.

— Sufletul Suprem pur și simplu mi-ar anula comanda. Pe lângă asta, Catalogul nu-i Sufletul Suprem, e, pur și simplu, cea mai puternică unealtă a noastră, cu care accesăm memoria Sufletului Suprem.

— Cât de mult își amintește asta?

Issib o privi scurt.

— Știi, nu mi-a trecut niciodată prin cap că tu ai vorbi de Sufletul Suprem ca de-un *ăsta*.

Rasa se miră când își dădu seama că așa făcuse, dar știu imediat și de ce.

— Nu mă gândeam la ea, la Sufletul Suprem. Mă gândeam la *ăsta* – la Catalog.

— Își amintește tot, spuse Issib.

— Cât anume din tot? Mișcările fiecărui atom din univers?

Issib zâmbi larg.

— Uneori, așa se pare. Nu, m-am referit la istoria omenirii de pe Harmony.

— Patruzeci de milioane de ani, zise Rasa. Poate două milioane de generații de ființe umane. O populație de aproximativ un miliard aproape tot timpul. Două cvadrilioane de vieți, cu mii de întâmplări semnificative în fiecare viață.

— Așa-i, confirmă Issib. Apoi adaugă acestor biografii istoria fiecărei comunități umane, începând cu familiile și incluzându-le pe cele mari cât popoarele și grupările lingvistice și mici cât numărul de prieteni din copilărie și relațiile sexuale întâmplătoare. Adaugă și toate fenomenele naturale care-au avut înrâurire asupra istoriei omenirii. Apoi fiecare cuvânt pe care l-au scris oamenii cândva și harta fiecărui oraș pe care l-am construit vreodată și planurile fiecărei clădiri pe care am înălțat-o...

— N-ar fi loc pentru toate informațiile, comentă Rasa. Nici dacă s-ar folosi pentru stocarea lor întreaga planetă. Ne-am împiedica la fiecare pas de depozitul de date al Sufletului Suprem.

— Nu chiar. Memoria Sufletului Suprem nu-i stocată în memoria ieftină și masivă pe care-o utilizăm la computerele obișnuite. În primul rând, computerele noastre sunt binare – fiecare poziție de memorie poartă două înțelesuri posibile.

— Pornit și oprit. Da sau nu.

— E citită electric, explică Issib. Și putem stoca numai câteva bilioane de biți de informație în fiecare calculator. Altfel, ajung prea grele ca să le cărăm după noi. Iar *spațiul* pe care-l irosim în computerele noastre... numai pentru a reprezenta simple numere. De exemplu, în doi biți intră numai patru numere.

— A-1, B-1, A-2 și B-2, spuse Rasa. *Am predat cursul de informatică primară în mica mea școală, să știi.*

— Dar acum închipuie-ți că, în loc de-a reprezenta numai două stări în fiecare poziție, pornit și oprit, ai putea reprezenta *cinci*. Atunci, în doi biți...

— Douăzeci și cinci de valori posibile, continuă Rasa. A-1, B-1, V-1, G-1, D-1 și așa mai departe, până la D-5.

— Acum închipuie-ți că fiecare poziție de memorie are mii de stări posibile.

— Asta sigur face ca memoria să fie mai eficientă pentru-a conține înțelesuri.

— Nu chiar, zise Issib. Adică nu încă. Creșterea-i numai geometrică, nu exponențială. Și-ar avea o limitare vicioasă, prin aceea că fiecare poziție ar putea conține o singură stare *o dată*. Chiar dac-o singură poziție ar putea trimite un miliard de mesaje posibile, fiecare poziție ar putea trimite numai unul dintre ele o dată.

— Dar, dac-ar fi în perechi, problema ar dispărea, pentru că, între ele, oricare două poziții ar putea trimite milioane de posibile înțelesuri.

— Dar numai *unul* o dată.

— Nu poți folosi aceeași poziție de memorie ca să stochezi informații contradictorii. *Și G-9, și D-9.*

— Depinde de modul de stocare a informației. Pentru Sufletul Suprem, fiecare poziție de memorie este marginea interioară a unui cerc – unul, foarte, foarte mic, iar marginea aceea e un complex de fractali. Adică mii de stări pot fi reprezentate prin ieșiri, ca vârfurile unei roți dințate sau dinții de pieptene – în fiecare poziție fie există o ieșire, fie nu.

— Dar atunci poziția de memorie e dintele, nu cercul, spuse Rasa, și revenim la sistemul binar.

— Dar poate ieși în afară mai mult sau mai puțin, zise Issib. În fiecare poziție din jurul interiorului cercului, memoria Sufletului Suprem este capabilă să distingă sute de grade de ieșire.

— Deci tot o creștere geometrică ar fi, observă Rasa.

— Dar acum trebuie să ții cont de faptul că Sufletul Suprem poate detecta dinți pe *fiecare* ieșire – sute de valori diferite de la fiecare din sutele de dinți. Iar pe fiecare dinte, sute de țepi, fiecare raportând sute de valori posibile. Iar pe fiecare țep, sute de spini. Iar pe fiecare spin, sute de peri. Iar pe fiecare păr...

— Am prins ideea, îl întrerupse Rasa.

— Apoi, înțelesurile se pot schimba în funcție de *locul* de pe cerc în care începe citirea – la nord, la est sau la sud-sud-est. Vezi, Mamă, spuse Issib, în fiecare poziție de memorie, Sufletul Suprem poate stoca bilioane de informații *diferite* simultan. Noi, în computerele noastre, n-avem ceva care să se compare nici măcar pe departe cu asta.

— Totuși, nu-i o memorie infinită, observă Rasa.

— Nu, recunosc Issib. Nu-i infinită. Pentru că, în cele din urmă, ajungem la rezoluția minimă – ieșiri atât de mici, încât Sufletul Suprem nu mai poate detecta ieșirile *de pe* ieșiri. Cu aproximativ douăzeci de milioane de ani în urmă, Sufletul Suprem și-a dat seama că rămâne fără memorie – sau *c-avea să rămână* fără memorie cam peste zece milioane de ani. A-nceput să găsească căi mai scurte pentru a înregistra date. Și-a dedicat o amplă zonă din memorie pentru a stoca tabele elaborate cu *tipuri* de istorisiri. De exemplu, înregistrarea din tabel ZH-5-SHCH ar putea fi „certuri cu părinții pentru gradul de libertate personală pe care îl permit și fuga din orașul natal în altul“. Deci acolo unde-i stocată biografia unei persoane, în loc să explice fiecare eveniment, lista biografică te trimite, pur și simplu, la tabelele cuprinzătoare care conțin evenimente posibile dintr-o viață de om – vor avea valoarea ZH-5-SHCH și apoi codul orașului în care a fugit persoana respectivă.

— Asta face viețile noastre cam sterile, nu crezi? Lipsite de imaginație, vreau să spun. Repetăm, cu toții, aceleași lucruri pe care le-au făcut și alții.

— Sufletul Suprem mi-a explicat că, deși nouăzeci și nouă la sută din fiecare viață constă în evenimente deja prezente în tabelele comportamentale, există întotdeauna acel unu la sută care trebuie specificat clar, pentru că nu există o înregistrare prealabilă pentru el. Încă nu există două vieți duplicate.

— Bănuiesc că asta-i o consolare.

— Trebuie să crezi că viața *noastră* urmează o cale neobișnuită. „Chemați de Sufletul Suprem pentru a călători prin deșert și, în cele din urmă, pentru a se întoarce pe Pământ“ – pun rămășag că nu există o înregistrare pentru *așa ceva*.

— A, dar, din moment ce s-a întâmplat așa cu șaisprezece dintre noi, pun pariu că Sufletul Suprem *face* o nouă înregistrare.

Issib râse.

— Probabil a făcut-o deja.

— Trebuie să fi fost un proiect amplu s-alcătuiești tabelele cu posibile acțiuni umane.

— Dacă există ceva de care Sufletul Suprem se bucură nelimitat, acela-i timpul, rosti Issib. *Cu toate astea*, au loc degradări și pierderi.

— Pozițiile de memorie nu se mai pot citi, zise Rasa.

— Nu-mi dau seama. Știu doar că Sufletul Suprem pierde sateliți. Din cauza asta, îi e mai greu să ne supravegheze. Până acum n-au apărut zone moarte, dar fiecare satelit trebuie să culeagă mult mai multe informații decât a fost programat inițial. Există strangulări în sistem. Locuri prin care un satelit pur și simplu nu poate procesa destul de repede informațiile culese, fără să piardă din ele secvențe despre cele întâmplare oamenilor pe care îi ține sub observație. Pe scurt, se petrec întâmplări care nu vor fi reamintite. Sufletul Suprem controlează pierderile făcând presupuneri pentru a umple golurile de informație, dar situația nu va face decât să se nrăutătească. Mai este memorie suficientă, dar în curând, milioane de vieți vor fi amintite numai ca schițe sau contururi vagi ale unei vieți. Intr-o bună zi, fără îndoială, vor ceda destui sateliți pentru ca unele vieți să nu fie-nregistrate deloc.

— Iar pân-la urmă vor ceda toți sateliții.

— Întocmai. Și, mai precis, când vor apărea zone moarte, vor exista și oameni care nu vor fi deloc sub influența Sufletului Suprem. În momentul acela, vor începe din nou să construiască arme care pot distruge omenirea.

— Atunci... de ce nu se produc mai mulți sateliți?

— Cine să-i producă? Ce societate umană are tehnologia necesară pentru a construi navele care să ducă sateliții în spațiu? Ca să nu mai pomenesc de construirea sateliților înșiși.

— Producem computere, nu-i așa?

— Tehnologia plasării în spațiu a sateliților este identică cu cea de transportare a armelor dintr-un capăt într-altul al planetei Harmony. Cum ne poate-nvăța Sufletul Suprem să-i înlocuim sateliții fără să ne arate cum să ne distrugem unul pe altul? Ca să nu mai zic că, probabil, ne-am da seama cum să reprogramăm Sufletul Suprem și să-l controlăm noi pe el – sau, dacă nu reușim așa, atunci să ne construim propriile noastre Suflete Supreme *mici* care se vor conecta la acea parte din creierul nostru cu care comunică Sufletul Suprem, astfel încât s-avem o armă care l-ar panica pe inamic sau l-ar îndobitoci.

— Înțeleg, spuse Rasa.

— Iată dilema Sufletului Suprem. Trebuie reparat, altfel nu va mai putea ocroti omenirea, iar singura cale de a se repara singur este de-a pune la dispoziția ființelor umane tocmai lucrurile de care nu vrea să ne apropiem.

— E-un cerc vicios.

— Așa că mergem acasă, conchise Issib. Înapoi la Păstrătorul Pământului. Să vedem ce-i de făcut mai departe.

— Și dacă nici Păstrătorul ăsta al Pământului nu știe ce-i de făcut?

— Atunci, suntem în rahat până-n gât, răspunse Issib, zâmbind. Totuși, am impresia că Păstrătorul știe. Cred c-are un plan.

— Și de ce crezi asta?

— Pentru că oamenii primesc vise care nu-s de la Sufletul Suprem.

— Oamenii au avut dintotdeauna vise care nu-s de la Sufletul Suprem, sublinie Rasa. Visam cu mult înainte de-a *exista* Sufletul Suprem.

— Da, dar nu aveam *aceleași* vise, care poartă mesaje clare despre întoarcerea acasă pe Pământ, nu-i așa?

— Eu nu pot crede că un computer sau ce-o fi acolo, la mulți ani-lumină de-aici, ar putea trimite *un vis* minților noastre.

— Cine știe ce s-a petrecut pe Pământ? întrebă Issib. Poate că Păstrătorul Pământului a aflat lucruri despre univers pe care noi nu le-nțelegem. Nici asta n-ar fi de mirare, din moment ce Sufletul Suprem ne-a întunecat mințile ori de câte ori am încercat să ne gândim la fizica avansată. Vreme de patruzeci de milioane de ani am încasat palme ori de câte ori ne-am folosit creierul prea bine, dar în patruzeci de milioane de ani Păstrătorul Pământului, oricine sau orice-ar fi el, a avut posibilitatea să se gândească la lucruri noi, cu-adevărat utile. Inclusiv cum să trimită vise oamenilor aflați la ani-lumină de el.

— Toate astea le-ai aflat din Catalog.

— Toate astea le-am smuls cu lovituri de picioare și țipete de la Catalog, cu ajutorul lui Zdorab și-al Tatei, zise Issib. Sufletului Suprem nu-i place să vorbească despre sine și tot încearcă să ne facă să uităm ce-am aflat despre el.

— Credeam că Sufletul Suprem colaborează cu noi.

— Nu. Noi colaborăm cu *ăla*. Intre timp, el încearcă să ne-mpiedice să aflăm până și cea mai insignifiantă informație care nu-i legată direct de sarcinile pe care ni le pregătește.

— De unde-ai aflat tot ce mi-ai spus? Despre felul în care funcționează memoria Sufletului Suprem?

— Ori i-am fentat sistemele de apărare atât de eficient și persistent, încât a renunțat să ne mai împiedice să aflăm, ori s-a convins că, în definitiv, e vorba despre niște informații inofensive.

— Ori, completă Rasa.

— Ori?

— Ori informațiile sunt false și-atunci nu contează dacă afli sau nu.

Issib îi zâmbi convingător.

— Dar Sufletul Suprem n-ar *minți*, nu-i așa, Mamă?

Așa ajunseră la o conversație pe care-o purtaseră când Issib era copil și puneă întrebări despre Sufletul Suprem. Care fusese întrebarea? A, da: de ce bărbații îi zic Sufletului Suprem *el*, iar femeile îi spun *ea*? Rasa îi răspunsese că Sufletul Suprem le permitea bărbaților să se gândească la ea ca la un bărbat, ca să le fie mai ușor când se roagă la ea. Iar Issib întrebase atunci același lucru: „Dar Sufletul Suprem n-ar minți, nu-i așa, Mamă?”

Din câte-și amintea Rasa, nu se descurcase prea bine nici când îi răspunsese prima oară și n-avea de gând să se facă de râs încercând să răspundă a doua oară.

— Te-am întrerupt din treabă, dând buzna peste tine, spuse ea.

— Deloc, o asigură Issib. Tata mi-a spus să-ți explic tot ce vrei să afli.

— Știa c-o să vin aici?

— A zis că-i important să-nțelegi cum lucrăm noi cu Catalogul.

— Și *cum* lucrați cu Catalogul?

— Încercăm să-l facem să ne spună ce vrem *noi* să știm, nu ce vrea Sufletul Suprem să știm.

— Și-ați reușit ceva?

— Poate da, poate nu.

— Cum adică?

— Aflăm o mulțime de lucruri, dar e încă o problema discutabilă dacă le aflăm pentru c-așa vrea Sufletul Suprem sau nu. Catalogul, am învățat din experiență, nu face aceleași lucruri pentru toată lumea.

— În funcție de ce anume?

— Nu ne-am dat seama încă, recunosc Issib. Sunt zile când îmi cântă – parcă trăiește-n capul meu, îmi răspunde la întrebări înainte de-a mă gândi eu la ele. Și sunt zile când am impresia că Sufletul Suprem încearcă să mă tortureze, trimițându-mă să caut potcoave de cai morți.

— Ca să afli ce?

— Întreaga istorie a planetei Harmony îmi stă la dispoziție. Pot să-ți spun numele fiecărei persoane care-a venit la râu și a băut apă din el. Dar nu pot afla unde anume ne conduce Sufletul Suprem, cum vom ajunge pe Pământ, nici unde au aterizat primii coloniști pe Harmony sau unde se află localizată mintea Sufletului Suprem.

— Deci are secrete față de voi, constată Rasa.

— Am impresia că nu ni le *poate* spune, cugetă Issib. Cred c-ar vrea să ni le dezvăluie, dar nu poate. Un sistem de protecție, presupun, încorporat de la bun început în Sufletul Suprem, pentru a-mpiedica ca cineva să preia controlul asupra lui și a-l utiliza pentru a conduce lumea.

— Deci trebuie să-l urmărim orbește, fără să știm nici măcar în ce direcție ne duce?

— Cam așa ceva. E unul dintre acele momente ale vieții când lucrurile nu merg cum vrei tu, dar trebuie să te obișnuiești cu ele.

Rasa se uită la Issib, la privirea fixă cu care o ațintea, știind că-i amintește că nimic din ce-i făcea ei acum Sufletul Suprem nu era, nici pe departe, la fel de apăsător ca viața pe care-o ducea Issib într-un corp schilod.

Știu, prostuțule, își zise. Știu foarte bine că duci o viață cumplită și că rareori te plângi. Dar starea ta n-a putut fi împiedicată și-i incurabilă. Poate că și refuzul Sufletului Suprem de-a ne spune ce se-ntâmplă e tot de neîmpiedicat și incurabil, caz în care voi încerca s-accept situația măcar cu tot atâta răbdare ca tine. Dar, dacă te *pot* vindeca, o voi face și nu te voi lăsa să mă rușinezi cerându-mi să accept un lucru pe care n-ar trebui neapărat să-l accept.

— Am putea afla pe furiș ce nu ne poate dezvălui Sufletul Suprem când o-ntrebăm, vorbi Rasa.

— La ce crezi că lucrăm, Zdorab și cu mine?

A, deci nici Issib nu era fatalist. Atunci însă îi veni-n cap altă idee:

— *Tatăl tău* la ce are impresia că lucrezi?

Issib râse.

— Nu la *asta*.

Bineînțeles că nu. Volemak n-ar accepta să vadă Catalogul folosit la subminarea Sufletului Suprem.

— Deci Sufletul Suprem nu-i singurul care nu spune altora ce face.

— Dar *tu* ce zici, Doamnă Mamă?

Ce-ntrebare interesantă... Îi voi spune lui Volemak ce face Issib, asumându-mi riscul ca Volya să încerce să-i interzică fiului său să întrebuințeze Catalogul? Totuși, n-am avut niciodată secrete față de Volemak.

Așa își aminti de hotărârea luată mai devreme în aceeași zi, de a-i povesti lui Volemak ce se-ntâmplase în deșert – cum l-a condamnat atunci Elemak la moarte pe Nafai. Iar asta ar putea avea consecințe nefaste. Pe de o parte, oare avea ea dreptul să le cauzeze vorbind? Pe de alta, oare avea ea dreptul să-l priveze pe Volemak de informații importante?

Issib nu așteptă răspunsul ei:

— Știi, Sufletul Suprem e deja la curent cu-ncercarea noastră și n-a făcut nimic să ne oprească.

— Sau a făcut-o atât de bine, încât nu vă dați seama că vă oprește.

— Dacă Sufletul Suprem n-a simțit nevoia să-i zică Tatei, chiar e atât de urgent să i-o spui tu?

Rasa se gândi o clipă. Issib credea că-ntreabă numai despre propriul secret, dar ea hotăra pentru amândoi. La urma urmei, aceasta *era* expediția Sufletului Suprem și, dacă cineva cunoștea și-nțelegea comportamentul uman, acel cineva era Sufletul Suprem.

Ea știe ce s-a-ntâmplat în deșert, așa după cum știe și ce-anume fac Issib și Zdorab cu Catalogul. Prin urmare, de ce să n-o lase să hotărască ce să spună?

Pentru că tocmai asta-ncearcă Zdorab și Issib să împiedice – puterea Sufletului Suprem de a lua toate deciziile despre ce se spune și ce nu. Nu vreau ca Sufletul Suprem să decidă ce pot și ce nu pot să știu și, totuși, uite cum cochetez cu ideea de a-l trata pe soțul meu exact așa cum mă tratează Sufletul Suprem pe mine. Numai că Sufletul Suprem știa *într-adevăr* mai bine decât Rasa dacă Volemak ar trebui informat sau nu despre aceste lucruri.

— Urăsc asemenea dileme, zise Rasa.

— Deci?

— Deci o să mă hotărăsc mai târziu.

— Și asta-i o hotărâre.

— Știu, istețul meu prim născut, spuse Rasa, dar nu-nseamnă că-i una permanentă.

— Nu ți-ai terminat pâinea.

— Din cauză că-i cu brânză de cămilă.

— E de-a dreptul scârboasă, este? Și n-o să-ți vină să crezi cum o să te constipe.

— De-abia aștept.

— De-asta niciunul dintre noi n-o mănâncă.

Rasa îl săgetă din priviri.

— Atunci, de ce-i lada frigorifică plină de brânză?

— Pentru c-o împărțim cu babuinii. Ei cred că-i un desert.

Rasa se uită la sendvișul mâncat pe jumătate.

— Am mâncat hrană pentru babuini, zise ea, apoi râse. Nu mă mai mir că Yobar a intrat în cortul-bucătărie! Credea că-i pregătesc *lui* un ospăț!

— Stai să vezi când o să-i dai o bucată de brânză și o să-ncerce să se mperecheze cu piciorul tău.

— Mi se face pielea de găină numai când mă gândesc.

— Desigur, eu l-am văzut încercând numai cu Tata și Zdorab. Poate-i un zhop și-atunci o să te ignore.

Rasa râse, dar o puse pe gânduri glumița răutăcioasă despre babuinul posibil homosexual. Dacă Sufletul Suprem adusese în grupul lor pe cineva incapabil să-și facă datoria de-a procrea? Apoi alt gând: Sufletul Suprem i-a trimis ideea? Era o avertizare?

Dădu din umeri și puse mâna pe Catalog. Spune-mi acum, îi ceru în gând. E vreunul din grupul nostru incapabil să procreeze? Va fi vreo nevastă dezamăgită?

Însă Catalogul nu-i răspunse sub nicio formă.

Era după-amiază târziu și singurul bărbat care vânase ceva era Nafai, lucru care-l înfuria pe Mebbekew peste măsură. Așadar, Nafai se pricepea mai bine decât el la cățărare pe stânci în liniște – și ce dacă? Așadar, Nafai știa să manevreze arma cu vibrații de parcă s-ar fi născut cu ea în mână – toate astea nu demonstau decât că Elemak ar fi trebuit să tragă-n el atunci când a avut ocazia, acolo, în deșert.

Acolo, în deșert. De parcă acum nu *tot* în deșert ar fi! Deși, în realitate, locul acesta era lux față de unele regiuni pe care le străbătuseră. Valea cea verde în care stăteau era pentru ochi ca o gură de apă rece – zărise cu câteva minute în urmă în fugă arborii de pe un promontoriu și îi încântaseră privirea, o adevărată *ușurare* după griul și galbenul posac al stâncilor și-al nisipului, după verdele-cenușiu al plantelor deșertice a căror denumire Elemak se încăpățâna s-o pronunțe ori de câte ori le vedea, de parcă i-ar fi păsăat cuiva că el cunoaște denumirea completă a fiecărei plante de aici.

Poate Elemak *chiar* avea verișori printre plantele deșertului. N-ar fi fost deloc de mirare ca un strămoș îndepărtat de-ai lui să se fi-mperecheat cu o tufă cenușie și țepoasă de pe drum. Poate-am urinat pe un verișor de-ai lui Elya astăzi. Ar fi ceva – să-i arăt exact ce părere am despre oamenii care iubesc deșertul.

Nici măcar n-am văzut *iepurele*, cum să-l fi luat la ochi? Normal că l-a împușcat Nafai, doar l-a *văzut*. Normal, Mebbekew trăsesse cu arma pentru că trăsesse toată lumea. Însă a reieșit că nu toată lumea trăsesse, până la urmă. Numai Vas, care ochise prea jos, iar arma lui avea setată raza prea difuză, și Nafai, care nimerise animalul și-i făcuse o gaură mică și fumegândă în cap. Și, bineînțeles, Mebbekew, care nu ochise ceva anume, așa că Elemak spusese: „Ai tras frumos, Nafai. Țintești jos și neregulat. Vas, îngustează raza. Iar tu, Mebbekew, ai încercat să *desenezi* cu arma un iepure pe stânca aia? Nu suntem la ora de gravură. Încearcă să Țintești pe aceeași planetă pe care-i și prada.“

Apoi Elemak și Nafai plecaseră să recupereze iepurele.

— Se face târziu, spusese Mebbekew. Nu putem pleca acasă fără să așteptăm până găsiți voi leșul iepurelui?

Elemak îi aruncă o privire rece.

— Am crezut c-ai vrea să-nveți cum se golește de măruntaie și se curăță iepurele. Dar probabil că niciodată *n-o să fii nevoit* să știi cum s-o faci.

Foarte inteligent, Elemak! Așa le dai încredere amărăților tăi de elevi care se străduiesc să învețe. Măcar *eu* am tras, nu ca Obring, care se poartă cu arma lui de parc-ar fi rahatul altuia. Dar Mebbekew nu rosti vorbele cu glas tare, pur și simplu îi aruncă lui Elya o privire cruntă și întreabă:

— Deci pot să plec?

— Crezi că găsești drumul?

— Normal.

— Sunt convins c-o să-l găsești, zise Elemak. Du-te și ia cu tine pe oricine vrea să plece.

Dar nimeni nu voise să vină cu el. Elemak îi speriasse că Mebbekew o să se rătăcească. Ei bine, *nu* se rătăcise. Mersese exact în direcția potrivită, urmărind calea înapoi foarte ușor, iar când se urcase pe creasta dealului aceluia numai ca să fie sigur c-ajunge unde trebuie, văzuse imediat valea exact în locul în care se așteptase s-o vadă. Nu-s *total* incompetent, înțeleptul meu frate mai mare. Nu-nseamnă că n-am simț de orientare, dacă

n-am transpirat bătând deșertul de mai multe ori, cum ai făcut tu, cărând plante cu denumiri sofisticate pe cămilă, dintr-un oraș într-altul.

Of, dacă și-ar da seama exact când și unde și-a rupt tunica și și-a spintecat pantalonii între picioare... Nu suporta ca hainele lui să nu fie perfecte, iar cele pe care le purta acum erau leoarcă de sudoare și îmbâcsite de praf. N-o să mai fie curat niciodată.

Ajunse la marginea canionului și privi-n jos, așteptându-se să vadă corturile. Dar nu zări niciunul.

În prima clipă, se panică. Au plecat fără mine, își zise. Au trecut în grabă pe lângă mine, au ridicat tabăra și m-au lăsat în urmă, numai pentru că n-am văzut *iepurele* ăla tâmpit.

Atunci își dădu seama că se afla undeva mai jos de tabără. Uite și corturile, sus, acolo, la stânga. Normal, el era mai aproape de mare. Dacă Marea Lucioasă ar fi avut valuri ca acelea care loveau țărmul Mării dintre Pământuri, le-ar fi auzit izbindu-se de-aici. Uite și babuinii, dibuind cu greu hrana sărăcăcioasă, alcătuită din rădăcini, fructe, plante, insecte și mici animale scârboase, care trăiau lângă râu și țărmul mării.

Cum am ajuns aici? Halal simț de orientare...

A, da. Am coborât pe-aici azi-dimineață, când le-am lăsat dormind în tabără pe soția cea trândavă a Tatei și pe toate femeile leneșe, *mai ales* pe nevasta mea tâmpită și absolut nefolositoare, umblând ca proasta printre conuri și prin grădină. Asta-i singura parte a drumului pe care-am ratat-o, o singură cotitură, mare brânză, deci tot am un simț bun al orientării.

Dar avea un gust foarte amar în gură și voia să lovească cu picioarele, să spargă ceva, să *rănească* pe cineva.

Uite babuinii, chiar acolo, jos, animale proaste, asemănătoare câinilor, care se cred oameni. O femelă era-n călduri, așa că masculii se pocneau peste cap unii pe alții și făceau manevre ca s-o reguleze. Bieți masculi idioți! Așa ne trăim viața.

Aș putea foarte bine să cobor pe peretele canionului aici și să merg prin vale până în tabără. Iar pe drum aș vedea foarte bine care dintre masculi reușește să-i scarmene păsărică. O să moară fericit, nu? Iar Nafai nu-i singurul care se va întoarce acasă c-un animal ucis de el.

Pe la jumătatea pantei accidentate, după ce-și juli un genunchi și alunecă de vreo două ori, Meb își dădu seama că, cu cât cobora mai mult, cu atât îi va vedea mai prost pe babuini. Ii pierduse deja din vedere din cauza unor stânci și tufișuri chiar pe masculii care se dădeau de ceasul

morții să se-mperecheze. Totuși, îl vedea foarte bine pe unul mai mic, mult mai aproape decât ceilalți. Ar fi, oricum, o pradă ușoară.

Meb își aminti ce-i învățase Elemak puțin mai de dimineață și-și propti coatele de un bolovan când ochi. Chiar și așa, mâinile tot îi tremurau și, cu cât încerca mai mult să le stăpânească, cu atât tresărea mai puternic imaginea de pe vizorul armei. Iar când apăsă butonul de declanșare, arma ricoșă din nou, astfel încât un mic jet de fum țâșni dintr-o tufă la peste șase metri de babuinul pe care-l ochise. Probabil că și animalul auzise ceva, pentru că se-ntoarse brusc spre tufa aprinsă și se dădu înapoi cu teamă.

Dar nu pentru multă vreme. În clipa următoare, se apropie din nou și privi flacăra de parcă voia să afle un secret din ea. Tufa era uscată, dar nu moartă, așa că ardea încet și scotea mult fum. Meb ochi a doua oră, de data asta puțin mai spre dreapta, ca să compenseze deplasarea provocată de apăsarea butonului. Constată că mâinile-i tremurau mai puțin și-și aminti că Elemak subliniase necesitatea relaxării. Așa că... acum Mebbekew trăgea exact așa cum spusese Elemak, iar babuinul avea să-și dea duhul foarte curând.

Tocmai când se pregătea s-apese pe trăgaci, îl sperie o pocnitură ascuțită care răsună la un metru de capul lui. Propria lui lovitură o luă razna când se întoarse ca să privească locul de unde se auzise zgomotul. O plantă scundă, care creștea dintr-o crăpătură în stâncă, la câțiva metri deasupra capului său, se făcuse scrum și din locul ei se ridica fum. Cum tocmai văzuse că același lucru se-ntâmplase și cu tufa de lângă babuin, Meb își dădu seama de ce se petrecuse. Cineva trăsesese cu arma *în el*. Veniseră tâlharii – tabăra era în pericol, iar el avea să moară, singur-singurel, din cauză că bandiții n-aveau de ales, trebuiau să-l ucidă, ca să nu dea alarma. Dar n-o să dau alarma, își zise el. Lăsați-mă în viață și o să m-ascund aici și-o să tac mâlc pân-la sfârșit, nu mă omorâți...

— Ce te-a apucat să tragi în babuini?

Câteva pietricele se rostogoliră când Nafai alunecă pe ultima pantă și se opri în bolovanul pe care stătea Meb. Acesta se bucură văzând că Nafai alunecase exact ca el, dar își dădu seama c-o făcuse fără a-și pierde controlul și aterizase în picioare, nu cu fundul pe piatră.

De-abia atunci înțelese Meb că Nafai fusese cel care trăsesese în el și-l ratase cu numai câțiva metri.

— Dar pe tine ce te-a apucat, voiai să mă omori? se rățoi Meb. Nu ești un țințaș chiar așa de bun, încât să tragi cu arma pe lângă oameni!

— Nu ucidem babuini, spuse Nafai. Sunt ca oamenii – unde ți-e capul?

— Zău? Unde-ai văzut tu oameni săpând după viermi sau așteptând ocazia să reguleze orice femeie cu fund roșu?

— Ai descris exact traiul tău, Meb. Chiar ți-ai închipuit c-o să *mâncăm* carne de babuin?

— Nu mi-a păsat. Nu trăgeam pentru mâncare, voiam să ucid. Nu ești singurul care se pricepe să tragă, să știi.

Spunând acestea, lui Meb îi trecu prin cap că el și Nafai erau singuri, nu-i vedea nimeni, iar el avea o armă. S-ar putea întâmpla un accident. N-am vrut s-apăs pe buton. Trăgeam pur și simplu la țintă, iar Nafai a apărut din senin. Nu l-am auzit, eram concentrat. Te rog, te rog, iartă-mă, Tată, mă simt groaznic, propriul meu frate, merit să mor. Ești iertat, fiule. Lasă-mă să-mi jelesc fiul cel mai mic, care tocmai a rămas fără testicule într-un accident de vânatoare cumplit și-a sângerat pân-a murit. De ce nu mergi tu să faci dragoste cât stau eu aici și plâng?

S-o văd și pe-asta, tata să-i ureze lui Mebbekew ce-și dorește!

— Nu irosești arma pe-mpușcături aiurea, îl muștră Nafai. Elemak ne-a spus așa – armele au o viață limitată. Iar noi nu mâncăm carne de babuin. Tot Elemak a zis-o și pe asta.

— Elemak poate să cânte la fluier pârțâindu-se în el, dar asta nu-nseamnă că și eu trebuie să fac la fel.

Am arma în mână. Deja l-am ochit pe jumătate pe Nafai. Pot arăta cum m-am răsucit, m-am speriat, iar arma s-a descărcat și-a găurit pieptul lui Nafai. De la distanța asta, l-ar spulbera cu totul, împrôșcând bucăți mici din el. Mă voi întoarce acasă cu sânge pe haine, orice-aș face.

Atunci simți o armă la tâmplă.

— Dă-mi arma, îi ceru Elemak.

— De ce? întrebă Meb. N-aveam de gând s-o fac.

Nafai ridică vocea.

— Ai tras deja o dată asupra babuinului. Dacă ai fi fost un țintaș mai bun, babuinul ar fi fost deja mort.

Bineînțeles, Nafai înțelese greșit despre ce vorbise Meb când spusese că nu avea de gând s-o facă. Dar Elemak înțelese.

— Am spus să-mi dai arma, cu mânerul în față.

Meb oftă teatral și-i întinse arma lui Elemak:

— Hai să nu facem caz! *Eu* n-am voie să trag într-un babuin, dar *tu* poți să îndrepti arma asupra oricărui frate ai chef și nu greșești cu *nimic*.

Elemak evident că nu se bucură să i se reamintească de presupusa execuție a lui Nafai, pe motiv de revoltă în deșert. Dar el apăsă mai departe arma pe tâmpla lui Meb și i se adresă lui Nafai:

— Să nu te mai prind vreodată că-ndrești arma spre-o altă ființă umană!

— Nu pe el l-am țintit. Am țintit planta de deasupra capului său și am nimerit-o.

— Da, ești un țintaș nemaipomenit. Dar dacă strănuți? Dacă te-mpiedici? Ai putea foarte bine să-l nimerești pe frate-tău în cap, dacă aluneci numai puțin. Așa că niciodată nu ochești altă persoană sau în apropierea ei, mă-nțelegi?

— Da, răspunse Nafai.

O, da, da, frate Elemak, mă dau bine pe lângă tine, așa m-am dat mereu bine pe lângă Tata. Lui Meb îi venea să vomite.

— Dar *ai tras* foarte bine, totuși, repetă Elemak.

— Mulțumesc.

— Iar Meb are noroc că tu ești cel care l-a văzut, și nu eu, pentru că eu i-aș fi ochit piciorul și l-aș fi lăsat c-un ciot, ca să-l ajut să țină minte că numpușcăm babuini.

Nu era bine că Elemak îl ataca așa, tocmai în fața lui Nafai. Și, bineînțeles, uite-i și pe Vas și pe Obring, trebuia *neapărat* s-apară și ei, să vadă cât de mult îl disprețuiește Elemak, încât îl muștră de față cu Nafai.

— Deci babuinii au ajuns peste noapte animale sfinte? Întrebă Meb.

— Nu-i omorâm și nu-i mâncăm, răspunse Elemak.

— De ce nu?

— Pentru că-s inofensivi, iar a-i mânca ar fi un act de canibalism.

— Înțeleg. Ești unul dintre ăia care cred că babuinii-s magici. Au un vas cu aur pitit pe undeva, fiecare trib are câte unul, și, dacă te porți frumos cu ei și le dai de mâncare, atunci, după ce ți-au pustiit teritoriul de orice fel de plantă comestibilă și ți-au răscolit casa căutând altceva de haleală, fug la ascunzătoare și-ți aduc *ție* vasul cu aur.

— Mulți călători rătăciți au fost salvați de babuini.

— Așa-i, spuse Meb. Deci asta-nseamnă că-i lăsăm să trăiască la nesfârșit? Hai să-ți spun un secret, Elya. În cele din urmă, oricum o să murim cu toții, de ce să nu moară acum, ca să ne exersăm noi ținta? Nu zic că trebuie neapărat să-i *mâncăm*.

— Dar eu spun c-ai terminat-o cu vânătoarea. Dă-mi arma.

— O, la naiba! se enervă Meb. Trebuie să fiu eu singurul bărbat fără armă?

— Armele sunt pentru vânătoare. Nafai o să fie un vânător bun, tu nu.

— De unde știi? E de-abia prima zi de practică serioasă.

— N-o să fii, pentru că n-o să mai pui mâna pe armă cât trăiesc eu.

Parcă l-ar fi înjunghiat pe Meb în inimă. Elemak îi călca în picioare demnitatea și de ce? Din cauza unui idiot de babuin. Cum putea Elya să-i facă așa ceva? Și tocmai de față cu Nafai.

— Pricep, zise Meb. Așa-ți arăți *venerația* față de regele Nafai.

Urmă un moment de pauză, în care Meb se-ntrebă dacă nu cumva l-a iritat pe Elya o idee prea mult și poate că venise momentul când acesta-l va omorî sau îl va învineți din bătaie. Atunci vorbi Elemak:

— Întoarce-te în tabără cu iepurele, Nafai. Zdorab o să vrea să-l pună-n lada frigorifică până mâine dimineată, când se-apucă de tocană.

— Da, răspunse Nafai și porni în grabă în josul pantei, spre vale.

— Puteți merge după el, le spuse Elemak lui Vas și Obring, care tocmai coborâseră panta și aterizaseră amândoi pe fund.

Vas se ridică și se scutură de praf.

— Să nu faci vreo prostie, Elya, îl sfătui Vas, apoi se întoarse și plecă pe cărarea improvizată pe care plecase și Nafai.

Din moment ce Meb deduse că vorbele lui Vas erau singurul sprijin pe care avea să-l primească, se hotărî să profite de ele la maximum.

— Când ajungi înapoi în tabără, spune-i tatălui meu că am murit pentru că micul incident al lui Elya cu arma n-a fost deloc un incident.

— Da, spune-i Tatei, rosti Elemak. O să-i demonstreze ce suspectează de multă vreme, și anume că dragul de Meb și-a pierdut mințile.

— N-o să-i zic nimic deocamdată – dacă voi doi nu vă-ntoarceți imediat în tabără, replică Vas. Hai, Obring.

— Nu-s cățelușul tău, zise Obring.

— Bine. Atunci, rămâi, spuse Vas.

— Să rămân ca să fac *ce*?

— Dacă trebuie să-ntrebi, mai bine vii cu mine. Nu vrem să intervenim în mica dispută familială.

Meb nu voia ca ei să plece. Voia martori la indiferent ce anume avea de gând Elya să facă.

— Elemak e doar superstițios! strigă el după ei. Crede-n poveștile alea vechi care spun că, dac-omori un babuin, toată ceata lui vine și-ți fură

bebelușii! Probabil că Eiadh e gravidă, asta-i tot! Veniți înapoi, ne putem întoarce împreună în tabără!

Dar cei doi nu se întoarseră.

— Ascultă, vorbi Meb. Îmi pare rău. Nu trebuie să faci atâta caz. Nici măcar n-am nimerit babuinul.

Elemak se aplecă mai aproape de el.

— Nu mai pui mâna pe armă niciodată!

— Nafai e cel care-a tras *în mine*. Tu vrei să-mi iei arma din cauză c-am tras într-un babuin, iar Nafai trage-n *mine*, dar și-l *păstrează* pe-al lui.

— Nu omorâm animale și nu ne punem în cap să le mâncăm. Asta-i o altă lege a deșertului. Însă tu știi de ce-ți iau arma. Nu din cauza babuinului.

— Atunci, de ce?

— Te ardeau degetele, explică Elemak. Să-l omori pe Nafai.

— Îmi citești și gândurile acum?

— Iți citesc trupul, iar Nafai nu-i prost nici el, știe ce-ai pus la cale. Nu-ți dai seama că-n secunda în care-ai fi mișcat arma ți-ar fi zburat creierii?

— N-are el destul curaj pentru una ca asta.

— Poate că nu, rosti Elemak. Și poate că nici tu n-ai. Dar n-o să ai ocazia să afli.

Era cel mai tâmpit lucru pe care-l auzise Meb.

— Acum două zile, în deșert, ai încercat să-l legi și să-l lași pradă animalelor.

— Acum două zile credeam că-i pot întoarce pe toți la civilizație. Dar asta nu se va întâmpla. Suntem blocați aici, împreună, fie că ne place, fie că nu, iar dacă Eiadh nu-i deja gravidă acum, o să fie-n curând.

— Dacă reușești să-ți dai seama cum se face.

Sărise calul, descoperi el, pentru că Elemak își roti brațul stâng și-l pocni drept în nas.

— Auuu!

Mebbekew se prinse de nas și bineînțeles că mâinile i se umplură de sânge.

— Nemernicule! Rahat ce ești!

— Da, sigur, zise Elemak. Îmi place că durerea te-ajută să te exprimi elocvent.

— Acum mi-am murdărit hainele de sânge.

— O să te-ajute să scapi de iluzia c-ai fi bărbat. Acum ascultă-mă și ascultă-mă bine, pentru că vorbesc serios. Data viitoare îți *promit* că-ți sparg nasul și-am să ți-l sparg de fiecare dată când te mai prind că uneltești. Am încercat o dată să scap de situația asta dezgustătoare, dar n-am reușit, iar tu știi de ce.

— Da, Sufletul Suprem se pricepe mai bine la tras sfori decât mine, spuse Meb.

— Așa că suntem legați de mâini și de picioare și nevestele noastre vor avea prunci care vor crește și vor fi copiii noștri. Înțelegi? Grupul nostru, cei șaisprezece oameni care suntem aici, ei vor fi universul în care vor crește copiii noștri. Și nu va fi o lume în care un coate-goale ca tine se-apucă s-omoare oameni în dreapta și-n stânga pentru că nu l-au lăsat să ucidă un babuin. Pricepi?

— Sigur, răspunse Meb. O să fie o lume-n care masculi mari și tari ca tine o să se veselească pocnindu-i pe cei din jur.

— N-o să mai fii pocnit, dacă ești cuminte, zise Elemak. Nu vor avea loc crime. Punct. Pentru că, indiferent cât de deștept te crezi, eu o să fiu întotdeauna c-un pas înaintea ta, așteptându-te, și-o să te rup în bucăți. Înțelegi, micul meu prieten actor?

— Înțeleg că-l lingusești pe Nafai din răspuțeri, răspunse Mebbekew.

Se așteptă ca Elemak să-l pocnească din nou, încă Elya chicoti.

— Poate, rosti acesta. Poate că-l linguesc, deocamdată. Dar și Nafai mă linguește pe mine, în caz că n-ai observat. E posibil chiar să cădem la pace. Ce părere ai?

— Cred că-n loc de creier ai rinichi de cămilă, de-asta vorbele tale nu-s decât pișat cald în țărână. Pare nemaipomenit că vrei să faci pace, dragul meu frate mai mare și blând.

— Ține minte ce ți-am spus și voi încerca să-ți adeveresc cuvintele afectuoase.

Rasa îi văzu venind spre casă risipiți – mai întâi Nafai, cu un iepure în sac, strălucind triumfător datorită vânatului, deși, bineînțeles, fiind Nafai, încerca zadarnic să-și ascundă mândria; apoi Obring și Vas, arătând obosiți, plictisiți, transpirați și descurajați; și, în cele din urmă, Elemak și Mebbekew, încântați de sine și veseli, de parcă ei ar fi fost cei care vânaseră iepurele, de parcă *ei* conspirau pentru cucerirea universului. N-o să-i înțeleg niciodată, își zise Rasa. Nu există doi bărbați mai diferiți – Elemak, atât de puternic, competent, ambițios și brutal, iar Mebbekew, atât de slab,

superficial, desfrânat și viclean – dar care să pară întotdeauna că iau parte la aceleași glume, rânjind batjocoritor la toată lumea din același turn semeț al înțelepciunii lor speciale. Rasa vedea că Nafai îi irită pe alții cu incapacitatea lui de-a ascunde cât de încântat e de reușitele lui, dar măcar el nu-i făcea pe ceilalți să se simtă murdari și josnici numai pentru că stătea lângă ei, așa cum procedau Mebbekew și Elemak.

Nu, nu-s dreptă, își zise Rasa. Îmi aduc aminte zorii aceia din deșert. Îmi aduc aminte de arma-ndreptată spre capul lui Nafai. N-o să-l iert niciodată pe Elemak. Va trebui să-l supraveghez în fiecare zi a călătoriei, ca să mă asigur că mezinul meu e-n siguranță. Iată un lucru bun la Mebbekew – e destul de laș să nu te temi de nimic din partea lui.

— Știu că vă e foame, vorbi Volemak, dar e încă devreme pentru cină, iar timpul va fi petrecut cu înțelepciune. Dați-mi voie să vă povestesc ce vis am avut azi-noapte.

Bineînțeles, lumea se adunase deja și stătea pe pietrele plate, cărate cu greu, cu câteva zile în urmă, de Zdorab și Volya, chiar în acest scop, pentru ca toți să aibă pe ce să stea la masă și la adunări.

— Nu știi ce-nseamnă, continuă Volemak, și nici la ce folosește, dar știu că-i important.

— Dacă-i atât de important, întreabă Obring, de ce nu-ți spune Sufletul Suprem ce-nseamnă și la ce folosește?

— Pentru că, ginere al soției mele, răspunse Volemak, visul n-a venit de la Sufletul Suprem, care e la fel de nedumerit ca mine.

Rasa observă cu interes că Volya vorbește despre Sufletul Suprem ca despre *el*; deci nu luase obiceiul lui Nafai și Issib de a-l trata ca pe-un obiect. Ii plăcea asta. Poate pentru că Volya îmbătrânea și-și pierdea din imaginație, dar îi plăcea că el se gândea la Sufletul Suprem ca bărbății de demult, în loc să vorbească despre ea ca despre un computer oarecare – chiar dacă-i unul cu memorie fractală, care înmagazinează viețile tuturor oamenilor care au trăit și mai are încă loc pentru altele.

— Acum o să-ncep și n-o să mă opresc decât la sfârșit, anunță Volemak. Vă previn: faptul că visul nu mi-a venit de la Sufletul Suprem îmi dă motiv de bucurie – în ce-i privește pe Nafai și Issib, cel puțin –, dar și de teamă pentru primii mei doi fii, Elemak și Mebbekew, pentru că, vedeți voi, în vis mi s-a părut că văd o sălbăticie întunecată și sumbră.

— Asta se vede și când ești treaz *de-a binelea*, murmură Mebbekew.

Rasa observă că înțepătura lui Meb nu era decât o mască a furiei – nu-i plăcea să fie scos în evidență așa înainte de-a fi povestit visul. Nici lui Elemak nu-i plăcea, dar el știa să-și țină gura.

Preț de un minut, două, Volemak se uită imperturbabil la Mebbekew, ca să-l potolească, să-i arate că nu va mai îngădui nicio întrerupere. Apoi începu să povestească din nou.

— În vis mi s-a părut că văd o pustietate întunecată și sumbră, reluă Volemak, dar știu, chiar în timp ce vorbea, că lumea nu va înțelege ce însemnau cuvintele acelea pentru el.

Nu era vorba de deșertul pe care îl cunoșteau acum atât de bine, la fel de sumbru ca pustietatea. Locul pe care îl străbătuse în vis era umed, rece, murdar și slab luminat, cu greu vedea pe unde să pășească. Ar fi putut exista copaci nu departe, dar ar fi putut la fel de bine merge pe sub pământ. Înainta întruna, fără nicio nădejde, totuși, incapabil să renunțe la speranța că, tot mergând, odată și odată va scăpa din locul acela dezolant.

— Atunci am văzut un bărbat îmbrăcat într-o haină albă. Ca un preot din Seggidugu, numai aceia sunt oameni obișnuiți, transpirând în timp ce-și săvârșesc ritualurile. Acesta părea să se simtă atât de-mpăcat cu sine însuși, încât la început am crezut că-i mort. Mă aflu într-un loc în care morții așteptau și-atunci mi-am zis că poate *eu* eram mort. A venit spre mine, s-a oprit în fața mea, apoi mi-a vorbit. Mi-a cerut să-l urmez.

Volemak vedea că lumea se plictisește – cel puțin cei mai copilăroși dintre ei. Era atât de frustrant să nu ai la dispoziție decât cuvinte ca să le povestești cum a fost visul! Dacă ar auzi cum suna vocea bărbatului aceluia, cât de afectuos și blând părea el, de parcă primul sunet ieșit din gura lui era și prima geană de lumină din locul acela întunecat, atunci ar ști de ce anume l-am urmat și de ce *a contat* că l-am urmat. Pentru ei însă nu e decât un vis și asta-i, evident, partea plictisitoare. Totuși, pentru mine n-a fost plictisitoare.

— L-am urmat ore la rând prin beznă, continuă Volemak. Eu vorbeam, el tăcea. Așa că, fiind deja convins că era trimis de Sufletul Suprem, am început să-i vorbesc acestuia în gând. L-am întrebat de când ține toată povestea asta, încotro mergeam și despre ce era vorba. Nu mi-a răspuns. Așa că mi-am pierdut răbdarea și i-am spus că, dacă ăsta-i un vis, atunci e vremea să mă trezesc, iar dacă avea vreun tâlc, atunci să mi-l lămurească și mie înainte de-a se crăpa de ziuă. Tot nu mi-a răspuns. Am început să cred că mă aflu în realitate, c-o va ține așa la nesfârșit, că asta-i ce ni se-ntâmplă după moarte, ajungem într-o pustietate lugubră și mergem în urma unui om care nu vrea să ne spună nimic din ce se-ntâmplă.

— Parc-aşa-i şi viaţa noastră în ultima vreme, murmură Mebbekew.

Volemak se opri din povestit. Nu se uită la Mebbekew, aşteptă să-l fulgere ceilalţi cu privirea ca să-l reducă la tăcere. Apoi reluă:

— Gândindu-mă că-s chiar în realitate, l-am implorat pe Sufletul Suprem sau pe cine domnea peste locul respectiv să se milostivească de mine, să-mi spună ceva sau să-mi dea voie să văd ceva, *să-nţeleg* ce se petrece. De-abia atunci, locul s-a luminat – nu ca la răsăritul soarelui sau la apropierea de-un foc de tabără, nu vedeam nicio sursă de lumină, pur şi simplu *vedeam*, ca ziua-n amiaza mare, şi-am părăsit locul acela stâncos, ieşind într-o câmpie întinsă, cu iarbă înaltă şi flori uşor aplecate de mângâierea unei brize. Nici nu pot să vă descriu cât am fost de uşurat să zăresc *viaţa*-n jurul meu. Iar puţin mai departe, poate la vreo trei sute de metri, se înălţa un pom. Chiar de la distanţa aceea am desluşit că, printre frunzele de un verde aprins, se îţeau pete albe – fructe, am ghicit imediat. Pe dată le-am simţit şi mirosul şi-am ştiut că, indiferent ce fel de fructe erau, aveau un gust delicios, întruchipau hrana perfectă şi, dacă le-aş gusta, n-aş mai simţi foamea niciodată.

Volemak făcu o mică pauză, aşteptând obligatoria remarcă inteligentă a lui Mebbekew despre cât de foame le era chiar acum, în timp ce aşteptau să-şi termine de povestit visul. Dar se pare că Meb fusese potolit, fiindcă tăcea.

— Am mers – am *fugit* spre pomul acela – iar fructele erau mici şi dulci. Da, le-am gustat şi vă pot spune că n-am mâncat ceva mai bun în viaţa mea.

— Ca sexul în vis, zise Obring care părea să creadă că-i poate ţine locul lui Meb.

Volemak plecă fruntea o clipă. Auzi mişcare – da, Elemak se ridica în picioare. Volemak ştia ce se petrece fără să urmărească scena, pentru că Elemak de la el învăţase tehnica. Acesta se ridicase şi se uita fix la Obring fără să spună nimic, până când acesta plecă ochii în faţa lui. Da, iată şi scuza bolborosită a lui Obring:

— Îmi cer scuze, continuă, continuă.

Volemak mai aşteptă o clipă, apoi îl auzi pe Elemak aşezându-se. Acum putea continua, probabil fără alte întreruperi.

Dar îi stricase povestea. Crezuse că era pe punctul să găsească vorbele potrivite ca să descrie gustul fructelor în gura lui, cum îl făcuseră să se simtă viu pentru prima oară.

— Fructul acela *era* viață, spuse el, însă acum vorbele sunau goale și nepotrivite și el știa că momentul de luciditate trecuse, iar ei nu vor înțelege niciodată. Bucuria pe care-am simțit-o când l-am gustat a fost atât de mare, încât am vrut s-o împărtășesc cu familia. Nu-mi dădea pace gândul că eu aveam fructul, gustul acela desăvârșit în gură, iar familia mea nu știa despre el, nu lua parte la el. Așa că m-am întors ca să vă caut cu privirea, să văd pe unde vă găsiți. Nu erăți în direcția din care venisem eu și, când am privit de jur împrejur, am văzut un râu curgând lângă copac, iar când m-am uitat în amonte, am zărit-o pe Rasa și pe cei doi fii ai noștri, Issib și Nafai, care scrutau împrejurimile, ca și când nu știau încotro trebuiau să se-ndrepte. Așa că i-am strigat și le-am făcut cu mâna și, până la urmă, m-au văzut și-au venit la mine. Le-am dat fructul, l-au mâncat și-au simțit ce simțisem și eu, iar eu am văzut că și ei, când mușcau din el, parcă se trezeau pentru prima oară la viață. Fuseseră în viață tot timpul, bineînțeles, dar acum știau *de ce* erau în viață și se bucurau că trăiesc.

Volemak nu-și putu stăpâni lacrimile care-i șiroiau pe obraji. Visul era atât de proaspăt și de intens în sufletul lui, încât îl povestea ca să-l re trăiască, iar bucuria nu putea fi stăpânită nici acum, după o zi de lucru în grădină, chiar dacă era plin de sudoarea și praful deșertului. Încă simțea gustul fructului și vedea privirea aceea pe chipurile fiilor lui. Îl copleșea încă dorința puternică pe care-o trăise-n vis, ca și Elemak și Mebbekew să guste din fruct.

— Atunci m-am gândit la Elemak și Mebbekew, primii mei fii, și i-am căutat, vrând să vină și ei să guste. I-am găsit spre izvorul râului, acolo unde fuseseră și Rasa cu Issib și Nafai. I-am strigat și le-am făcut semn, dar n-au vrut să vină. Am încercat să le spun despre fruct, să le strig, dar se purtau de parcă nu m-auzeau, deși atunci am crezut că se prefac. Până la urmă, s-au întors cu spatele și nici măcar că m-ascultă nu s-au mai prefăcut. Eu stăteam cu rodul perfect în mână, îi simțeam gustul în gură și mirosul în nări, știind că și ei s-ar umple de bucurie dac-ar veni să-l guste, și, cu toate astea, nu aveam nicio putere să-i aduc la mine.

Înainte, plânse de bucurie; acum, vărsa lacrimi pentru Elemak și Mebbekew și erau amare. Dar nu mai era nimic de spus despre refuzul lor – povesti mai departe visul.

— De-abia atunci, după ce fiii mei cei mai mari au refuzat să vină la copac, mi-am dat seama că nu eram singurii de pe pajiștea întinsă. Știți cum e-n vis – nu vezi pe nimeni și, dintr-odată, zărești mii de oameni, dacă-

nțelegeți ce vreau să spun. Foarte mulți văzuseră pomul. Mi-am zis că poate auziseră ce strigasem către Elya și Meb despre gustul roadelor, iar acum încercau s-ajungă la pom. Numai că distanța până la el se mărise considerabil și era ca și cum nu l-ar fi văzut, știau doar cam pe unde s-ar afla. M-am întrebat: cum o să-l găsească, dacă nu-l văd?

Atunci am descoperit că, de-a lungul malului râului, se-ntindea un fel de balustradă și o cărare îngustă urmărea chiar marginea apei. Am constatat că era singura cale pe unde puteau ajunge la pom. Iar oamenii care încercau să-l găsească se agățaseră de balustrada de fier și porniseră pe cărare, ținându-se de ea atunci când călcau pe teren alunecos, ca să nu cadă în apă. S-au încăpățânat să înainteze, dar au ajuns într-o zonă de ceață, o ceață deasă și grea care se ridica din râu, iar cei care nu s-au ținut de balustradă s-au rătăcit, unii au căzut în apă și s-au înecat, alții au luat-o aiurea prin ceață, s-au pierdut pe câmpie și n-au mai găsit pomul.

Dar cei care s-au ținut de balustradă au reușit să găsească drumul prin ceață și, în cele din urmă, au ajuns la lumină, destul de aproape de pomul pe care acum îl vedeau cu propriii lor ochi. Atunci au venit în fugă, s-au adunat în jurul meu, al Rasei, al lui Issib și Nafai, au întins mâinile în sus și-au cules fructele, iar pentru cei care nu ajungeau la ele le culegeam noi și le dădeam. Când n-au mai fost fructe la care să ajungem de jos, Nafai și Issib s-au cățărat în pom...

— M-am cățărat, murmură Issib.

Toți îl auziră, dar nu scoaseră o vorbă, știind sau bănuind ce gândește când se imaginează urcându-se într-un pom împreună cu Nafai.

— S-au urcat în pom și-au cules mai multe fructe ca să le dea celor de jos, continuă Volemak. Am văzut pe fețele oamenilor că gustau ce gustasem și eu și simțeau ce simțisem și eu. De-abia atunci am observat că, după ce mâncau, mulți dintre ei aruncau priviri furișe în jur, de parcă se rușinau că le mâncaseră și se temeau să nu fie văzuți. Nu-mi venea să cred că se simțeau așa, dar m-am uitat în direcția în care se uitau cei mai mulți și pe malul opus al râului am văzut o clădire uriașă, ca acelea din Basilica, dar mai mare, oameni eleganți și frumoși, râzând, bând și cântând, ca în Dolltown sau Dauberville, dar mai veseli. Râdeau și se distrau de minune. Însă eu știam că nu aceea-i realitatea, vinul îi făcea să creadă că se distrează – sau, mai degrabă, ei *se distrau*, dar vinul îi făcea să creadă că-i *important* să se distreze, în vreme ce eu, aflat pe malul celălalt, aveam fructul care le-ar fi oferit bucuria pe care se prefăceau c-o trăiesc. Era foarte trist, într-un

fel. Însă mi-am dat seama atunci că mulți dintre cei de lângă mine, care *mâncau* realmente *fructul*, se uitau la cei din clădirea imensă și-i invidiau. Voiau să meargă *acolo*, să renunțe la fructele copacului și să se-alătore oamenilor care hohoteau de râs și cântau fericiți. Volemak nu le mărturisi că, preț de-o clipă, îl trecuse și pe el un fior de invidie; văzându-i pe ceilalți cum râd și se joacă pe celălalt mal, se simțise bătrân, din cauză că nu lua parte la petrecere. Își amintise că, în tinerețe, avusese prieteni cu care răsese; iubise femei ale căror săruturi fuseseră un joc și, atunci când le mângâiasse, parcă se zbunguise și se rostogolise în iarbă moale și mușchi răcoros și răsese și el în zilele acelea, cântase alături de ele și băuse vin și fusesse adevărat, o, da, fusesse adevărat. Adevărat, dar atât de îndepărtat, pentru că prima oară era întotdeauna cel mai frumos și nimic din ce repetase nu fusesse la fel de frumos ca înainte, până când, în cele din urmă, toate se depărtaseră de el și deveniseră simple amintiri și atunci a-nțeles că îmbătrânise, că bucuriile tinereții nu se puteau retrăi. Unii din prietenii lui nu se dăduseră bătăuți, pretinseseră că, pentru ei, nu pălise nimic – dar bărbații și femeile acelea păliseră complet, deveniseră niște manechine pictate, niște marionete prost lucrate, uzate, făcute să imite în bătaie de joc tinerețea.

Așadar, Volemak îi invidia pe oamenii din clădire și-și amintea că fusesse cândva unul dintre ei sau cel puțin încercase să fie – făcea cineva cu adevărat parte din această comunitate nemuritoare a plăcerii, care se evaporă și se recompunea întruna într-o singură noapte și de o mie de ori pe săptămână? Nu exista cu adevărat familia aceasta de cheflii, părea doar că-i pe cale să se nască, friza realul, dar se retrăgea, cât să n-o poți atinge.

Însă aici, lângă acest pom, își dădu seama Volemak, aici totul e real. Aici, simțind gustul fructelor, facem parte dintr-o comunitate care nu-i o simplă iluzie. Facem parte din *viață*, soții și soți, părinți și copii, transmiterea vastă și treptată a genelor și a viselor, corpuri și amintiri, generație după generație, timp fără sfârșit. Creăm ceva ce ne va supraviețui, asta-nseamnă *fructul*, asta înseamnă *viața*, iar ceea ce trăiesc oamenii pe malul celălalt, căutarea nebunească a fiecărei senzații pe care-o trăiesc trupurile lor, evitarea frenetică a oricăror dureri și greutăți, totul ratează însăși esența faptului de-a fi în *viață*. Nimic nu-i nou de două ori, în vreme ce lucrurile care sunt adevărate o dată vor fi tot așa și a doua oară; chiar mai adevărate, de fapt, pentru că au fost testate, au fost experimentate și s-au copt, fiind întotdeauna gata să...

Totuși, Volemak nu putea explica nimic din toate acestea oamenilor din jurul său, întrucât știa că respectivele sentimente erau ale lui. Nu făcuseră parte din vis, fuseseră mai degrabă propriile sale reacții la vis, poate nici măcar la ce trebuia să însemne visul.

— Oamenii din clădire se uitau la noi, cei strânși în jurul pomului, ne arătau cu degetul și râdeau, îi auzeam cum ne ridiculizează că ne-am lăsat prostiți să ne adunăm acolo și să mâncăm fructe, când am putea să experimentăm viața, dac-am trece râul și ne-am alătura lor. Hai și voi la petrecere.

— Da, murmură Obring tăios.

— I-am văzut pe mulți dintre cei ce gustaseră fructele că le aruncă pe iarbă și pornesc spre apă ca s-o traverseze și să ajungă la clădire, iar mulți dintre cei care nici nu le gustaseră sau nici măcar nu se apropiaseră de pom se îndreptau, și ei, către petrecerea aceea fără sfârșit. Unii s-au înecat în râu, au fost purtați în aval, dar mulți au reușit să ajungă pe malul celălalt, uzi learcă, și-au intrat în clădire. I-am văzut venind la ferestre, arătând spre noi și râzând. Totuși, nu eram supărat pe ei, pentru că vedeam ceva ce nu văzusem înainte. Râul era murdar, înțelegeți? în el pluteau deșeuri. Toate gunoaiile unui oraș nepretențios curgeau în aval și, când oamenii ieșeau din apă, de pe ei se scurgeau gunoaie, când ajungeau la petrecere miroseau ca ele, iar în clădire toți erau plini de nămol din râu și duhoarea era de nedescris. Și, când te uitai în clădire, vedeai că nimănui nu-i plăcea să stea în apropierea altuia, din cauza jegului și-a putorii. Se adunaseră de scurtă vreme, dar hainele scârboase îi obligau să stea la distanță unii de alții. Totuși, nimeni nu părea să-și dea seama – toți se arătau nerăbdători să treacă râul și să meargă la petrecere. Se temeau să nu fie refuzați, dacă mai stau mult pe gânduri și n-ajung acolo *imediat*.

Volemak se îndreptă de spate și se propti de bolovanul pe care stătea.

— Asta a fost tot. Numai că și la sfârșit m-am pomenit că-i caut pe Elemak și Mebbekew, sperând să mi se alătore lângă pom. Pentru că eu tot țineam în mână fructul, încă-i mai simțeam gustul. Și era tot delicios și perfect, nu pălise; fiecare înghițitură era mai bună decât cea de dinainte și voiam ca întreaga mea familie și toți *prietenii mei* să guste din el. Să facă parte din *viața* aceea. Atunci am știut că mă trezesc – știți cum e în vis – și mi-am zis, încă mai pot gusta din fruct. Încă-l mai simt în mână. Ce frumos – acum îl voi putea duce lui Elya și Mebbekew și vor gusta și ei, pentru că, dacă încearcă o dată, ni se vor alătura nouă, celor de lângă pom. Pe urmă m-

am trezit de-a binelea și m-am pomenit că n-aveam nimic în mâini, iar lângă mine doarme Rasa și visează propriul ei vis, deci nici ea nu gustase. Nafai și Issib erau în corturile lor, așa că-n realitate nu se petrecuse nimic.

Volemak se aplecă din nou în față.

— Însă eu mai simțeam gustul fructului. Îl simt și acum. De-asta a trebuit să vă povestesc visul. Deși Sufletul Suprem neagă că mi l-ar fi trimis, mi s-a părut mai real, mai adevărat decât orice alt vis de-al meu. Nu mi *s-a părut* – mi se *pare* – mai real decât realitatea și, în timp ce mâneam fructul, eram mai viu decât am fost vreodată în viața mea. Ați înțeles ceva?

— Da, Volya, răspunse Rasa. Mai mult decât îți imaginezi.

Se auzi un murmur general de aprobare și Volemak observă, aruncând o privire de jur împrejur, că majoritatea căzuseră pe gânduri și mulți erau emoționați – poate mai ales de sentimentele lui Volemak decât de povestea propriu-zisă a visului, dar măcar erau impresionați. Făcuse ce-i stătuse în putință ca să-și împărtășească experiența.

— De fapt, mie mi s-a făcut și mai foame, spuse Doi. Atâta s-a vorbit despre fructe și celelalte...

— Și gunoaiele din râu. Mmm! spuse Kokor. Ce-avem la cină?

Râseră. Atmosfera sobră dispăruse. Totuși, Volemak nu putea să se supere. N-avea cum să le ceară să-și petreacă restul vieții transformați de visul său.

Dar visul tot *înseamnă* ceva. Chiar dacă n-a venit de la Sufletul Suprem, e adevărat și important și nu-l voi uita niciodată. Iar, dacă-l voi uita, voi fi cu atât mai sărac.

Cei care pregătiseră cina se ridicară să verifice mâncarea și începură s-o servească. Rasa veni, se așeză lângă Volemak și-l luă pe după umeri. Volemak îl căută pe Issib din priviri și zări urme de lacrimi pe obrazul lui, iar Nafai și Luet mergeau braț la braț, mai gânditori și mai tandri unul cu altul – atât de bine, atât de potriviți unul pentru celălalt. Pe cei mai mulți dintre ceilalți, Volemak nici nu-i cunoștea. Instinctiv, nu-i luă în seamă, căutându-i pe Mebbekew și Elemak. Când îi găsi, se miră, pentru că nu păreau nici impresionați, nici nervoși. De fapt, dacă Volemak ar fi putut da un nume expresiei de pe fețele lor, ar fi numit-o teamă. Cum era posibil să-i fi ascultat visul și să se teamă?

— Ne pregătește ceva pentru mai târziu, șopti Mebbekew. Toată povestea cu visul, cu noi separați de familie – are de gând să ne dezmoștenească pe amândoi.

— Of, ține-ți gura! Îl certă Elemak. Pur și simplu ne anunță că știe ce s-a-n întâmplat în deșert și n-o să facă mare caz, dar *știe*. Așa că probabil asta-i sfârșitul – dacă unul din noi nu cumva face vreo prostie.

Meb îl privi tăios.

— Din câte-mi amintesc, *tu* l-ai amenințat cu arma pe Nafai în deșert, nu *eu*. Așa că hai să nu-i arătăm pe alții cu degetul și să-i facem proști.

— Eu îmi amintesc un incident mai recent, ripostă Elemak.

— La care tu ai fost singurul martor. Nici măcar dragul de Nafai nu știe de el și, în realitate, nici nu-i adevărat, l-ai inventat tu, nătărău jalnic ce ești.

Elemak ignoră epitetul.

— Sper că n-o s-arăt niciodată așa de penibil ca tata atunci când a plâns în fața tuturor din cauza unui vis.

— Da, toți sunt proști, în afară de Elemak. Ești așa de deștept, că te pârtâi pe nas.

Lui Elemak nu-i venea să creadă cât de scârbos de copilăros putea fi Meb.

— N-am trecut de doisprezece ani, Meb? Încă ne mai plac poezioarele în care „bășinos” rimează cu „mintos”?

— Tocmai asta-i ironia, tăntălău cu cap mare ce ești! zise Meb cu glasul lui cel mai fermecător. Numai tu ești atât de mintos, că nu pricepi ironiile. Nu-i de mirare că-i crezi pe toți din jur proști – nu pricepi niciodată ce spun, așa că-ți închipui că nu vorbesc limpede. Dă-mi voie să-ți dezvălui un secret pe care-l știe toată tabăra, Elya, fratele meu preferat. Te-oi fi pricepând tu să traversezi deșertul fără să mori, dar e singurul lucru pe care îl știi *cu adevărat*. Până și Eiadh glumește cu celelalte femei că termini atât de repede, încât nici n-are timp să-și dea seama c-ai început. Habar n-ai să satisfaci o femeie. Și, Elya, află de la mine, toate sunt *foarte* ușor de satisfăcut.

Elemak nu dădu importanță jignirilor și insinuărilor. Știa de ce-i în stare Meb când e iritat. În copilăria lor, îl bătea când se comporta așa – până când și-a dat seama că exact asta voia Mebbekew. De parcă nu-i păsa de durere câtă vreme îl vedea pe Elemak cum se înfurie și se înroșește la față, transpirând, cu mâinile roșii de cum îl pocnise peste oase. Pentru că Meb știa atunci că el deține controlul.

Așa că Elemak nu se lăsă provocat. Se îndepărtă de el și se alătură celor care-și primeau cina lângă foc. Eiadh servea din oală – nu fusese timp

pentru gătit iepurele, deci singura carne era pastrama, însă Rasa avusese grijă să pună o mulțime de condimente, așa că în seara asta supa va avea, cât de cât, aromă. Iar Eiadh arăta atât de frumoasă turnând-o în boluri cu polonicul, încât Elemak se umplu de dorință pentru ea. Știa bine că Elemak minte – Eiadh nu avea de ce să se plângă despre felul în care făceau dragoste – iar dacă nu purta un copil în pânțece încă, îl va purta în curând. Gândul avu un gust dulce pentru Elemak. Asta am căutat în toate călătoriile mele. Iar dacă la asta s-a referit Tata când a vorbit despre pomul vieții – să iei parte la marea misiune a dragostei și-a sexului, a nașterii, a vieții și a morții – atunci Elemak gustase într-adevăr din fructului pomului aceluia și *era* delicios, mai bun decât orice altceva îi oferea viața. Așadar, dacă Tata credea că Elemak se rușina că nu s-a dus la pom în visul Tatălui său, atunci urma să fie dezamăgit, pentru că Elemak mersese deja la copac și nu trebuia să-i arate Tata drumul.

După cină, Nafai și Luet se îndreptară spre cortul cu Catalogul. S-ar fi dus înainte de mâncare, atât de nerăbdători erau, dar știau că mai târziu nu vor mai rămâne resturi pentru o gustare. Trebuiau să mănânce când se servea masa. Așa că acum, la lăsarea întinericului, traseră ușa cortului și intrară – având surpriza să-i găsească pe Issib și Hushidh acolo, amândoi cu mâinile pe Catalog.

— Îmi pare rău, spuse Luet.

— Hai și voi, îi invită Hushidh. Cerem o explicație a visului.

Luet și Nafai râseră.

— Deși înțelesul lui e foarte clar?

— Deci Tata v-a povestit și vouă, rosti Issib. Păi, să zicem c-are dreptate – e un fel de lecție de morală generală despre îngrijirea familiei și despre renunțarea la distracție și toate celelalte – așa cum sunt cărțile pentru copii care să-i învețe să fie cuminți.

— Dar, spuse Nafai.

— Dar de ce *acum*? De ce *nouă*? întrebă Issib. Iată întrebarea pe care-o punem noi.

— Nu uita că el a văzut ceea ce-am văzut noi, ceilalți, interveni Luet. Ceea ce-a văzut generalul Moozh.

— Adică? se miră Issib.

— El n-a fost aici, le reaminti Hushidh. Încă nu i-am povestit – despre visul meu.

— Am avut vise, zise Luet. Și, cu toate că visele noastre erau diferite, aveau ceva în comun. Am văzut toți niște creaturi zburătoare păroase – eu am crezut că sunt îngeri, deși nu păreau extrem de drăguți. Iar Sufletul Suprem ne-a spus că generalul Moozh le-a văzut și el – pe-ale lui Hushidh și pe ale tatălui meu. Le-a văzut și mama noastră, femeia numită Sete, care a împiedicat-o pe Hushidh să se mărite cu generalul. Și cele de la sol, de asemenea...

Hushidh zise:

— Le-am văzut pe cele asemănătoare cu șobolanii mâncând... copiii cuiva. Sau încercând să-i mănânce.

— Iar visul Tatei face parte din toate astea, conchise Luet, pentru că, deși e diferit, e tot cu șobolani și îngeri. Mai țineți minte când a spus c-a văzut pe cineva zburând și pași iuți pe pământ? Știa și el că simt oameni.

— Îmi amintesc acum, rosti Issib. Dar a trecut repede peste partea asta.

— Nu și-a dat seama că era semnul, explică Luet. Dar semnul a ce anume?

— Că visul n-a venit de la Sufletul Suprem.

— Dar ne zisese deja. Ii spusese Sufletul Suprem.

— Atunci, de la cine *a venit*? întrebă Nafai. Nu i-a dezvăluit Sufletul Suprem?

— De la Păstrătorul Pământului, răspunse Luet.

— Cine-i *ăsta*? se miră Issib.

— Cel pentru care Sufletul Suprem vrea să ne întoarcem pe Pământ, ca să-l vedem. El e cel pe care mergem înapoi *cu toții* să-l vedem. Nu înțelegi? Păstrătorul Pământului ne cheamă în visele noastre, unul câte unul, și ne spune diverse lucruri. Iar ce s-a întâmplat în visul Tatei *este* important, pentru că vine cu adevărat de la Păstrător. Dacă am reuși să-i dăm de capăt și să-l înțelegem...

— Dar ceva ce vine de pe Pământ... ar trebui să călătorească mai iute decât lumina, spuse Issib. Nimic n-o poate depăși.

— Sau a trimis visele acum o sută de ani, cu viteza luminii, sugeră Nafai.

— A trimis vise oamenilor care nici nu se născuseră încă? întrebă Luet. Am crezut c-ai renunțat la ideea asta.

— Eu tot cred că visele plutesc undeva... în aer, zise Nafai. Și va avea parte de el acela dintre noi care se-ntâmplă să doarmă atunci când apare visul.

— Nu-i posibil, spuse Hushidh. Visul meu a fost prea limpede.

— Poate c-ai introdus informațiile de la Păstrător în propriul tău vis, sugeră Nafai. E posibil.

— Nu, nu e. Visul meu a fost dintr-o bucată. Dacă o parte din el a venit de la Păstrătorul Pământului, atunci tot visul a fost de la el. Iar Păstrătorul mă cunoștea. Vă dați seama ce-nseamnă asta? Mă cunoștea și știa... totul.

Peste cei patru se lăsă o clipă de liniște.

— Poate că Păstrătorul trimite asemenea vise numai celor sortiți de el să se-ntoarcă, spuse Issib.

— Sper să te înșeli, zise Nafai. Pentru că eu încă n-am avut un astfel de vis. N-am văzut șobolanii și îngerii.

— Nici eu, recunosc Issib. Mă gândeam că, poate...

— Dar tu ai apărut în visul *meu*, adăugă Hushidh, și dacă Păstrătorul mă cheamă la el, atunci te vrea și pe tine.

— În plus, am apărut amândoi în visul Tatei, completă și Nafai. De-asta trebuie să aflăm ce-nseamnă. E clar că nu ne îndeamnă doar să facem bine. De fapt, dacă numai atât a vrut, să ne transmită visul, a dat-o în bară, pentru că i-a înfuriat pe Elemak și pe Mebbekew când au ieșit în evidență pentru c-au refuzat să meargă la pom.

— Așa că hai, spuse Issib. Atingeți Catalogul și-ntrebați.

Brațul mai lung al scaunului lui Issib întinse Catalogul pentru ca el să pună mâna pe el; ceilalți se apropiară și-l atinseră și ei. Îl atinseră și-i puseră întrebări, în mod repetat, în tăcere, în gând...

— Nu, rosti Issib, nu se întâmplă nimic. Nu merge-așa. Trebuie să ne exprimăm clar.

— Atunci, vorbește în numele nostru. Pune întrebarea în numele tuturor.

Cu mâinile pe catalog, Issib dădu glas întrebării. Așteptară. O rosti din nou. Așteptară din nou. Nimic.

— Hai, stăruie Nafai. Am făcut tot ce ne-ai cerut. Chiar dacă nu ne poți zice decât că ești la fel de nedumerit ca noi, spune-ne măcar *atât*.

Vocea Catalogului se auzi imediat:

— Sunt la fel de nedumerit ca voi.

— Și de ce nu ne-ai zis de la bun început? întrebă Issib dezgustat.

— Pentru că nu m-ați întrebat ce cred eu, m-ați întrebat ce înseamnă. Am încercat să-mi dau seama. N-am reușit.

— Vrei să spui că încă n-ai reușit, sublinie Nafai.

— Vreau să spun că nu pot să-mi dau seama, insistă Catalogul. Nu am destule informații. Nu pot intui ca voi, oamenii. Mentea mea e prea simplă și directă. Nu-mi cereți să fac mai mult decât sunt capabil. Știu tot ce se poate ști din observații, dar nu pot ghici ce anume încearcă să facă Păstrătorul Pământului, iar voi mă extenuați când îmi solicitați să încerc așa ceva.

— În regulă, replică Luet. Ne pare rău. Dar, dacă afli ceva...

— Vă voi spune, dacă voi considera că se cuvine să aflați.

— Spune-ne și dacă nu vei considera, ceru Issib.

Însă vocea Catalogului nu se mai auzi.

— Relația cu Sufletul Suprem poate fi extrem de *enervantă*, spuse Nafai.

— Vorbește respectuos despre ea, îi atrase atenția Hushidh, poate va fi mai cooperantă cu tine.

— Arată-i *prea mult* respect și computerul va începe să creadă că-i chiar un zeu, rosti Issib. Atunci să vezi ce *greu* o să fie să lucrezi cu el.

— Hai la culcare, îi spuse Luet lui Nafai. Mai vorbim despre asta și mâine, dar la noapte avem nevoie de somn.

Nafai nu avu nevoie de prea multe îndemnuri ca s-o urmeze în cort, lăsându-i pe Hushidh și pe Issib singuri.

Cei doi stătură în tăcere o vreme. Issib simți stânjeneala de parcă ar fi fost fum ridicându-se în aer; îi era greu să respire. Visul Tatei era motivul care-i adusese aici, ca să stea de vorbă cu Sufletul Suprem, prin intermediul Catalogului. Era ușor să-i arate lui Hushidh cât de la îndemână îi era să lucreze cu Catalogul; avea încredere în sine când era vorba de Catalog, chiar atunci când Sufletul Suprem era el însuși confuz și nu putea răspunde pe loc. Dar acum nu era niciun Catalog între ei – stătea tăcut în cutia lui, acolo unde îl așezase Nafai, și rămăseseră numai ei doi, Hushidh și Issib. Trebuiau să devină soț și soție, însă Issib habar n-avea ce să-i spună.

— Te-am visat, zise Hushidh.

Ah! Fusesse ea cea dintâi! Imediat, nevoia de a vorbi, până atunci înăbușită, aduse vorbe pe buzele lui Issib:

— Și te-ai trezit țipând?

Nu, a spus o prostie. Dar o spusese și, da, ea zâmbea. Știa că e o glumă, nu trebuia să se simtă stânjenit.

— Am visat că zburai, povesti Hushidh.

— Zbor foarte mult. Dar în visele altora. Sper că nu te deranjează.

Ea râse.

Issib ar fi trebuit să mai adauge ceva, ceva serios, știa că ea duce greul conversației – spunea lucruri serioase, pe când el le devia cu glume. Era bine să procedeze așa ca să se simtă în largul lor unul cu altul, dar îi și îndepărta de chestiile importante pe care Hushidh încerca să le aducă în discuție. Issib știa că trebuie s-o ajute să le rostească, dar nu-i trecea prin cap care ar fi acelea, în aceste momente, când stătea singur cu ea în cortul Catalogului. Numai că el știa că se teme, pentru că ea avea nevoie de un soț, iar soțul avea să fie el, însă el habar n-avea dacă poate face cu ea oricare dintre lucrurile pe care le face un bărbat cu o femeie. Putea vorbi, desigur, iar pe Hushidh o cunoștea destul de bine ca să știe că-i place să vorbească, dacă te cunoaște – o auzise vorbind cu pasiune la ore, dar și în conversațiile particulare la care trăsesse cu urechea. Deci probabil că vor fi în stare să poarte o discuție, doar că pentru asta nu era nevoie să se căsătorească, nu? Ce fel de tată voi fi? Treci imediat aici, fiule, altfel, te zdrobesc cu scaunul!

Ca să nu mai pomenească de faptul că, în primul rând, nu știa cum va ajunge să fie tată. Da, își lămurise aspectele teoretice în minte, dar nu-și putea imagina că o femeie ar vrea să le pună în practică și să ducă treaba la capăt. Asta era întrebarea grea, la care nu se putea convinge să răspundă. Uite scenariul pentru făcut copii – ai vrea să joci rolul principal? Singurul dezavantaj e că tu va trebui să le faci pe toate, în vreme ce eu voi sta întins pe spate fără să-ți ofer niciun fel de plăcere; după aceea vei naște copii fără ca eu să te ajut deloc, iar la urmă, când vom îmbătrâni, va trebui să mă îngrijești până mor, dar pentru tine nu va fi mare lucru, fiindcă oricum mă vei fi îngrijit toată viața, din moment ce, odată ce mă însor, toți se vor aștepta să nu mă mai descurc de unul singur și atunci tu vei fi cea care va face treburile scârboase, de la tine se vor aștepta să-mi primești sămânța și pe urmă să-mi porți copiii în pânțece și nu-mi vine în minte ce cuvinte să rostesc ca să te conving să faci astea.

În liniștea care se lăsase, Hushidh îl privi fix:

— Respiri îngreunat, îi spuse.

—Da?

— E din cauza emoției sau pentru că ți-e la fel de teamă ca și mie?

Da. Mi-e și mai frică decât ție.

— Emoția e de vină.

Nu era prea multă lumină în cort, dar nici întuneric nu era. Issib o văzu luând o hotărâre, apoi ducând mâna sub bluză și lucrând cu degetele, iar

când o scoase, constată că sânii i se mișcau liberi pe sub haină. Pentru că ea făcuse asta, lui i se făcu și mai frică, dar parcă simți și o urmă de dorință, fiindcă nicio femeie nu mai făcuse așa ceva în fața lui și în niciun caz pentru el, *special* ca s-o vadă. Numai că acum el ar fi trebuit să facă ceva și habar n-avea ce.

— Nu sunt prea pricepută, mărturisi Hushidh.

La ce? vru el să întrebe, dar se răzgândi, pentru că înțelese exact ce voia să spună și nu era momentul potrivit să glumească.

— Dar m-am gândit c-ar trebui să facem un fel de experiment, spuse Hushidh. Înainte de-a lua o hotărâre. Să vedem dac-ai putea să fii atras de mine.

— Aș putea.

— Și dac-ai putea să-mi oferi ceva, adăugă ea. Ar fi mai bine, dacă ne-ar plăcea amândurora, nu crezi?

Vorbea foarte pragmatic. Totuși, după tremurul din glasul ei, intui că nu era deloc pragmatică. Și, pentru prima oară, îi trecu prin cap că probabil ea nu se considera o femeie frumoasă. Nu era genul după care să jinduiască la școală pe ascuns tinerii; acum Issib se gândi că poate ea știe lucrul acesta foarte bine, probabil e conștientă de el și se temea că el nu o dorește în aceeași măsură în care îi era frică lui că nu-i va putea oferi nicio plăcere. Îi pune pe picior de egalitate. Și, în loc să se îngrijoreze că o va dezgusta, ar putea să se gândească la ce anume i-ar plăcea.

Hushidh se apropie de el.

— Am întrebat-o pe sora mea, Luet, ce anume crede ea că mi-ai putea face tu mie din ce le fac bărbații femeilor.

Se propti cu mâinile de brațele scaunului. Coborî dreapta pe piciorul lui. Pe piciorul lui slăbănog; Issib se întrebă ce simțea ea atingându-i coapsa care n-avea deloc mușchi. Apoi ea se aplecă și mai aproape și el simți că-l atinge cu bluza.

— A zis c-ai putea încheia nasturii.

— Da, rosti el.

Cu greu, dar învățase să încheie și să descheie nasturi.

— Iar eu am presupus că-i poți și desface.

Abia atunci își dădu seama că Hushidh îi făcea o invitație.

— Un experiment, rosti el.

— Un examen la jumătatea trimestrului, despre cum se deschid și se închid nasturii, cu o întrebare suplimentară mai târziu, pentru credit.

Issib ridică mâna – vai, ce greu îi era – o ridică și apucă nasturele de sus al bluzei. Poziția era proastă, trebuia să lucreze cu dosul mâinii.

— Nu-i prea bun unghiul, nu-i așa? întrebă Hushidh.

Își mută mâna dreaptă pe cealaltă coapsă a lui, apoi mai sus, și se aplecă spre el. Acum el își folosi ambele mâini, iar descheiatul nasturilor se dovedi foarte ușor, deși până atunci nu mai desfăcuse hainele nimănui, își zise că-i va prinde bine deprinderea asta când copiii lui încă nu vor fi învățați să se îmbrace singuri.

— Poate că la al doilea te descurci mai repede, spuse Hushidh.

Așa și făcu. În timp ce desfăcea nasturii, se frecă cu mâinile de sânii ei. Visase, zi și noapte, să atingă sânii unei femei, dar crezuse întotdeauna că va rămâne un vis. Iar acum, în timp ce el desfăcea fiecare nasture, Hushidh se ridica tot mai sus, pentru ca el să ajungă la următorul nasture de mai jos, iar sânii ei se apropiau tot mai mult de fața lui, până când, întorcând puțin capul, Issib ar ajunge să-i sărute pielea.

Degetele lui desfăcură și ultimul nasture, iar cele două părți ale bluzei căzură. Nu pot, nu pot, își repetă el, dar tot își întoarse capul și-o sărută. Pielea era puțin transpirată, moale și fină, nu ca aceea înăsprită de vreme – nu ca propriile lui mâini, oricât de netede ar fi fost *ele*, nici ca obrazul mamei sale, pe care-l sărutase nu o dată; era un soi de piele pe care buzele lui n-o mai atinseseră niciodată. O sărută din nou.

— Nu primești decât o notă medie pentru deschis nasturii și bluza, zise Hushidh, dar efortul tău suplimentar e promițător. Nu trebuie să fii întotdeauna așa de blând.

— Să știi că sunt cât de dur, de brutal și de bărbat vreau.

— Atunci, e bine. N-ai cum să greșești, să știi. Câtă vreme știu c-o faci pentru că vrei.

— Vreau, spuse el. Apoi, dându-și seama că Hushidh avea nevoie s-audă asta, adăugă: vreau foarte mult. Ești atât de... perfectă.

Hushidh se strâmbă puțin.

— Exact cum mi-am închipuit. Ca un vis.

Apoi ea-și mișcă mâna și-l încercă să vadă cum reacționează și, deși prima lui reacție fu să se-ascundă, să se retragă, măcar de această dată i se întâmplă și lui să se bucure că nu se putea mișca atât de repede, pentru că ea trebuia să știe și că era excitat.

— Cred că experimentul a reușit, ce părere ai? întrebă Hushidh.

— Asta-nseamnă că vrei să m-opresc?

— Nu. Dar în orice moment poate intra cineva-n cort.

Hushidh se retrase și-și închise bluza, însă găfâia. O auzea, în ciuda găfăiturilor lui.

— Pentru mine, am exersat cam mult, spuse Issib.

— Sper să te extenuezi.

— Doar dacă te-nsori cu mine.

— Am crezut că nu mă mai ceri niciodată.

— Vrei?

— Mâine-i destul de repede?

— Nu. Nu cred.

— Atunci, poate c-ar trebui să merg să-i aduc pe părinții tăi.

Hushidh își încheiase deja toți nasturii de la bluză. Se ridică și plecă din cort. De-abia atunci își dădu el seama că, indiferent ce fel de lenjerie îi strânsese sânii înainte, acum zăcea în mijlocul covorului, o grămăjoară albă. Duse mâna dreaptă la comenzi, ridică de jos lenjeria cu brațul lung al scaunului, apoi o apropie de el. Văzu cum era făcută și-și zise că e ingenioasă, dar în același timp respinse senzația de elastic care strânge sânii unei femei atât de aproape de corp tot timpul. Poate că femeile poartă asemenea lenjerie numai când călăresc cămile. Ar fi trist să fie constrânse așa tot timpul. Mai ales pentru el, îi plăcuse foarte mult cum se mișcase trupul lui Hushidh pe sub bluză când își scosese obiectul respectiv.

Comandă scaunului s-o așeze în cutia mică de sub el; obiectul îl ascultă. La timp – Hushidh se întoarse imediat cu Mama și Tata.

— Nu pot să mă plâng că s-a-ntâmplat prea brusc, spuse Tata. Ne-așteptam și speram să se-ntâmple cât de curând.

— Vrei să-i adunăm pe toți pentru ceremonie? întrebă Mama.

Și să petreacă toți jumătate de oră ba plictisiți de ea, ba curioși cum se vor descurca Hushidh și Issib cu sexul?

— Nu, mulțumesc, răspunse Issib. Toți oamenii importanți sunt aici.

— Păcat! spuse Hushidh. I-am chemat pe Luet și pe Nafai să vină imediat ce-i anunță pe Zdorab și pe Shedemei despre cum vom dormi.

Issib nu se gândise la asta – Hushidh împărțea cortul cu Shedemei, precum el cu Zdorab. Cei doi vor fi uniți cu forța înainte de-a fi pregătiți și...

— Nu-ți face griji, îi zise Tata. Zdorab o să doarmă aici, lângă Catalog, iar Shedemei o să rămână unde e. Hushidh o să se mute cu tine, deoarece cortul tău e deja... echipat.

Echipat cu latrină particulară, vase pentru buretele de baie, pat cu saltea cu bule de aer, ca să nu-l doară corpul. Iar dimineța va trebui să-și golească bășica și intestinele și va spune „Shuya, draga mea, vrei să-mi aduci plosca și olița? Și pe-urmă să cureți după mine, așa, draga de tine...”

— Iar Nafai și Zdorab o să vină de dimineată, ca să te-ajute să te pregătești pentru ziua de mâine, anunță Tata.

— Și să mă-nvețe pe mine cum s-o fac, adăugă Hushidh. Issib, asta nu va fi o barieră între noi, dacă e să fii soțul meu. Refuz să mă deranjeze atâta lucru, iar tu trebuie să refuzi să te deranjeze pe tine.

Ușor de zis, greu de făcut, își zise Issib, dar încuviință în tăcere, sperând că vorbele ei se vor adevăra.

Ceremonia dură numai câteva momente, odată ce veniră Nafai și Luet. Nafai stătu lângă Issib, iar Luet, lângă Hushidh, în vreme ce Mama și Tata rostiră pe rând părți din ceremonie. Era ritualul de căsătorie al femeilor care se practica în Basilica, așa că Tata trebui ajutat din când în când să spună cuvintele corecte, dar și asta făcea parte din ceremonie sau așa părea, ca Tata să repete cuvintele pe care Mama tocmai le rostise, cu atâta blândețe, ca să i le reamintească. Intr-un sfârșit, s-a terminat, iar Rasa le-a unit celor doi mâinile. Hushidh s-a aplecat spre Issib și l-a sărutat. Era prima oară când buzele lui le atingeau pe ale ei, iar el se arătă foarte mirat. Dar îi și plăcu mult și, în plus, în timpul sărutului, când ea se aplecase lângă scaun ca să-l sărute, îl apăsase cu sânii pe braț, iar el nu voia decât ca toată lumea să-i lase în pace ca să vadă cum se desfășoară și restul experimentului.

Mai trecu o jumătate de oră de glume și tachinări din partea lui Nafai și Luet, dar până la urmă rămaseră singuri în cortul lui Issib și reluară experimentul de unde îl întrerupseseră. După ce Hushidh se dezbracă, îl ridică din scaun pe Issib – el știa că ea se miră de cât de ușor e el, deși Nafai o asigurase, fără îndoială, că nu va avea probleme să-l ridice, chiar dacă era înalt. Îl dezbracă, apoi îi trase trupul alături de al ei, pentru ca și el să-i ofere tot atât cât îi oferea ea lui. Issib crezu că nu va putea suporta intensitatea sentimentelor când văzu câtă plăcere îi provoca și simți plăcerea pe care i-o dăruia ea; trupul său se eliberă aproape în clipa în care ea se lăsă pe el. Dar și îi plăcu, pentru că ea tot nu-i dădu drumul, se undui deasupra lui și îl sărută, iar el o sărută pe obraz, pe umăr, pe piept, pe braț, pe orice parte a corpului care ajungea la buzele lui; iar când putu, o cuprinse cu brațele, pentru ca atunci când ea se urcă pe el să-i simtă mâinile pe spate, pe coapse;

tandru, fragil, incapabil de ceva – dar prezent. Era oare suficient pentru ea? Se putea bucura de el în mod repetat, de-acum înainte?

Apoi, în loc să se frământa, îi trecu prin cap s-o întrebe:

— Da, îi răspunse ea. Ai terminat, așadar?

— Cel puțin prima oară. Sper că nu te-a durut prea tare.

— Numai puțin, recunosc ea. Luet mi-a spus că nu trebuie să mă aștept să fiu copleșită prima oară.

— Cât de necopleșită ai fost?

— N-am fost copleșită. Dar nici nesatisfăcută n-am fost. Aș zice că-n noaptea nunții am fost satisfăcută bine și temeinic și de-abia aștept să ne copleșim unul pe altul din nou, ca să vedem cât de bine poate să fie.

— Ce-ai zice imediat ce ne trezim mâine-dimineață? Întrebă Issib.

— Poate, răspunse ea. Dar să nu fii surprins, dacă te scoli și te pomenești că se profită de tine-n toiul nopții.

— Te prefaci sau vorbești serios?

— *Tu* te prefaci?

— Nu. E cea mai frumoasă noapte din viața mea. Mai ales pentru că... Hushidh așteptă.

— Pentru c-am crezut că n-o să se-ntâmples niciodată.

— Dar s-a-ntâmplat.

— Eu ți-am răspuns, zise Issib. Acum e rândul tău.

— Am crezut că poate va trebui să mă prefac și *m-aș fi prefăcut*, dac-ar fi trebuit, pentru că știu că mariajului nostru o să-i meargă bine vreme îndelungată – știu, deoarece am văzut în visul primit de la Păstrătorul Pământului. Așa că, dac-ar fi trebuit să mă prefac ca să ne meargă bine de la început, aș fi făcut-o.

— Aha.

— Dar n-a fost nevoie. Ți-am arătat ce-am simțit cu adevărat. N-a fost atât de bine cum o să ne fie altă dată, dar a fost bine. *Tu* ai fost foarte bun cu mine. Foarte delicat. Foarte blând. Foarte...

— Iubitor?

— Așa ai vrut să fii?

— Da, zise Issib. Asta am vrut cel mai mult.

— Aha, zise Hushidh.

Însă în clipa următoare el își dădu seama că ea nu rostise *aha*, ci lăsase să-i scape un sunet involuntar, iar în lumina slabă văzu că plânge și se gândi

că-i spusese exact lucrurile care trebuiau rostite, așa cum și ea îi spusese exact ce trebuie.

În timp ce adormea, cu trupul lui Hushidh lipit de-al lui, cu brațul odihnindu-se pe ea, Issib își zise: „Am gustat fructul din visul Tatei. Nu atunci când ne-am împreunat, nu când trupul meu și-a revărsat prima oară sămânța în trupul unei femei, ci atunci când am lăsat-o să vadă temerile mele, recunoștința și dragostea mea și când ea m-a lăsat să le văd pe ale ei. Atunci am întins amândoi mâinile în sus și-am mușcat prima oară din fructul acela, iar acum am aflat secretul din visul Tatălui, lucrul pe care nici el nu l-a înțeles, anume că nu poți gusta fructul întinzându-te singur după el, ci numai culegându-l din pom pentru altcineva, așa cum l-a cules Shuya pentru mine, iar eu, deși crezusem că nu-i cu puțință, l-am cules și i l-am dat și ei să-l guste.“

Luet stătea și se uita la babuini. Femela căreia ea îi spunea Rubyet din cauza unei cicatrice vineții de pe spinare intrase în călduri și era interesant de urmărit cum se întrec masculii între ei ca s-o posede. Cel mai impetuos, Yobar, care petrecea mult timp în tabără, printre oameni, se dovedea cel mai puțin eficient în a-i atrage atenția lui Rubyet. De fapt, cu cât mai agresiv devenea, cu atât mai puține reușea. Își dădea pe față furia, bătând din picioare și mârâind, chiar amenințând cu colții și cu mâinile, încercând să-l intimideze pe unul din masculii care o curta pe Rubyet. De fiecare dată, cel pe care îl intimida renunța foarte repede și fugea de el, dar, în timp ce Yobar își hărțuia victima, de Rubyet se apropiau alți masculi. Așa că, atunci când Yobar se întorcea „victorios“ la ea, îi găsea pe alții înaintea lui și toată piesa se juca de la început.

Până la urmă, Yobar se înfurie de-a binelea și începu să atace serios un mascul, mușcându-l și zgâriindu-l. Era unul căruia Volemak îi spusese cândva Salo, pentru că mai demult se mânjise cu untură pe față furând mâncare de pe foc. Salo se potoli imediat, întorcându-se cu spatele la Yobar, care era prea nervos ca să-i mai accepte supunerea. Ceilalți stăteau și se uitau, poate amuzați, cum Yobar își pocnea și-și mușca victima.

Într-un sfârșit, Salo reuși să se elibereze, urlând și scheunând în timp ce fugea de Yobar, care, tot turbat, îl urmări în ritm rapid, pocnindu-l de câte ori avea prilejul.

Apoi Salo făcu un lucru nemaipomenit. Fugi țintă la o femelă tânără pe nume Ploxy, mama unui pui cu care se juca el deseori, și-i smulse micuțul din brațe. Ploxy țipă o dată iritată, dar bebelușul începu imediat să-și manifeste bucuria și să se agite – până când Yobar, nervos, apărură vijelios și începu să-i care din nou pumni lui Salo.

Însă, de data aceasta, puiul din brațele lui Salo începu să chirăie de spaimă. Ceilalți masculi nu rămaseră cu mâinile în sân, ci se-agitară imediat. Ploxy se puse și ea pe țipăt, urlând după ajutor, și, în câteva momente, toată ceata de babuini se strânse-n jurul lui Yobar și se apucară să-i tragă pumni și să țiepe la el. Zăpăcit, înfricoșat, el încercă să-nșface puiul din mâinile lui Salo, crezând, poate, că, dac-ar ține *el* odrasla, ceilalți vor trece de partea *lui*. Însă Luet își dădu seama că nu-i va merge. Evident,

în clipa când se întinse după micuț, ceilalți începură să-l lovească cu și mai multă brutalitate și, în cele din urmă, îl izgoniră din ceată, fugind după el. Câțiva masculi îl urmăriră o distanță destul de mare, apoi rămaseră de pază în apropiere, ca să fie siguri că nu le dă târcoale. Luet se întrebă dacă nu cumva aceea avea să fie ultima încercare a lui Yobar de-a face parte din ceată.

Pe urmă îl căută din ochi pe Salo în preajma lui Ploxy și-a puiului, dar nu-l zări, deși majoritatea babuinilor erau acolo, chițâind și țopăind în sus și-n jos sau manifestându-și altfel starea de agitație.

Salo însă era în niște tufe, puțin mai sus de grosul cetei. O îndepărtase pe Rubyet de ceilalți și acum o călărea. Ea avea o expresie extrem de caraghioasă pe care, din când în când, o schimba cu una de plăcere – sau de exasperare – dându-și ochii peste cap. Luet se întrebă dacă și fețele oamenilor exprimau aceleași amestec bizar de senzații în situații similare... un fel de sentiment intens, care-ar putea însemna plăcere, dar și perplexitate.

În orice caz, Yobar, babuinul agresiv, fusese învins pentru totdeauna, poate chiar își pierduse locul în trib. Iar Salo, care nu era foarte masiv, deși înfrânt în încăierarea aceea, câștigase și bătălia, și războiul.

Toate, numai pentru că Salo smulsese un pui din brațele mamei.

— Norocosul de Salo! remarcă Nafai. M-am întrebat cine-avea să câștige inima drăguței de Rubyet.

— A câștigat-o cu flori, spuse Luet. N-am avut de gând să stau aici atât de mult timp.

— Nu te-am căutat ca să-ți dau de lucru, zise Nafai, ci pentru că voiam să fiu cu tine. Până la cină, nici eu n-am nimic de făcut. Mi-am prins prada de dimineață devreme și-am adus vânatul însângerat la picioarele perechii mele. Numai că ea era ocupată cu vomitatul și nu mi-a dat răsplata obișnuită.

— De parcă nu știi că eu-s cea care se-mbolnăvește tot timpul, replică Luet. Hushidh a râgâit o dată și i-a trecut. Kokor se *străduiește* să vomeze, dar pur și simplu nu-i vine, așa că *nu* primește consolarea la care se-așteaptă, în vreme ce eu am parte de ea, deși n-o vreau.

— Cine-ar fi zis că tu, Hushidh și Kokor vă veți întrece în a aduce pe lume primul copil din colonie?

— Un lucru bun pentru tine. O să ai pe cine să-mi smulgi din brațe, în caz de nevoie.

Nafai nu văzuse strategia lui Salo, așa că nu înțelese aluzia.

— Salo – i-a smuls puiul lui Ploxy, îi explică Luet.

— O, da, babuinii așa fac deseori. Mi-a spus Shedemei. Masculii acceptați în trib pentru totdeauna se-mprietenesc cu un pui sau doi, iar puiul se atașează de ei. Apoi, când se bat, înșfacă micuțul, care *nu* țipă când îl ia-n brațe prietenul *lui*. Celălalt mascul nu-i prietenul lui, deci când îl atacă încontinuu puiul se sperie și țipă, ațâțând tot tribul împotriva bietului nătărău.

— Aa, zise Luet, deci e ceva obișnuit.

— Eu n-am mai văzut asta niciodată. Te invidiez că tu l-ai văzut, iar eu nu.

— Uite și premiul, spuse Luet, arătând spre Salo, care încă nu terminase cu Rubyet.

— Și unde-i înfrântul? Fac pariu că-i Yobar.

Luet arăta deja cu degetul și, evident, iată-l pe Yobar năpăstuit, pradă uitării în depărtare, urmărind ceata, dar neîndrăznind să se apropie din cauza celor doi masculi care patrulau la jumătatea distanței dintre el și ceilalți babuini.

— Atunci, ai face bine să te-mprietenești cu puiul meu, spuse Luet. Altfel, n-o să te descurci niciodată în tribul pe care-l formăm.

Nafai puse mâna pe stomacul lui Luet.

— Mai trebuie să crească.

— Eu n-am nicio problemă. Acum, zi, de ce-ai venit aici?

Nafai o privi consternat.

— N-ai știut că-s aici, pentru că n-a știut nimeni c-am coborât, așa că n-ai venit să mă cauți, ai venit aici ca să fii singur.

Nafai dădu din umeri.

— Prefer să stau cu tine.

— Ești atât de nerăbdător, spuse Luet. Sufletul Suprem ne-a spus deja că nu-i nicio grabă – nici măcar n-o să fie pregătită pentru noi la Vusadka, mulți ani de acum încolo.

— Nu putem rezista aici, deja-i tot mai greu să găsim vânat. Și suntem prea aproape de valea colonizată de dincolo de munți, la răsărit.

— Nici asta nu-i principalul tău motiv de îngrijorare. Te scoate din minți faptul că Păstrătorul Pământului nu ți-a trimis un vis.

— *Asta* nu mă deranjează deloc, protestă Nafai. Ceea ce mă deranjează-i că-mi tot scoți ochii cu asta. Că tu, Shuya, Tata, Moozh și Sete

ați văzut, cu toții, îngeri și șobolani, iar eu nu i-am văzut. Și ce dacă, înseamnă că un computer care orbitează o planetă aflată la o sută și ceva de ani-lumină depărtare m-a judecat cu un secol înainte de-a mă naște și-a hotărât că nu merit să primesc mica lui menajerie de vise curățele?

— Ești *cu-adevărat* nervos, spuse Luet.

— Vreau să *fac* ceva și, dacă nu pot, atunci măcar vreau să *știu* ceva! strigă Nafai. M-am săturat să tot aștept, fără să se-ntâmples *nimic*. N-are rost să lucrez cu Catalogul, pentru că Zdorab și Issib îl folosesc permanent și știu mai bine decât mine cum funcționează...

— Dar tot ție-ți vorbește mai clar decât oricui altcuiva.

— Adică, deși nu-mi zice nimic, o face cu mai multă claritate. Grozav!

— Și ești un vânător bun. Până și Elemak spune lucrul ăsta.

— Da, atât s-a găsit de făcut pentru mine – să omor.

Luet întrezări peste chipul lui Nafai umbra amintirii morții lui Gaballufix.

— N-ai de gând să te ierți niciodată?

— Ba da. Când Gaballufix o să coboare din peșterile-n care dorm babuinii și-o să-mi spună că doar s-a prefăcut că-i mort.

— Nu-ți place s-aștepți, asta-i tot. Dar așa-i și cu sarcina mea. Aș vrea să se termine. Aș vrea să nasc copilul. Însă-i nevoie de timp, așa c-așept.

— Aștepți, dar simți schimbarea din tine.

— Și vomit tot ce mănânc.

— Nu chiar tot, o contrazise Nafai, și știi la ce mă refer. Eu nu simt nicio schimbare, nu-i nevoie de mine niciodată...

— Decât atunci când aduci hrana pe care-o mănâcăm.

— Bine, bine, ai câștigat. Sunt vital, sunt necesar, sunt ocupat tot timpul, deci trebuie să fiu fericit.

Plecă de lângă ea.

Luet vru să-l strige, dar știu că n-avea rost. Nafai voia să fie nenorocit, iar ea, încercând să-l înveselească, n-ar face decât să-i strice starea de spirit din ziua aceea. Mătușa Rasa îi spusese cu câteva zile în urmă că n-ar strica să-și aducă aminte că Nafai era încă un copil și n-ar trebui să se aștepte de la el să fie un bastion al maturității pentru ea. „Ați fost amândoi prea tineri ca să vă căsătoriți“, îi zisese Rasa, „dar evenimentele ne-au scăpat de sub control. Tu ai făcut față provocării. O să faci și Nyef, în timp.“

Totuși, Luet nu era deloc convinsă că făcuse față provocării. O îngrozea gândul că va naște în sălbăticie, departe de medicii din oraș. Habar

n-avea dacă peste câteva luni vor mai avea de mâncare – totul depindea de grădina lor și de vânători și numai Elemak și Nafai erau buni la *asta*, deși Obring și Vas plecau și ei la vânat cu armele câteodată. Proviziile de alimente se puteau termina în orice moment, ea va naște în curând și ce se va-ntâmpla, dacă hotărau dintr-odată că trebuie să plece? Dacă acum îi era atât de rău, cum s-ar fi simțit dac-ar fi fost nevoită să călărească o cămilă care se clatină? Mai degrabă-ar mânca brânză de cămilă.

Bineînțeles, gândul la brânza de cămilă îi stârni un nou val de greață în stomac și-și dădu seama că de data asta chiar urma să dea afară, așa că se lăsă din nou în genunchi, scârbită de materia acidă care i se ridică din stomac în gură. O durea gâtul, o durea capul și era sătulă de toate.

Simți mâini atingând-o, dându-i la o parte părul de pe față, răsucindu-l și ținându-l ca să n-alunece și să nu se murdărească de vomă. Ar fi vrut să-i mulțumească, știind că era Nafai, dar ar fi vrut și să plece, era atât de umilitor, penibil și dureros să fii în halul ăsta și să te mai și vadă cineva. Totuși, el era soțul ei. Făcea parte din asta, nu-l putea izgoni. Nici măcar nu voia să-l gonească.

În cele din urmă, termină de vomitat.

— Nu prea eficient, zise Nafai, dacă judecăm după cantitate.

— Taci, te rog. Nu vreau să mă-nveselești, vreau un copil care să aibă deja zece ani, ca să-mi amintesc de asta ca de-o întâmplare amuzantă din copilăria mea îndepărtată.

— Dorința ta-i sfântă, spuse Nafai. Copila-i acolo și are zece ani. Bineînțeles, e incredibil de respingătoare și obraznică, așa cum erai și *tu* la zece ani.

— N-am fost așa.

— Erai deja vizionara în ape și cu toții știam că faci pe șefa și că le răspunzi adulților întotdeauna.

— Le spuneam ce vedeam, atâta tot!

Atunci Luet își dădu seama că Nafai râde.

—Nu mă lua peste picior, Nafai. Știu c-o să-mi pară rău mai târziu, dar tot s-ar putea să-mi pierd controlul și să te-omor acum.

Nafai o luă în brațe și ea fu nevoită să se răsucescă pentru a-i evita sărutul.

— Nu! Am un gust oribil în gură, probabil te-ar omorî!

O ținu lângă el și, după un timp, ea se simți mai bine.

— Tot timpul mă gândesc la Păstrătorul Pământului.

Și eu aș face-o, dacă nu m-aș gândi la copil, murmură Luet.

— Nu-mi iese din cap ideea că *nu*-i doar un computer, spuse Nafai. Că poate *nu* ne cheamă prin vise vechi de o sută de ani, ci ne cunoaște și pur și simplu așteaptă... ceva *anume înainte* de-a vorbi cu mine.

— Așteaptă mesajul pe care numai tu poți să-l primești.

— Nu-mi pasă că-i vorba numai de mine. Aș lua visul Tatei, dac-aș putea să aflu cum e să-l trăiesc în capul meu. Vreau să știu prin ce se deosebește Păstrătorul de ce face Sufletul Suprem înăuntrul meu.

— *Știi* că vrei. Doar despre asta vorbești, în fiecare zi.

— Am tot încercat să vorbesc cu Păstrătorul Pământului. În halul ăsta-s de nebun, Luet. Arată-mi ce i-ai arătat Tatei! Spun mereu asta.

— Iar ea te ignoră.

— E la o distanță de-o sută de ani-lumină! exclamă Nafai. Nu știe că exist!

— Păi, dacă nu vrei decât visul lui Volemak, de ce nu-i ceri Sufletului Suprem să ți-l trimită?

— Pentru că *nu* de la Sufletul Suprem vine.

— Dar ea probabil a-nregistrat întreaga experiență în mintea tatălui tău, nu? Poate s-o recupereze de-acolo și să ți-o arate și ție. Iar felul în care primești totul mult mai clar prin intermediul Catalogului...

— Ca și cum aș experimenta-o eu. Nu pot să cred că nu m-am gândit la asta. Nu pot să cred că *Sufletul Suprem* nu s-a gândit.

— Nu-i prea inventivă, știi bine.

— E *inertă* când vine vorba de imaginație, sublime Nafai. Dar tu nu ești.

O sărută pe Luet pe obraz, o îmbrățișă încă o dată și sări în picioare.

— Trebuie să vorbesc cu Sufletul Suprem.

— Transmite-i complimente din partea mea, rosti Luet pe un ton blând.

— Păi... a, înțeleg. De-abia aștept... Hai să ne-ntoarcem împreună.

— Nu, serios. N-am făcut nicio aluzie. Vreau să mai stau puțin aici. Poate doar ca să văd dacă Yobar e primit înapoi.

— Să nu pierzi cina, o sfătui Nafai. Mănânci pentru...

— Doi.

— Poate pentru trei! Cine știe?

Luet gemu teatral, știind că asta voia el să audă. Apoi Nafai plecă în grabă, urcând valea spre tabără.

Chiar că-i doar un copil, așa cum a spus mătușa Rasa. Dar eu ce-s? Mama lui, de-acum? Nu prea – *ea*-i mama lui. N-ar trebui să m-aștept la mai mult din partea lui – lucrează mult și bine și mai mult de jumătate din carnea pe care-o mâncăm o vânează el. În plus, e bun și blând cu mine – nu știu cum ar putea Issib să fie mai dulce și mai tandru decât Nafai, indiferent ce spune Shuya. Iar eu sunt prietena lui – vine la mine și vorbim despre lucruri pe care nu le mai spune nimănui, iar când vreau eu să vorbesc m-ascultă și-mi răspunde, nu ca alți soți, cel puțin așa susțin nevestele *lor*. După toate standardele de care-am auzit, e un soț bun și mai matur decât s-ar crede la vârsta lui – dar lucrurile nu stau așa cum mi-am închipuit eu. Când l-am dus prin Lacul Femeilor, am crezut că gestul însemna că noi doi vom face împreună lucruri mărețe. Am crezut că-o să fim ca un rege și o regină sau cel puțin ca o mare preoteasă cu preotul ei, săvârșind fapte grandioase pentru a schimba universul. În schimb, eu vomit toată ziua, iar el se agită ca un copil de cincisprezece ani care suferă pentru că un computer oarecare de pe altă planetă nu vrea să-i trimită vise...

Of, sunt prea obosită ca să gândesc. Mi-e prea rău ca să-mi pese. Poate că, într-o zi, ceea ce mi-am închipuit eu despre căsătoria noastră se va adevăra. Sau poate se va adevăra cu a doua lui soție, după ce-o să-mi vomit și sufletul din mine și-o să fiu îngropată în nisip.

Shedemei își petrecuse viața întreagă conștientă că oamenii se uită ciudat la ea. La început, pentru că era un copil atât de inteligent, pentru că-i păsa de lucruri care, în mod normal, n-ar fi trebuit să-i intereseze pe copii. Adulții o priveau ciudat. Alți micuți, la fel, dar uneori adulții zâmbeau și dădeau aprobatori din cap, în vreme ce copiii nu făceau așa niciodată. Shedemei își zise că asta-nsemna că, atunci când o să fie și ea mare, o să fie acceptată necondiționat de toată lumea, dar lucrurile se petrecuseră exact invers. Când a devenit matură, jumătate din adulți aveau vârsta ei și o tratau cum o trataseră copiii. Desigur, acum ea putea recunoaște ce vedea. Teamă. Resentimente. Invidie.

Invidie! Era oare vina ei că primise o combinație de gene care-i asigurau o memorie extraordinară, o imensă capacitate de-a înțelege ideile și o minte capabilă să facă conexiuni pe care alții nu le puteau sesiza? Doar nu ea a *ales* să poată face exercițiile mintale de care nu era capabilă nicio altă persoană dintre cele cunoscute ei. (Existau oameni la fel de inteligenți ca ea, unii poate mai inteligenți, dar locuiau în orașe îndepărtate, chiar pe alte continente, iar ea auzise de ei numai datorită lucrărilor publicate de ei,

distribuite de Sufletul Suprem din oraș în oraș.) Shedemei n-avea deloc intenții răutăcioase. Sigur că n-avea abilitatea de a-și împărți capacitatea cu invidioșii – putea împărți cu alții doar produsele abilității ei. Pe care ei le acceptau cu bucurie, pe urmă o respingeau, pentru că fusese în stare să le producă.

Cu multă vreme în urmă, ea trăsese concluzia că celor mai multe ființe umane le plăcea să-i adore de departe pe oamenii cu abilități extraordinare, dar preferau ca prietenii lor să fie niște incompetenți. Și, bineînțeles, cei mai mulți cu astfel de prieteni se alegeau.

Dar acum Shedemei era legată permanent de această mică societate alcătuită din șaisprezece oameni și n-avea cum să evite să-i întâlnească zilnic. Își vedea de treabă când îi venea rândul – smulgea buruienile din grădină, aducea apă și stătea de pază ca babuinii să nu iasă din zona lor și să dea atacul la mâncare. O acoperea bucuros pe Luet când voma și ducea la capăt, fără să se plângă, treburile lăsate baltă de Sevet, care era prea leneșă, de Kokor, care avea burta prea mare, și de Doi, o ființă mult prea prețioasă ca să lucreze ceva. Cu toate acestea, tot nu-și găsea locul printre ei, nu era acceptată, *nu făcea parte* din grup și, pe zi ce trece, lucrurile se înrăutățeau.

Faptul că înțelegea exact ce se-ntâmplă n-o ajuta deloc. Legătura dintre soț și soție declanșează și în alții nevoia de a se lega în același fel, Shedemei știa lucrul ăsta, îl studiasse. Vechile tipare de pețit, prietenii îngăduitoare și lejere îi fac acum pe cei căsătoriți să nu se simtă-n largul lor, pentru că nu vor să aibă în preajmă ceva care să amenințe stabilitatea relației de căsătorie monogame, în timp ce esența unei societăți nebazate pe căsătorie este întotdeauna aceea de a fi lipsită de echilibru, liberă, aleatorie, neconstrânsă de legături și jucăușă.

Ce-i drept, exact așa doreau să se poarte unii din grup – Shedemei vedea cât de mult îi deranja monogamia pe Mebbekeu, Obring, Sevet și Kokor. Dar chiar acum ei *jucau* rolul de soț sau soție, poate mai hotărât decât cei care susțineau monogamia. În orice caz, rezultatul era că Shedemei era și mai izolată de ceilalți decât înainte. Nu se punea problema că lumea se ferea de ea. Hushidh și Luet se purtau cu ea la fel de cald ca întotdeauna, iar Eiadh era cuviincioasă în felul ei, în timp ce mătușa Rasa rămăsese absolut neschimbată – n-avea să se schimbe niciodată. Totuși, bărbații erau, toți, cum să spun, *politicoși*? Iar atitudinea lui Doi, Sevet și Kokor era când glacială, când acidă.

Cel mai rău era că micul grup prindea un contur care excludea orice influență a lui Shedemei asupra lui. De ce nu se mai spunea „Bărbații fac *asta*, iar femeile, *cealaltă!*”? Acum se zicea: „Soțiile pot sta aici, în vreme ce bărbații vor pleca și vor face ce are de făcut un bărbat.” Câteodată o înnebunea gândul că femeile erau grupate la un loc ca *soții*, în timp ce bărbații nu-și spuneau niciodată *soți* – tot bărbați rămâneau. Și, ca și când ar fi fost la fel de neghioabe ca babuinii, celelalte femei păreau a nu pricepe ce tot spunea Shedemei când le-atrăgea atenția asupra acestor probleme.

Sigur că le *sesizau* și ele, cel puțin acelea mai răsărite, dar preferau să nu facă deloc caz, pentru că... pentru că toate deveneau cât se poate de soții. Petrecuseră atâția ani în Basilica, acolo unde femeile nu trebuiau să-și ascundă identitatea pentru a avea soți, iar acum, după șase săptămâni de călătorie, se purtau ca femeile din triburile nomade. Codul comportamentului prin care te obișnuiești cu situația fără să faci valuri probabil că-i atât de bine înrădăcinat în genele noastre, încât nu-l putem elimina, își zise Shedemei. Aș vrea să-l găsesc, totuși. L-aș scoate afară cu mistria, l-aș arde c-un cărbune încins, cu propriile mele degete. Nu contează absurditatea de-a manevra genele cu asemenea instrumente boante. Furia ei pe lipsa de justete depășea logica.

N-am intenționat să mă mărit, poate doar peste niște ani buni, și, chiar dac-am intenționat, m-așteptam la un mariaj de-un an, timp suficient să rămân gravidă și pe urmă să scap de soț, îngăduindu-i doar drepturile normale asupra copilului. În viața mea nu-ncăpea o legătură cu un bărbat. Iar când, *totuși*, m-aș fi măritat, n-aș fi luat un arhivar semivertebrat, care de-abia se ține pe picioare și acceptă să fie singurul servitor în compania domnilor.

Shedemei intrase în tabără hotărâtă să se-adapteze cât se poate de bine unei situații nefavorabile, dar, cu cât îl vedea mai des pe Zdorab, cu atât mai puțin îi plăcea. I-ar fi trecut cu vederea felul în care intrase în grup – păcălit de Nafai să scoată Catalogul din oraș, apoi forțat să jure că va merge în deșert cu ei. Un bărbat poate fi iertat că se poartă ca un laș în momente de încordare, nesiguranță și uimire. Dar când a ajuns acolo a descoperit că Zdorab își asumase un rol atât de degradant, încât ei îi era rușine că face parte din aceeași specie cu el. Nu pentru că-ndeplinea toate sarcinile ingrate de care nu voia nimeni să se ocupe – astupatul latrinelor, săpatul altora noi, căratul excrementelor lui Issib, gătitul, spălatul. Shedemei respecta oamenii săritori – mai mult ca sigur că-i prefera leneșilor ca Mebbekew, Obring,

Kokor, Sevet și Doi. Nu, ceea ce-o determina să-l disprețuiască atât de mult pe Zdorab era *atitudinea* lui față de muncile respective. Nu se *oferea* să le-ndeplinească, de parcă avea dreptul să *nu* se ofere; pur și simplu se purta de parcă era *normal* ca el să facă cele mai josnice treburi din tabără, apoi le ducea la capăt atât de liniștit, aproape nevăzut, încât tuturor li se părea de la sine înțeles că muncile acelea scârboase sau insuportabil de anoste îi reveneau exclusiv lui.

E-o slugă înăscută, își zise Shedemei. S-a născut să fie sclav. N-aș fi crezut că există o asemenea creatură, dar uite că există și e Zdorab, iar ceilalți l-au ales pe *el* drept soțul meu!

Îi depășea puterea de înțelegere motivul pentru care Sufletul Suprem îi permitea lui Zdorab să aibă acces atât de ușor la memoria ei prin intermediul Catalogului. Doar dacă nu cumva și Sufletul Suprem voia un servitor. Poate că asta-i place cel mai mult Sufletului Suprem – oamenii care se poartă ca niște servitori. Nu de-asta suntem aici cu toții, ca să-l slujim pe Sufletul Suprem? Să-i fim mâini și picioare, pentru ca ea să poată călători înapoi pe Pământ? Cu toții suntem sclavi... în afară de mine.

Shedemei își tot spusese aceste lucruri în ultimele săptămâni, până când, în cele din urmă, și-a dat seama că-ncepea și ea să se poarte ca o servitoare. Ideea-i îi trecuse prin cap astăzi, când căra apă de la râu pentru Zdorab, ca să aibă cu ce găti și spăla. De obicei căra apă cu Hushidh și Luet, dar Luet era prea slăbită de atâta vomat – scăzuse în greutate și era rău pentru copil –, iar Hushidh o îngrijea, așa că treaba rămase în sarcina lui Shedemei. Aștepta întruna ca Rasa să observe că de una singură căra apa și să spună: „Sevet, Doi, Eiadh, luați câte-o cobiliță pe umeri și cărați apă! Faceți-vă treaba!“ Însă Rasa o observase pe Shedemei ducând apă-n fiecare zi, o văzuse trecând cu ea chiar prin fața locului unde Sevet și Kokor stăteau la taclale, făcându-se că dăresc păr de cămilă și că-l răsucesc în coarde și, cu toate acestea, mătușa Rasa nu spusese niciodată nimic.

Ai uitat cine sunt? îi venea să strige. Ai uitat că-s cel mai important om de știință din Basilica dintr-o generație întreagă? Din zece generații?

Dar cunoștea răspunsul, așa că nu striga. Iar Rasa *chiar* uitase, pentru că tabăra lor era o lume nouă și nu mai conta ce anume fusese cineva în Basilica sau în orice alt loc. În tabăra aceasta fie erai soția cuiva, fie nu erai, iar dacă nu erai, nu însemnai nimic.

Iată de ce astăzi, o dată treaba terminată, Shedemei plecă să-l caute pe Zdorab. Servitor sau nu, era singurul bărbat disponibil, iar ea se săturase să

fie o cetățeancă de mână a doua în națiunea aceasta infinitezimală. Mariajul va-nsemna c-acceptă noua ordine, va fi un altfel de înrobire, iar soțul ei va fi un bărbat pentru care nu simțea decât dispreț. Însă va fi mai bine decât să *dispară*.

Bineînțeles, i se făcu pielea de găină când se gândi că-l va lăsa să-și satisfacă poftele cu trupul ei. Nu vedea-n fața ochilor decât pe Luet vomitând întruna – ăsta-i rezultatul faptului că le permiți bărbaților să te trateze ca pe-o bancă în care își depun spermatozoizii lor fragili și minusculi.

Nu, eu nu gândesc chiar așa, își zise Shedemei. Sunt doar furioasă. A împărți material genetic e un lucru rafinat și frumos; e viața mea. Grația cu care se împerechează șopârlele, masculul care călărește și se agață de femeie, penisul său lung și subțire cuprinzând femela și căutându-i deschizătura, îndemânatic și agățător ca o coadă de babuin; dansul caracatițelor, cu tentaculele atingându-se vârf la vârf; tremurul somonului când depune icrele, apoi sperma, pe fundul râului; totul e frumos, totul face parte din baletul vieții.

Dar femelele întotdeauna au șansa de-a alege. În orice caz, femelele puternice, cele *deștepte*. Au ocazia de a-și oferi ovulele masculului care le va oferi cea mai mare șansă de supraviețuire – masculului puternic, dominant, agresiv, inteligent – nu unui slugoi înjosit. Nu vreau ca fiii mei să aibă gene de sclavi. Mai bine să n-am copii deloc decât să petrec ani la rând privindu-i cum cresc și se comportă tot mai mult ca Zdorab, ca să-mi fie rușine numai când îi văd la față.

Iată de ce se pomeni la ușa cortului în care era Catalogul, gata să intre și să-i propună lui Zdorab un fel de semicăsătorie.

Pentru că simțea un dispreț profund față de el, plănuia un mariaj fără sex, fără copii. Iar pentru că el era atât de vrednic de dispreț, ea se-aștepta să fie de acord.

Zdorab stătea pe covor cu picioarele încrucișate, cu Catalogul în poală, cu mâinile împreunate pe bilă, cu ochii închiși. Își petrecea fiecare clipă liberă cu Catalogul – deși asta nu-nsemna atât de mult timp, pentru că nu prea avea clipe libere. Adesea Issib îi stătea alături, dar după-amiaza târziu făcea de pază în grădină – brațul lung al scaunului era foarte eficient în a-i descuraja pe babuini să cerceteze pepenii verzi și se știa că poate lovi păsărea în aer. Erau momentele în care Zdorab rămânea singur cu Catalogul, rareori mai mult de o oră, iar ceilalți îi arătau măcar atâta

respect, lăsându-l singur atunci – cu condiția ca masa de seară să fie deja pusă la fiert și ca altcineva să nu dorească să utilizeze Catalogul, caz în care lui Zdorab îi sărea rîndul.

Privindu-l cum stă cu ochii-nchiși, mai că-i venea să creadă că intrase în comuniune cu măreța minte a Sufletului Suprem. Dar, desigur, n-avea destulă inteligență pentru asta. Probabil că doar învăța pe de rost înregistrările principale din Catalog, ca să-i ajute pe Nafai, pe Luet sau pe Shedemei însăși să localizeze o anumită informație. Chiar și-n relație cu Catalogul, Zdorab tot întruchiparea servitorului era.

Bărbatul ridică privirea.

— Ai nevoie de Catalog? întrebă el pe-un ton moale.

— Nu, îi răspunse ea. Am venit să vorbesc cu tine.

A tremurat cumva? Ce-a fost mișcarea aceea involuntară a umerilor? Nu, *scutura din umeri*, asta era.

— Mă așteptam să vii, într-un final.

— Toată lumea se-așteaptă, iată de ce n-am venit până acum.

— Foarte bine. De ce acum?

— Fiindcă-i limpede că, în grupul ăsta, pe măsură ce trece timpul, persoanele necăsătorite alunecă tot mai adânc în uitare. Poate că *tu* te mulțumești cu asta, dar eu nu.

— Eu n-am sesizat ca tu s-aluneci în uitare, spuse Zdorab. În consilii, vocea ta-i ascultată.

— O ascultă răbdători, rosti Shedemei. Dar n-am nicio influență.

— Nimeni n-are. Aceasta-i expediția Sufletului Suprem.

— N-aș fi crezut că ți-ai dat seama. Încearcă să te gândești la grupul nostru ca la o ceată de babuini. Noi doi suntem azvârliți tot mai departe, spre marginea lui. E doar o chestiune de timp până când n-o să mai însemnăm nimic.

— Dar asta contează numai dacă-ți pasă într-adevăr de *ceva*.

Lui Shedemei nu-i venea să creadă că Zdorab se putea exprima astfel.

— *Știu* că n-ai absolut nicio ambiție, Zdorab, dar eu nu intenționez să dispar ca ființă umană. Și ce-ți propun e destul de simplu. O lăsăm pe mătușa Rasa să desfășoare ceremonia, împărțim un cort, dar atât. Nimeni nu trebuie să știe ce se-ntâmplă între noi. Nu vreau copii de la tine și nu mă interesează compania ta în mod special. Pur și simplu dormim în același cort și nu mai suntem marginalizați de grup. E foarte simplu. Ești de-acord?

— Da, răspunse Zdorab.

Shedemei se-așteptase să-i accepte propunerea, dar simți ceva neobișnuit în felul în care rostise el cuvântul, o umbră de subtilitate ascunsă...

— Ai vrut să fie așa, zise ea.

El o privi inexpressiv.

— Ai vrut tot timpul să fie așa.

Din nou, o sclipire stranie în ochii lui...

— Și ți-e teamă.

Dintr-odată privirea lui fulgeră a ură.

— Acum te crezi Hushidh, nu-i așa? Crezi că știi cine cu cine se potrivește.

Nu-l mai văzuse nervos până atunci – nici măcar furios pe dinăuntru, cu atât mai puțin să izbucnească disprețuitor, ca acum. Era o latură pe care nu i-o ghicise. Dar tot nu-i plăcea mai mult de el. Ba chiar îi amintea de-un câine care-și arată colții.

— Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie, vorbi ea, dac-ai vrut să facem sex sau nu. Nu m-a interesat niciodată să fiu atrăgătoare pentru bărbați – asta fac femeile care n-au de oferit lumii decât o pereche de sâni și-un uter.

— Ți-am apreciat întotdeauna munca de genetician, recunosc Zdorab. Mai ales studiul deviațiilor genetice în așa-zisele specii stabile.

Shedemei nu știu ce să-i replice. Nu-și imaginase că cineva din grup citise și cu atât mai puțin că-nțelese oricare din lucrările ei științifice publicate. Toți o priveau ca pe cineva priceput la modificări genetice valoroase care puteau fi vândute în locuri îndepărtate – asta fusese relația ei cu Wetchik și fiii lui ani la rând.

— Deși nu mi-am putut reține părerea de rău că n-ai avut acces la înregistrările genetice din Catalog. Ți-ar fi rezolvat câteva aspecte, având codul genetic exact al speciilor care-au descins din navele Pământului.

Shedemei era uluită.

— Conține catalogul *asemenea* informații?

— Le-am găsit acum câțiva ani. Catalogul n-a vrut să-mi spună – acum îmi dau seama că m-a refuzat pentru că anumite informații genetice din memoria lui au aplicații militare – că poți genera molime. Dar există mijloace de a-i încălca interdicția. Eu le-am găsit. N-am știut niciodată sigur ce părere a avut Sufletul Suprem despre asta.

— Și de-abia acum îmi spui?

— Nu mi-ai precizat că-ți continui cercetarea, zise Zdorab. Ai scris lucrările cu ani în urmă, când tocmai absolviseși școala. A fost primul tău proiect serios. Am presupus c-ai terminat cu el.

— Asta faci tu cu Catalogul? Genetică?

Zdorab nega scuturând din cap.

— Nu.

— Atunci, ce? Ce studiai acum, când am intrat eu?

— Tipare probabile ale derivei continentelor de pe Pământ.

— De pe *Pământ*! Sufletul Suprem are informații atât de precise despre Pământ?

— Sufletul Suprem nu știa că le are. Am fost nevoit să le smulg de la el. Nu are acces nici el la multe informații, să știi. Însă Catalogul are cheia. Sufletul Suprem a fost foarte încântat de unele lucruri pe care le-am descoperit în memoria lui.

Shedemei fu atât de surprinsă, încât nu-și putu reține râsul.

— Bănuiesc că-i amuzant, zise Zdorab, deloc amuzat.

— Nu, eu doar am...

— Doar ai fost surprinsă că-s bun și de-altceva, în afară de copt pâine și îngropat materii fecale.

Lovise atât de aproape în atitudinea ei de dinainte, încât o-nfurie.

— Surprinsă că *știi* că ești mai valoros decât atât.

— Habar n-ai ce știu sau cred eu despre mine sau despre altcineva. Și nici n-ai făcut vreun efort să afli, spuse Zdorab. Ai venit aici făcând pe zeul zeilor din toate panteonurile, ai catadicsit să-mi oferi căsătoria câtă vreme nu *te-ating* și te-ai așteptat s-accept recunoscător. Ei, bine, așa am și făcut. Și, din partea mea, n-ai decât să te porți în continuare ca și cum n-aș exista.

Lui Shedemei nu-i fusese niciodată mai rușine de ea decât atunci. Cu toate că ura felul în care se purtau toți ceilalți cu Zdorab, se comportase și ea la fel și nu se gândise niciodată la sentimentele lui, de parcă nici n-ar fi contat. Acum, însă, după ce-l înjunghiasse cu disprețuitoarea propunere de căsătorie, simțea că-l nedreptățise și că trebuia să-ndrepte răul.

— Îmi pare rău, îi spuse.

— Mie nu, replică Zdorab. Hai să uităm de discuția asta, ne căsătorim deseară și pe urmă nu va mai trebui să schimbăm o vorbă, de acord?

— Nu prea mă simpatizezi.

— De parcă ți-ar păsa vreo clipă dacă te simpatizez eu sau altcineva, câtă vreme nu ne băgăm prea mult nasu-n munca ta.

Shedemei râse.

— Ai dreptate.

— Mi se pare că ne-am cântărit reciproc, dar unul din noi a făcut o treabă mai bună decât celălalt.

Shedemei încuviință, acceptând împăcarea.

— Bineînțeles, o să trebuiască să discutăm din nou.

— Zău?

— Ca să-mi arăți cum să obțin informațiile acelea de pe Pământ.

— Cele genetice?

— Și cele despre deriva continentelor. Uiți că duc cu mine semințe ca să repopulez Pământul cu speciile pierdute. Trebuie să cunosc configurația terenului. Și multe altele.

Zdorab înclină din cap afirmativ.

— Asta pot să-ți arăt eu. Dacă realizezi că datele deținute de mine sunt extrapolări vechi de patruzeci de milioane de ani pe marginea a ceea ce *s-ar putea* întâmpla în următoarele patruzeci de milioane de ani. Se prea poate să fie în mare măsură eronate – o mică greșeală făcută mai demult s-ar fi putut amplifica de foarte multe ori pân-acum.

— *Sunt* om de știință, să știi, zise Shedemei.

— Iar eu, bibliotecar, replică Zdorab. O să-ți arăt bucuros cum să obții informațiile despre Pământ. E un fel de intrare secretă – am găsit o cale prin intermediul informațiilor agricole, al creșterii suinelor, dacă poți crede așa ceva. Îți stârnește interesul pentru orice. Hai, așază-te față în față mea și ține de Catalog. *Ești* sensibilă la el, sper.

— Destul de sensibilă, zise Shedemei. Wetchik și Nafai mi-au arătat amândoi ce-nseamnă sesiunile de consultare, iar eu l-am întrebuințat ca să aflu diverse. De obicei, folosesc calculatorul meu, crezând că știu deja toate datele din Catalog referitoare la domeniul meu.

Shedemei se așeză față în față cu Zdorab, iar el puse Catalogul între ei și se aplecară amândoi înainte, cu coatele pe genunchi, odihnindu-și mâinile pe bila aurie. Degetele ei le atinseră pe ale lui, dar mâinile lui nu se retraseră și nici nu tremurară; rămaseră ferme, calme, de parcă nici n-ar fi observat că-i și ea acolo.

Shedemei auzi imediat vocea Catalogului răspunzând la întrebările lui Zdorab, dând nume de căi și titluri, subtitluri și cataloage din memoria Sufletul Suprem. Dar, pe măsură ce denumirile se scurgeau zumzăind, ea le pierdu șirul, numai din cauză că degetele lui le atingeau pe-ale ei. Nu c-ar fi

simțit ceva pentru el; ceea ce o tulbura era că el nu simțea nimic pentru *ea*. Zdorab știa de mai bine de-o lună c-avea să-i fie nevastă; o urmărise, mai mult ca sigur. Totuși, nici urmă de dorință în el. Acceptase fără urmă de regret eliminarea relațiilor sexuale dintre ei. Și-i putea îndura atingerea fără să dea cel mai mic semn de tensiune sexuală.

Shedemei nu se simțise niciodată mai urâtă și mai indezirabilă decât acum. Era absurd – doar cu câteva minute-n urmă îl disprețuisese atât de tare pe acest bărbat, încât, dacă el și-ar fi *exprimat* un cât de mic interes sexual față de ea, i s-ar fi făcut greață. Dar acum nu mai era același bărbat, ci o persoană mult mai interesantă, inteligentă, deci înzestrată cu minte și voință, și, chiar dacă ea nu simțea dragostea ridicându-se în valuri și nici dorință trupească față de el, tot îl respecta destul ca s-o îndurereze totala lui lipsă de dorință.

Altă rană în același loc, zgâriind cruste și cicatrice vechi, care sângerează din nou la rușinea de-a fi o femeie nedorită de niciun bărbat.

— Nu ești atentă, spuse Zdorab.

— Iartă-mă.

El tăcu. Ea deschise ochii. O privea.

— Nimic, rosti Shedemei, ștergându-și lacrima care atârna de pleoapele ei inferioare. N-am vrut să-ți distrag atenția. Putem s-o luăm de la început?

Dar Zdorab nu coborî privirea înapoi la Catalog.

— Nu-i din cauză că nu te doresc, Shedemei.

Cum se poate, are ea oare o inimă dezgolită, de ochii lui trec dincolo de toate măștile sub care se ascunde și pătrund în izvorul durerii ei?

— E din cauză că nu doresc *nicio* femeie.

Lui Shedemei îi trebuia câteva clipe să priceapă. Apoi râse.

— Ești zhop.

— Asta-i un cuvânt vechi pentru anusul uman, spuse Zdorab încet.

Unii s-ar simți jigniți să li se zică așa.

— Dar nimeni nu și-a dat seama.

— Am avut *grijă* să nu-și dea seama nimeni. Îmi pun viața-n mâinile tale făcându-mi mărturisirea.

— O, nu-i chiar așa de tragic, rosti Shedemei.

— Doi prieteni de-ai mei au fost uciși în Dog Town.

Dog Town era locul în care trebuiau să trăiască bărbații care n-aveau femei în Basilica. Era ilegal ca un bărbat fără parteneră să trăiască sau chiar

să rămână peste noapte în interiorul zidurilor oraşului.

— Unul a fost atacat de-o gloată, pentru că se auzise că era zhop, pederast. L-au spânzurat de picioare de la o fereastră de la etajul al doilea, i-au tăiat organele sexuale şi l-au omorât cu lovituri de cuţit. Celălalt a fost înşelat de un bărbat care pretindea că-i... la fel ca noi. A fost arestat, dar în drum spre închisoare a suferit un accident. A fost un accident foarte ciudat. Încerca să scape şi, nu ştiu cum s-a împiedicat, iar în cădere testiculele lui au căzut şi i-au intrat în gât, probabil îndesate cu o coadă de mătură sau un capăt bont de sulită. Până să-i vină cineva în ajutor, s-a sufocat.

— Se poate-ntâmpla *aşa ceva*?

— Eu înţeleg perfect situaţia. Basilica a fost un loc extrem de dificil pentru bărbaţi. Vezi tu, noi suntem înzestraţi cu o nevoie înăscută de a domina, dar în Basilica a trebuit să ne obişnuim cu faptul că nu deţinem niciun fel de control, în afară de influenţa asupra unei femei. Bărbaţii care locuiau în afara zidurilor, în Dog Town, erau, prin simplul fapt că nu locuiau în interiorul oraşului, stigmatizaţi drept rataţi, bărbaţi nedoriţi de femei. Se insinua permanent că bărbaţii din Dog Town nici măcar nu erau bărbaţi, că le lipsea ce era necesar ca să satisfacă o femeie. Se pune la îndoială însăşi identitatea lor de bărbaţi. Aşadar, teama şi ura faţă de zhopi – rosti cuvântul cu dispreţ vădit – au atins culmi nemaîntâlnite-n altă parte.

— Prietenii aceia ai tăi... ţi-au fost iubiţi?

— Cel care-a fost arestat – era iubitul meu de câteva săptămâni şi voia să continuăm, dar nu l-am lăsat, pentru că, dac-am fi mers mai departe, lumea ar fi început să ne suspecteze. Ca să ne salvăm viaţa, am refuzat să-l mai văd. După mine, a căzut direct în cursă. Aşa că, vezi tu, Nafai şi Elemak nu-s singurii care-au ucis un om.

Durerea şi nenorocirea lui păreau mai mari decât orice alt sentiment pe care-l încercase Shedemei. Pentru prima oară îşi dădu seama cât de ocrotită fusese viaţa ei ca om de ştiinţă. N-avusese cu nimeni o relaţie aşa de strânsă, încât s-o doară *aşa de tare* moartea cuiva, la atâta vreme după ea. Dacă trecuse într-adevăr multă vreme.

— Cât a trecut de-atunci?

— Aveam douăzeci de ani. Acum nouă ani. Nu, zece. Acum am treizeci. Mereu uit.

— Şi celălalt?

— Cu câteva luni înainte de a... pleca din oraş.

— A fost şi el iubitul tău?

— A, nu, el nu era ca mine. Avea o prietenă în oraș, numai că ea voia să țină secretă relația, ca el să nu vorbească despre ea – căsătoria ei mergea prost și număra zilele până-la încheierea ei, așa că el nu vorbea niciodată despre ea. De-asta s-a zvonit că-i zhop. A murit fără să spună adevărul.

— Un gest... nobil, bănuiesc.

— Nici nu-ți închipui cât de prostesc a fost. Nu mă credea când îi spuneam ce groaznic era-n Basilica pentru cei ca mine.

— I-ai spus ce ești?

— L-am considerat un om care știe să țină un secret. Mi-a dovedit c-am dreptate. Am impresia... c-a murit în locul meu. Ca să fiu în viață când Nafai venea să scoată Catalogul din oraș.

Shedemei nu trăise – nici măcar nu-și imaginase – așa ceva.

— Atunci, de ce-ai continuat să trăiești acolo? De ce nu te-ai dus în alt loc, mai puțin... groaznic?

— În primul rând, deși există locuri mai puțin rele, nu cunosc niciunul în care cineva ca mine să se simtă în siguranță. În al doilea, Catalogul era-n Basilica. Acum că nu mai e acolo, sper că orașul o să ardă din temelii. Sper că Moozh i-a omorât pe toți bărbații îngâmfați din Dog Town.

— Atât de important era Catalogul pentru tine, încât să rămâi acolo?

— Am aflat de existența lui când eram mic. Am auzit o poveste, cum că exista o bilă magică pe care, dac-o atingeai, puteai vorbi cu Dumnezeu, iar el trebuia să-ți dea răspunsul la orice întrebare. Minunat, mi-am zis. Apoi am văzut o imagine a Catalogului Palwashantu, care arăta exact ca imaginea bilei magice din mintea mea.

— Dar asta nu-i o dovadă, spuse Shedemei. E-un vis de copil.

— Știu. Și atunci am știut. Dar, deși n-am intenționat, m-am trezit că mă pregătesc. Pentru ziua când o să am bila magică. M-am trezit că-ncerc să-nvăț întrebările care-ar merita să i le pun lui Dumnezeu. Și, tot fără intenție, m-am pomenit că fac alegeri care m-apropie tot mai mult de Basilica, de locul în care clanul Palwashantu ținea Catalogul sacru. În același timp, firea mea studioasă m-a ajutat să-mi ascund... defectul. Tatăl meu obișnuia să spună: „Trebuie să mai lași cărțile câteodată, să-ți faci și prieteni. Găsește-ți o fată! Cum o să te-nsori, dacă nu cunoști nicio fată?” Când m-am stabilit în Basilica, îi scriam despre prietenele mele, așa că se simțea mult mai bine, deși-mi zicea că felul în care se căsătoresc locuitorii din Basilica, doar pentru un an, era oribil și împotriva naturii. Nu suporta lucrurile împotriva naturii.

— Probabil că te-a rănit, spuse Shedemei.

— Nu așa de tare. *Este* împotriva naturii. Sunt izolat de pomul vieții pe care l-a văzut Volemak, nu fac parte din lanț – sunt un impas genetic. Cred c-am citit odată, într-un articol scris de o studentă la genetică, despre faptul că nu era deloc lipsit de logică să consideri că homosexualitatea ar putea fi un mecanism pe care natura-l folosește ca să elimine genele defecte. Organismul poate detecta un defect genetic altfel neobservabil, generând un mecanism care oprea creșterea hipotalamusului, transformându-ne în ființe cu o sexualitate intensă, dar cu inabilitatea de a ne atașa de sexul opus. Un fel de rană care se vindecă singură în bazinul genetic. Eram *sacrificării* omenirii, cum cred că spunea articolul.

Shedemei roși toată – o senzație pe care o încerca rareori și nu-i plăcea.

— L-am scris în studenție. Nu l-am publicat niciodată-n afara comunității științifice. Era o speculație.

— Știu, zise Zdorab.

— Cum de l-ai găsit?

— Când mi-am dat seama că lumea se-aștepta să mă-nșor cu tine, am citit tot ce-ai scris. Încercam să descopăr ce anume să-ți spun și ce nu.

— Și ce-ai hotărât?

— Că-i mai bine să-mi țin secretele pentru mine. De-asta nu ți-am vorbit niciodată, de-asta am fost atât de ușurat că nu m-ai vrut.

— Dar acum mi le-ai *dezvăluit*.

— Pentru c-am văzut că te poate răni faptul că nu te vreau. Nu plănuisem asta. Nu mi-ai părut o ființă care-ar vrea dragostea unei târâtoare vrednice de dispreț ca mine.

Din ce în ce mai rău.

— Atât de evidentă era atitudinea mea?

— Nu, deloc. Mi-am cultivat voit firea de târâtoare. Am muncit mult ca să devin cea mai ignorată, detestabilă și lipsită de coloană vertebrală ființă pe care o va cunoaște vreodată cineva din acest grup.

Iar acum, gândindu-se la ce li se întâmplase prietenilor lui, Shedemei înțelese.

— Camuflaj, rosti ea. Trebuia să fii fără sex, ca să rămâi necăsătorit și să nu bănuiască nimeni ce ești.

— Fără coloană vertebrală.

— Bine, Zdorab, dar nu mai suntem în Basilica.

— Purtăm Basilica în noi. Uită-te la bărbații de aici. Uită-te la Obring, de exemplu, și la Meb – condamnați de lipsa lor tipică de haruri să fie la capătul oricărei ordini ierarhice imaginabile. Amândoi agresivi, dar lași, tânjesc să ajungă-n vârful ei, însă n-au îndrăzneala să-i înfrunte pe cei de la vârf și să-i dea jos. De-asta sunt condamnați să-i urmeze pe cei ca Elemak și Volemak și chiar Nafai, deși-i cel mai tânăr, pentru că nu-și pot asuma riscul. Închipuie-ți ce furie mocnește în ei. Apoi închipuie-ți ce-ar face dac-ar afla că eu-s monstrul, sacrilegiul la adresa naturii, fătălăul, imaginea perfectă a ființei care se tem că sunt ei înșiși.

— Volemak nu le-ar da voie să se-atingă de tine.

— Volemak n-o să trăiască la nesfârșit. Iar eu nu-mi dezvălui secretul celor care nu-l vor păstra.

— Ești așa de sigur de mine? întrebă Shedemei.

— Mi-am pus viața-n mâinile tale, răspunse Zdorab. Dar, nu, nu-s atât de sigur de tine. Ți place sau nu, am fost obligați să ne-apropiem. Așa că mi-am asumat un risc calculat. Acela de a-ți spune adevărul, ca să am măcar o persoană-n locul ăsta pe care să nu trebuie s-o mint. O persoană care știe că ce par a fi e doar o mască.

— O să-i fac să nu te mai trateze așa de... cu atâta desconsiderare.

— *Nu!* strigă Zdorab. Să nu cumva să faci asta! Când ne vom căsători, pentru noi situația se va-mbunătăți – ai avut dreptate. Dar trebuie să mă lași să rămân invizibil, atât cât e posibil. Eu știu cel mai bine cum să mă descurc cu ce sunt, crede-mă – tu nici măcar nu ți-ai imaginat realitatea, ai spus-o singură, așa că nu te-ncăpățâna să intervii în strategia mea de supraviețuire și nu-ncepe să dregi lucrurile, pentru că-n final o să-mi grăbești moartea. Înțelegi? Ești un geniu, una dintre cele mai strălucite minți ale vremii noastre, dar nu știi nimic despre situația asta, ești complet ignorantă, o să distrugi orice vei atinge, așa că *ține-ți mâinile acasă*.

Vorbise cu o vehemență și-o fermitate incredibile. Nu și-l imaginase capabil să glăsuiască așa. Detesta să fie atât de categoric pusă la punct. Dar, gândindu-se mai bine, în loc să reacționeze visceral, își dădu seama că Zdorab avea dreptate. Că pentru moment cel puțin, era cu adevărat o ignorantă și cel mai bun lucru pe care-l putea face era să-l lase să rezolve situația cum credea el că-i mai bine.

— Foarte bine, rosti ea. N-o să spun nimic, n-o să fac nimic.

— Nimeni nu se-așteaptă să fii *mândră* că te-ai căsătorit cu mine, spuse Zdorab. De fapt, toți vor crede c-ai făcut un nobil sacrificiu. Așa că

statutul tău n-o să fie afectat când o să-mi fii soție. Te vor privi ca pe-o eroină.

Shedemei râse amar.

— Zdorab, așa mi-am închipuit și eu că vor sta lucrurile.

— Știu. Dar *eu* nu numai că mi le-am închipuit așa. Chiar am sperat – imaginează-ți cum e s-ai dreptul să stai singur în același cort cu cea mai strălucită minte științifică de pe planeta Harmony, în fiecare noapte, fără să faci altceva decât să vorbești!

Erau vorbe atât de măgulitor de dulci, totuși, din motive pe care ea nu reușea să le înțeleagă încă, aveau și un dram de tragic în ele.

— E și asta un fel de căsătorie, nu crezi? N-o s-avem copii, ca alții, dar o s-avem *gânduri*. Tu mă poți învăța, îmi poți *vorbi* despre munca ta, iar eu, dacă nu-nțeleg, îți promit că mă voi autoeduca ajutat de Catalog, până când voi pricepe. Și poate că-ți spun și eu câte ceva din ce-am descoperit.

— Mi-ar plăcea foarte mult.

— Putem fi prieteni, continuă Zdorab. Astfel, căsătoria noastră va fi mai reușită decât *ale lor*. Îți imaginezi ce discută Obring și Kokor?

Shedemei râse.

— Tu chiar crezi că *discută*?

— Și Mebbekew, și Doi, amândoi joacă teatru, se urăsc pe-ascuns.

— Nu, nu cred că Doi îl urăște pe Mebbekew, ci, zic eu, chiar crede în rolul pe care-l joacă.

— Probabil c-ai dreptate. Dar sunt groaznici, nu ți se pare? Și vor *avea* copii!

— Cumplit!

Râseră amândoi mult și tare, până când începură să le dea lacrimile.

Ușa se dădu la o parte. Era Nafai.

— Am bătut din palme, spuse el, dar nu m-ați auzit. Apoi mi-am dat seama că râdeți și mi-am zis că pot intra.

Afișară amândoi o mină mai serioasă.

— Sigur că da, rosti Zdorab.

— Discutam despre căsătoria noastră, zise Shedemei.

Shedemei văzu expresia de ușurare de pe chipul lui Nafai. Parcă s-ar fi înșeninat după trecerea unui nor.

— Deci mergeți mai departe cu ea, zise el.

— Am fost doar destul de încăpățânați ca s-așteptăm să vină de la noi, rosti Zdorab.

— Cred.

— De fapt, ar trebui să mergem la Rasa și la Volemak, să le spunem și lor. În plus, tu voiai să folosești Catalogul.

— Da, dar nu-n cazul în care n-ați terminat cu el.

— Tot aici o să-l găsim când o să fim pregătiți pentru el din nou, interveni Shedemei.

În câteva clipe, ea și Zdorab ieșiseră deja din cort, îndreptându-se... încotro?

Zdorab o luă de mână și o duse la foc.

— Doi ar fi trebuit să stea de pază, zise el, dar de obicei dă bir cu fugiții – nu poate fără să tragă un pui de somn, știi – odată l-am lăsat pe Yobar să atingă oala și cred c-a răspândit printre ai lui vestea că nu-i bine s-o atingă, pentru că de-atunci babuinii nu se-apropie de locul ăsta, nici dacă miroase la fel de bine ca acum.

Mirosea bine, într-adevăr.

— Cum ai învățat să gătești?

— Tata a fost bucătar, spuse Zdorab. Era afacerea familiei. Atât de bun era, că și-a permis să mă trimită la Basilica la studii și-am învățat multe din câte știa el. Ar fi mândru de ce-am reușit să gătesc în condițiile astea jalnice.

— În afară de brânza de cămilă.

— Am impresia c-am găsit o iarbă care-o va îmbunătăți.

Zdorab luă capacul de pe oală.

— O-ncerc în seara asta – am pus de două ori mai multă brânză decât de obicei, dar nu cred c-o să supere nimeni.

Ridică lingura de mestecat. Shedemei văzu cum lichidul brânzos se întinse și căzu de pe ea cu un plescăit.

— Mmm, zise ea, de-abia aștept!

Zdorab îi sesiză ironia din voce.

— Nu că n-ai avea motive serioase să te-ndoiești că orice seamănă cu brânza are și gust de brânză, dar mi-am zis că ani întregi ne-a plăcut brânza și o urâm numai de câteva luni, așa c-ar trebui să vă conving să vă placă din nou, dac-o pregătesc cum trebuie. Și-o să ne *trebuie* brânza – e-o sursă foarte bună de proteină animală pentru toate mamele care-o să alăpteze.

— La toate te-ai gândit! spuse Shedemei.

— Am timp berechet pentru mine, ca să gândesc.

— Într-un fel, zise ea, tu chiar ești conducătorul grupului.

— Într-un fel, zise el, ai face bine să nu afirmi asta-n fața nimănui, altfel, va zice lumea că ți-ai pierdut cu siguranță mințile.

— Tu hotărăști ce și când mâncăm, unde ne ușurăm, ce vom planta în grădină și ne-arăți cum să-ntrebuințăm Catalogul...

— Dar, dac-o fac cum trebuie, nu observă nimeni.

— Îți asumi responsabilitatea pentru noi toți. Fără s-aștepți să ți se spună.

— Așa fac toți oamenii buni, replică el. *Asta-nseamnă* să fii om bun. Iar eu *sunt* un om bun, Shedya.

— Știu acum, zise Shedemei. Ar fi trebuit s-o știu înainte. Am interpretat drept slăbiciune tot ce făceai – dar ar fi trebuit să știu că erau înțelepciune și forță împărtășite gratis cu noi, toți, chiar și cu cei care nu le meritau.

Iar acum, în sfârșit, i-a venit și *lui* rândul să-i dea lacrimile. Doar o licărire, dar ea o văzu în ochii lui, știind că și el știe ce vede ea. Își spuse atunci că mariajul lor va fi cu totul altceva decât prefăcătoria pe care-o plănuise ea. Putea fi o adevărată prietenie, între doi oameni care nici nu se-așteptaseră să găsească prieteni și camarazi în această călătorie.

Zdorab mestecă în tocană și-o acoperi din nou cu capacul, lăsând lingura atârnată de-o parte.

— Îmi închipui că ăsta-i cel mai sigur loc în care-am putea veni și discuta, dacă nu vrem să fim deranjați sau auziți, spuse ea. Pentru că nu-mi imaginez că vine cineva lângă focul pentru gătit, dacă poate sta departe de el, de teamă că l-ai pune la treabă.

Zdorab chicoti.

— O să mă bucure întotdeauna compania ta când o să lucrez aici, câtă vreme vei înțelege că a găti e o artă, iar eu *chiar* mă concentrez când gătesc.

— Sper să-ți pot spune lucruri atât de stimulatoare și de interesante, încât să strici supa câteodată.

— Fă chestia asta prea des și-o să ne implore să divorțăm.

Râseră amândoi, apoi râsul lor se pierdu iar în liniște.

— Ce-ar fi să merg să-i zic mătușii Rasa? propuse Shedemei. O să vrea să ne aranjeze nunta deseară, sunt convinsă. Ea o să fie și mai ușurată decât Nafai.

— Și vrem să vină cât mai multă lume, preciză Zdorab.

Ea înțelese.

— O s-avem grijă să vadă toți că suntem, fără-ndoială, soț și soție.

Promisiunea nerostită: nu voi dezvălui nimănui niciodată că *nu* suntem deloc soț și soție.

Shedemei se-ntoarse să plece ca s-o caute pe Rasa, dar vocea lui Zdorab o reținu:

— Shedya, rosti el.

— Da?

— Spune-mi Zodya, te rog!

— Sigur că da, acceptă ea, deși nu-i auzise niciodată diminutivul.

Nu-l folosea nimeni.

— Și înc-un lucru.

— Da?

— Articolul tău din studenție... te-ai înșelat. În legătură cu sacrificății genetici.

— Am spus că era doar o speculație.

— Adică știu că te înșeli pentru că știu ce suntem. În știința străveche, știința Pământului pe care-o explorez prin intermediul Catalogului: nu-i un mecanism intern al corpului uman. Nu-i ceva genetic. Este doar nivelul de hormoni masculini în fluxul sangvin al mamei în momentul în care hipotalamusul trece prin diferențierea și dezvoltarea active.

— Dar asta se petrece aproape aleatoriu, spuse Shedemei. N-ar însemna nimic, ar fi doar un accident, dacă nivelul s-ar întâmpla să scadă în acele câteva zile.

— Nu chiar întâmplător, o contrazise Zdorab. Totuși, e un accident. Nu-nseamnă nimic, doar că ne naștem infirmi.

— Ca Issib.

— Cred că, atunci când Issib mă vede mergând, când vede ce pot face cu mâinile, ar face bucuros schimb cu mine. Dar când îl văd eu pe el cu Hushidh și mă uit la ea că-i gravidă, când mă uit la ceilalți și văd cât îl respectă cu adevărat pentru asta și-l recunosc drept unul *de-al lor*, sunt momente – doar momente, nu uita – când aș face eu bucuros schimb cu *el*.

Shedemei îi strânse mâna din instinct, deși ea nu făcea parte dintre cei înclinați spre gesturi afectuoase. Totuși, i se păru c-așa se cuvine. Un gest prietenesc, așa că-l făcu, iar el reacționează la fel, deci era în regulă. Pe urmă plecă degrabă, s-o caute pe Doamna Rasa.

Mergând, își zise: „Cine-ar fi crezut că vestea că viitorul meu soț e zhop va fi atât de bună și că mă va face să-l plac *și mai mult*? Chiar s-a întors lumea cu susu-n jos?”

Rămas singur în cort după plecarea lui Shedemei și Zdorab, Nafai nu stătu pe gânduri. Luă Catalogul – cald încă de la mâinile lor – îl ținu aproape de el și se adresa Sufletului Suprem pe un ton aproape furios:

— Mi-ai spus mereu că visul Tatei despre copac n-a venit de la tine, dar n-ai pomenit deloc c-ai în memoria ta întreaga lui experiență.

— Sigur că o am, răspunse Catalogul. Ar fi o neglijență din partea mea să nu înregistrez ceva atât de important.

— Ai știut cât de mult îmi doresc un vis de la Păstrătorul Pământului. *Ai știut!*

— Da.

— Atunci, de ce nu mi-ai dat visul tatălui meu?

— Pentru că e al tatălui tău, răspunse Catalogul.

— El a zis... a zis că nu mai e-un secret! Vreau să *văd ce-a văzut el!*

— Nu e o idee bună.

— M-am săturat să hotărâști tu întotdeauna ce-i bine și ce nu. Ai crezut că uciderea lui Gaballufix e-o idee *bună*.

— Și a fost.

— Pentru *tine*. Nu *tu* ai mâinile mânjite de sânge.

— Am amintirea ta. Și nu m-am descurcat prea rău cu tine acolo în deșert, când Elemak complota să te omoare.

— Deci... mi-ai salvat viața pentru c-ai vrut să ai genele mele în micul tău bazin genetic.

— Sunt un computer, Nafai. Te aștepți să-ți salvezi viața pentru că te plac? Motivele mele sunt mult mai demne de încredere decât sentimentele umane.

— Nu vreau așa ceva de la tine! Vreau un vis de la Păstrător.

— Exact. Iar a-mi cere mie să-ți introduc în minte visul tatălui tău nu e același lucru cu a avea un vis de la Păstrător. Înseamnă pur și simplu a primi de la mine un raport despre o amintire.

— Vreau să văd creaturile acelea de pe Pământ pe care le-au văzut ceilalți. Liliicii și îngerii.

— Care ei *cred* că sunt de pe Pământ.

— Vreau să simt gustul fructului în gură!

Chiar în timp ce rostea vorbele – în timp ce buzele lui formau cuvintele și strigătul de suferință se năștea în mintea lui – Nafai știa că se poartă copilărește. Dar voia, voia din tot sufletul să știe ce știa tatăl său, să fi văzut ce văzuse Luet, ce văzuse Hushidh, ce văzuse până și generalul

Moozh și ciudata mamă a lui Luet, Sete. Voia să știe nu părerea lor, ci cum arătase ce văzuseră, cum sunase, cum mirosise, ce gust avusese. Și voia destul de mult încât, chiar dacă se purta ca un copil, trebuia s-o afle, cerea *insistent* s-o afle.

Așa că Sufletul Suprem, considerând că nu-i de dorit ca bărbatul pe care-l desemnase lider final al grupului să fie într-o stare atât de chinuitoare, deci imprevizibilă, îi dădu ce-i ceruse.

Îl primi dintr-odată, chiar în timp ce ținea Catalogul în mâini. Întunericul descris de Tata, bărbatul care l-a invitat să-l urmeze, mersul la nesfârșit. Dar era ceva-n plus, nementionat de Tata – un sentiment cumplit de greșeală, un curent secundar, intens, de gânduri nedorite și de neimaginat. Nu era doar sălbăticie, era un iad al minții, iar el nu suporta să rămână în el.

— Treci peste partea asta, îi ceru Catalogului. Trece-mă de locul ăsta, scoate-mă din el.

Visul se opri imediat.

— Nu din *vis*, zise Nafai nerăbdător. Treci doar peste partea plictisitoare.

— Păstrătorul a trimis partea plictisitoare așa cum a trimis orice altceva, spuse Catalogul.

— Du-te la finalul ei, pân-acolo unde începe să se-ntâmple ceva.

— Înseamnă să trișezi, dar o voi face.

Pe Nafai îl enerva Catalogul când vorbea așa. Acesta din urmă învățase că oamenii interpretau opoziția urmată de supunere drept tachinare, așa că acum îi tachina ca metodă de simulare a comportamentului natural. Numai că, pentru Nafai, care știa că cel care-l tachina era un calculator, și nu o persoană, era de-a dreptul enervant, nu amuzant. Totuși, când se plânse de asta, Catalogul nu făcu decât să-i replice că tuturor celorlalți le plăcea și Nafai n-ar trebui să fie așa o acritură.

Visul reveni și Nafai plonjă imediat în întuneric, merse la nesfârșit în spatele bărbatului care-l conducea, iar curentul mental secundar era foarte dureros și tulburător. Dar atunci auzi vocea Tatei rugându-l pe bărbat să-i spună ceva, să-l scoată din locul acela. Numai că nu era vocea Tatălui său. Era un glas straniu, nemaiauzit de Nafai, doar că mintea sa îl percepea drept *propriul* lui glas, însă era gândul Tatei că vocea respectivă îi aparținea lui, și nu gândul lui Nafai, pentru că și vocea lui, ca și cea a Tatălui său, sunau cu totul altfel. Până la urmă, Nafai își dădu seama că așa-i suna *Tatălui său* în

mintea vocea sa. Intr-un vis, desigur, Tata n-ar auzi vocea pe care-o aud toți ceilalți. Ar auzi vocea pe care crede el că-o aude când vorbește. Numai că nu-i nici vocea *aceea*, ci una mult mai tânără, e vocea pe care s-a învățat să-o considere a lui când și-a format identitatea de bărbat. Mai groasă decât vocea lui adevărată, mai bărbătească și mai tânără.

Totuși, Nafai nu reușea să scape de convingerea fermă că, indiferent cât o analiza, *era* vocea lui *proprie*, nici pe departe a Tatei, deși era cu totul nepotrivită cu vocea lui. Și atunci își dădu seama că, bineînțeles, în cazul în care Catalogul i-ar derula amintirea experienței lui Volemak din vis, amintirea s-ar filtra prin conștiința lui Volemak, în consecință, ar conține toate atitudinile lui Volemak, legate inseparabil de ea.

Iată fluxul de gânduri tulburătoare, lipsite de sens, răscolitoare, înfricoșătoare. Era fluxul conștiinței Tatei, permanent evaluând, înțelegând, interpretând și răspunzând visului. Gânduri de care Tata însuși n-ar fi fost conștient în mod special, pentru că nu ieșiseră încă la suprafață – inclusiv resturi de idei, că Acesta este un vis și Acesta e de la Sufletul Suprem și Eu sunt mort într-adevăr și Acesta nu e un vis și tot felul de gânduri contradictorii amestecate și aruncate grămadă unul peste celălalt. Când *Tata* a avut aceste gânduri, au ieșit din propria lui minte inconștientă și le-a sortat propria lui voință, iar gândurile au reacționat la voința lui, termina un gând imediat ce voia să treacă la altul. Dar în mintea lui Nafai, toate acestea fiind rederulate, gândurile *nu* răspundeau voinței sale, ci erau, de fapt, suprapuse peste propriul lui flux al conștiinței. Așadar avea de două ori mai multe gânduri secundare decât de obicei și jumătate din ele nu reacționau la voința lui în niciun fel, deci era simultan tulburător și terifiant, pentru că mintea-i scăpase de sub control.

Tata renunțase să mai vorbească cu bărbatul și acum se adresa direct Sufletului Suprem, strigând, implorându-l. Era umilitor să auzi frica, anxietatea, *vaietul* din vocea Tatei. El le *spusese* că implorase, dar Nafai nu-l auzise pe tatăl lui folosind tonul plin de umilință față de nimeni altcineva și era ca și cum îl vedea pe tatăl său mergând la toaletă sau altă imagine la fel de dezgustătoare, *ura* să-l vadă pe tatăl lui în postura aceea. Îl pândesc. Îl văd așa cum se vede el însuși, în loc să-l văd pe bărbatul care se arată lumii, fiilor săi. Îi fur sinele și e rău, e oribil ce fac. Dar poate că trebuie să știu lucrurile astea despre tatăl meu, trebuie să știu cât de *slab* e. Nu mă pot baza pe el, pe un bărbat care se smiorcăie așa în fața Sufletului Suprem, implorând ajutor ca un copil...

Pe urmă își aminti cum implorase el însuși Catalogul să-i arate visul Tatei și-și dădu seama că, în mintea lor, și cei mai îndrăzneți și puternici bărbați trăiesc asemenea momente, numai că nu-i vede nimeni niciodată, pentru că nu acționau pe baza lor, în afara visurilor și coșmarurilor. Eu am aflat asta despre Tata pentru că-l spionez.

Chiar atunci tocmai când se pregătea să-i ceară Catalogului să oprească visul, el se schimbă și, dintr-odată, Nafai se pomeni pe câmpia descrisă de Tata. Voi imediat să găsească pomul, dar, bineînțeles, nu se putea uita decât acolo unde se uita și Tata și-l văzu numai când îl văzu acesta.

Tata îl zări acum și *era* un pom frumos, o mare ușurare după atâta întuneric și pustietate. Numai că Nafai nu simți doar propria ușurare, ci și pe-a Tatei, suprapusă peste a lui, așadar nu era deloc o ușurare, ci mai mult încordare, distragere a atenției și dezorientare și nu-l ajută deloc că, în loc să se-ndrepte spre pom pe drumul cel mai scurt, Tata *ajunse* cumva direct la el. *În gândul lui*, mergea spre pom, dar, de fapt, se apropie pe neașteptate și iată-l lângă el.

Nafai simți dorința Tatei de a gusta fructul, cât era de încântat de mirosul lui, dar, pentru că avea o ușoară greață din cauza mișcării pomului și-l durea puțin capul din cauza curentului constant de gânduri ale Tatei, în Nafai mirosul *nu* trezi nicio dorință. Mai degrabă i se făcu rău. Tata întinse mâna, luă un fruct și-l gustă. Nafai simți că Tata-l consideră delicios și, preț de-o clipă, cât mintea lui Nafai percepea gustul, *chiar* i se păru delicios, intens, deosebit de delicios, într-un fel pe care nu și l-ar fi imaginat. Însă aproape imediat, experiența lui fu subminată de reacția Tatei la ea, de propriile sale asocieri cu gustul și mirosul fructului; reacțiile Tatei fură atât de puternice, fusese atât de copleșit de gust, încât își pierduse controlul asupra sentimentelor, iar Nafai nu le putea stăpâni, îl străbătea o durere fizică. Era îngrozit. Țipă la Catalog să oprească visul.

Visul se opri, iar Nafai se lăsă într-o rână, pe covor, gâfâind și suspinând, încercând să-și scoată nebunia din minte.

În scurtă vreme își reveni, pentru că nebunia *dispăruse*.

— Vezi ce problemă am când vreau să comunic clar cu oamenii? întrebă vocea din capul lui. Trebuie să-mi formulez foarte limpede și tare, dar și așa, lor tot li se pare că nu aud altceva decât propriile lor gânduri. Numai Catalogul face posibilă comunicarea clară cu majoritatea oamenilor. În afară de tine și de Luet – cu voi doi vorbesc mai bine decât cu oricine

altcineva. Catalogul tăcu un moment, apoi reluă: o vreme, am crezut că o să înnebunești. Nu era deloc frumos ce se petrecea în mintea ta.

— M-ai avertizat.

— Nu te-am avertizat în legătură cu *toate*, pentru că nu am știut că se vor întâmpla. N-am mai introdus visul cuiva în mintea altcuiva până acum. Și nici nu cred că o voi mai face, chiar dacă se supără cineva foarte tare, dacă refuz.

— Sunt de acord cu hotărârea ta, spuse Nafai.

— Și ai fost foarte rău când l-ai judecat pe tatăl tău. E un bărbat foarte puternic și curajos.

— Știu. Dacă ai tras cu urechea, știi că mi-am dat seama.

— Nu eram sigur că-ți vei aminti. Memoria umană nu e deloc de încredere.

— Lasă-mă-n pace! Nu vreau să vorbesc cu tine sau cu altcineva în clipa asta.

— Atunci, dă drumul Catalogului. Poți pleca oricând.

Nafai își luă mâinile de pe Catalog, se rostogoli, se ridică în genunchi, apoi în picioare. I se nvârtea capul. Era năucit și-i venea rău.

Ieși din cort clătinându-se. Issib și Mebbekew erau acolo.

— Mergem la cină, zise cel dintâi. Ai avut o discuție reușită cu Catalogul?

— Nu mi-e foame, spuse Nafai. Nu mă simt bine.

Mebbekew scoase un sunet disprețuitor. Lui Nafai i se păru că seamănă cu țipetele găfâite ale babuinilor.

— Nu-mi spune că *Nafai* încearcă să scape de muncă pretinzând că-i e rău tot timpul. Lui Luet i-a mers atât de bine, încât și-a zis că merită să-ncerce și el, nu?

Nafai nu se deranjă să-i replice lui Mebbekew. Se îndepărtă clătinându-se, căutându-și cortul. Trebuie să dorm, își zise. De-asta am nevoie, de somn.

Numai că, atunci când ajunse în cort și se întinse pe pat își dădu seama că-i e imposibil să doarmă. Era prea agitat, îi era prea greață, i se învârtea capul și nu putea gândi, dar nici nu se putea *opri* din gândit.

Mă duc să vânez, își zise. Ies și găsesc un animal mic și neajutorat, îl omor, îl jupoi, îi smulg măruntaiele și sigur o să mă simt mai bine, pentru că un astfel de bărbat sunt eu. Sau poate că-n momentul în care mirosul

măruntaielor o să-mi izbească nările, o să vomez și de-abia *atunci* o să mă simt mai bine.

Nu-l văzu nimeni părăsind tabăra – dacă l-ar fi văzut mergând atât de nesigur și cu arma în mână, probabil că l-ar fi oprit. Traversă cursul de apă și urcă un deal de pe malul celălalt. În partea aceea nu vânau niciodată, pentru că acolo dormeau babuinii pe stânci și, dacă te îndepărtai prea mult în direcția respectivă, ajungeai destul de aproape de satele din valea numită Luzha și puteai da peste cineva. Dar Nafai nu gândea limpede. Își amintea doar că mai fusese o dată pe malul opus și i se întâmplase ceva minunat, iar în clipa aceea dorea foarte mult să i se întâmple ceva minunat. Sau să moară. Nu contează.

Ar fi trebuit să aștept, își repetă întruna când fu în stare să gândească destul de coerent ca să-și dea seama la ce gândește. Dacă Păstrătorul Pământului ar fi vrut să-mi trimită un vis, mi-ar fi trimis. Iar, dacă nu mi-a trimis, ar fi trebuit să aștept. Îmi pare rău. Am vrut doar să știu și eu cum e, dar ar fi trebuit s-aștept. Acum pot suporta așteptarea, numai că nu-mi vei mai trimite niciun vis, nu-i așa, pentru computerul principal am trișat, exact așa cum a spus Catalogul, am trișat, așa că n-am dreptul să... De fapt, sunt un ticălos, mi-am distrus creierul prin ceea ce-am cerut insistent Sufletului Suprem să facă pentru mine, iar acum o să-mi fie rău mereu și nu-ți voi mai fi de folos nici ție, nici Sufletului Suprem, nici lui Luet, nici altcuiva și mai bine-ar fi să sar de pe o stâncă și să mor.

Apunea soarele când își dădu seama că habar n-are unde se află sau cât de departe rătăcise. Știa doar că stătea pe-o stâncă din vârful unui deal – îl putea vedea oricine, orice tâlhar care-ar fi plecat să caute o pradă de jefuit. Și, cu toate că-și ținea capul în mâini și privea în pământ, era conștient că-n fața lui stătea cineva. Cineva care nu spusese încă nimic, dar care-l privea concentrat.

Spune ceva, rosti Nafai în șoaptă. Sau omoară-mă și termină odată cu mine!

— Uhu. Uhu-uhu, glăsui străinul.

Recunoscând vocea, Nafai ridică ochii.

— Yobar! zise el.

Babuinul Țopăi și chicoti de câteva ori, încântat, se pare, că fusese recunoscut.

— N-am ce să-ți dau de mâncare.

— Uu, cântă Yobar vesel.

Probabil că era doar recunoscător să fie luat în seamă, întrucât fusese ostracizat de ceată. Nafai întinse mâna spre el, iar babuinul păși curajos în față și-și puse laba în mâna lui.

În clipa aceea, Yobar nu era deloc un babuin. Nafai îl văzu ca pe-un animal cu aripi, cu un chip devenit pe neașteptate mai aspru și mai inteligent decât al unui babuin. O aripă se îndoi și se întinse, cealaltă, nu, pentru că era laba pe care Nafai o ținea în mâna lui. Creatura înaripată care luase locul lui Yobar îi vorbi, dar Nafai nu-i înțelese limba. Ființa – îngerul, Nafai știa că asta era – vorbi din nou, numai că de data asta Nafai înțelese, vag, că-l avertiza că-l paște un pericol.

— Ce să fac? întrebă el.

Îngerul privi în jur și deveni și mai agitat, apoi părând de-a dreptul înfricoșat, își eliberă brațul, țâșni spre cer și începu să zboare în cercuri.

Nafai auzi ceva tare râcâind stânca. Privi în spate și jos, spre stâncile din jur și văzu de unde venise zgomotul. Șase creaturi mai mari, mai fioroase. Șobolanii din visele celorlalți. Erau mai grei și arătau mai puternici decât babuinii, iar Nafai știa bine din poveștile altor călători prin deșert că babuinii erau mult mai puternici decât un bărbat matur. Li se vedeau colții fioroși, iar mâinile – erau mâini, nu gheare – arătau înspăimântător, mai ales pentru că multe din ele țineau pietre și păreau pregătite să le arunce.

Nafai își aminti de armă. Câte pot omorî înainte să mă lovească și să mă doboare cu pietrele? Două? Trei? Mai bine să mor luptând decât să le las să mă omoare fără să le fac nimic.

Mai bine? De ce-ar fi mai bine? Era destul de rău, dac-ar fi murit numai una. Ce-ar fi de câștigat omorând mai multe, doar că s-ar simți mai îndreptățite să mă fi omorât?

Așa că lăsă arma jos pe pământ, în fața lui, își bătu genunchii cu palmele și așteptă.

Așteptară și ele. Brațele lor erau tot gata să arunce cu pietre. Îngerul se rotea în continuare deasupra capului său, martor mut al unor chițaituri stridente.

Apoi, pe neașteptate, Nafai își dădu seama că ține ceva în mână. Desfăcu palma și văzu că-i un fruct. Îl recunoscă imediat drept unul din fructele pomului vieții.

Îl duse la gură și-l gustă și oh! Era exact așa cum spusese Tata, așa cum gustase cu doar o clipă înainte, cea mai frumoasă senzație pe care și-o

putea imagina. Numai că de data asta nu era distras, confuz sau tulbure; era împăcat cu sine și vindecat.

Fără să stea pe gânduri, luă fructul de la buze și-l oferă șobolanului aflat chiar în fața lui.

Animalul se uită la mâna lui Nafai, apoi în sus, din nou la chipul lui, pe urmă iarăși la fruct.

Nafai se gândi să pună fructul jos și să-l lase pe șobolan să-l ia, dar pe urmă își zise: „Nu, ar fi greșit să lași fructul s-atingă pământul, să fie cules ca o roadă putredă. Trebuie luat din mână. Fructul trebuie întotdeauna cules din pom sau luat din palma cuiva.“

Șobolanul adulmecă, înaintă, adulmecă din nou. Apoi luă poama din mâna lui Nafai, o duse la buze și mușcă din ea. Poama se sparse și sucil îl stropi pe Nafai în față, dar el nu-și dădu seama decât atunci când și-l linse de pe buze. Pentru că nu-și putea lua ochii de la șobolan. Acesta rămăsese stană de piatră, cu sucil curgându-i pe la colțurile gurii. L-am otrăvit? se întrebă Nafai. L-am omorât cu fructul? N-am vrut.

Nu, șobolanul nu fusese omorât, ci doar împietrit. Începu să scoată sunete disperate din gât și fugi cu pași mărunți și repezi spre tovarășul său cel mai apropiat, care-i luă poama din gură cu dinții. Și astfel, fructul trecu în cerc din gura unuia direct într-a altuia, până când ajunse iar la cel dintâi. Iar acesta veni în față și întinse spre Nafai botul cu ce mai rămăsese din el.

Fața lui Nafai nu se afla pe același nivel cu ale șobolanilor, așa că trebui să se întindă și să ia fructul cu mâna. Dar îl duse imediat în gură, îngrozit de gustul pe care-l putea avea acum, știind însă că trebuie s-o facă. Spre ușurarea sa, aroma fructului era aceeași. Dacă suferise o cât de mică schimbare, aceea era că părea mai dulce acum, după ce-l gustaseră și ceilalți.

Mestecă, înghiți. De-abia atunci înghițiră și ceilalți eventualele resturi și zeama care le rămăseseră în gură.

Șobolanii înaintară și-i puseră la picioare pietrele pe care le ținuseră ca pe niște arme. Le aranjară în formă de piramidă. Paisprezece la număr. Apoi se pierdură printre stânci.

Îngerul coborî imediat în picaj, se roti în jurul lui Nafai, ciripind disperat, fâlfâind întruna, până când ateriză greu pe umerii lui și-l învălui cu aripile.

— Sper că asta-nseamnă că ești fericit, spuse Nafai.

În loc de răspuns, îngerul își luă zborul.

Nafai se ridică și văzu că nu se află pe creasta unei culmi stâncoase, ci pe o câmpie, lângă un pom, iar în apropiere curgea un râu. O cărare mărginită de o balustradă din fier mergea paralel cu râul. Văzu tot ce văzuse și tatăl lui, inclusiv clădirea de pe partea cealaltă.

Atunci, când se aștepta să se termine – știa că-i vis – visul se schimbă. Se văzu pe el însuși în mijlocul unei mulțimi uriașe de oameni, îngeri și șobolani și toți urmăreau o lumină orbitoare coborând din cer. O așteptaseră, înțelese el. Cu toții o așteptaseră, iar acum era aici. Păstrătorul Pământului.

Nafai vru să se apropie, să vadă fața Păstrătorului Pământului. Dar lumina te *orbea*. Deslușea patru membre doar după forma ei, patru membre și un cap, dar, numai atât, lumina fiind atât de puternică, de parcă Păstrătorul ar fi fost o mică stea, un soare prea strălucitor la care să te uiți fără să-ți arzi ochii.

În cele din urmă, Nafai trebui să închidă ochii, să-i mijească pentru a scăpa de durerea de-a se holba la soare. Când îi deschise, totuși, știu că va fi destul de aproape, știu că va zări chipul Păstrătorului.

— Uhu.

Se holba la fața lui Yobar.

— Uhu și ție, șopti Nafai.

— Uhu-uhu.

— E-aproape întuneric. Dar ți-e foarte foame, nu-i așa?

Yobar se lăsă pe labele din spate, așteptând.

— Hai să vedem dacă-ți găsesc ceva de mâncare.

Nu fu greu, nici măcar la crepuscul, pentru că iepurii din partea aceea a văii nu se răriseră încă. După ce se-ntunecase de-a binelea, Yobar încă spinteca un stârv, devorând și ultima bucătică, spărgând craniul cu o piatră ca să ajungă la creierul moale. Mâinile lui erau pline de sânge.

— Dac-ai măcar un pic de minte, îi spuse Nafai, te duci acasă repede cu ce ți-a mai rămas din carne, așa plin de sânge cum ești, ca să se-mprietenească cu tine o femelă și să te lase să te joci cu puiul ei, ca să te-mprietenești cu *el* și să devii membru cu drepturi depline al cetei.

Nu era probabil ca Yobar să-l înțeleagă, dar nici trebuia. Încerca deja să ascundă restul iepurelui de Nafai, pregătindu-se să-l fure și să fugă. Nafai îi ușură situația și se-ntoarse puțin, pentru ca Yobar să profite de ocazie și să fugă. Auzi zgomotul picioarelor fugind cu toată viteza și-și zise: „Cumpără

ce poți cu sângele iepurelui ăstuia, prietene. Am văzut fața Păstrătorului Pământului și era a ta.“

Apoi, regretând imediat gândul lipsit de respect, se adresă Păstrătorului Pământului sau Sufletului Suprem sau nimănui, nu știa exact. Îți mulțumesc pentru ce mi-ai arătat, spuse. Mulțumesc că m-ai lăsat să văd ce-a văzut Tata. Ce-au văzut toți ceilalți. Mulțumesc că m-ai lăsat să fac parte dintre cei care știu.

Acum mă poate-ajuta cineva să găsesc drumul spre casă?

Fie că-l ajută Sufletul Suprem, fie propria memorie și priceperea de-a găsi drumul, reuși să-l parcurgă la lumina lunii. Luet se îngrijorase – la fel, Mama, Tata și ceilalți. Amânaseră nunta lui Shedemei și Zdorab pentru că nu s-ar fi convenit s-o celebreze într-o seară când Nafai ar fi putut fi în pericol. Acum, că se întorsese, putea începe. Nimeni nu-l întreabă unde fusese sau ce făcuse, de parcă știau că era un lucru prea straniu, prea frumos sau prea urât ca să fie discutat.

Abia mai târziu, în aceeași noapte, în pat cu Luet, își povesti Nafai experiența. Mai întâi cum îl hrănise pe Yobar, apoi visul.

- Se pare că toată lumea-i mulțumită astă-seară, concluzionă Luet.
- Chiar și tu? o întreabă el.
- Ești acasă, răspunse ea, deci sunt mulțumită.

Au rămas în tabăra din Valea lui Mebbekew, lângă Râul lui Elemak, mai mult decât intenționaseră. Mai întâi, a trebuit s-aștepte vremea recoltei. Apoi, în ciuda ierburilor împotriva vomei despre care-a aflat Shedemei din Catalog, Luet era atât de slăbită de sarcină, încât Rasa refuză să-i lase să-și înceapă călătoria și să-i riște viața. Până când s-au terminat grețurile matinale ale lui Luet și a mai prins puteri, toate cele trei femei însărcinate – Hushidh, Kokor și Luet – aveau pânțelele destul de mare ca să le fie incomod să călătorească. Pe lângă asta, rămăseseră însărcinate Sevet, Eiadh, Doi și însăși Doamna Rasa. Niciuneia nu-i era atât de rău cum îi fusese lui Luet, dar niciuna n-avea chef să se urce pe cămilă, să călătorească ziua întreagă, să ridice corturi seara și să le strângă dimineața, mâncând în acest răstimp pesmeți, pastramă și pepene uscat.

Așa c-au rămas în tabără mai mult de un an, până când s-au născut toți cei șapte copii. Numai două femei au născut băieți. Volemak și Rasa l-au numit pe al lor Oy kib, după numele tatălui Rasei, iar Elemak și Eiadh și l-au botezat Protchnu, care însemna *rezistență*. Eiadh a făcut precizarea că numai soțul ei, Elemak, era la fel de vârtos ca Volemak, ca să-i nască ea un fiu, fiindcă Volemak n-avea decât băieți. În general, celelalte mame i-au ignorat înfumurarea și s-au bucurat de fiicele lor.

Luet și Nafai și-au botezat fetița Chveya, pentru că-i unise într-un singur suflet. Fata lui Hushidh și Issib a fost prima născută din noua generație, așa c-au numit-o, simplu, Dza, pentru că era răspunsul la toate întrebările despre viața lor. Kokor și Obring și-au botezat fata Krasata, adică *frumusețe*, mai în ton cu moda din Basilica. Vas și Sevet au numit-o pe a lor Vasnaminanya, în parte pentru că numele înseamnă *amintire*, în parte pentru că aduce cu numele tatălui ei; îi spunea Vasnya. Iar Mebbekew și Doi și-au botezat fata Basilikya, după denumirea orașului pe care îl iubeau încă și la care încă visau. Toată lumea știa că numele fetei lor era menit să fie un reproș constant la adresa celor care i-au târât afară din casa lui, așa că toți foloseau porecla pe care i-a găsit-o Volemak și-i ziceau Syelsika, adică *fata de la țară*. Sigur că asta-l enerva pe Meb, dar a-nvățat să renunțe la proteste, pentru că ceilalți nu făceau decât să râdă de el.

Oykib și Protchnu, Chveya și Dza, Krasata, Vasnya și Syelsika – într-o dimineață înviorătoare, la peste un an de când părinții lor veniseră în Valea lui Mebbekew, bebelușii au fost înveliți în veșminte de călătorie răcoroase și așezați în hamacuri atârinate de umerii mamelor, ca să poată fi hrăniți în timpul zilei, când li se făcea foame. Femeile, cu excepția lui Shedemei, care n-avea copii, n-au participat la strânsul corturilor, deși, pe măsură ce creșteau copiii, lumea se aștepta să-și reia îndatoririle. Iar bărbații, puternici acum, bronzăți și întăriți după un an de trai și muncă în deșert, înaintau tănoși puțin în fața nevestelor, mândri de copiii pe care-i făcuseră împreună și copleșiți de răspunderea nobilă de-a le purta de grijă nevestelor și odraslelor.

Toți, în afară de Zdorab, bineînțeles, tăcut și neatrăgător ca de obicei, cu nevasta tot fără copii; cei doi păreau să dispară câteodată. Erau singurii membri ai grupului care nu erau rude de sânge cu Rasa și Volemak și nici înrudiți cu aceștia prin căsătorie; erau singurii fără copii; erau mult mai bătrâni decât ceilalți din generația lor, cu excepția lui Elemak; nimeni n-ar fi zis că *nu* erau egali cu ceilalți, după cum, de fapt, nimeni nu credea nici că *erau*.

În timp ce grupul se aduna de plecare, Luet, cu Chveya adormită în eșarfa legată de gâtul ei, căra un pepene prea copt pe umăr și mergea în jos, spre locul în care ceata de babuini își vedea de treburile obișnuite. Babuinii păreau agitați și iritați, deloc surprinzător, ținând cont de tumultul din tabăra oamenilor. Când Luet trecu pe lângă zona lor de hrană, o urmărire cu privirea, ca să vadă ce face. Câteva femele se apropiară să-i vadă bebelușul – le mai lăsase și înainte s-o atingă pe Chveya, deși, bineînțeles, nu le putea lăsa să se joace cu ea cum se jucau cu puii *lor*; Chveya era mult prea fragilă pentru dezmierdările lor aspre.

Luet căuta un mascul, nu o femelă și imediat ce se îndepărtă de femelele curioase, îl găsi – Yobar, cel care fusese un proscris cu nici un an în urmă și care era acum cel mai bun prieten cu fata cea mai mare a șefei tribului; se bucura de tot prestigiul pe care-l putea dobândi un mascul în acea așezare de femei. Luet coborî pepenele ca să-l vadă și Yobar. Apoi, răsucindu-se ușor, ca să nu-l sperie prea tare, trânti pepenele de o piatră și fructul crăpă.

Așa cum se așteptase, Yobar sări înapoi, temător. Dar, văzând că lui Luet nu-i e frică, se apropie să cerceteze fructul îndeaproape. Atunci ea reuși să-i arate ce voia să vadă – secretul pe care-l păstrasera atât de bine de

toți babuinii anul petrecut în locul respectiv. Luet întinse mâna jos, luă un bucată de coajă cu multă pulpă rămasă pe ea și-o mănca cu zgomot.

Sunetul scos de ea în timp ce mânca îi atrase pe ceilalți babuini, dar – așa cum se așteptase – Yobar fu acela care-i urmă exemplul și mănca. Nu făcu deosebire între pulpă și coajă, bineînțeles, și păru că-i plac amândouă. Când se sătură, se puse pe zburdat, chiuind și făcând giumbușlucuri, până când ceilalți – mai ales masculii tineri – îndrăzniră să se apropie de fruct.

Luet se retrase încet, apoi se întoarse pe călcâie și plecă.

Auzi pași în spatele ei. Aruncă o privire înapoi; Yobar o urma. Nu se așteptase, dar Yobar o surprinsese nu o dată. Era inteligent și curios, printre animalele a căror istețime era doar cu puțin mai redusă decât a oamenilor și a căror curiozitate și dorință de învățătură erau uneori mai mari decât a lor.

— Atunci, vino, dacă vrei, zise Luet. Îl conduse în susul apei, în grădină, acolo unde de multă vreme babuinii n-aveau acces. Ultima din cele trei recolte de pepeni era încă pe lujeri, unii copti, alții nu încă. Yobar ezită la marginea grădinii, pentru că babuinii învățaseră de multă vreme să respecte hotarul acela invizibil. Totuși, Luet îi făcu semn să intre, iar el trecu peste margine cu grijă și pătrunse în grădină. Ea luă un pepene copt.

— Mănâncă-i când sunt așa, îi spuse. Când *miros* așa.

Îi întinse pepenele agățat încă de lujer. Yobar îl adulmecă, apoi îl trânti de pământ. După ce-l trânti destul, reuși să-l spargă. După aceea mușcă și chicoti vesel spre Luet.

— N-am terminat, îl atenționează ea. Trebuie să fii atent până la sfârșitul lecției.

Îi întinse alt pepene, de data asta necopt, și, deși îl lăsa să-l adulmece, nu-i dădu voie să-l ia în mână.

— Nu! îi spuse. Să nu-i mănânci pe ăștia. Semințele nu-s mature și, dacă le guști când sunt așa, n-o să ai recoltă anul viitor.

Așeză pepenele necopt în spatele ei și arătă spre cel copt și crăpat în bucăți de la picioarele lui Yobar.

— Mănâncă-i pe cei copti. Shedemei zice că semințele vor trece prin sistemul tău digestiv fără să pătească nimic, vor încolți în excrementele tale și vor crește frumos. Poți avea pepeni la nesfârșit, dacă-i înveți pe ceilalți să-i mănânce numai pe cei copti. Dacă-i înveți *s-aștepte*.

Yobar o privi fix.

— Nu pricepi o iotă din ce-ți spun. Dar asta nu-nseamnă că nu-nțelegi lecția, nu? Ești deștept. O să te prinzi. Îi vei învăța pe ceilalți înainte de-a te

muta-n altă ceată, da? E singurul cadou pe care vi-l putem lăsa, chiria pe care v-o plătim că v-am folosit valea în ultimul an.

Yobar chicoti o dată.

Luet se ridică și se îndepărtă de el. Cămilele erau gata de a fi călărite; ceilalți așteptau după ea.

— I-am arătat lui Yobar grădina, spuse ea.

Bineînțeles, Kokor dădu ochii peste cap, dar Luet nici n-o observă – altceva conta: zâmbetul lui Nafai, încuviințarea din cap a lui Hushidh și aprecierea „bună treabă” din partea lui Volemak.

La comandă, cămilele se ridicară clătinându-se, încărcate cu corturi și provizii, recipiente cu umiditate scăzută și lăzi frigorifice pline cu semințe și embrioni și – înainte de toate – nu cu șaisprezece, ci douăzeci și trei de ființe umane acum. Așa cum glăsuise și Elemak numai cu o seară înainte, Sufletul Suprem ar face bine să-i conducă la destinație până nu cresc copiii prea mari ca să călărească împreună cu mamele, altfel, n-are decât să le găsească mai multe cămile pe drum.

În primele două zile de călătorie merseară către nord-est, de-a lungul aceleiași rute pe care porniseră în Basilica. Trecuse un an de când plecaseră pe drumul acela, totuși, și aproape nimic nu le părea familiar – sau cel puțin nimic nu părea mai cunoscut decât altceva, din moment ce toate stâncile gri-maronii și nisipul galben-cenușiu arăta familiar după un ceas de mers.

Către sfârșitul celei de-a doua după-amiezi, Mebbekew călări alături de Elemak pe o distanță scurtă.

— Am trecut de locul în care l-ai condamnat la moarte, nu-i așa?

Elemak rămase tăcut câteva clipe, apoi răspunse:

— Nu, nici nu vom trece pe lângă el.

— Mie mi s-a părut că-l văd.

— Nu l-ai văzut.

Călăriră în liniște un timp.

— Elemak, zise Mebbekew.

— Da?

Elemak nu părea încântat de conversație.

— Cine ne-ar putea opri, dacă pur și simplu ne-am lua partea de corturi și provizii pe trei zile și am lua-o spre nord, către Basilica?

Uneori, lui Elemak i se părea că îngustimea mentală a lui Mebbekew friza prostia.

— Se vede c-ai uitat că n-avem bani. Te asigur că a fi sărac în Basilica e și mai rău decât a fi sărac aici, pentru că-n Basilica Sufletul Suprem nu dă doi bani pe supraviețuirea ta.

— Ce să-zic, am fost al naibii de bine îngrijiți *aici!* zise Mebbekew zeflemitor.

— Am fost într-un loc cu destulă apă peste un an și nu s-au apropiat de noi nici măcar *o dată* alți călători, tâlhari, cupluri fugite de acasă sau familii în vacanță.

— Știu, am fi putut la fel de bine să fim pe altă planetă. Una nelocuită! Îți spun eu, când Dolya avea burta prea mare ca să se mai miște, femelele de babuini au început să-mi pară atrăgătoare.

Niciodată Mebbekew nu păruse mai inutil decât acum.

— Nu mă mir, zise Elemak.

Mebbekew îi aruncă o căutătură cruntă.

— Glumeam, nătărăule.

— Eu, nu, replică Elemak.

— Deci ți-ai vândut sufletul? Acum ești băiețelul lui Tati. Nafai senior.

Resentimentul lui Mebbekew față de Nafai era normal – din moment ce Nafai îl dăduse în vileag de atâtea ori. Dar Elemak se hotărâse de mult să-l suporte pe Nafai, cel puțin câtă vreme stă la locul lui, câtă vreme e *util*. Asta era tot ce conta acum – dacă o persoană contribuia la supraviețuirea grupului. A soției și copilului său. Și Mebbekew n-ar strica să-și amintească exact *cu cât* era mai folositor Nafai decât Meb însuși.

— Am trăit împreună un an, vorbi Elemak. Ai mâncat săptămână de săptămână carnea animalelor vâdate de Nafai și încă mai crezi că nu-i altceva decât preferatul Tatei?

— Aa, știu că-i mai mult, zise Mebbekew. Toată lumea știe. De fapt, majoritatea dintre noi își dau seama că valorează mai mult decât *tine*.

Mebbekew trebuie să fi citit ceva pe fața lui Elemak atunci, pentru că rămase în urmă și călări o vreme în spatele lui Elemak.

Cel din urmă știa că mica insultă a lui Mebbekew era menită să-l înfurie – dar Elemak nu intenționa să-i facă jocul. Înțelegea ce urmărea Mebbekew: să scape de căsătorie, de plânsetele bebelușului, și să se întoarcă în oraș, la băile și toaletele lui, la bucătăria și arta lui și, mai presus de toate, la provizia nesfârșită de femei ușor de flatat și necomplicate. Și adevărul era că, dacă s-ar întoarce, Mebbekew s-ar descurca la fel de bine ca-ntotdeauna în Basilica, cu sau fără bani; Doi, de asemenea, ar duce un

traie bun acolo. Fiind o actriță-copil aproape legendară. Pentru cei doi, Basilica ar fi mult mai bună decât orice îi aștepta în viitorul previzibil.

Dar soluția asta iese din discuție, își zise Elemak. A ieșit din discuție când Sufletul Suprem m-a făcut de râsul lumii. Mesajul era limpede – încearcă să-l ucizi pe Nafai și vei mișuna și orbecăi ca un debil mintal, incapabil să faci un nod. Iar acum nu de Nafai ar trebui să treacă pentru a le schimba destinația, ci de Tata. Nu, Elemak n-avea scăpare. În plus, Basilica nu reprezenta nimic pentru *el*. Spre deosebire de Meb, nu se mulțumea să sară dintr-un pat în altul și să trăiască de pe urma oricărei femei care l-ar primi la ea. Trebuia să aibă o reputație bună în oraș, trebuia să știe că, atunci când vorbește, oamenii îl ascultă. Fără bani, slabe speranțe să obțină *așa ceva*.

Pe lângă asta, o iubea pe Eiadh, era mândru de micul Proya și-i plăcea viața în deșert într-un fel pe care nimeni, nici măcar Volemak, nu-l putea înțelege vreodată. Iar dacă s-ar întoarce în Basilica, până la urmă, Eiadh nu i-ar reînnoi contractul de căsătorie. Ar fi din nou în postura aceea nebarbătească de-a trebui să-și caute o soție numai ca să rămână în oraș. Asta ar fi de nesuportat – *așa* ar trebui să trăiască bărbații, în siguranță cu soțiile, cu copiii lor. Nu dorea să-și distrugă familia *acum*. Încetase să mai viseze la Basilica sau cel puțin nu mai voia să aspire la ea, din moment ce singurul fel de viață care merită trăită acolo lui îi era inaccesibil.

Numai Mebbekew și Dolya se mai gândeau la întoarcere. Și, inutil cum erau amândoi, grupul n-ar suferi deloc, dacă i-ar lăsa să plece.

Așa că, în timp ce Elemak și tatăl lui alegeau locul de tabără peste noapte, cel dintâi aduse problema în discuție.

— Știi că Meb și Dolya încă vor să se-ntoarcă în Basilica.

— Au atât de puțină imaginație, că nu mă mir, spuse Volemak. Unii au o singură idee în viață, așa că nu suportă să renunțe la ea.

— Mai știi și că sunt aproape nefolositori pentru noi.

— Nu atât de nefolositori precum Kokor, sublime Tata.

— Da, e greu să concurezi cu *ea*.

— Niciunul nu este complet nefolositor. Poate că nu-și fac treburile care le revin, dar avem nevoie de genele lor. Avem nevoie de copiii lor în comunitatea noastră.

— Am duce o viață mult mai ușoară... și-am avea mult mai puține conflicte... dacă...

— Nu, spuse Volemak.

Elemak clocotea de furie. Cum îndrăznea Tata să nu-l lase nici să-și termine fraza?

— Nu-i alegerea mea, îi explică Volemak. Dacă ar fi după mine, aş lăsa pe oricine vrea să se întoarcă. Dar Sufletul Suprem a ales acest grup.

Imediat ce pomeni de Sufletul Suprem, Elemak nu-l mai ascultă cu atenție. Asta-nsemna întotdeauna că partea rezonabilă a discuției se terminase.

Când și-au așezat tabăra pentru noapte, Elemak a hotărât că, în perioada cât va sta el de pază, dacă Meb și Dolya vor încerca să fugă, va avea grijă să nu se întâmple să-i observe. Le-ar fi destul de ușor să găsească drumul – deșertul nu era chiar atât de periculos până aici, iar ei aveau acum cele mai mari șanse din toată călătoria să se-ntoarcă la civilizație. Ceea ce nu însemna o șansă atât de grozavă, la drept vorbind – la fel de mare era riscul de-a fi atacați de tâlhari. Poate mai mare, acum că în Basilica Moozh era cel care conducea și-i va goni pe scandalagii și necivilizații din oraș. Poate că Sufletul Suprem îi va proteja pe cei doi și-i va ajuta să se-ntoarcă în Basilica sau poate că nu. Indiferent ce se va-ntâmpla, Elemak nu-i va opri să încerce, dacă asta voiau.

Dar n-au făcut-o. Elemak a stat de pază chiar mai mult ca de obicei, dar ei nici n-au ieșit din cort, nici n-au încercat să fure cămile. Până la urmă, l-a trezit pe Vas ca să-l înlocuiască și s-a dus la culcare, plin de dispreț față de Meb. Dacă *eu* aş fi fost acela care-ar fi vrut să părăsească grupul și să locuiască altundeva, mi-aș fi luat soția și copilul și-aș fi *plecat*. Dar nu și Meb. El acceptă *refuzul* mult prea ușor.

În a treia zi de călătorie, pe la mijlocul dimineții, au ajuns la punctul în care, pentru a se întoarce în Basilica, ar fi trebuit s-o ia spre nord. Elemak a recunoscut locul; l-a recunoscut și Volemak, desigur. Dar nu și altcineva; nimeni nu și-a dat seama că, atunci când au continuat să meargă spre est, în loc s-o ia direct spre nord, au renunțat la ultima speranță de-a reveni la vechea lor viață.

Elemak nu se simțea deloc trist din cauza asta. El nu era ca Mebbekeu – viața lui se desfășurase-n deșert tot timpul. Se întorsese în Basilica numai ca să-și vândă marfa și să-și găsească o soție, deși, bineînțeles, îi plăcuse întotdeauna orașul și-l considera casa lui. Numai că ideea de *acasă* nu însemnase niciodată prea mult pentru el – nu i se făcea dor de casă, nu-l cuprindea nostalgia și nici nu lăcrima după ea. Asta se-ntâmpla până când a născut Eiadh și el l-a luat în brațe pe Proya, i-a auzit plânsetul tare și hotărât

și i-a văzut zâmbetul. Atunci, pentru el, acasă a-nsemnat cortul în care dormeau Eiadh și Proya. N-avea nevoie de Basilica acum. Era prea puternic în sinea lui ca să tânjească după un oraș anume, cum făcea Meb.

Dar, dacă în următorii ani lumea lui avea să fie această caravană, atunci era hotărât să ia măsuri ca poziția lui în cadrul micii lor forme de guvernare să fie cât mai dominantă și mai importantă posibil. În vale, unde grădina lui Zdorab oferea jumătate din hrană, iar Nafai fusese un vânător la fel de iscusit ca el, n-ar fi avut cum să iasă în evidență, să-și asigure poziția de lider. Acum, însă, călare din nou pe cămilă, până și Tata ținea cont de judecata lui Elemak în extrem de multe privințe și, cu toate că Sufletul Suprem le alegea direcția, Elemak era cel care stabilea ruta exactă. Putea să se uite înapoi la grup și s-o vadă pe Eiadh urmărindu-l cu privirea ori de câte ori nu era ocupată cu hrănirea bebelușului. Călătoria îi amintea lui Eiadh cât de important era Elemak pentru supraviețuirea întregului grup, iar lui îi făcea plăcere că ea se mândrea cu asta.

Sufletul Suprem îi spusese Tatei că, dac-ar găsi o rută sigură și-ar avea provizii suficiente, ar ajunge la destinație după șaiszeci de zile de călătorie neîntreruptă. Dar, desigur, nici nu încăpea în discuție să călătorească șaiszeci de zile. Bebelușii n-ar fi putut suporta un drum atât de lung pe arșiță, uscăciune și instabilitate. Nu, vor fi nevoiți să-și găsească alt loc sigur și să se odihnească din nou. Și poate încă unul, după aceea. Probabil că-n fiecare loc vor trebui să stea destul cât să planteze ca să aibă o recoltă și s-o culeagă pentru a avea hrană în etapa următoare a călătoriei. Un an. Un an în fiecare loc, poate trei ani pentru o călătorie de șaiszeci de zile. Dar, de la începutul până la sfârșitul ei, Elemak va fi adevăratul ei șef, iar la final toți ar trebui să mă aleagă pe mine conducător, Tata rămânând nimic mai mult decât ce-ar trebui să fie – un sfătuitor înțelept. Dar nu va fi adevăratul lider. Nu va mai fi.

Acela, pe bună dreptate, voi fi eu. Dacă voi decide că destinația Sufletului Suprem este locul unde vreau eu să conduc grupul, atunci acolo îl voi duce și va ajunge la el în siguranță și la timp. Dacă decid altfel, bineînțeles, atunci Sufletul Suprem n-are decât să se ducă naibii.

Râul Nividimu nu era periodic – țâșnea din izvoare naturale din Munții Lyudy cei colțuroși, care erau destul de înalți ca să ningă pe ei iarna. Dar debitul era foarte slab iar, când râul curgea abrupt în Valea Krutohn și ajungea în deșertul jos, fierbinte și uscat, se scufunda în nisip și dispărea pe kilometri întregi înainte de a se vărsa în Marea Lucioasă.

Tocmai din cauza râului Nividimu, drumul cel mare pentru caravane de la nord la sud urca abrupt, în Munții Lyudy, și apoi urma râul în jos, aproape de locul unde acesta dispărea. Era cea mai sigură sursă de apă potabilă între Basilica, la nord, și Orașele Focului, din sud. Într-un an, de-a lungul malurilor râului Nividimu treceau cam douăsprezece caravane, așa că era aproape de așteptat să primească de la Catalog indicația de a-și așeza tabăra timp de o săptămână la poalele Munților Lyudy, în timp ce-o caravană care se îndrepta spre nord, cu solidă escortă militară, își croia drum în susul văii și apoi în jos, pe cărarea șerpuitoare a munților.

Cel mai rău lucru cauzat de așteptare era că nu puteau face foc. Escorta militară, le-a spus Catalogul, era agitată și dornică să găsească un dușman. Fumul ar fi considerat indiciu al prezenței tâlharilor, iar soldații n-ar sta mult pe gânduri înainte de a-i măcelări pe toți. Așa c-au mâncat cele mai jalnice rații de călătorie și s-au călcat pe nervi unii pe alții, așteptând ziua-n care, după spusele lui Volemak, Catalogul hotărâse că puteau pleca.

Era în cea de-a doua zi, în timp ce Elemak și Vas vânau împreună – căci Vas se pricepea puțin la a descoperi urmele de animale – când au pierdut prima armă. Probabil că Vas n-ar fi trebuit să aibă una, dar a cerut, și-ar fi fost prea umilitor să i se interzică s-o poarte. Pe lângă asta, exista întotdeauna posibilitatea ca el să surprindă un animal periculos care să fi urmărit aceeași pradă și atunci ar avea nevoie de armă ca să se apere.

De obicei, Vas nu era stângaci. Dar, în timp ce mergea înapoi pe spate, în patru labe, de-a lungul unei ieșituri aflate deasupra unei strâmtori, se împiedică și, când se prinse, arma îi scăpă din mână. Ricoșă din aflorimentul colțuros, sări în gol și căzu într-un canion. Vas și Elemak n-auziră când atinse fundul.

— Puteam să cad eu, repeta întruna Vas seara, povestind ce pățise.

Elemak n-avu inima să-i spună c-ar fi fost mai bine pentru toată lumea da *c-arfi căzut* el. La urma urmei, aveau numai patru arme și de altele nu puteau face rost – până la urmă, își vor pierde capacitatea de a se reîncărca de la soare, motiv pentru care Elemak ținea ascunse două din ele cu multă grijă, într-un loc întunecos. Cu o armă pierdută, trebuia să scoată alta din ascunzătoare și s-o folosească la vânătoare.

— Dar de ce vânați, oricum? întrebă Volemak, care înțelese ce putea însemna pierderea armei în viitor.

Își îndreptase întrebarea spre Elemak, lucru foarte potrivit, pentru că el hotărâse să ia două arme în deșert în ziua aceea.

Elemak răspunse cu răceală, de parcă Volemak n-avea dreptul să-i pună hotărârea la îndoială.

— Pentru carne, rosti el. Soțiile nu-și pot alăpta copiii, dacă mănâncă numai pesmeți și pastramă.

— Dar, din moment ce nu putem găti carnea, la ce te-ai așteptat, s-o mănânce crudă? vru să afle Volemak.

— Am crezut că pot prăji carnea cu arma. Ar fi fost în sânge, dar...

— Ar fi fost și o risipă de energie pe care nu ne-o permitem, adăugă Volemak.

— Avem nevoie de carne, stăruie Elemak.

— Ar fi trebuit să sar după armă? întrebă Vas obraznic.

— Nimeni nu vrea *asta*, rosti Elemak disprețuitor. Nu *mai* e vorba de tine.

Hushidh urmări discuția în tăcere, așa cum făcea de obicei când avea loc un conflict, sesizând cum par să se schimbe firele care-i leagă. Știa că liniile pe care le vedea între oameni nu erau adevărate, ci o simplă metaforă vizuală pe care mintea ei o construia pentru ea – un fel de diagramă a halucinațiilor. Dar mesajul lor despre relații și loialitate, ură și iubire era adevărat precum stâncile, nisipul și tufărișul din jurul lor.

Vas reprezenta anomalia din grup și așa fusese dintotdeauna. Nu-l ura nimeni, nu-l respingea nimeni. Dar nici nu-l iubea nimeni. Nimeni nu se lega de el printr-o relație de loialitate deosebită – după cum nici el nu manifesta loialitate deosebită față de cineva. Cu excepția legăturii bizare dintre el și Sevet, și a celei și mai bizare dintre el și Obring. Sevet nutrea puțină dragoste sau respect față de soțul ei – se căsătoriseră numai de formă, fără să existe între ei o relație de loialitate specială, o mare dragoste sau o mare prietenie. Dar el se părea că nutrește pentru ea un sentiment foarte puternic, pe care Hushidh nu-l înțelegea și nu-l mai întâlnise. Iar legătura lui cu Obring era la fel, doar puțin mai slabă. Nu așa ar fi trebuit să stea lucrurile, din moment ce Vas nu avea motiv să fie strâns legat de Obring. La urma urmei, nu Obring fusese cel prins în pat cu Sevet în noaptea în care i-a surprins Kokor și era să-și omoare sora? De ce să simtă Vas o legătură intensă cu Obring? Intensitatea ei – recunoscută de Hushidh după grosimea coardei pe care o vedea între ei – rivaliza cu rezistența celor mai solide căsătorii din grup, ca acea dintre Volemak și Rasa, cu sentimentul lui Elemak pentru Eiadh sau cu relația tot mai strânsă dintre

însăși Hushidh și iubitul ei Issib, Issib al ei cel devotat, drag, scripitor și iubitor, a cărui voce era muzica întregii ei bucurii.

Nu *asta*, știa ea, era ce simțea Vas pentru Sevet sau Obring – iar față de oricine altcineva el nu simțea mai nimic. Totuși, de ce Sevet și Obring, și altcineva nu? Nimic nu-i lega pe *ei*, în afară de adulterul lor de mai demult...

Aceasta să fie legătura? Adulterul în sine? Era oare legătura puternică a lui Vas cu ei obsesia trădării lor? Absurd. Știa de multă vreme de aventurile lui Sevet; aveau un mariaj libertin. Iar Hushidh ar fi recunoscut legătura dintre ei, dac-ar fi fost vorba de ură sau furie – pe *astea* le văzuse de foarte multe ori.

Chiar și acum, când Vas ar fi trebuit să fie legat de tot grupul printr-un fir al rușinii, al dorinței de-a compensa răul, de-a câștiga aprobarea celorlalți, nu exista aproape nimic. Lui nu-i păsa. Într-adevăr, era aproape satisfăcut.

— Mai degrabă am fi putut găti carnea la-ntoarcere, când am fi avut toate cele patru arme, rosti Sevet.

Hushidh rămase uimită că tocmai soția lui Vas sublinia vinovăția acestuia, dar nu se miră când Kokor luă exemplul surorii ei și-i dădu o lovitură directă:

— Ai fi putut să fii atent pe unde calci, Vas.

Vas se întoarse și-o privi pe Kokor cu o undă de dispreț.

— Poate c-ar fi trebuit să-nvăț să lucrez cu grijă și eficient, urmând exemplul *tău*.

Ciondăneli ca acestea începeau prea ușor și de obicei țineau prea mult. Nu era nevoie să fii oracol ca Hushidh ca să știi unde avea să ducă cearta, dacă era lăsată să continue.

— Terminați! spuse Volemak.

— N-am de gând să-mi asum eu vina că n-avem carne prăjită, zise Vas calm. Mai avem trei arme și nu-i vina mea că nu putem aprinde focul.

Elemak îi puse mâna pe umăr.

— Tata pe mine mă consideră răspunzător și pe bună dreptate. A fost eroarea mea de judecată. N-ar fi trebuit să iau două arme în aceeași expediție de vânatoare. Când o te condamnăm pe *tine* pentru că n-avem carne, o să știi.

— Da, o să-ncepem să te mâncăm pe *tine*, spuse Obring.

Era o glumă destul de bună ca să râdă câțiva oameni, măcar ca să detensioneze atmosfera; dar Vas nu aprecia că cel care-o făcuse fusese Obring. Hushidh văzu strania conexiune dintre ei crescând în intensitate și îngroșându-se, ca o pară neagră care-l trăgea pe Vas spre Obring.

Hushidh îi privea, sperând să se certe destul pentru ca ea să-nțeleagă ce era între ei, dar în acel moment interveni Shedemei:

— N-avem niciun motiv să nu mâncăm carnea crudă, dacă-i de vânat proaspăt, iar animalul a fost sănătos. Prăjind-o puțin la suprafață chiar înainte de-a o mânca, distrugem orice contaminare fără să consumăm prea multă energie. Avem o provizie bună de antibiotice, în caz că se mbolnăvește cineva și, chiar dacă rămânem fără *ea*, la nevoie, putem face altele, destul de bune, din ierburile care se găsesc.

— Carne crudă, zise Kokor, dezgustată.

— Nu știu dac-o *pot* mânca, spuse Eiadh.

— Trebuie doar s-o mesteci mai mult, vorbi Shedemei. Sau s-o tai în bucăți mai mici.

— E vorba de gust, zise Eiadh.

— E vorba de *idee*, se cutremură Kokor.

— E doar o barieră psihologică, explică Shedemei, pe care-o puteți depăși foarte ușor pentru binele bebelușilor voștri.

— Nu-nțeleg de ce cineva care n-are copii ar trebui să ne spună *nouă*, celorlalte, ce-i bine pentru noi, se rățoi Kokor.

Hushidh sesiză că vorbele lui Kokor o atinseră pe Shedemei. Una dintre cele mai mari griji ale sale era că Shedemei se izola tot mai mult de celelalte femei. Vorbea despre asta cu Luet foarte des și făceau amândouă tot ce puteau ca să schimbe situația, dar nu le venea ușor, pentru că obstacolul era chiar Shedemei – se convinsese singură că *nu* voia copii, dar, după cum se concentra pe toți bebelușii din grup, Hushidh știa că, inconștient, își aprecia valoarea după faptul că n-avea urmași. Iar când o creatură cu creier de găină, mărginită și nepretențioasă precum Kokor îi aruncă în față lui Shedemei că n-are copii, Hushidh văzu cum dispar legăturile lui Shedemei cu restul grupului.

Iar liniștea de după remarca lui Kokor nu fu de niciun folos. Cei mai mulți tăceau pentru că așa se răspundea la teribila grosolănie socială – se păstra tăcerea minute bune, pentru a-i servi celui care-a jignit drept dojană, apoi se continua ca și când gafa nici nu s-ar fi rostit. Însă Hushidh era sigură că nu așa interpreta *Shedya* liniștea. La urma urmei, *Shedya* nu era

deloc versată în maniere și mai era și dureros de conștientă că n-avea copii, așa că liniștea ei fără îndoială însemna că toată lumea e de acord cu Kokor, dar prea politicoasă ca s-o spună. Înc-o jignire, înc-o cicatrice pe sufletul lui Shedemei.

Dacă n-ar fi fost prietenia strânsă dintre Shedemei și Zdorab, relația mult mai superficială, cultivată de Luet și Hushidh cu Shedy și marea dragoste și respectul Shedyei pentru Rasa, femeia n-ar fi avut nicio legătură pozitivă cu restul grupului. Doar invidie și resentimente.

Luet fu aceea care sparse gheața în cele din urmă.

— Dacă de carne au nevoie bebelușii noștri, atunci sigur că o s-o mâncăm prăjită la suprafață sau chiar crudă. Însă mă-ntreb... atât de aproape suntem de inaniție, încât nu putem rezista o *săptămână fără carne*?

Elemak îi aruncă o privire rece.

— *Tu* poți să-ți hrănești copilul cum vrei. Ai noștri-o să sugăntotdeauna lapte-mprospătat cu proteine de origine animală tot la trei zile.

— Of, Elemak, chiar *trebuie s-o* mănânc? întrebă Eiadh.

— Da, răspunse Elemak.

— O să fie bine, interveni Nafai. Nici n-o să observi diferența.

Se întoarseră toți către el. Făcuse o remarcă scandalosă.

— Cred că pot să fac diferența dintre carne crudă și carne gătită, mulțumesc frumos, spuse Eiadh.

— Toți ne aflăm aici pentru că suntem mai mult sau mai puțin sensibili la Sufletul Suprem, rosti Nafai. Așa că pur și simplu l-am întrebat dacă poate face ca gustul cărnii să ni se pară acceptabil. Dacă ne poate face să *credem* că nu-i nimic în neregulă cu ea. Și mi-a răspuns că se poate, dacă n-o să-ncercăm să ne opunem. Așa că, dacă nu ne gândim întruna că mâncăm carne crudă, Sufletul Suprem ne poate influența suficient ca să nu ne dăm seama de diferență.

În prima clipă, nimeni nu zise nimic. Hushidh sesiză că relația aproape nepremeditată dintre Nafai și Sufletul Suprem îi descuraja pe unii – nu în ultimul rând pe Volemak, care vorbea cu Sufletul Suprem numai când era singur sau cu Catalogul.

— I-ai cerut Sufletului Suprem să ne *condimenteze mâncarea*? întrebă Issib.

— Știm din experiență că Sufletul Suprem se pricepe să-i facă pe oameni „proști“, zise Nafai. Ai avut parte de-asta împreună cu mine, Issya.

Așa că de ce să nu-l punem să ne prostească puțin când vine vorba de gustul cărnii?

— Nu-mi place ideea că Sufletul Suprem se joacă cu mintea mea, protestă Obring.

Meb se uită la el și rânji.

— Nu te teme. Sunt sigur c-o să fii suficient de prost și fără ajutor.

A doua zi, când Nafai a adus un nolien – un animal asemănător cu o căprioară, măsurând nici jumătate de metru de la greabăn la pământ – l-au tăiat, au prăjit carnea la suprafață și au mâncat-o cu prudență, până când și-au dat seama că nu era atât de rea carnea crudă sau că Sufletul Suprem reușise o treabă bună când îi făcuse insensibili la diferență. Se vor descurca fără foc ori de câte ori va fi nevoie.

Dar Sufletul Suprem nu le putea da o nouă armă în locul celei pierdute.

Încă două arme pierduseră trecând râul Nividimu. O pierdere stupidă, inutilă. Cămilele nu voiau să traverseze, deși vadul era lat și puțin adânc, și s-au zbatut o idee când au fost mânite dincolo de el. Totuși, dacă poverile ar fi fost legate bine și cu grijă, niciuna din ele nu s-ar fi desprins, niciuna nu s-ar fi răsturnat în apa rece ca gheața.

Lui Elemak i-a trebuit ceva timp ca să-și dea seama că vinovată era cămila care ducea două arme; se concentrase pe traversarea celorlalte animale înainte de-a încerca să recupereze conținutul poverii. Când a găsit armele, într-un săculeț, învelite în pânză, stătuseră în apă un sfert de oră. Armele erau rezistente, dar nu fuseseră concepute să funcționeze sub apă. Intrase apa în ele și mecanismul interior avea să ruginască rapid. Le-a recuperat, bineînțeles, în speranța că nu vor rugini, deși știa că erau prea puține șanse.

— Cine-a legat povara pe cămilă? vru el să afle.

Nimeni nu părea să-și amintească.

— Asta-i problema, spuse Volemak. Cămila și-a legat singură povara și nu s-a priceput prea bine să facă nodurile.

Grupul râse nervos. Elemak se răsuci furios spre tatăl său, gata să-l dojenească pentru că trata cu ușurință o situație gravă. Dar, când îi întâlni privirea, tăcu, văzând că Volemak lua lucrurile foarte în serios. Așa că se rezumă să încline din cap către el și se așeză, ca să arate că-l lăsa pe Volemak să se ocupe de situație.

— Oricine a legat povara pe cămilă își cunoaște răspunderea, rosti Volemak. Și-o să fie foarte ușor să aflu cine-i, trebuie doar să-ntreb

Catalogul. Dar nu va fi pedepsit, pentru că n-am avea nimic de câștigat. Dacă voi simți vreodată nevoia, voi dezvălui cine-a fost persoana a cărei neglijență ne-a costat siguranța, dar, între timp, să știe că-i în siguranță refuzând, în mod laș, să recunoască singură.

Nici acum nu vorbi nimeni.

Volemak nu mai zise nimic, ci îi făcu semn din cap lui Elemak, care se ridică în picioare și ținu ridicată în fața lui ultima armă.

— Asta-i arma pe care-am folosit-o *cel mai des*, vorbi el. În consecință, e cea care va dura cel mai puțin, dar e tot ce avem ca să facem rost de carne. Ar *putea* rezista doi ani – și altădată armele au mai rezistat atât – dar, când nu va mai putea fi folosită, nu vom avea alta.

Se duse la Nafai și i-o întinse. Acesta o luă cu multă atenție.

— Tu ești vânătorul, îi spuse Elemak. Tu ești cel care-o va folosi cel mai eficient. Ai grijă de ea. Viețile noastre și ale copiilor noștri depind de felul în care-ți faci datoria.

Nafai încuviință cu o înclinare a capului.

Elemak se întoarse spre ceilalți.

— Dacă vede cineva că arma e în vreun pericol de orice fel, trebuie să vorbească sau să acționeze imediat ca s-o apere. Dar, cu excepția acestor situații, nimeni altcineva în afară de Nafai n-o va atinge, sub niciun motiv. N-o vom mai folosi nici ca să prăjim carnea – orice carne vom mânca în drumurile noastre periculoase, o vom mânca negătită. Acum hai s-o pornim în josul văii înainte să ne descopere cineva.

Pe la sfârșitul după-amiezii au ajuns în locul de unde caravanele o luau fie spre sud, prin văile locuite, în care orașele Dovoda și Neeshtchy supraviețuiau cu greu între deșert și mare, fie spre sud-est, în Munții Razoryat, apoi în jos, în zonele nordice ale Văii Focurilor. Volemak îi conduse spre munți. Cu toate astea, nu doar unei singure persoane din grup i-a trecut prin cap că, dacă s-ar fi dus spre sud, la Dovoda și Neeshtchy, ar fi găsit de cumpărat arme și mâncare bună. Și, înainte de toate, ar fi văzut alte chipuri, ar fi văzut alte voci. Nu era unul care să nu fi dorit să facă măcar o vizită în orașele acelea.

Dar Volemak i-a condus în sus, pe pante, unde și-au așezat tabăra peste noapte fără să aprindă focul, de teamă să nu fie văzuți de vreun locuitor din orașele îndepărtate.

De atunci încolo au călătorit încet, pentru că Volemak fusese avertizat de Catalog că dinspre nord prin Valea Focurilor veneau trei caravane, două

din Orașele Focului și una din Orașele Stelelor, chiar de mai departe dinspre sud. Pentru cei mai mulți, acelea erau denumiri scoase din povești, orașe mai vechi și mai legendare chiar decât Basilica. Poveștile cu eroi străvechi începeau întotdeauna cu: „A fost odată ca niciodată, în Orașele Stelelor“ sau „Așa era mai demult în Orașele Focului“. Mulți aveau speranțe: poate că acolo ne duce Sufletul Suprem, spre marile orașe din legende.

Au fost, însă, nevoiți să se îndepărteze de drum, pentru a evita caravanele. În deșert le fusese destul de ușor – drumul nu se deosebea cu nimic de restul peisajului și nu conta pe ce potecă mergeau. Dar aici avea mare importanță, pentru că terenul era ciudat și mai dificil și îi încurca mai mult decât în orice alt loc de pe Harmony. Au coborât din munți și au văzut imediat un loc mai verde, cu iarbă aproape peste tot, cu plante agățătoare și tufișuri, ba chiar și cu câțiva copaci. Dar era și stâncos și colțuros, iar terenul se ridica, straniu, în trepte, ca și cum cineva ar fi adunat la un loc o mie de mese de diferite mărimi și înălțimi, așa că fiecare suprafață era plată, dar nu existau două la același nivel. Iar între mesele de iarbă se iveau stânci, unele doar de un metru, însă altele de o sută sau cinci sute de metri înălțime.

Caracterul ciudat al terenului se adâncea pe măsură ce coborau în Valea Focurilor, pentru că existau locuri în care orificiile din pământ sau crăpăturile din stâncă emanau duhori imposibile. Cei mai mulți se strâmbau și încercau să respire pe gură, dar Elemak și Volemak luau miasma foarte în serios și deseori găseau rute ocolitoare, care evitau orificiul din care ieșea gazul. Numai după ce Zdorab a descoperit că puteau face, cu ajutorul Catalogului, analiza spectroscopică a gazelor, cel puțin pe lumină, au aflat sigur care din ele – deci care duhori – se puteau inhala fără probleme.

Și mai înfricoșătoare – deși Elemak le-a garantat că sunt mult mai inofensive – erau găurile care fumegau și flăcările deschise. Le vedeau de la kilometri distanță, fie coloane groase de fum, fie văpăi intense, și au învățat să-și modifice ruta în direcția lor, mai ales când Shedemei i-a asigurat că n-aveau să explodeze. Când și-au așezat tabăra în preajma lor, au prăjit carnea pe ele și chiar au copt pâine proaspătă, deși numai Zdorab, Nafai și Elemak s-au arătat dornici să gătească, trebuind să alerge destul de aproape de foc ca să lase carnea și franzelele acolo unde era destul de fierbinte ca să se coacă – ceea ce, desigur, însemna că flăcările-ar fi prăjit bucătarii, dacă nu se depărtau suficient de rapid. Toți ajutau la condimentatul vânatului ucis de Nafai și la așezatul cărnii în tigăi, apoi chiuiau nebunește când Nafai, Zdorab și Elemak alergau pe rând la foc, lăsau o tigaie și reveneau, tot în

fugă, unde aerul era mai rece. Adusul cărnii înapoi era și mai dificil, bineînțeles, fiindcă dura mai mult să apuci tigăile fierbinți decât să le așezi pe cele reci și uneori se întorceau cu hainele fumegând.

— Nu-s decât aburii transpirației noastre, a precizat Nafai când Luet a anunțat că ea preferă să mănânce carne crudă și să-i rămână soțul în viață.

Totuși, nu erau *atât* de multe focuri utilizabile, nefiind întotdeauna localizate lângă surse de apă și nu o dată lumea a mâncat hrană rece.

Valea Focurilor era un loc de o frumusețe extraordinară, dar și înfricoșător, pentru că trebuia să te confrunți la fiecare colț cu dovezile forțelor teribile care se deplasau în interiorul planetei pe care locuiau – forțe suficient de puternice ca să arunce direct în aer, la sute de metri, stânca grea.

Extraordinar, înfricoșător și inconvenabil, și-a dat grupul seama, când a ajuns într-o zonă în care ruta aleasă de ei îi ducea, ca printr-o pâlnie, la o fundătură – un lac adânc și fierbinte, înconjurat de stânci pe o distanță de cinci sute de metri, pe ambele maluri. N-aveau cum să-l traverseze și nici cum să-l ocolească. Vor fi nevoiți să meargă înapoi câteva zile. Volemak și Elemak au hotărât acest lucru și-au ales alt traseu, și mai îndepărtat de drumurile obișnuite ale caravelor și mult mai aproape de apă.

— Sufletul Suprem n-a putut prevedea *asta*? întrebă Mebbekew pe un ton destul de caustic.

— Catalogul ne-a arătat lacul, răspunse Volemak. De-asta am venit pe aici. Dar ceea ce Sufletul Suprem nu ne-a putut spune a fost că nu există cale de-a trece pe partea opusă.

— Atunci, am călătorit *degeaba* în ultimele trei zile? se smiorcăi Kokor.

— Am văzut lucruri la care cei din Basilica nici nu visează, zise Doamna Rasa.

— Dar au *coșmaruri* cu ele, ripostă Kokor.

— Se știe că unii cântăreți s-au inspirat din asemenea peisaje pentru cântecele lor. Apropo, nu v-am auzit cântând, nici pe tine, nici pe Sevet, de mai bine de un, decât atunci când le cântați copilașilor voștri. Și nici pe Eiadh, dacă tot veni vorba – ea n-a avut ocazia să-și facă o carieră ca fiicele mele, dar are o voce deosebit de dulce.

Hushidh i-ar fi putut spune să nu-și bată gura *degeaba* – nu se va auzi niciun cântec până nu va interveni o schimbare în rândul femeilor. De vină era vechea ceartă dintre Sevet și Kokor, desigur. Sevet fie nu mai putea

cânta, fie prefera să nu cânte, din cauza răni pe care i-o provocase Kokor la laringe când o prinsese în pat cu Obring. Și, câtă vreme Sevet nu cânta, nu îndrăznea nici Kokor – se temea că Sevet s-ar putea răzbuna pe ea. Iar Eiadh era complet intimidată de cele două fete mai mari, care în Basilica fuseseră foarte renumite, mai ales Sevet. Kokor spusese clar că, dacă *ea* nu poate cânta, atunci nu voia să audă vocea jalnică a lui Eiadh cum își bate joc de muzică. Ceea ce era nedrept – Eiadh *avea* har și glasul ei subțire s-ar fi putut compara cu gingășia clopoțelilor, dar ar fi apreciat-o altcineva în afară de Kokor. Dar, ori de câte ori încercase Eiadh să cânte, Kokor se dăduse în spectacol cu grimasele ei și cu cât avea ea de *îndurat*, așa că lui Eiadh îi pierise curajul și nu mai deschise gura.

Mai existau o altfel de poezie și un altfel de rapsod, iar Hushidh și Luet au fost publicul lui Shedemei când le-a cântat despre forțele naturii.

— Două mase de pământ uriașe, cândva un singur continent, acum împărțit, spuse Shedemei. S-au împins una într-alta așa cum apăsați voi o masă cu ambele mâini, de-o parte și de alta. Dar pe urmă au început să se rotească în direcții opuse, cu centrul exact acolo unde se ating degetele voastre mari. Acum se împing una într-alta la vârfurile degetelor, se zdrobesc reciproc, chiar în timp ce se îndepărtează una de alta acolo unde se află baza palmelor.

Shedemei explica stând pe covor în cortul lui Luet, ținând amândoi copilașii pe genunchi, cuprinzându-i cu brațele și făcând demonstrație cu mâinile în față. Copilașii păreau fascinați – vocea lui Shedemei avea o intensitate sau un timbru care-i atrăgea pe toți micuții din grup, pentru că Hushidh observa cât de alerți deveneau când vorbea ea. Deseori, Shedemei potolea un sugar agitat când mama lui nu mai reușea – Doi i-o dădea în grijă pe mica ei Syelsiky și de multe ori i-o lăsa atât de mult, încât venea după ea numai când o dureau sânii și n-avea de ales decât să ia copilul înapoi și să-l alăpteze.

Numai Luet și Hushidh, se părea, căutau tovărășia lui Shedemei, însă până și *ele* trebuiau să-și folosească bebelușii drept scuză – poți să stai cu copiii până facem baie? Așa că Shedyia stătea pe covor în cortul lui Luet, în vreme ce surorile își frecau una alteia cu buretele spatele plin de praful adunat în câteva zile de călătorie și se spălau pe cap.

— În urma zdrobirii de la vârful degetelor, se înalță munții cei mari din nord, vorbi Shedemei, în timp ce separarea de la baza palmei a dat naștere Mării Lucioase, apoi Mării de Fum. Valea Focurilor este umflătura din

mijloc. Într-o zi, când se va fi terminat separarea, Potokgavan se va scufunda în mare, iar Valea Focurilor va fi o insulă într-un ocean tot mai larg. Va fi un loc grozav, cel mai izolat de pe Harmony, locul în care planeta e cea mai însuflețită, mai periculoasă și mai frumoasă.

Chveya, fata lui Luet, scoase un gâlgâit adânc. Ca un mârâit.

— Ai dreptate, Veyevniya, spuse Shedemei, folosind propriul ei nume prostesc pentru fetiță. Un loc pentru animale sălbatice ca tine.

— Dar degetele mari? întrebă Hushidh. Acolo ce se-ntâmplă?

— Degetele mari, pivotul, centrul – acolo-i Basilica. Inima stabilă a lumii. Sunt și alte continente, dar niciun loc de pe ele cu apă atât de fierbinte și adâncă sau cu pământ atât de vechi și de neschimbat. Basilica e locul unde Harmony e cea mai liniștită.

— Din punct de vedere geologic, preciză Hushidh.

— Micile tulburări ale omenirii – ce-s ele? Cea mai mică unitate de timp care contează vreodată e generația, nu minutul, nu ora, nu ziua, nici măcar anul. Acestea toate vin și pleacă și dispar într-un moment. Dar generația – în ea se petrec adevăratele schimbări, când o lume-i cu adevărat vie.

— Așadar, omenirea-i moartă, din moment ce-au trecut patruzeci de milioane de ani fără evoluție? vru să afle Luet.

— Crezi că acești copii nu sunt semne ale evoluției? întrebă Shedemei. Speciile noi se formează în perioade de stres genetic, când o specie – nu doar un individ sau un trib – e-n pericol de-a fi distrusă. Atunci, varietatea amplă de posibilități din cadrul speciei se reduce la acele câteva variații care oferă avantaje speciale pentru supraviețuire. Deci o specie pare a nu se fi schimbat milioane de ani, numai pentru ca schimbarea să apară brusc, când e nevoie. Adevărul este că schimbările au fost prezente tot timpul – pur și simplu n-au fost identificate și expuse.

— Când povestești tu, pare un plan minunat, spuse Luet. Știu – așa se predau lucrurile între femei, nu? E planul Sufletului Suprem. Tiparul generației – împerechere, concepere, sarcină, naștere, hrănire, maturizare, apoi iar împerechere – toate sunt planul Sufletului Suprem. Dar *noi* știm mai bine, nu-i așa? Mașinăria din cer e doar o expresie a voinței omenirii – parte din motivul pentru care, vreme de patruzeci de milioane de ani, noi n-am suferit stresul producerii de noi specii prin evoluție. Un instrument pentru a ne menține cât mai variați posibil, fără a obține vreodată destulă putere pentru a ne distruge pe noi și lumea noastră, așa cum am făcut pe

Pământ. Nu asta au aflat Nafai și Issib? Nu de-asta suntem aici? Pentru că nu-i un plan al Sufletului Suprem, pentru că Sufletul Suprem pierde puterea de-a menține omenirea autoîmblânzită. Totuși, nu mă pot abține să mă gândesc c-ar fi un lucru *bun* să lăsăm Sufletul Suprem să se ofilească și să moară. În generațiile care s-ar naște ulterior, în tensiunile cumplite care-ar veni, poate că omenirea ar trece printr-un alt proces de producere de noi specii și s-ar dezvolta ceva nou.

Shedemei se aplecă spre micuța Dza și-i pufăi în față, ceea ce o făcea întotdeauna să râdă.

— Poate că tu ești lucrul cel nou în care trebuie să se transforme omenirea, îi spuse. Nu-i așa, Dazyit-nikiya?

— Tu *chiar* iubești copiii, zise Luet pe un ton melancolic.

— Iubesc copiii altora, adăugă Shedemei. Îi pot da înapoi oricând, pe urmă am timp să lucrez. Pentru voi, bietele, nu se termină niciodată.

Dar Hushidh nu se lăsă păcălită. Nu că Shedemei n-ar fi vorbit serios – nici vorbă. Shedyra era foarte sinceră când spunea hotărât că n-o deranja deloc să nu aibă copii – c-așa prefera ea. Vorbea serios sau cel puțin *voia* să vorbească serios.

Hushidh era însă convinsă că legătura puternică dintre Shedemei și fiecare copilăș din grup era, în realitate, reacția inconștientă la dorința nestinsă a lui Shedemei. Voia urmași. Voia să facă parte din marea trecere a generațiilor prin lume. Mai mult – văzând dragostea dintre ea și Zdorab devenind cea mai puternică prietenie pe care-o întâlnise vreodată, Hushidh devenea tot mai sigură că Shedemei ar fi dorit să poarte în pânțece copilul lui Zdorab și o făcea să tânjească tot mai mult ca dorința să i se împlinească.

Îl întrebase chiar pe Sufletul Suprem de ce Shedemei nu putea zămisli, dar acesta nu-i răspunsese, iar Luet spusese că, atunci când îl întrebase *ea* același lucru, primise răspunsul clar că ce se petrecea între Zdorab și Shedemei nu era treaba ei.

Poate că nu-i treaba noastră, își zise Hushidh, dar asta nu-nseamnă că nu ne putem dori ca Shedemei să aibă tot ceea ce vrea ca să fie fericită. Nu i-a adus Sufletul Suprem pe toți în grup pentru că *toate* genele lor erau indispensabile? Era posibil ca Sufletul Suprem să fi greșit și fie Zdorab, fie Shedemei să fie sterilă? Câtă nepricepere din partea ei, dacă așa s-a întâmplat!

Chiar și acum, Shedemei spunea că Zdorab era cel care descoperise evoluția geologică a Văii Focurilor.

— Se folosește de Catalog ca de-un instrument muzical. Găsește lucruri în trecut pe care nici măcar Sufletul Suprem nu știa că le știe. Lucruri pe care le înțelegeau numai anticii care s-au stabilit aici cei dintâi. I-au dat amintirea Sufletului Suprem, dar pe urmă au programat-o astfel încât să n-o găsească în memoria ei. Zdorab a găsit intrările secrete, pasajele ascunse, conexiunile ciudate care duceau la atâtea secrete fără număr.

— Știu, spuse Hushidh. Issib se minunează de el uneori, deși el însuși se pricepe să obțină idei de la Catalog.

— Da, știu, zise Shedemei. Zdorab susține tot timpul că Issib e adevăratul explorator.

— Iar Issib spune că-i așa numai pentru c-are mai mult timp la dispoziție, fiind inutil la orice altceva. E ca și cum trebuie să găsească amândoi motivele pentru care celălalt e mult mai bun. Cred c-au devenit prieteni buni.

— Știu și asta. Issib vede ce om grozav e Zdorab.

— Înțelegem cu toții, comentă Luet.

— Da? Uneori mi se pare că toată lumea-l consideră un servitor universal.

— Îl considerăm bucătarul nostru pentru că-i cel mai bun, zise Hushidh. Și bibliotecarul nostru, pentru că și la *asta-i* cel mai bun.

— O, dar numai câtorva dintre noi le pasă de calitățile lui de arhivar; pentru majoritatea grupului, talentul culinar e singurul lucru pe care-l observă la el.

— Și priceperea la grădinărit, adăugă Luet.

Shedemei zâmbi.

— Vedeți? Dar nu se bucură decât de puțin respect.

— Din partea unora, spuse Hushidh. Ceilalți îl respectă foarte mult.

— Știu că Nafai îl respectă, zise Luet. Și eu.

— Și eu, și Issib, și Volemak știm, susținu Hushidh.

— Eu îi tot spun, rosti Shedemei, dar el insistă să facă pe servitorul.

Hushidh văzu că, cel puțin pentru moment, Shedemei era mai aproape de a-și deschide inima decât oricând în călătoria aceea. Dar nu știa, totuși, cum s-o încurajeze să continue – s-o îndemne c-o întrebare sau să tacă pentru a nu o stânjeni?

Tăcu.

Tăcu și Shedemei.

Până când, într-un sfârșit, Shedemei mirosi zgomotos și-și duse nasul la scutecul Chveyei.

— Fabrica noastră de caca a produs o nouă încărcătură? întrebă ea. *Acum* e momentul când calitatea mea permanentă de mătușă dă rezultate. Mamă Luet, copilașul are nevoie de tine.

Râseră – știau, bineînțeles, că Shedemei putea să schimbe ea scutecul. Treaba cu datul copilului înapoi mamei ori de câte ori n-avea chef să-l îngrijească era numai o glumă.

Nu, nu *doar* o glumă. Și un regret melancolic. Așa-și reamintea Shedemei că, asemenea soțului ei, Zdorab, nu prea se dădea în vânt după compania femeilor. Fusesse pe cale, știa Hushidh, să spună *ceva* care conta... apoi momentul trecuse.

În timp ce Luet își îmbăia copila, Shedemei o studia pe ea, iar Hushidh o studia pe Shedemei. Când baia era pe sfârșite, Luet purta numai o fustă ușoară, iar forma trupului ei de mamă – sâni grei, o burtă încă flască și lăsată, din cauză că născuse nu cu multe luni în urmă – se contură plăcut când îngenunche deasupra bebelușului. Ce vede Shedemei când se uită la Luet, a cărei siluetă a fost cândva la fel de suplă și băiețoasă, așa cum e încă a ei? Își dorește ea transformarea aceea?

Aparent, însă, gândurile lui Shedemei luaseră altă întorsătură.

— Luet, întrebă ea, când am fost ieri la lac, ți-a amintit de Lacul Femeilor din Basilica?

— O, da, răspunse Luet.

— Tu ai fost vizionara în ape acolo. N-ai avut chef să plutești în mijlocul lui și să visezi?

Luet ezită o clipă înainte de a răspunde:

— Nu era nicio barcă. Și nimic din care să facem una. Iar apa era prea fierbinte ca să plutesc în ea fără barcă.

— Serios?

— Da. A verificat Nafai pentru mine. A traversat Lacul Femeilor, știi.

— Dar nu ți-ai dorit să fii – măcar o vreme – persoana care-ai fost înainte?

Dorul din glasul lui Shedemei era atât de puternic, încât Hushidh îl înțelese imediat.

— Dar Luet *este* aceeași persoană, spuse ea. E încă vizionara în ape, chiar dac-acum își petrece zilele călare pe cămilă, iar nopțile într-un cort și la fiecare oră are un bebeluș atașat de sfârc._

— Atunci, *este* vizionara în ape? întrebă Shedemei. *A fost* – dar mai *este*? Sau nu suntem altceva decât ce facem *acum*? Oare nu suntem, într-adevăr, doar ceea ce oamenii alături de care trăim cred că suntem?

— Nu, răspunse Hushidh. Asta-ar însemna că-n Basilica eu n-am fost *decât* oracolul, Luet n-a fost *decât* vizionara în ape, tu n-ai fost *decât* genetician, lucru niciodată adevărat. Întotdeauna există ceva deasupra, dedesubtul și dincolo de rolul pe care văd toți că-l jucăm. *Ei* pot crede că *suntem* scenariul pe care-l jucăm, dar *noi* nu trebuie să credem.

— Atunci, cine suntem? întrebă Shedemei. Eu cine sunt?

— Întotdeauna un om de știință, răspunse Luet, pentru că-n fiecare oră pe care-o petreci trează încă te ocupi de știință în sinea ta.

— Și prietena noastră, zise Hushidh.

— Și persoana din grupul nostru care-nțelege cel mai bine cum decurg lucrurile, adăugă Luet.

— Și soția lui Zdorab, spuse Hushidh. Asta-nseamnă cel mai mult pentru tine.

Spre mirarea și consternarea lor, singurul răspuns al lui Shedemei a fost s-o lase pe Dza pe covor și să fugă din cort cu pași ușori. Hushidh reuși să-i surprindă chipul foarte puțin, dar văzu că plânge. Nu-ncăpea îndoială. Așa făcea o femeie, dacă se îndoia de dragostea soțului ei. Dar cum se putea îndoii? Era evident că viața lui Zdorab se-nvârtea în jurul ei. Nu existau prieteni mai buni în grup decât Zodya și Shedy, știa toată lumea – în afară de Luet și Hushidh, dar ele erau surori și nu intrau la socoteală.

Ce anume-ar putea să nu meargă între Zdorab și Shedemei pentru ca o femeie atât de tare ca ea să fie așa de sensibilă când vine vorba de acest subiect? E-un mister. Hushidh dorea foarte mult să-l întrebe pe Sufletul Suprem, dar știa c-ar fi primit același răspuns ca întotdeauna – tăcere. Sau răspunsul primit deja de Luet – *vezi-ți de treaba ta*.

Când s-au întors s-o ia pe alt traseu spre sud, cel mai rău și cel mai bun lucru a fost c-au văzut marea. Mai ales Golful Dorova, un braț estic al Mării Lucioase. Iar în nopțile senine – așa cum erau toate nopțile – admirau luminile orașului Dorova de pe malul îndepărtat al golfului.

Nu era un oraș ca Basilica, știa cu toții. Era un orașel oarecare de la marginea deșertului, plin cu lepădături și speculanți, ratați și hoți, bărbați și

femei violente și proaste. Își repetau asta întruna, amintindu-și povești despre orașele deșertului și zicând că nu merită vizitate nici dac-ar fi ultimele orașe din lume.

Numai că Dorova era ultimul oraș din lume – din lumea *lor*, oricum. Ultimul pe care-l vor vedea. Orașul pe care l-ar fi putut vizita cu peste o săptămână înainte, când Volemak i-a condus în munți de la râul Nividimu și-au lăsat în urmă ultima speranță de civilizație sau ultimul pericol al ei, pentru cei care priveau situația astfel.

Nafai văzu cum se uită ceilalți la lumini când se-adună seara, fără foc, înfrigurați, pruncii înfășați plescăind din buze și sugând în timp ce ei beau apă rece și mestecau pastramă, pesmeți și pepene uscat. Cum lui Obring îi curg lacrimi – lacrimi! Ce-nsemna orașul pentru el – doar un loc în care să-și mai șlefuiască prostia. Lacrimi! Iar Sevet nu era mai bună decât el, cu privirea ei fixă și inexpresivă, cu expresia aceea împietrită. Avea un copil la sân, dar nu se gândea la altceva decât la un oraș atât de mic și de murdar, încât cu doi ani în urmă nici n-ar fi călcat pe străzile lui. Dacă i s-ar fi oferit o sumă de douăzeci de ori mai mare decât a ei spre a veni să cânte, ar fi refuzat cu dispreț – iar acum nu-și mai lua ochii de la el.

Dar, din fericire, *atât* puteau face, să se uite. Zăreau orașul, dar n-aveau cu ce să traverseze golful și niciunul nu știa să înoate destul de bine ca să străbată așa de mulți kilometri fără barcă. În plus, nu erau pe plajă, ci la cel puțin un kilometru de ea, la marginea unui teren înclinat colțuros și abrupt, care nu se hotăra dacă-i faleză sau pantă. S-ar găsi o cale de coborât cămilele, dar cam greu, și chiar dacă se găsea, ar însemna o călătorie de câteva zile înapoi de-a lungul plajei, *cu* cămilele – fără ele, n-ar avea apă de băut, așa că nu s-ar descurca. Nu, nimeni nu va putea s-o șteargă pe furiș din grup și s-ajungă la Dorova. Singura soluție era să meargă tot grupul, dar și așa probabil ar trebui să se-ntoarcă înapoi pe același drum, adică cel puțin o săptămână și jumătate, și să se certe cu una dintre caravanele venite dinspre sud pe drum. N-avea rost, pentru că Tata nu s-ar întoarce niciodată.

Totuși, Nafai se gândea întruna la cât de *mult* doreau cei din grup să vadă orașul acela.

La cât de mult dorea *el* să-l vadă.

Da, iată necazul. Asta-l deranja. Voia și *el* orașul. Nu din motivele *celorlalți*, cel puțin nu din acelea pe care și le închipuia el. Nafai nu dorea altă soție în afară de Luet; alcătuiau o familie, asta nu s-ar schimba, oriunde s-ar duce, hotărâse el demult. Nu, ce dorea Nafai era un pat moale în care s-

o culce pe Chveya. O școală la care s-o ducă. O casă pentru Luet, Chveya și copiii care-ar veni după ea. Vecini și prieteni – prieteni pe care să și-i aleagă singuri, nu adunătura întâmplătoare de indivizi pe care nici nu-i simpatiza prea mult. Asta-nsemnau pentru el luminile acelea – în loc să le urmeze, stătea pe o pajiște care se înclina înșelătoare către mare, așa că, dacă mijeai puțin ochii, nu-ți dădeai seama că erai la un kilometru deasupra nivelului mării, puteai pretinde, preț de câteva clipe, că faci o simplă plimbare pe pajiște, apoi traversezi repede golful cu barca și ajungi acasă, călătoria se încheie, faci o baie și te culci în pat și pe urmă te trezești la dejunul gata pregătit, îți găsești soția lângă tine, în brațele tale, dup-aceea auzi sunetele firave ale fiicei tale trezindu-se, te furișezi afară din pat și te duci s-o iei din leagăn și s-o aduci soției, care, somnoroasă, își scoate sânul din cămașa de noapte și-l pune în gura copilășului care acum se odihnește pe pat, în curbura brațului ei, tu te-ai întinde pe spate lângă ea și-ai asculta cum suge și plescăie din buze micuțul, așa cum auzeai păsările cântând în fața ferestrei și zgomotele dimineții de pe stradă, nu prea îndepărtate, vânzătorii strigându-și marfa. Ouă. Fructe de pădure. Smântână. Pâine dulce și prăjituri.

Suflet Suprem, de ce n-ai putut să ne lași în pace? De ce n-ai așteptat înc-o generație? Patruzeci de milioane de ani, și tu n-ai mai putut aștepta ca de această măreață aventură s-aibă parte strănepoții lui Luet și-ai mei? N-ai putut să ne lași, pe Issib și pe mine, să ne dăm seama cum să construim una dintre acele mașini zburătoare grozave, ca să mergem unde vrei tu în doar câteva ore? Timp, numai de atât aveam nevoie, zău. Timp să trăim înainte de-a ne pierde lumea.

Nu te mai văicări, vorbe Sufletul Suprem în mintea lui Nafai. Sau poate nu era Sufletul Suprem. Poate era doar senzația lui Nafai că-și plânse de milă deja prea mult.

Era dimineată, chiar înaintea zorilor, la izvorul despre care Catalogul le spusese că se numește Shazer, însă de ce-ar fi catadicsit cineva să dea nume unui loc atât de obscur sau de ce se deranjase Sufletul Suprem să și-l amintească Nafai habar n-avea. Trecuseră trei zile de când mâncaseră carne ultima oară, iar acesta era un loc bun de așezat tabăra, ca să poate merge la vânătoare două zile, la nevoie. Pentru ca Vas să zărească vânatul sau să găsească urme de animal proaspete; Nafai s-ar lua după el și, când s-ar apropia de pradă, s-ar târî fără zgomot înainte, până ar vedea-o. Pe urmă-ar lua arma sacră, ar ochi cu mare atenție, încercând să ghicească în ce parte se

va deplasa vânatul, cât de departe și cât de repede, ar apăsa pe trăgaci și raza de lumină ar face o gaură în inima creaturii, ar cauteriza-o, pentru ca rana să nu sângereze, ci să rămână doar un fum umed și fierbinte care să coloreze nisipul și pietrele cu roșu și negru.

Nafai era sătul de asta. Însă era datoria lui, așa că, atunci când Vas zgârie ușor pânza cortului, aproape de capul lui, Nafai se trezi imediat – dacă nu era deja treaz și cocheta cu visul – se sculă și se-mbracă fără să le trezească pe Luet sau Chveya, luă arma din cutie și dispăru cu Vas în bezna rece.

Vas îl salută dând din cap – încercau să nu vorbească, nu cumva să trezească bebelușii fără rost – apoi se întoarse încet și arătă spre pantă. Nu spre oraș, însă tot în direcția mării. În jos. De obicei, Nafai credea că-i o prostie să cobori când mergi la vânătoare, pentru că-nsemna să urci cu vânatul ca să-l duci în tabără. De data asta, însă, *vrău* să coboare. Deși n-ar fi abandonat niciodată călătoria, deși nici nu-i trecea prin cap să-l trădeze pe Tata sau pe Sufletul Suprem, totuși, o parte din el tânjea după mare și după ce se întindea dincolo de ea, așa că încuviință în tăcere când Vas arătă spre panta ce ducea la apă.

După ce se îndepărtară binișor de tabără și trecură de culmea pantei, se opriră și cercetară locurile cu privirea, pe urmă începură coborârea dificilă prin grohotișul care ducea în jos. Panta din față era complet învăluită în beznă, zorii se iveau din spatele lor. Dar Vas era hăitașul și Nafai învățase de mult că se pricepea de minune să găsească urmele și era și foarte mândru de îndemânarea lui, așa că nu-ncercă să-i ghicească intențiile.

Nu fu o coborâre ușoară, deși întunericul se risipea la fiecare minut, zorii luminând cerul de la un capăt la celălalt mult mai iute decât în Basilica. Să fie datorită latitudinii? A aerului uscat din deșert? Indiferent de cauză, Nafai reușea să vadă, dar zărea o aglomerație de stânci și piscuri, ieșituri și aflorimente care-ar pune la încercare și cel mai agil animal. Ce fel de creatură speri să găsești, Vas? Ce fel de animal ar putea trăi pe-aici?

Acestea erau însă numai obișnuitele îndoieli ale lui Nafai – se temea de ce-i mai rău, chiar dacă știa că vegetația era abundentă și nu le va fi greu să găsească vânat. Greu va fi doar să-l ducă acasă. Un motiv în plus pentru care Elemak trimisese un vânător și-un hăitaș împreună, fie Nafai sau Vas, fie, când aveau mai multe arme, el însuși ca vânător și Obring ca hăitaș. Dacă aveau noroc, fiecare bărbat din trupă se-ntorcea cu jumătate de animal pe umăr. Se întâmpla mai des când mergeau Nafai și Vas, în parte pentru că

Nafai era cel mai bun țințaș, în parte pentru că Obring nu se putea concentra numai pe descoperitul urmelor ca să facă o treabă bună, așa că, până la urmă, Elemak trebuia să se concentreze pentru amândoi.

În schimb, Vas se concentra foarte bine, văzând urme pe care altcineva nu le sesiza. Putea urmări prada neabătut ore întregi. Ca un câine de luptă care prinde cu colții și nu mai dă drumul. Era parțial motivul pentru care Nafai vâna cu succes de mult mai multe ori – Vas îi punea prada la dispoziție. Restul succesului se datora numai lui Nafai. Nimeni nu se putea apropia de pradă atât de mult fără să facă zgomot; nimeni nu ochea atât de bine și de calm. Făceau o bună echipă, însă în viața lor nu-și închipuiseră c-ar fi pricepuți la vânat. Nici nu le-ar fi trecut prin cap.

Destul de curând, Vas descoperi ceva – o mică urmă. Nafai renunțase de mult să-ncerce să vadă tot ce vede el – lui nu i se părea a fi o urmă, dar de obicei nu le recunoștea. Îl urmări pur și simplu, cu ochii-n patru la prădători care-ar crede că ființele umane sunt fie o amenințare, fie hrană consistentă. Urma îi duse tot mai jos pe pantă, atât de departe, încât pe la jumătatea dimineții Nafai desluși un traseu curat și simplu, care ducea spre plajă. Din motive de care nu era mândru, voia să coboare pe cărarea respectivă și măcar să pună piciorul în apa Golfului Dorova. Dar Vas n-o luă în direcția aceea – îl conducea de-a curmezișul unui povârniș tot mai abrupt și mai primejdios.

De ce-ar fi ales un animal ruta *aceasta* se întrebă Nafai. Ce fel de viețuitoare era? Dar, desigur, nu scoase un cuvânt; era o chestiune de mândrie să păstreze o liniște perfectă pe parcursul vânătorii.

Tocmai când ajunseră în zona cea mai periculoasă a pantei, acolo unde-ar fi trebuit să traverseze o suprafață de pietre netede fără nicio proeminență, numai frecuşul pietrelor între ele împiedicându-i să alunece cincizeci de metri sau mai mult, Vas se opri și arătă cu degetul spre prada aflată în partea opusă a locului de traversare. Nu era bine. Însemna că Nafai trebuia să treacă de-a curmezișul, cu arma pregătită de tragere – adică să țintească și să tragă exact de pe panta aceea.

Dar, după atâta urmărire, nu puteau să renunțe și s-o ia de la capăt pentru că momentan dăduseră de greu.

Vas se lipi cu fața de peretele povârnișului și Nafai trecu prin spatele lui, scoase arma din husa în care-o purta și avansă pe suprafața dificilă.

În clipa aceea, îl străfulgeră un gând: *nu merge mai departe*. Vas plănuiește să te-omoare.

E-o prostie, își zise Nafai. Una e să te temi de traversare – doar sunt om. Dar, dacă Vas ar fi vrut să mă ucidă, i-ar fi fost suficient să scuture din umeri când am trecut pe lângă el pe ieșitură, tocmai acum.

Nu mai face niciun pas.

Și să las familia fără carne, pentru că m-a cuprins un atac de panică? Nici vorbă.

Nafai își înăbuși teama și înaintă pe suprafața povârnișului. Își arcui puțin trupul, pentru ca tălpile încălțărilor lui să apese și să frece cât mai puțin posibil piatra. Chiar și așa, simți că se lasă prea tare – era foarte periculos ce făcea, iar a trage din locul respectiv se dovedea aproape imposibil.

Atinse punctul în care vedea puțin zona care înainte îi fusese ascunsă ochiului, se opri și căută animalul din priviri. Nu-l zări. Se mai întâmpla câteodată – mai ales fiindcă vânau în liniște. Vas îl conducea la un animal bine camuflat în peisaj, iar când Nafai ajungea în raza lui, creatura îl vedea sau îl mirosea și împietrea, devenind aproape invizibilă. Uneori trecea foarte multă vreme până se mișca și-l observa Nafai. Un astfel de joc al așteptării avea să se întâmple și acum. Nafai nu suporta ideea că trebuie să aștepte pe pantă, dar stătea într-o poziție perfect vizibilă și, dacă se apropia oricât de puțin de animal, acesta ar fi țâșnit, iar cei doi ar fi trebuit s-o ia de la început.

Își schimbă mâinile cu atenție, ca să-și lase greutatea pe picioare și pe mâna *fără* armă, apoi aduse arma în poziția din care putea ochi ușor în orice direcție de pe suprafața muntelui din față. Oare viețuitoarea se ascundea în tufe? Sau după un bolovan, gata să sară în orice moment?

Îi venea greu să-și păstreze poziția în locul acela nefavorabil. Nafai era puternic și obișnuit să stea nemișcat perioade lungi de timp – dar poziția respectivă n-o mai încercase până atunci. Pe frunte-i curgea sudoarea. Dacă-i intra în ochi, l-ar înțepa nemiloasă, așa amestecată cum era cu praful de pe obrajii lui. Dar n-avea cum să se miște ca să se șteargă fără să sperie prada.

O pradă pe care nici măcar n-am văzut-o.

Uită de ea. Pleacă de pe stânca asta.

Nu, sunt mai puternic. Trebuie să duc mâncare familiei – nu mă voi întoarce să le spun că azi nu vor avea carne pentru că mi-a fost frică să aștept nemișcat pe o stâncă.

Îl auzi pe Vas mișcându-se în spatele lui, traversând stânca. O prostie – de ce făcea așa ceva?

Ca să mă omoare.

De ce nu scăpa de idee? Nu, Vas venea spre el pentru că știa că nu văzuse încă animalul și voia să i-l arate. Dar cum să i-l *arate*? Nafai nu se putea întoarce ca să-l vadă pe Vas, iar Vas nu putea trece de el ca să intre în câmpul lui vizual.

O, nu. Vas avea de gând să-i *vorbească*:

— E periculos. O s-aluneci.

Tocmai când rosti aceste cuvinte, pietrele care susțineau piciorul lui Nafai cedară. Talpa îi alunecă înăuntru și în jos și, din cauza mișcării bruște, stângul nu mai rezistă nici el și Nafai începu să alunece. Trebuie să se fi petrecut foarte repede, dar lui i se păru o veșnicie; încercă să se prindă cu mâinile, cu patul armei, dar nu reuși decât să frece piatra și nu-și încetini deloc căderea. Apoi panta deveni și mai înclinată și el nu mai alunecă, ci căzu, căzu fără să se oprească, știind că avea să moară.

— Nafai! țipă Vas. Nafai!

Luet era la apă, spăla rufe când i se furișă în minte un gând clar:

(Nu e mort.)

Nu e mort? Cine nu e mort? De ce ar fi mort?

(Nafai nu e mort. Va veni acasă.)

Știu imediat că-i vorbea Sufletul Suprem. O liniștea. Dar ea nu era liniștită. Adică o liniștea să știe că Nafai e bine, dar acum trebuie afle, cerea insistent să afle ce se-ntâmplase.

(A căzut.)

Cum a căzut?

(I-a alunecat piciorul pe stâncă.)

Nafai are un mers sigur. *De ce* i-a alunecat piciorul? Ce-mi ascunzi?

(L-am urmărit foarte atent pe Vas cu Sevet și Obring. L-am urmărit tot timpul. Are suflet de ucigaș.)

A avut Vas de-a face cu căderea lui Nafai?

(Numai când au traversat stânca am văzut planul din mintea lui. Distrusese deja primele trei arme. Știam că are de gând să-l distrugă și pe ultimul, dar nu m-am îngrijorat, pentru că există alternative. Nu am ghicit decât în ultima clipă că cel mai simplu mod de a distruge ultima armă era să-l conducă pe Nafai într-un loc periculos și pe urmă să-i împingă piciorul ca să cadă.)

N-ai văzut un asemenea plan în capul lui?

(Cât a coborât muntele, s-a gândit la o rută spre mare. Cum să coboare în golf, ca să meargă la Dorova. Numai la asta se gândea în timp ce-l conducea pe Nafai după o pradă inexistentă. Vas are o putere de concentrare remarcabilă. Nu s-a gândit decât la calea spre mare până în ultima clipă.)

Nu l-ai avertizat pe Nafai?

(M-a auzit, dar nu și-a dat seama că e vocea mea. A crezut că e o temere de-a lui și și-a înăbușit-o.)

Deci Vas e un criminal.

(Vas este ce este. Va face orice ca să se răzbune pe Obring și Sevet pentru că l-au trădat în Basilica.)

Dar părea atât de împăcat cu gândul.

(Poate fi foarte rece.)

Și-acum ce urmează? Ce urmează, Suflet Suprem?

(Voi sta de veghe.)

Asta ai făcut tot timpul și, totuși, nu ne-ai arătat nimic din ce-ai văzut. Ai știut ce pune la cale Vas. Hushidh chiar a observat legăturile puternice dintre el-și Sevet și Obring, dar tu nu i-ai spus *ce-nseamnă*.

(Așa am fost programat. Să supraveghez. Să nu intervin decât dacă se ivește un pericol sau dacă scopul meu e în primejdie. Dacă aș împiedica orice om rău să facă rău, cine ar mai fi liber? Cum ar mai fi oamenii oameni? Așa că îi las să-și facă planuri și-i supraveghez. Deseori, se răzgândesc singuri, fără intervenția mea.)

Nu puteai să faci din Vas un prostănac și-un uituc o perioadă, cât să oprești ce s-a întâmplat?

(Ți-am zis. Vas are o mare putere de concentrare.)

Și acum ce se va întâmpla?

(Voi sta de veghe.)

I-ai spus lui Volemak?

(Ți-am spus *ție*)

Să mai spun și altcuiva?

(Vas va nega. Nafai nici nu-și dă seama că a fost victima unui așa-zis criminal. Ți-am spus *ție*, pentru că nu am încredere în propria mea abilitate de a prevedea ce va face Vas.)

Dar *eu* ce pot face?

(Tu ești omul. Tu ai capacitatea de a te gândi la lucruri care-ți depășesc programarea.)

Nu, nu te cred. Nu cred că nu ai un plan.

(Dacă am un plan, el cuprinde faptul că vei hotărî singură ce să faci.)
Hushidh. Trebuie să-i zic surorii mele.

(Dacă am un plan, el cuprinde faptul că vei hotărî singură.)

Înseamnă asta că e *interzis* să mă consult cu Hushidh, pentru că atunci nu ar mai fi doar hotărârea mea? Sau dacă să mă sfătuiesc cu Hushidh sau nu e una dintre hotărârile pe care trebuie să le iau singură?

(Dacă am un plan, tu trebuie să hotărăști singură în legătură cu hotărârile tale.)

Atunci Luet simți că rămâne din nou singură; Sufletul Suprem nu-i mai vorbește.

Rufele zăceau în iarbă lângă apă, în afară de hăinuța lui Chveya, pe care o spăla; pe aceea o ținea încă în apă, cu mâinile înghețate, pentru că nu se mișcase deloc cât vorbise cu Sufletul Suprem.

Trebuie să vorbesc cu Hushidh, așa că asta-i prima hotărâre pe care-o voi lua. Voi sta de vorbă cu Hushidh și cu Issib.

Dar mai întâi voi termina de spălat rufele. Așa nu-și va da nimeni seama că e ceva-n neregulă. Cred c-așa trebuie să procedez, să nu las pe nimeni să afle că s-a întâmplat ceva, cel puțin pentru moment.

La urma urmei, Nafai e bine. Sau măcar nu-i mort. Dar Vas *este* un criminal în adâncul sufletului. Obring și Sevet sunt în pericol din cauza lui. Ca să nu mai spun de Nafai, dacă Vas bănuiește că știe ce-a încercat să-i facă. Ca să nu mai zic de *mine*, dacă-și dă seama că știi și eu.

Cum de-a permis Sufletul Suprem să se-ajungă pân-aici? Nu-i ea responsabilă de toate astea? Nu știe că ne-a întovărășit în călătorie cu niște oameni îngrozitori? Cum de-a putut să ne pună să călătorim și să stăm în aceeași tabără, peste un *an* întreg și mai mulți ani în viitor, cu un *criminal*?

Pentru că spera ca Vas să se răzgândească și să nu ucidă până la urmă, bineînțeles. Pentru că trebuie să dea voie oamenilor să fie oameni, chiar și acum. Mai ales acum. Dar nu când s-ajunge la uciderea soțului meu. Întreci măsura, Suflet Suprem. Ai riscat prea mult. Dacă ar fi murit, nu te-aș fi iertat niciodată. Aș fi refuzat să te mai servesc.

Nu primi niciun răspuns de la Sufletul Suprem. În schimb, primi unul din sufletul ei; moartea unui individ poate surveni oricând. Nu-i datoria Sufletului Suprem s-o prevină. Datoria lui e să prevină moartea lumii.

Nafai zăcea țepăn în iarbă. Căzuse pe un ieșind invizibil de deasupra, din cauza felului în care se apleca stânca spre exterior. Se prăbușise numai

cinci sau șase metri, după ce alunecase de-a lungul suprafeței stâncii. Fusesse destul ca să-i taie respirația; destul ca să leșine. Dar nu era rănit, îl dureau doar șoldul pe care căzuse.

Dacă nu s-ar fi izbit de ieșind, s-ar fi prăbușit încă o sută de metri sau mai mult și-ar fi murit pe loc.

Nu pot să cred c-am supraviețuit. N-ar fi trebuit să încerc să omor animalul din poziția aia. A fost o prostie. Am avut dreptate să mă tem. Ar fi trebuit să-mi ascult temerile și, dac-am fi pierdut animalul, nu-i nimic, am fi găsit oricând altul pe care să-l urmărim și să-l omorâm. Ceea ce n-am fi găsit ar fi fost alt tată pentru Chveya, alt soț pentru Luet, alt vânător de care nu-i nevoie pentru alte îndatoriri.

Sau altă armă.

Privi în jur și-și dădu seama că arma nu era pe ieșind. N-o vedea nicăieri. Probabil că-i dăduse drumul în cădere și arma ricoșase. Unde se afla?

Se târî până la buza proeminenței și se uită de jur împrejur. A, da, drept în jos, cu excepția unor aflorimente mici – dacă arma s-ar fi lovit de ele, ar fi ricoșat și-ar fi căzut în continuare. N-ar fi avut de ce să se izbească și să se oprească decât de fundul prăpastiei. Dacă era acolo, Nafai n-avea cum s-o vadă de aici – se va fi pierdut prin tufișuri. Sau erau vârfuri de copaci?

— Nafai!

Vas striga după el.

— Sunt aici!

— Slavă cerului! Ești rănit?

— Nu. Dar sunt pe-o proeminență. Cred că pot să scap de-aici mergând spre sud. Sunt cam la zece metri sub tine. Poți să te duci spre sud? S-ar putea s-am nevoie de ajutorul tău. Sub mine nu-i decât o prăpastie fără fund și nu văd altă cale ușoară să ajung acolo, sus, la tine.

— Ai arma? Întrebă Vas.

Sigur că trebuia să întrebe despre armă. Nafai roși de rușine.

— Nu, probabil c-am scăpat-o când am căzut. Trebuie să fie pe fundul prăpastiei, dacă nu cumva o vezi tu pe undeva pe-acolo, pe sus.

— Nu-i aici – ai avut-o cu tine când ai căzut.

— Atunci, e în adâncul prăpastiei. Ia-o spre sud cu mine.

Nafai descoperi însă că era mai ușor să vorbească despre deplasarea pe suprafața stâncii decât să se miște. Poate că nu se rănise grav în cădere, dar

spaima îi făcuse ceva, da, da – de-abia se putea convinge să se ridice, de frica buzei stâncii, de teamă că va cădea.

N-am căzut pentru că mi-am pierdut echilibrul, se gândi el. M-am prăbușit pentru că forța de frecare n-a fost destul de mare ca să mă susțină în locul acela periculos. Ieșindul ăsta nu-i așa. Pot să stau în picioare-n siguranță aici.

Așa că stătu în picioare cu spatele la stâncă, respirând adânc, convingându-se să se miște, să se deplaseze de-a lungul ieșindului, după colț, pentru că s-ar putea să dea peste o cale de-a se-ntoarce sus. Totuși, cu cât se convingea mai stăruitor, cu atât ochii lui se concentrau mai mult pe spațiul gol de dincolo de ieșind, la nici un metru de tălpile lui. Dacă m-aplec numai puțin, cad. Dacă m-aș apleca în față acum, m-aș prăbuși peste margine.

Nu, își zise. Nu trebuie să gândesc așa, altfel, n-o să mai fiu bun de nimic altădată. Am mers de sute de ori pe astfel de ieșinduri. Sunt o nimica toată. E ușor să le trec. N-ar fi rău, dac-aș sta cu fața la stâncă, nu la spațiul gol care duce spre mare.

Se răsuci și păși cu grijă de-a lungul ieșindului, apăsându-se mai aproape de piatră decât ar fi făcut-o altădată. Dar încrederea-i creștea cu fiecare pas.

Când trecu de cotitură, văzu că ieșindul se termină – dar erau numai doi metri de la el la următorul, iar de-acolo putea urca ușor spre locul de unde coborâse cu Vas cu nicio oră în urmă.

—Vas!

Continuă să avanseze până ajunse exact sub locul unde se afla cel mai aproape de ieșindul următor. Aproape că putea ajunge la el ca să se ridice cu ambele brațe, dar n-avea de ce să se prindă, iar marginea era fărâmicioasă și riscantă. Ar fi mai ușor, dacă l-ar ajuta Vas.

— Vas! Sunt aici! Am nevoie de tine.

Dar nu primi niciun răspuns. Atunci își aminti de gândul care-l străfulgerase când începuse coborârea periculoasă: nu merge mai departe. Vas plănuiește să te omoare.

E posibil să fie o avertizare de la Sufletul Suprem?

Absurd.

Dar Nafai nu așteptă răspunsul lui Vas. În schimb, întinse brațele cât putu spre marginea de deasupra, apoi își înfipse degetele în solul ierbos și afânat. Acesta alunecă și cedă, dar, tot insistând să se agațe cu degetele,

reuși să se prindă suficient ca să se ridice cu umerii deasupra marginii, apoi îi fu destul de ușor să pună un picior peste ea și să se ridice în siguranță deasupra. Se rostogoli pe spate și rămase așa, gâfâind ușurat. Nu-i venea să creadă că făcuse un lucru așa de periculos atât de curând după căzătura aceea – dac-ar fi alunecat în timp ce urca pe ieșind, i-ar fi fost greu să se agațe de cel de dedesubt. Risca să moară – dar scăpase teafăr.

Apăru Vas.

— Aa, ai ajuns deja. Uite – pe-aici. Exact acolo unde-am fost.

— Trebuie să găsesc arma.

— Sigur s-a fărâmat și-i inutilizabilă. Nu e făcută să reziste la așa o căzătură.

— Nu pot să mă-ntorc să le spun că n-am arma. C-am *pierdut-o*. E-acolo, jos, și, chiar dacă s-a spart în zeci de bucăți, le duc acasă pe toate.

— Mai bine să le zicem c-ai spart-o decât c-ai pierdut-o? Întrebă Vas.

— Da. Mai bine le arătăm bucățile decât să-i facem să se-ntrebe întruna dacă nu cumva aș fi găsit-o, dac-aș fi căutat-o. Nu pricepi că vorbim despre provizia de *carne* pentru familiile noastre?

— Ba pricep. Dac-așa privești lucrurile, sigur că-mi dau seama că trebuie s-o căutăm. Uite, am venit pe-aici – e-o cărare destul de ușor de străbătut.

— Știu, zise Nafai. Duce direct în mare.

— Crezi?

— Pe-acolo, pe urmă cotește la stânga – vezi?

— Da, probabil c-așa *ar merge*.

Nafai se rușină puțin din cauză că el observase drumul spre mare, dar Vas nici nu se gândise la el.

Totuși, în loc s-o ia spre apă, coborâra cu greu spre tufișurile unde trebuie să fi căzut arma. N-au fost nevoiți s-o caute prea mult pân-au găsit-o – ruptă în două, exact la mijloc. Câteva piese se împrăștiaseră pe ici, pe colo, prin tufe și, fără-ndoială, erau și altele pe care nu le-au găsit. Nu se mai putea repara.

Totuși, Nafai puse componentele, și mici, și mari, în suportul pe care-l improvizase ca să care arma și-l legă strâns de el. Apoi, împreună cu Vas, începu lungul urcuș pe munte. Nafai sugeră ca Vas s-o ia înainte, din moment ce-și va aminti mai bine drumul, iar Vas acceptă imediat. Nafai nu făcu nici cea mai mică aluzie la faptul că nu-ndrăznea să-l lase să meargă în spatele lui, unde n-ar fi văzut ce face.

Suflet Suprem, de la tine a fost avertizarea aceea?

Nu primi niciun răspuns, cel puțin nu un răspuns direct la întrebarea sa. În schimb, primi gândul limpede c-ar trebui să vorbească cu Luet când se va întoarce în tabără. Și, cum asta ar fi făcut oricum, mai ales după o asemenea experiență, după ce fusese atât de aproape de moarte, presupuse că gândul fusese al lui și că Sufletul Suprem nu-i vorbise deloc.

Pierderea armei fu o lovitură atât de grea, încât nici Volemak, nici Elemak nu făcură eforturi să-și păstreze calmul – decât atunci când era cât pe ce ca situația să scape de sub control. Iată piesele armei, împrăștiate pe o pânză; lângă ele, cele două arme căzute în apă și recuperate de Elemak. Zdorab stătea lângă ele, cu Catalogul în poală, citind numerele componentelor distruse. Aproape toată lumea stătea-n picioare – puțini erau cei suficient de calmi ca să se așeze – așteptând, patrulând înainte și înapoi, mormăind în timp ce Zdorab încerca să afle dacă puteau obține o armă din piesele salvate.

— N-are rost, spuse el. Chiar dac-am avea toate componentele, Catalogul zice că nu deținem uneltele necesare și n-avem cum să le facem fără să petrecem cincizeci de ani ca să atingem nivelul tehnologic corespunzător.

— Ce plan excelent a avut Sufletul Suprem! exclamă Elemak. Ține omenirea la nivel tehnologic scăzut – atât de scăzut, încât, deși putem construi arme, nu le înțelegem modul de funcționare și nu le putem repara, dacă se strică.

— N-a fost planul Sufletului Suprem, spuse Issib.

— Contează? întrebă Mebbekeu. Oricum o să murim aici.

Doi izbucni în lacrimi și, pentru prima oară, părea sinceră.

— Îmi pare rău, rosti Nafai.

— Da, tuturor ne pare bine că ești plin de regrete, interveni Elemak. Ce căutai într-un loc atât de periculos? Aveai la tine singura armă funcțională și asta ai făcut cu ea?

— Acolo era animalul, se apără Nafai.

— Dacă prada ta ar fi sărit de pe stâncă, ai fi urmărit-o? întrebă Volemak.

Nafai era distrus că Tata i se alăturase lui Elemak și-l biciuia și el cu vorba. Iar Elemak nici măcar nu terminase:

— Dă-mi voie să-ți explic clar situația, frățiorul meu drag. Dac-ai fi avut de ales ce anume să aterizeze pe ieșindul acela, tu sau arma, în loc să cadă-n prăpastie și să se facă praf, pentru toată lumea ar fi fost mai convenabil dac-ai fi aranjat să fie arma!

Nedreptatea era aproape de nesuportat.

— Nu eu le-am pierdut pe primele trei.

— Dar când le-am pierdut pe primele trei, tot mai aveam una, așa că nu era foarte grav, spuse Tata. Știai că-i ultima, și tot ai riscat.

— Destul! interveni Rasa. Suntem cu toții de acord, inclusiv Nafai, c-a fost o mare greșeală să riscăm arma. Dar acum arma nu mai există, nu se poate repara, și suntem în locul ăsta fără nicio posibilitate de-a ucide pentru carne. Poate unul din voi s-a gândit la ce vom *face* acum, în afară de-a arunca vina pe umerii lui Nafai.

Mulțumesc, Mamă, rosti Nafai în gând.

— Păi, nu-i clar? Expediția s-a terminat.

— Nu, răspunse Volemak cu asprime. Scopul Sufletului Suprem nu-i decât salvarea planetei Harmony de la același tip de distrugere în urma căreia a dispărut Pământul cu patruzeci de milioane de ani în urmă. Vom renunța să-l îndeplinim numai pentru c-am pierdut o armă?

— Nu de armă-i vorba, zise Eiadh, ci de carne. Trebuie să găsim carne.

— Și nici nu-i vorba de-a avea un regim de hrană echilibrat, adăugă Shedemei. Chiar dacă ne-am așeza tabăra exact aici și-am planta semințe imediat – nu-i anotimpul potrivit pentru asta, deci n-am putea sădi nimic – n-am putea avea recolte cu proteinele de bază decât la multă vreme după ce-am începe să suferim de malnutriție gravă.

— Ce vrei să spui cu malnutriție *gravă*? întrebă Volemak.

— Câțiva morți prin inaniție, mai ales printre copii, răspunse Shedemei.

— E groaznic! se văită Kokor. De fapt, mi-ai omorât copilul!

Strigătul ei stârni un cor de văicăreli. În toiul hărmălaiei, Nafai se adresa Sufletului Suprem: *există o altă soluție?*

(Ai vreo propunere?)

Nafai încercă să se gândească la o armă de vânătoare care să fie construită din materialele aflate la îndemână. Își aminti că soldații Gorayni purtaseră lăncii, arcuri și săgeți. Ar putea fi folosite la vânătoare sau erau utile numai în război?

Îi veni un idee: (Orice omoară un om probabil că omoară și un animal. Pentru a vâna cu lancea, e nevoie de un grup de gonaci – altfel, rareori te apropii destul de pradă, chiar cu un atlatl care să-ți prelungească distanța de aruncare.)

Dar arcul și săgeata?

(Un arc bun trimite săgeata la o depărtare de patru ori mai mare decât arma cu vibrații. Dar e foarte greu de făcut.)

Însă un arc mai slăbuț, cu o bătaie aproximativ *la fel* cu a armei? Mă poți învăța să fac unul așa?

(Da.)

Și crezi c-aș vâna prada cu el sau durează prea mult să-nvăț să trag?

(Durează cât durează.)

Acela era, probabil, cel mai bun răspuns pe care l-ar fi putut obține de la Sufletul Suprem și nu era rău deloc. Măcar avea o speranță.

Când Nafai își îndreptă din nou atenția spre ceilalți, se părea că-l scosese pe Volemak din răbdări.

— Credeți c-am plănuț toate astea? întrebă el. Credeți că i-am cerut Sufletului Suprem să ne conducă în acest loc cumplit, să facem copii în deșert și să umblăm aiurea prin sălbăție, fără s-avem destulă mâncare? Credeți că n-aș prefera să locuiesc într-o casă? Să dorm într-un pat?

Nafai sesiză că Volemak îi surprinsese pe toți alăturându-se plângerii lor. Dar asta nu-i potoli cu nimic – unii păreau înfricoșați să vadă că stâlpul de rezistență avea o crăpătură. Iar Elemak de-abia reușea să-și ascundă disprețul față de Tata. Nu era momentul de care Volemak să fie cel mai mândru, Nafai își dădea seama – și era atât de inutil! Dacă Tata i-ar fi pus Sufletului Suprem întrebările pe care i le pusese el, s-ar fi liniștit. *Exista o soluție.*

Vas vorbi din nou:

— Vă spun eu, nimic din toate astea nu-s necesare. Nafai și cu mine am descoperit un drum destul de ușor de coborât muntele. Poate n-o să reușim să aducem și cămilele, dar, dac-am ocoli pur și simplu golful ca s-ajungem la Dorova, nu trebuie să cărăm cu noi decât proviziile și apa pentru o zi.

— S-abandonăm cămilele? se miră Elemak. Corturile?

— Lăzile frigorifice și recipientele cu embrioni? Întrebă Shedemei.

— Atunci, unii dintre voi stau aici, spuse Mebbekew și conduc cămilele pe drumul mai lung. Fără femei și copii, n-o să dureze mai mult de-o săptămână, iar între timp, noi, ceilalți, o s-ajungem în oraș. În maxim două luni o să ne-ntoarcem la Basilica. Sau oriunde hotărăște lumea.

Se auzi un murmur aprobator.

— Nu, spuse Nafai. Nu-i vorba de *noi*, ci de Harmony, de Sufletul Suprem.

— Nimeni nu m-a întrebat dacă mă-nscriu voluntar pentru această cauză nobilă, zise Obring, iar în ce mă privește, m-am săturat să tot aud de ea.

— Orașu-i chiar acolo, vorbi Sevet. Am ajunge la el foarte repede.

— Proștilor! zise Elemak. Doar pentru că puteți vedea orașul și plaja pe care veți merge până la el nu-nseamnă că drumul pân-acolo e ușor. Într-o singură zi? Mă faceți să râd. V-ați întărit în ultimul an, da, însă niciunul din voi nu-i în forma fizică potrivită ca să meargă atât de departe c-un copil în brațe, cu atât mai puțin să care și litri de apă, și mâncarea necesară. Mersul pe nisip e anevoios și încet și, cu cât mai grele poverile, cu atât mai lentă avansarea, ceea ce-nseamnă că va trebui să cărați provizii *mai multe* care să vă țină toată călătoria, ceea ce-nseamnă că veți fi și mai împovărați și veți călători și mai anevoie.

— Deci suntem blocați aici până *murim*? se văicări Kokor.

— Of, mai taci! i-o reteză Sevet.

— Nu suntem blocați aici, spuse Nafai, și nu trebuie să renunțăm la expediție. Înainte de-a exista armele cu vibrație, ființele umane au fost capabile să omoare animale. Există și alte tipuri de arme.

— Adică cum? O să le strangulezi? întrebă Mebbekew. Sau o să folosești sârma lui Gaballufix ca să le tai capetele?

Nafai se crispă, ca să nu dea curs mâniei iscate de tachinările lui Mebbekew.

— Cu un arc. Și cu săgeți. Sufletul Suprem știe cum se fac.

— Atunci, să le facă Sufletul Suprem, zise Obring. Asta nu-nseamnă că oricare dintre noi știe să le *folosească*.

— De data asta, Obring are dreptate, spuse Elemak. Ai nevoie de ani de antrenament ca să devii un arcaș bun. De ce crezi c-am cumpărat arme cu vibrație? Arcurile sunt mai bune – au bătaie mai lungă, nu rămân fără energie și dăunează mai puțin cărnii. Dar nu știu cum se mânuiesc, cu atât mai puțin cum se fac.

— Nici eu, rosti Nafai. Dar mă poate-nvăța Sufletul Suprem.

— Poate într-o lună, comentă Elemak. Dar n-avem la dispoziție o lună.

— Într-o zi, îl corectă Nafai. Dați-mi răgaz până mâine la apus. Dacă nu mă-ntorc înapoi cu carne, atunci voi fi de acord cu Vas și Meb că trebuie să mergem la Dorova, cel puțin o vreme.

— Dacă vom ajunge la Dorova, se termină cu expediția asta prostească, zise Meb. Nu mă mai urc pe cămilă decât ca să mă duc *acasă*.

Sevet îl aprobă.

— Lăsați-mi o zi și-o să fiu și eu de-acord, spuse Nafai. Nu suntem cu proviziile pe terminate, iar asta-i un loc bun pentru a aștepta. Doar o zi.

— Pierdere de vreme, rosti Elemak. Nu poți.

— Atunci, ce rău fac, dacă-mi dai voie să ți-o dovedesc? Însă eu zic că pot, cu ajutorul Sufletului Suprem. În memoria lui sunt o grămadă de cunoștințe. Iar aici vânatul e ușor de găsit.

— Fac pe hăitașul pentru tine, se offeri Vas.

— Nu! strigă Luet.

Nafai o privi uluit – nu spusese o vorbă până atunci.

— Nafai o să lucreze singur. Numai el și Sufletul Suprem. Așa trebuie să fie.

Apoi Luet ridică ochii la el, privindu-l fix și cu tâlc.

Știe ceva, își zise Nafai. Pe urmă-și aminti din nou gândul care-i trecuse prin cap pe munte, în dimineața aceea – Vas încercase să-l omoare. De aceea căzuse. Oare Sufletul Suprem îi vorbise clar lui Luet? Erau justificate temerile mele? De-asta vrea să mă trimită singur?

— Deci o să pleci dimineață? întrebă Volemak.

— Nu, răspunse Nafai. Astăzi. Sper să construiesc un arc bun azi, ca să am cu ce vâna mâine. La urma urmei, s-ar putea să ratez primele mele ținte.

— E-o prostie, spuse Meb. Ce crede Nafai că e, unul dintre eroii din Pyiretsiss?

— N-am de gând să las expediția să dea greș! strigă Nafai. Asta cred că sunt. Și, dacă nu las o armă defectă să ne oprească, poți să pui pariu pe toți mucii tăi din nas că nici pe *tine* n-o să te las să ne stai în cale!

Meb se uită la el și râse.

— Te-ai ales cu un pariu, Nyef, frățior drag. Toți mucii mei din nas zic c-o să dai greș.

— S-a făcut.

— Numai că n-am precizat ce-mi dai *tu mie* când o să dai greș.

— N-are importanță. N-o să ratez.

— Dar, dacă ratezi... o să fii servitorul meu personal.

Cuvintele lui Meb fură primite cu râsete zeflemitoare de mulți.

— Muci contra sclavie! zise Eiadh cu dispreț. Exact la ce mă așteptam de la *tine*, Meb.

— Nu trebuie s-accepte pariul, se apăra Meb.

— Stabilește un termen limită, îi spuse Nafai. Să zicem... o lună.

— Un an. Un an în care faci orice îți poruncesc.

— E dezgustător, interveni Volemak. Vă interzic.

— Ai fost deja de acord, Nafai, replică Mebbekew. Dacă te retragi acum, te vom privi toți ca pe unul care și-a încălcat jurământul.

— Când îți voi pune carnea la picioare, Meb, atunci vei decide ce anume sunt și nu voi fi o persoană care-și încalcă jurămintele, asta-i sigur.

Căzură de acord. Vor aștepta întoarcerea lui Nafai până a doua zi, la apus.

Nafai plecă, o luă iute spre cortul-bucătărie și-și adună cele necesare – biscuiți, pepene uscat și pastramă. Apoi se-ndreptă spre izvor, să-și umple urciorul. Cu cuțitul la șold, nici nu-i mai trebuia altceva.

Se întâlnește cu Luet în timp ce stătea în genunchi lângă bazin, scufundând urciorul în apă ca să-l umple.

— Unde-i Chveya? întrebă el.

— Cu Shuya, răspunse ea. Trebuia să vorbesc cu tine. În loc de-asta, am avut... întâlnirea aceea.

— Și eu trebuia să vorbesc cu tine. Dar lucrurile mi-au scăpat din mână și acum nu mai avem timp.

— Sper c-ai timp să ieși *asta*.

Luet ținea în mână un ghem de sfoară.

— Am auzit c-arcurile nu merg prea bine fără coardă, îi spuse ea. Sufletul Suprem a zis că asta-i cea mai bună.

— Ai întrebat?

— A crezut, se pare, că erai gata să pleci fără ea și c-ai fi regretat lipsa sforii până la urmă.

— Aș fi regretat-o, da.

Nafai luă sfoara și-o puse în sac. Apoi se aplecă și-o sărută pe Luet.

— Întotdeauna ești vigilentă în locul meu.

— De câte ori pot. Nafai, cât ai fost plecat, Sufletul Suprem mi-a vorbit. Foarte limpede.

— Serios?

— A fost Vas lângă tine când ai căzut?

— A fost.

— Destul de aproape ca să-ți provoace căderea? Să-ți împingă piciorul, de exemplu.

Nafai își aminti imediat momentul acela cumplit de pe suprafața țărmlui stâncos, când îi alunecase piciorul drept. Alunecase spre interior,

spre piciorul lui stâng. Dacă ar fi fost de vină numai frecarea slabă, n-ar fi alunecat în jos?

— Da, recunosc Nafai. Sufletul Suprem a-ncercat să mă avertizeze, dar...

— Dar ai crezut că-i propria ta teamă și-ai ignorat-o.

Nafai încuviință în tăcere. Luet știa cum se auzea vocea Sufletului Suprem – ca propriile gânduri, ca propriile temeri.

— Voi, bărbații! zise ea. Întotdeauna vă temeți să vă fie frică. Nu știți că teama-i instrumentul fundamental al evoluției cu care o specie se menține-n viață? Totuși, o ignorați, de parc-ați spera să moară.

— N-am cum să mă lupt cu testosteronul din mine. Dacă nu l-aș avea, nu ți-ar mai plăcea așa de mult să fii căsătorită cu mine.

Ea zâmbi. Zâmbetul însă nu se prelungi.

— Sufletul Suprem mi-a mai zis ceva. Vas pune la cale...

Dar în clipa aceea își făcură apariția Obring și Kokor.

— Te-ai răzgândit, frățioare? întrebă Kokor.

— Gândurile mele vin câte trei-patru deodată, răspunse Nafai. Nu câte unul, ca ale voastre.

— Am vrut doar să-ți urez noroc, spuse Kokor. Sper să ne-aduci să mâncăm un iepuraș zbârlit. Că, dacă *nu, va trebui* să mergem într-un oraș și să mâncăm mâncare *gătită* și asta-ar fi groaznic, nu crezi?

— Mi se pare că nu pui suflet în vorbele tale, comentă Nafai.

— Dacă-aș crede c-ai vreo șansă de reușită, interveni Obring, ți-aș rupe mâna.

— Dacă un bărbat ca tine mi-ar putea rupe mâna, chiar n-aș avea nicio șansă.

— Vă rog! vorbi Luet. N-avem destule necazuri?

Împăciuitoare mică, zise Kokor. Nu ești prea atrăgătoare, nu-i așa, dar poate c-o să îmbătrânești frumos.

Nafai nu se putu abține. Insultele lui Kokor erau atât de copilărești, atât de asemănătoare cu ce trecea drept deșteptăciune printre copiii de școală, încât trebui să râdă. Kokor se supără.

— N-ai decât să râzi, dar eu pot s-ajung din nou bogată datorită vocii mele, iar Mama tot are o casă-n Basilica pe care-o pot moșteni. Tatăl *tău* ce-are pentru *tine*? Și ce fel de casă-ți va ridica în Basilica soțioara cea orfană?

Luet păși în față și-o înfruntă pe Kokor; Nafai observă pentru prima oară că aveau aproape aceeași înălțime, ceea ce însemna că-n ultimul an

Luet crescuse. Chiar *e* un copil, își zise.

— Koya, rosti Luet. Uiți cu cine stai de vorbă. Oi fi crezând că Nafai e doar frățiorul meu mai mic. În viitor sper, totuși, să-ți amintești că-i soțul vizionarei în ape.

Kokor răspunse cu dispreț:

— Și ce importanță are asta *aici*?

— N-are niciuna... aici. Dar, dac-ar fi să ne-ntoarcem la Basilica, dragă Koya, mă-ntreb cât de departe-ar ajunge cariera ta, dacă vei fi cunoscută ca inamica vizionarei în apă.

Kokor se albi la față.

— N-ai face-o...

— Nu. Niciodată nu mi-am folosit așa influența. Pe lângă asta... nu ne-ntoarcem la Basilica.

Nafai n-o mai văzuse pe Luet purtându-se atât de infatuat. Era destul de basilican în sufletul lui ca titlul de vizionară în ape să-i inspire respect și teamă; uneori îi venea ușor să uite că femeia cu care se culca în fiecare seară era aceeași femeie ale cărei vise și vorbe se rosteau în șoaptă în fiecare casă din Basilica. Odată venise la el riscând foarte mult, părăsind orașul în toiul nopții ca să-l trezească și să-l avertizeze că tatăl lui e-n pericol – iar în seara respectivă nu dăduse niciun semn c-ar fi conștientă de rolul ei nobil în oraș. Altă dată, când era hăituit de oamenii lui Gaballufix, îl luase și-l dusesse în apele Lacului Femeilor, unde niciun bărbat nu avea voie să intre și să iasă viu – însă nici atunci, tratându-i de sus pe cei care l-ar fi omorât, nu vorbise pe tonul acesta, ci calm, liniștit.

Atunci înțelese Nafai ce se-ntâmpla – Luet nu-și lua aerul acela obraznic pentru că făcea parte din rolul *ei*. Se purta așa pentru că așa s-ar fi purtat *Kokor*, dacă ar fi avut o fărâmbă cât de mică de putere. Luet îi vorbea surorii vitrege a lui Nafai în limba ei. Și mesajul fu recepționat. Kokor îl trase de mânecă pe Obring și cei doi plecară.

— Te pricepi, nu glumă, constată Nafai. De-abia aștept să te-aud vorbind așa cu Chveya prima dată când va fi obraznică cu tine.

— Am de gând s-o educ să devină genul de femeie față de care nu va fi nevoie să se folosească vocea aceea niciodată.

— Nici măcar n-am știut c-o *ai*.

Luet zâmbi.

— Nici eu.

Îl sărută din nou.

— Îmi vorbeai despre Vas.

— Ceva ce Hushidh a văzut, dar n-a înțeles, iar Sufletul Suprem mi-a explicat. Vas n-a uitat că Sevet l-a trădat cu Obring și l-a umilit în public.

— Nu?

— Sufletul Suprem spune că plănuiește să-i omoare.

Nafai pufni batjocoritor.

— Vas? E-ntruchiparea calmului. Mama zicea că n-a văzut pe cineva să trateze cu mai mult calm o situație critică.

— Își păstrează răzbunarea pentru mai târziu. S-au strâns destule dovezi că Vas nu-i atât de liniștit și cooperant pe cât pare.

— Nu, nu-i, așa-i? Meb și Doi, Obring și Kokor se smiorcăie și se vaită că vor să se-ntoarcă în oraș. Dar nu și Vas. El ia lucrurile cu calm, pare că se împacă cu situația, apoi începe să distrugă armele, ca să fim *obligați* să ne-ntoarcem.

— E-un plan inteligent, trebuie să recunoști.

— Iar dacă se-ntâmplă să m-omoare pe parcurs, ei, bine, așa s-a întâmplat. Îmi dă de gândit – dacă și Gaballufix ar fi fost la fel de subtil ca Vas, acum ar fi fost rege în Basilica.

— Nu, Nafai. Ar fi fost mort.

— De ce?

— Pentru că Sufletul Suprem ți-ar fi cerut să-l ucizi, ca să pui mâna pe Catalog.

Nafai se uită la ea nedumerit.

— *Tu* îmi pui mie în cârcă asta.

Luet negă scuturând ferm din cap.

— Eu îți aduc aminte, ca să nu uiți cât de puternic ești *tu*. Ești mai nemilos și mai inteligent decât Vas, când știi că slujești planul Sufletului Suprem. Acum du-te, Nafai. Mai ai puține ore de lumină. *Vei reuși*.

Cu senzația mângâierii ei pe obraz încă vie pe pielea lui, cu vocea ei încă răsunându-i în urechi, cu încrederea și onoarea ei încă fierbinți în sufletul lui, Nafai se simți, într-adevăr, ca unul din Eroii de la Pyiretsiss. În special ca Velikodushnu, care-a mâncat inima încă palpitândă a zeului Zaveest, pentru ca oamenii din Pyiretsiss să trăiască-n pace, în loc să conspire întruna pentru a câștiga avantaj unul asupra altuia și a-i distruge pe cei care reușesc în viață. Ilustrația din versiunea poveștii citite de Nafai îl arăta pe Velikodushnu cu capul înghesuit în cavitatea toracică a zeului, în timp ce Zaveest îl zgâria pe spate cu ghearele lui lungi. Era una dintre cele

mai expresive imagini din copilăria lui – tabloul unui bărbat care-și ignora agonia aproape nepieritoare, pentru a nimici răul care-i distrugea poporul.

Asta-nsemna pentru Nafai un erou, un *bărbat de nădejde*, iar dacă se putea gândi la Gaballufix ca la Zaveest, procedase bine și corect când îl omorâse.

Dar ideea aceea-l ajută numai pe moment; apoi îl cuprinse din nou groaza de a-l fi ucis pe Gaballufix în timp ce zăcea beat și neajutorat pe stradă. Și-și dădu seama că amintirea, vina, rușinea, groaza aceea – ar putea fi doar propria lui versiune a poveștii în care Zaveest îi sfâșia spatele, chiar în timp ce el devora inima celui mai crud dintre zei.

Nu contează. Pune ideea la loc, acolo unde trebuie, nu printre cele mai de frunte gânduri. Eu sunt bărbatul care l-a ucis pe Gaballufix, da, dar sunt și cel care trebuie să știe cum se construiește un arc și să-l ducă acasă până mâine la lăsarea întinericului, altfel, Sufletul Suprem va trebui s-o ia de la început.

Obring se aplecă și intră în cortul lui Vas și Sevet. Era prima oară că era cât de cât singur cu Sevet, de când îi prinsese Kokor făcându-și de cap în Basilica. Nu c-ar fi fost *într-adevăr* singuri, doar era Vas de față. Dar, într-un fel, faptul că el aproba întâlnirea însemna că, poate, răceala îndelungă dintre ei luase sfârșit.

— Mulțumesc c-ai trecut pe-aici, spuse Vas.

Obring simți destulă ironie în tonul lui Vas ca să-și dea seama că greșise ceva și Vas îl condamnă. O, pesemne îi luase prea mult s-ajungă aici.

— Ai zis să vin fără Kokor și nu pot să plec pur și simplu întotdeauna. Mereu mă-ntreabă unde merg, apoi mă urmărește, să fie sigură că spun adevărul.

După cum își strâmbă Sevet buza, Obring ghici că-i convine de minune că era legat de Kokor precum sclavul de stăpân. Deși, dacă cineva ar trebui să-nțeleagă pedeapsa lui, aceea ar trebui să fie Sevet – nu era și ea în nemiloasa custodie a lui Vas? Poate că nu – Vas nu era răspunzător, precum Kokor. Vas nici măcar nu se supăraseră în noaptea aceea, cu peste un an în urmă. Așa că Sevet poate nu suferise atât cât îndurase Obring.

Privind-o pe Sevet, însă, Obring nu-și mai aminti de ce dorise atât de mult s-o aibă. Trupul ei se deformase mult față de cum fusese cândva. Fără-ndoială, unul dintre motive era c-avea un copil – burta mare, sânii prea plini – dar și fața ei se schimbase, pielea maxilarului i se lăsase și i se înăspriseră

ochii. Nu era o femeie frumoasă. Totuși, nu trupul ei îl iubise Obring, nu-i așa? Parțial, îl atrăsese faima ei, era una dintre cântărețele de frunte din Basilica, și parțial – recunoaște în sinea ta, Obring, bătrâne – că era sora Koyei. Chiar și atunci, Obring voise să-i arate el nevestei lui drăguțe, sexy și disprețuitoare că-și putea găsi o femeie mai bună decât ea, dac-avea chef. Fără-ndoială, însă, nu dovedise deloc așa ceva, pentru că Sevet se culcase cu el din motive similare – dacă n-ar fi fost soțul lui Kokor, ea nu și-ar fi irosit nici scuipatul pe el. Amândoi avuseseră de gând s-o rănească pe Kokor, reușiseră și de-atunci încoace plăteau pentru asta.

Totuși, iată-i pe amândoi împreună la invitația lui Vas și se părea că lucrurile mergeau mai bine, că Obring ar putea fi implicat în ceva în această nenorocită întovărășire atât de dominată de copiii lui Volemak și-ai Rasei.

— Cred c-a venit vremea să punem capăt acestei expediții stupide, nu? întrebă Vas.

Obring râse amar.

— Au mai încercat și alții, dar Nafai a executat micile lui șmecherii magice.

— Unii din noi n-au făcut decât s-aștepte momentul potrivit, spuse Vas. Dar asta-i ultima șansă – ultima rezonabilă, cel puțin. Dorova-i sub nasul nostru. N-avem nevoie de Elemak să ne călăuzească până acolo. Ieri am găsit un traseu în josul muntelui. Nu-i ușor, dar putem merge pe el.

— Noi?

— Tu, Sevet și cu mine.

Obring se uită spre locul în care dormea fetița lor, Vasnya.

— Să cărăm un copilaș? În toiul nopții?

— O să fie lună plină, iar eu cunosc drumul, explică Vas. Și nu luăm micuța.

— Nu luăm co...

— Nu face pe prostul cu mine, Obring! Gândește puțin! Scopul nostru nu-i să ne îndepărtăm de grup, ci să determinăm grupul să renunțe la expediție. Nu facem asta pentru noi, ci pentru *ei*, ca să-i salvăm de ei înșiși – de planurile absurde ale Sufletului Suprem. Mergem la Dorova, deci vor fi *obligați* să ne urmeze. N-am putea lua copiii cu noi, ne-ar încetini și-ar suferi din cauza drumului. Așa că-i lăsăm aici. Atunci, ei vor trebui s-o aducă pe Vasnya la mine și la Sevet, și pe Kokor și Krassya la *voi*. Numai că *ei* vor merge pe drumul mai lung, ca să fie copilașii în siguranță.

— Are un pic de... logică ce spui, vorbi Obring.

— Ce drăguț din partea ta să spui asta! rosti Vas.

— Așadar, dacă Nafai se-ntoarce cu carne, plecăm în noaptea respectivă?

— Ești așa de fraier să crezi că-și vor respecta înțelegerea? se miră Vas. Nu, vor găsi o scuză ca să meargă mai departe – punându-ne copiii-n pericol, ducându-ne tot mai departe de ultima speranță de-a duce un trai decent. Nu, Brya, prietene, n-așteptăm nimic. Le forțăm mâna înainte ca Nafai și Sufletul Suprem s-aibă ocazia să vină c-o nouă șmecherie.

— Deci... când plecăm? După cină?

— Ar observa și ne-ar opri imediat, spuse Vas. În seara asta mă voi oferi să stau de planton mai târziu, iar tu stai de veghe în ultimul schimb. În timp ce-o să fiu eu de pază, după ce trece o vreme, o scol pe Sevet și pe urmă zgârii la cortul tău. Kokor va crede că te trezești să mă-nlocuiești și va adormi la loc. La noapte va fi lună plină – vom fi fost plecați de ore întregi până se va trezi altcineva.

Obring încuviință.

— Sună bine, zise el, apoi se uită la Sevet.

Ea avea o expresie impenetrabilă ca întotdeauna. Obring vru să treacă de masca aceea, numai puțin, așa că spuse:

— Dar n-o să te doară sânii dacă-ți lași copilul aici, în perioada alăptatului?

— Hushidh are lapte pentru patru bebeluși, zise Sevet. Pentru asta s-a născut.

Nu vorbise nici pe departe cu blândețe, dar măcar vorbise.

— Contează pe mine, promise Obring.

Apoi îl străfulgeră un gând. O îndoială legată de motivul lui Vas.

— Dar de ce *eu*?

— Pentru că nu ești unul dintre *ei*, îi răspunse Vas. Nu-ți pasă de Sufletul Suprem, urăști viața asta și nu ești prins în noțiunea prostească de cinste familială. Pe cine altcineva să iau? Dacă Sevet și cu mine am face asta singuri, ceilalți ar putea hotărî să ne păstreze copilul și să meargă mai departe. Aveam nevoie și de altcineva cu noi și cine mai era, în afară de tine? Zdorab cu Shedemei formează singurul cuplu nelegat, dar ei n-au urmași, deci nu ne sunt de niciun folos, și Hushidh cu Luet, dar ele sunt mai legate de Sufletul Suprem decât oricine altcineva. Aa, mai e și Doi, desigur, dar e-nebunită după Mebbekew, Dumnezeu știe de ce, e-un laș atât de leneș, încât ea n-ar veni cu noi, iar noi nici n-am vrea s-o luăm, chiar dacă s-ar

oferi. Rămâi *tu*, Obring. Și, crede-mă, ți-o cer numai pentru că-mi ești o idee mai puțin antipatic decât Dolya.

Iată un motiv pe care Obring îl putea crede.

— Atunci, sunt de-acord, zise el.

Shedemei așteaptă până când îl văzu pe Zdorab că se-ndreaptă spre cortul lui Volemak. Avea să împrumute Catalogul, bineînțeles – cum nu era voie să gătească zilele acelea, avea mai mult timp de studiu. Așa că-și ceru scuze de la grupul femeilor care spălau rufe, rugând-o pe Hushidh să adune straietele ei și pe ale lui Zdorab de pe tufe, când se vor usca. Când Zdorab intră în cort ținând bine Catalogul sub braț, Shedemei îl aștepta.

— Voiai să fii singură? o întrebă.

— Voiam să vorbesc cu *tine*.

Zdorab se așează, apoi lăasă Catalogul deoparte, ca ea să nu creadă că-i nerăbdător să-l folosească – chiar dacă, bineînțeles, știa că este.

— Dorova-i ultima noastră șansă, rosti ea. De-a ne-ntoarce la civilizație.

Zdorab înclină din cap – nu a încuviințare, ci în semn că înțelege.

— Zodya, noi nu aparținem grupului lor. Nu facem parte din el. Duci o viață de servitor permanent, în care munca mea-i irosită. Am rezistat un an – i-am slujit bine. Motivul jurământului tău către Nafai a fost ca să te rețină să dai alarma-n Basilica atunci când întoarcerea ta în oraș ar fi echivalat cu prinderea lui de către soldați. Ei, asta nu mai are cum să se-ntâmple *acum*, nu crezi?

— Nu stau aici din cauza jurământului, Shedya.

— Știu, spuse ea și izbucni în plâns, deși n-ar fi vrut.

— Crezi că nu văd cât suferi? o întrebă. Am crezut c-o să fie suficient să ne prefăcem căsătoriți, dar nu-i așa. Vrei să aparții cuiva și n-o să reușești, câtă vreme n-ai un copil.

Shedemei se enervă când îl auzi cum o analizează – era clar că stătuse să observe și hotărâse care era „problema“ ei, dar se-nșela. Sau cel puțin avea dreptate numai pe jumătate.

— Nu-i vorba de *aparținut*, zise ea supărată. E vorba de *viață*. Aici sunt un nimeni – nu-s om de știință, nu-s mamă, nici măcar o *slujnică* bună ca tine, nu pot sonda adâncurile Catalogului pentru că nu-i aud clar vocea – mă pomenesc că reiau înțelepciunea ta când vorbesc cu alții, pentru că nimeni nu poate *înțelege* lucrurile pe care le cunosc – iar când le văd pe celelalte cu copii, vreau și eu unul, mi-e *foame* de un copil, nu ca să fiu ca

ele, ci pentru că vreau să fac parte din rețeaua vieții, vreau să-mi transmit genele mai departe, să văd crescând un prunc care seamănă cu mine pe jumătate. Nu poți pricepe? Nu-s prunc ca tine, handicapată din punctul de vedere al reproducerii, sunt izolată de identitatea mea biologică pentru că-s blocată în grup și, dacă nu plec, mor și nu voi fi *avut niciun rost în lumea asta*.

Când Shedemei își încheie pătimașul discurs, liniștea atârna grea în aerul din cort. La ce se gândește el? Ce crede despre mine? L-am rănit, știu – i-am spus că nu suport să fiu măritată cu el, ceea ce nu-i adevărat, pentru că-i prietenul meu sincer – în fața cui altcuiva, în toată viața mea, am putut să-mi deschid sufletul, până la el?

— N-ar fi trebuit să vorbesc, șopti ea. Dar am văzut luminile orașului și-am crezut... că ne putem întoarce amândoi într-o lume care ne apreciază.

— Lumea *aceea* nu m-ar aprecia mai mult decât cea de-aici, spuse Zdorab. Și uiți un lucru – cum aș putea lăsa Catalogul?

Nu înțelegea ce-i propune ea?

— Ia-l cu tine, îi zise ea. Putem să luăm Catalogul și s-ajungem repede-n oraș, înconjurând golful. N-avem copii care să ne-ncetinească. Ceilalți nu ne pot prinde.

Având Catalogul, vei beneficia de cunoștințe pe care le poți vinde la fel de bine ca mine – ne putem cumpăra plecarea din Dorova și-ntoarcerea în lumea largă din nord, înainte ca grupul s-ajungă acolo cu caravana și să ne urmărească. *Ei* n-au nevoie de Catalog – nu vezi că Luet, Nafai, Volemak și Hushidh vorbesc cu Sufletul Suprem fără ajutorul lui?

— Ei *chiar* n-au nevoie de catalog, așa că noi *chiar* nu suntem hoți, dacă-l luăm cu noi, zise Zdorab.

— Ba da, bineînțeles că suntem hoți, îl contrazise Shedemei. Dar hoții care fură de la cei care n-au nevoie de obiectul furat pot să trăiască mai ușor cu gândul unei infracțiuni decât cei care iau pâinea de la gura săracilor.

— Nu-s convins că gravitatea infracțiunii e cea care hotărăște dacă infractorul poate trăi cu ea. Cred că-i bunătatea naturală a persoanei care comite infracțiunea. Deseori criminalii se împacă mai ușor cu gândul crimei comise decât oamenii cinstiți cu o minciună nevinovată.

— Iar tu ești atât de cinstit...

— Da, sunt. Și tu ești.

— Amândoi trăim în minciună cu fiecare zi petrecută-n acest grup.

Era oribil să zici un asemenea lucru, totuși, ea dorea atât de mult schimbarea, dorea așa de tare să se schimbe *ceva*, încât îi spunea tot ce-i venea la gură.

— Așa trăim? Și-i o minciună mare? Zdorab nu părea atât jignit, cât... gânditor. Hushidh mi-a spus deunăzi că tu și cu mine avem una din cele mai strânse relații din caravană. Putem vorbi despre orice. Ne respectăm foarte mult. Ne *iubim* – asta a văzut Hushidh, iar eu o cred. *Este* adevărat, nu-i așa?

— Da, murmură Shedemei.

— Atunci, unde-i minciuna? Minciuna-i că eu-s partenerul tău de reproducere. Atât. Iar dacă minciuna aceea-ar deveni un adevăr și-ai avea un copil în pânțe, ai fi-ntreagă, nu? Minciuna nu ți-ar mai sfâșia inima, pentru *c-ai fi* ceea ce acum doar pari a fi – o nevastă – și-ai putea deveni parte din rețeaua vieții.

Ea-i studie fața încercând să citească batjocură pe ea, dar nu găsi nici urmă.

— Ai putea? îl întreabă.

— Nu știu. N-am fost niciodată suficient de interesat ca să-ncerc. Și dac-aș fi fost, n-aș fi avut o parteneră doritoare. Dar – dacă pot avea mici satisfacții din propria-mi imaginație, singur, atunci de ce n-aș putea – să fac un cadou din dragoste celei mai dragi prietene ale mele? Nu pentru că vreau eu, ci pentru că *ea-l* dorește atât de mult?

— Din milă, zise Shedemei.

— Din dragoste. Mai multă dragoste decât oferă bărbații care-și călăresc nevestele-n fiecare noapte, mânați de-o dorință la fel de superficială ca scărpinatul sau golitul vezicii.

Ceea ce-i oferea el – să zămislească un copil cu ea – era o posibilitate la care ea nici nu se gândise. Anomalia lui nu era și destinul lui?

— Dragostea nu-și arată oare fața, continuă el, când împlinește nevoia persoanei iubite, numai de dragul ei? Care dintre soții în cauză pot susține *asta*?

— Dar trupul de femeie – nu ți se pare respingător?

— Unora, poate. Majoritatea dintre noi sunt, pur și simplu, indiferenți. Așa cum bărbații obișnuiți sunt față de ceilalți bărbați. Dar îți pot spune ce să faci ca să-mi trezești dorința; poate reușesc să-mi imaginez parteneri din trecut, dacă mă poți ierta pentr-o asemenea... infidelitate... de dragul de a-ți oferi un copil.

— Dar, Zdorab, nu vreau să-mi dai *mie* un copil, spuse Shedemei.

Nu știa cum să se exprime, pentru că ideea de-abia o străfulgerase, însă cuvintele îi ieșiră de pe buze destul de clar: „Vreau s-avem un copil *noi doi*.“

— Da, aprobă el. Și eu tot asta am vrut să spun. O să fiu tatăl pruncului nostru – nu va trebui să pretind *asta*. Anomalia mea nu-i, strict vorbind, ereditară. Dacă vom avea un fiu, nu va fi neapărat... ca mine.

— Of, Zodya, nu știi că vreau ca fiii noștri să fie *exact* ca tine-n atât de multe privințe?

— Fiii? se miră el. Draga mea Shedy, nu vinde pielea ursului din pădure. Nu știm dacă putem s-o facem nici măcar o dată, cu atât mai puțin destul de des ca să concepem un copil. S-ar putea să fie o experiență atât de neplăcută pentru amândoi, încât să nu mai încercăm niciodată.

— Dar vei *încerca* o dată?

— Voi încerca până vom reuși sau până-mi spui să m-opresc. Se aplecă și-o sărută pe obraz. Cel mai greu pentru mine va fi următorul lucru: în adâncul inimii, te consider sora mea cea mai dragă. Să mă-mperechez cu tine îmi va părea un incest.

— O, încearcă să nu simți *asa!* spuse ea. Singurele probleme pe care le vom avea din cauza asta vor apărea când un copil de-al lui Luet se va-ndrăgosti de un urmaș al lui Hushidh – verișori primari unul cu celălalt! Tu și cu mine suntem îndepărtați din punct de vedere genetic.

— Dar atât de apropiați. Ajută-mă să fac asta pentru tine. Dacă vom reuși, ne va aduce multă bucurie. Iar a fugi, a fura de la prietenii noștri, a ne despărți, a sfida Sufletul Suprem – ce bucurie ne-ar aduce? Rămâi cu mine, Shedy. E cea mai bună soluție.

Nafai găsi lemnul destul de repede – Sufletul Suprem chiar avea idee ce fel de vegetație creștea în regiune și știa perfect ce tipuri de lemn alegeau meșterii de arcuri din orașe și culturi diferite. Dar Sufletul Suprem *nu* avea posibilitatea să-l facă pe Nafai priceput la lucrul cu mâinile. Nu că Nafai ar fi fost neîndemânatic de obicei, însă nu mai lucrase în lemn sau cu cuțitul decât atunci când scosese măruntaiele ori jupuiseră vânatul. Strică două arcuri, iar acum se apropia seara și de săgeți nici nu se-apucase, atâta bătaie de cap îi dădea arcul.

Nu poți deprinde într-o oră priceperea pe care alții o dobândesc într-o viață.

Îi vorbea Sufletul Suprem prin acest gând? Sau era doar glasul disperării?

Nafai stătea abătut pe o piatră. Ținea a treia bucată de lemn pe genunchi și cuțitul în mână, proaspăt ascuțit. Acum știa foarte puțin în plus față de ce știuse la început despre prelucrarea lemnului – doar o colecție de moduri în care cuțitele alunecau și stricau lemnul sau în care lemnul se crăpa unde nu trebuia ori în unghiul greșit. Nu mai fusese atât de frustrat de când Sufletul Suprem pusese în mintea lui visul Tatei și era cât pe ce să facă o criză de nervi din cauza asta.

Se cutremură la amintirea aceea. Dar, gândindu-se la ea, își dădu seama că ar putea fi și o cale de-a...

— Suflet Suprem, șopti el, există pe lume maestri făuritori de arcuri. Chiar acum, în clipa asta, unul dintre ei cioplește lemnul pentru a-i da forma potrivită.

(Dar nu cu unelte atât de primitive ca ale tale), îi răspunse Sufletul Suprem.

— Atunci, găsește unul și introdu-i în minte ideea de-a ciopli numai c-un simplu cuțit. Apoi pune-i gândurile și mișcările-n mintea mea. Transmite-mi și mie cum se face.

(Te va scoate din minți.)

— Găsește un arcaș în memoria ta, unul care-a lucrat așa *întotdeauna*. — în patruzeci de milioane de ani trebuie să fi existat unul, unul căruia-i plăcea să simtă cuțitul în mână, care putea ciopli arcul *fără să gândească*.

(A... fără să gândească... instinct pur, reflex pur...)

— Tata se concentra îngrozitor de tare-n visul lui – de-asta n-am suportat să-i amintirile în minte. Dar vin arcaș ale cărui mâini lucrează fără ca el să gândească...

Dă-mi și mie iscusința lui. Lasă-mă să simt cum e, ca să-mi formez și eu aceleași reflexe.

(N-am mai făcut un asemenea lucru. Nu asta am fost proiectat să fac. Tot ți-ai putea pierde mințile.)

— Dar aş putea face și-un arc, stăruie Nafai. Iar, dacă voi da greș, expediția se va-ncheia.

(Voi încerca. Dă-mi timp. E nevoie de timp să găsesc un om anume, care să fi lucrat instinctiv în toții anii de viață umană de pe Harmony...)

Așa că Nafai așteptă. Un minut, două minute. Apoi îl cuprinse un sentiment necunoscut. O furnicătură, nu în brațe, ci în *ideea* brațelor lui, la

care se gândea tot timpul. Nevoia de a-și mișca mușchii, de-a lucra. Sentâmplă cu adevărat, își zise el, e memoria mușchilor, a nervilor, iar eu trebuie să-nvăț cum s-o primesc, cum să-mi las trupul călăuzit de mâinile, degetele, încheieturile și brațele altcuiva.

Plimbă cuțitul în palmă până când îl prinse bine. După aceea începu să-l șteargă de suprafața lemnului, fără să lase lama să muște, pur și simplu simțind suprafața tânără. Și atunci, în cele din urmă – știu – sau, mai degrabă, simți – când anume lemnul invita lama să intre în suprafața lui, să dea la o parte coaja subțire. Cuțitul aluneca prin lemn cum alunecă peștele prin apă, simțindu-i rezistența și învățând de la ea, găsim zonele tari și pe cele moi, tăind în jurul lor, apăsând mai ușor când prea multă presiune ar despica lemnul, mușcând ferm când acesta cerea lamei să-l cumintească.

Soarele apunea și luna răsărea tocmai când termină. Însă arcul era neted și frumos.

Lemn tânăr, arcul nu va ține mult.

De unde-am știut? se miră Nafai, apoi râse de el. De unde știuse toate astea?

Putem alege puieții de care avem nevoie și face arcuri din ei mai întâi, dar putem și să punem deoparte alții, pentru ca arcurile meșterite ulterior să dureze. Pe drum, spre sud, e plin de pâlcuri de copaci care ne vor satisface nevoile. Nici măcar nu va trebui s-așteptăm aici ca s-adunăm lemn pentru arcuri.

Cu multă grijă, înfășură și înnodă un capăt al frânghiei primite de la Luet, legându-l strâns în creștătura pe care o făcuse în capătul arcului. Apoi trase frânghia pe lungimea arcului, până la capătul opus, o înfășură în cealaltă creștătură și o întinse zdravăn. Destul de tare pentru a crea o tensiune permanentă în coardă, astfel încât, la eliberarea săgeții, ea să nu se lase, ci să revină la forma perfect întinsă, iar săgeata să-și ia zborul fără ezitări. Lucra cu pricepere, de parc-ar fi repetat mișcările de-o mie de ori, făcu un nod pe frânghie repede și cu abilitate, tăie surplusul, apoi o-ncordă la locul ei.

— Dacă mă gândesc prea mult, șopti el Sufletului Suprem, nu mai știu să-l fac.

(Pentru că e vorba de reflex), veni răspunsul în mintea lui. (E mai profund ca gândul.)

— Dar mi-l voi aminti? Îi pot învăța și pe alții?

(Îți vei aminti câte ceva. Vei face greșeli, dar până la urmă îți vei aduce aminte întregul proces, pentru că a pătruns adânc în mintea *ta*. Poate nu vei reuși să explici bine cum se procedează, dar ceilalți te pot urmări și învăța privindu-te.)

Arcul era gata. Destinse coarda și se apucă de făcut săgeți. Sufletul Suprem îl condusese într-un loc în care își făceau cuibul multe păsări – găsi puzderie de pene acolo. Corpurile scurte și drepte ale săgeților le croi din trestile lemnoase, dure, care creșteau în jurul unei bălți, iar vârfurile, din obsidianul fărâmicios de pe panta unui deal. Le adună pe toate, neștiind cum să le prelucreze; totuși, cunoștințele i se revărsau în degete fără a-i trece prin zona conștientă a minții. În zori, va avea și arc, și săgeți și poate va mai prinde și câteva ore de somn. Pe urmă se va crăpa de ziuă și va da testul cel adevărat: va descoperi o pradă și-o va urmări, o va ucide și-o va aduce acasă.

Dacă reușesc, ce va urma? Voi fi eroul care se va întoarce cu pași mari în tabără, triumfător, cu sângele vânatului pe mâini, pe haine. Eu voi fi acela care-a adus carne când nimeni altul n-ar fi putut. Eu voi fi acela grație căruia expediția va continua. Voi fi asemenea lui Velikodushnu, voi fi salvatorul familiei și al prietenilor mei, toți vor ști că, atunci când tatăl meu s-a retras din călătorie, eu am fost acela care-a găsit o soluție pentru a o continua, astfel că, atunci când vom străbate drumul printre stele și omul va păși din nou pe suprafața Pământului, triumful îmi va fi revenit *mie*, pentru că eu am construit acest arc și aceste săgeți și eu am adus carne soțiilor...

Atunci, în toiul triumfului său imaginar, alt gând îi trecu prin cap: eu voi fi cel care va răspunde de ei, dacă ceva nu va merge bine. Eu voi fi cel acuzat de orice nenorocire pe parcursul călătoriei. Va fi expediția *mea*, până și Tata se va uita la mine ca la un conducător. În ziua aceea, Tata va fi slăbit iremediabil. Cine va conduce atunci? Până acum, răspunsul era clar: Elemak. Cine să rivalizeze cu el? Cine-ar urma pe altcineva, cu excepția celor câțiva care vor face tot ce le cere Sufletul Suprem? Acum, însă, dacă mă-ntorc ca un erou, voi fi în postura de rival al lui Elemak. Nu-n postura de a-l învinge, totuși, ci numai de-a rivaliza cu el. Puternic numai atât cât să dezbine grupul. S-ar ajunge la amărăciune, indiferent cine-ar câștiga; s-ar putea ajunge la vărsare de sânge. Nu trebuie să se-ntâmpale așa ceva acum, dacă e ca expediția să reușească.

Așadar, nu mă pot întoarce ca un erou. Trebuie să găsesc o cale de-a duce înapoi carnea de care avem nevoie pentru a supraviețui, pentru a hrăni

copilașii, dar fără să subminez poziția de conducător a Tatei.

Tot gândindu-se așa, degetele și mâinile lui lucrau neîntrerupt, găsim tulpini de trestie drepte și crestându-le pentru a introduce coarda, tăindu-le abil în spirale pentru pene, despicându-le la extremitățile opuse și legându-le pentru a susține micile capete de obsidian.

Zdorab zăcea lângă Shedemei, asudat și istovit. Efortul fizic extenuant aproape că-l doborâse. Cum era posibil ca acel ceva care le provoca atât de puțină plăcere să fie atât de important pentru ea și, într-un fel, pentru el? Totuși, reușiseră să-l ducă la capăt, în ciuda lipsei inițiale de atracție trupească. Își aminti ce-i spusese cândva un fost iubit al lui – că, la urma urmei, bărbații se puteau împerechea cu orice creatură care stătea nemișcată destul timp și nu mușca foarte tare. Așa o fi...

Speră, însă, într-un cotlon al minții sale, că, atunci când, în sfârșit, se va împerechea cu o femeie, va exista o zonă în creierul lui, o glandă în corpul său care se va activa și va spune „aha! așa se face“. Atunci zilele lui de izolare vor lua sfârșit, iar trupul își va afla locul în planul naturii. Dar adevărul era că natura nu lucra după planuri. Ci după o serie de accidente. O specie „funcționa“, dacă suficienți membri ai ei se reproduceau cu loialitate și destul de frecvent ca s-o mențină; dar dac-un procent nesemnificativ din ea – procentul *meu*, își zise Zdorab cu amărăciune – ajunge să fie irelevant din punctul de vedere al reproducerii? Natura nu era o petrecere dată la aniversarea unui copil; n-o interesa dacă-i include sau nu pe toți. Trupul lui Zdorab ar fi trimis înapoi prin mecanismul ciclic al vieții, fie că genele lui se întâmpla să se reproducă între timp, fie că nu.

Totuși. Totuși. Deși trupul său nu se bucurase de-al lui Shedemei (și, cu siguranță, și-al ei se extenuase din cauza efortului de a-i provoca plăcere *lui*), bucuria se manifesta la alt nivel. Pentru că darul fusese oferit. Simpla fricțiune și stimulare a nervilor câștigase, stârnind reflexul care depozita un milion de viitoare jumătăți de oameni mici și plini de speranță în matricea care îi va ține-n viață o zi sau două, în cursa lor către cealaltă jumătate, către mama-tuturor, Oul Infinit. Ce le păsa *lor* dacă Zdorab o dorise pe Shedemei sau acționase numai din datorie, încercând cu disperare să-și închipuie că se-mpreunează cu un alt iubit, aparținând unui sex irelevant pentru reproducere? Viața lor se desfășura pe-alt plan – și tocmai pe planul acela se țesea rețeaua amplă a existenței pe care Shedemei o idolatriza.

În sfârșit, am fost prins în rețeaua aceea, din motive pe care nu le poate planifica nicio genă; am fost uns la naștere ca să alunec pentru totdeauna

din rețea, dar tot am fost prins, am *ales* să fiu prins și n-are nimeni dreptul să spună că eu nu-s un tată mai bun, pentru c-am acționat din pură dragoste, și nu dintr-un instinct înnăscut, care m-a luat captiv. Da, am acționat *împotriva* instinctului meu. E ceva. Un erou al copulației, un *adevărat* maestru al penisului, dac-ar ști ceilalți... Oricine-și poate conduce barca pe vânt prielnic; eu am ajuns la țarm navigând cu vânturi potrivnice, vâslind *împotriva* curenților schimbători.

Așa că fie ca mlădițele s-ajungă la ou! Shedemei a spus că-i perioada potrivită să concureze pentru supraviețuire.

Fie ca unul dintre ei, unul puternic și vânjos, să-și îndeplinească scopul microscopic, să străpungă peretele celular, să se unească cu spiralele acidului ei dezoxiribonucleic și să facă un copil din prima noastră încercare, ca să nu mai trec încă o dată prin asta!

Dar, dacă va trebui, o voi face. Pentru Shedemei.

Se întinse, găsi mâna lui Shedemei și-o luă într-a lui. Ea nu se trezi, dar degetele ei îl strânseseră foarte delicat, închizându-se peste ale lui.

Luet nu putea dormi. Nu-și putea lua gândul de la Nafai, se îngrijora întruna pentru el. Degeaba o tot asigura Sufletul Suprem: se descurcă, totul va fi bine. Când reuși să adoarmă se întunecase de mult, la multă vreme după ce Chveya supsesse ultima ei masă în seara aceea și se culcase.

Dar n-avu parte de un somn odihnitor. Visă întruna că Nafai alunecă de pe ieșinduri pietroase, târându-se pe pante abrupte, ba cu un arc, ba cu o armă-n mână, numai că-n visul ei panta devenea tot mai abruptă, până când se-nclina în sens invers și Nafai atârna ca o insectă de marginea ei, iar până la urmă degetele-i alunecau și cădea...

Atunci Luet se trezea pe jumătate, își dădea seama că visase, agitată, întorcea invers perna transpirată și-ncerca s-adoarmă din nou.

Până când avu alt vis, în care Nafai nu murea, ci se afla într-o cameră care lucea de argint, crom, platină și gheață. Îl vedea culcat pe-un bloc de gheață, pe care căldura corpului său îl topea, iar Nafai se tot scufunda, până când gheața-l înghițea complet și-l îngheța. Ce-i cu visul ăsta? se întrebă Luet, pe urmă își zise: „Dacă știu că-i un vis înseamnă că-s trează? Iar dacă-s trează, atunci de ce nu se termină visul?”

Nu se opri. În schimb, Luet văzu că, în loc să fie prins în gheață, Nafai se scufunda prin ea. Spatele și fesele lui, coapsele și călcâiele, coatele și vârfurile degetelor și ceafa începură să se-ndoaie în jos, pe fundul blocului, iar Luet se întrebă ce anume susține gheața-n aer. De ce nu-l susținea și pe

Nafai? Corpul său se bomba tot mai mult înspre partea de jos, până când căzu un metru, pe podeaua lucioasă. Deschise ochii de parc-ar fi dormit cât străbătuse blocul de gheață. Ieși de sub conglomerat, de sub umbra lui, și, îndată ce se ridică în lumină, Luet văzu că trupul său nu mai arăta ca înainte. În zonele pe care cădea lumina, pielea strălucea intens, ca vopsită cu cel mai subțire strat din același metal din care erau făcuți pereții. Ca o armură. Ca o piele nouă. Scânteia atât de puternic... apoi ea-și dădu seama că nu reflectă lumina deloc, mai degrabă emană o lumină proprie. Indiferent ce purta Nafai, își trăgea forța din trupul său, iar când el se gândea la orice parte a corpului, să miște un membru sau numai să se uite la el, membrul respectiv sclipea.

Privește-l, își zise Luet. A devenit un zeu, nu doar un erou. Strălucește ca Sufletul Suprem. Al lui e trupul Sufletului Suprem.

Dar asta-i o prostie. Sufletul Suprem e-un computer și n-are nevoie de carne și oase. Nici vorbă – captiv într-un corp omenesc, și-ar pierde vasta memorie și viteza rapidă ca a luminii.

Cu toate acestea, trupul lui Nafai scânteia la fiecare mișcare, iar Luet știu că el poartă trupul Sufletului Suprem, deși n-avea nicio logică.

În vis, îl văzu apropiindu-se de ea, îmbrățișând-o, iar când ea i se alătură, simți că armura lui sclipitoare crește ca s-o cuprindă și pe ea, ca să sclipească și ea de lumină. Îi dădea o piele plină de viață, de parcă fiecare nerv al ei ar fi fost conectat la stratul de metal subțire cât o moleculă, care o învăluia precum transpirația. Și-și dădu seama – fiecare punct scânteietor reprezintă locul în care un nerv se conectează la stratul luminos. Se îndepărtă de Nafai, iar noua piele rămase lipită de ea, deși ea nu trecuse prin gheață, ca el. Acum pielea lui e cea pe care-o port, își zise; dar, adăugă pentru sine, și eu port trupul Sufletului Suprem, iar acum sunt în viață pentru prima oară.

Ce-nseamnă acest vis?

Însă, punând întrebarea în vis, primi doar un răspuns de vis: îl văzu pe Nafai făcând dragoste cu sinele ei din vis cu atâta pasiune, încât uită că-i un vis și se pierdu în extaz. Iar când împreunarea lor luă sfârșit, văzu că pânțelele sinelui ei crește și din el iese un copil și alunecă, sclipitor, în brațele lui Nafai, pentru că și bebelușul era învăluit în pielea cea nouă și strălucește de lumină. O, și ce minunăție de copil era!

(Trezește-te.)

Auzi gândul ca pe-o voce, atât de clar și categoric era.

(Trezește-te.)

Sări brusc în capul oaselor, încercând să vadă cine-i vorbise, să recunoască vocea care-i zăbovea în memorie.

(Scoală-te.)

Nu era deloc o voce. Era Sufletul Suprem. Dar de ce-i întrerupea visul, când, mai mult ca sigur, el i-l *trimisese*?

(Scoală-te, Vizionară în ape, ridică-te în liniște și du-te în lumina lunii la locul unde Vas plănuiește s-o omoare pe soția lui și pe rivalul său. Trebuie să-i aștepti pe ieșindul care i-a salvat viața lui Nafai.)

Dar nu sunt destul de puternică să-l împiedic, dac-are de gând să ucidă.

(Va fi destul să te afli acolo. Însă *trebuie* să fii acolo și trebuie să pleci acum, pentru că în acest moment stă de pază Vas și crede că el și Sevet sunt singurii treji... În curând va zgâria la cortul lui Obring și pe urmă va fi prea târziu, nu vei ajunge la munte neobservată.)

Luet ieși pe ușa cortului atât de adormită, încât avea impresia că visează încă.

De ce trebuie să cobor muntele? întrebă ea, confuză. De ce nu-i avertizez, pur și simplu, pe Obring și Sevet despre ce pune Vas la cale?

(Pentru că, dacă vor crede ce le spui, Vas va fi distrus ca membru al acestui grup. Iar, dacă nu te vor crede, va fi dușmanul tău și nu vei mai fi în siguranță niciodată. Ai încredere în mine. Fă ce-ți spun și toată lumea va trăi, toată lumea va trăi.)

Ești sigur?

(Bineînțeles.)

Nu ești cu nimic mai bun decât alții la prezis viitorul. Cât de sigur ești?

(Șansele de reușită sunt de, poate, șaizeci la sută.)

O, grozav! Și cum rămâne cu procentul de eșec de patruzeci la sută?

(Ești o femeie atât de inteligentă, vei improviza, te vei descurca.)

Aș vrea s-am și eu atâta încredere-n tine câtă ai tu în mine.

(Singurul motiv pentru care nu ai e că nu mă cunoști atât de bine cât te cunosc eu pe tine.)

Îmi citești gândurile, dragul meu Sufletul Suprem, dar nu mă poți cunoaște niciodată, pentru că nicio parte din tine nu poate simți cum simt eu sau gândi cum gândesc eu.

(Îți închipui că nu știi, femeie lăudăroasă? Trebuie neapărat să mă iei peste picior? Coboară muntele. Încet, cu atenție. Cărarea e luminată de lună, dar e înșelătoare. Obring s-a trezit; ai ajuns exact la timp. Acum rămâi în

fața lor, destul de departe ca să nu te audă, destul de departe ca să nu te vadă.)

Elemak observase când Sevet și Obring luaseră urcioare în plus din provizii. Înțelese imediat ce-nsemna – plănuiau să fugă la Dorova. În același timp, nu-i venea să creadă că *cei doi* erau capabili să pună împreună la cale un plan – nu-și vorbeau când rămâneau singuri, fie numai pentru faptul că luase Kokor măsuri spre a nu avea ocazia. Nu, mai era cineva implicat, o persoană mai pricepută la genul acesta de înșelăciune, de aceea n-o sesizase Elemak când luase un urcior în plus.

Și înc-un lucru: chiar înainte să se înnopteze, Vas se oferise să stea de planton în schimbul de care fugeau toți, penultimul înainte de ivirea zorilor. Obring îl luase deja pe ultimul. Nu trebuia să fii geniu ca să-ți dai seama că intenționau să plece în timpul schimbului lui Vas. Credeau că vor reuși să coboare muntele și să traverseze nisipul plajei fără apă din jurul golfului având numai două urcioare de apă proaspătă fiecare? Numai dacă-și lăsau copiii. N-aveau în plan să-și ia micuții. Gândul era atât de nspăimântător, încât lui Elemak nu-i venea să creadă. Dar își dădu seama că trebuie să fie adevărat. Îl urî pe Obring de două ori mai mult. Dar Vas... greu de crezut că Vas ar face așa ceva. Bărbatul își iubea fiica nebunește. Chiar o botezase după el – ar părăsi-o fără milă?

Nu. Nu, n-are de gând s-o părăsească. Obring și-ar lăsa copilul, da. Obring ar lăsa-o și pe Kokor, dacă tot veni vorba – căsătoria îi aducea numai suferință. Dar Vas nu și-ar părăsi copilul. Acum are alt motiv. Și nu-i vorba de-a fugi în oraș cu Sevet și Obring. Dimpotrivă. Planul lui e de-a ne spune că Sevet și Obring au fugit în oraș după ce se culcase el, la terminarea schimbului său de planton, că i-a urmărit în jos, pe munte, sperând să-i oprească, dar le-a găsit numai cadavrele, căzute de pe-un țarm stâncos...

De unde știi toate astea? se întrebă Elemak. De ce-mi sunt atât de clare? Totuși, n-avea nicio îndoială.

Așa că-și luase schimbul de mijloc al plantonului și, la sfârșitul lui, după ce-l trezi pe Vas și reveni în cortul său, nu se culcă, deși stătu nemișcat și cu ochii închiși, respirând ca și cum ar fi dormit, în caz că venea Vas să-l verifice. Însă nu, Vas nu veni. Nu veni și nu se duse la cortul lui Obring. Pân-la urmă, Elemak *tot* adormi, împotriva propriei voințe. Poate doar un moment. Dar sigur adormise, pentru că se trezi tresărind, cu inima bătându-i speriată. Ceva... un sunet. Se ridică-n șezut pe întuneric, ascultând. Lângă

el, auzi respirația Edhyei și a lui Proya; nimic altceva. Se sculă cât de încet putu, se duse la ușa cortului și păși afară. Vas nu stătea de pază și nici altcineva nu-i ținea locul.

Încet, încet, merse la cortul lui Vas. Era gol, plecase și Sevet, dar Vasnaminanya era acolo. Inima lui Elemak se umplu de furie văzând fapta lor monstruoasă. Indiferent ce plănuia Vas – fie să-și abandoneze fiica, fie s-o omoare pe mama ei – era cumplit.

Îl voi găsi, își zise Elemak, iar când voi pune mâna pe el, va plăti. Știam că-n călătoria asta sunt și proști, neghiobi și molâi, dar n-am avut idee că-i și un om atât de crud la suflet. Nu mi-am închipuit niciodată că Vas e-n stare de așa ceva. Cred că nu l-am cunoscut deloc. Și nici nu-l voi cunoaște, pentru că, imediat ce-l găsesc, va muri.

Era atât de ușor să-i conducă în jos pe panta muntelui. Aveau încredere absolută în el. Era răsplata lui pentru anul în care se prefăcuse că nu-l deranjează trădarea lor. Dacă ar fi arătat o cât de mică scânteie de supărare, în afară de-o anumită răceală față de Obring, n-ar fi avut nicio șansă ca acesta să se-ncreadă în el suficient ca să-l urmeze ca un porc la abator. Dar Obring avea *într-adevăr* încredere în el, Sevet, de asemenea, în felul ei ursuz.

Cărarea propriu-zisă nu era ușor de străbătut – fu nevoit să-i ajute să treacă în mai multe rânduri de locuri periculoase. Dar în lumina lunii li se-nâmpla des să nu vadă cât de primejdioasă era și, ori de câte ori dădeau de greu, el rămânea în urmă și-i ajuta. O lua cu multă grijă pe Sevet de mână și-o călăuzea pe pantă sau printre doi bolovani. Șoptea: „Vezi craca aia de care trebuie să te ții, Obring?“ Și răspunsul lui Obring – „Da“ – sau o încuviințare din cap, o văd, mă descurc, Vas, pentru că-s *bărbat*. Ce caraghios! Ce batjocură la adresa lui Obring, care-i penibil de mândru, crezând că-i inclus în acest măreț plan. Ce-o să mai plâng când vom coborî să le cărăm cadavrele înapoi pe munte. Ce-or să mai plângă ceilalți pentru mine, când m-or vedea cu fetița mea-n brațe, fredonându-i despre mama ei moartă, care a lăsat-o orfană. Orfană – dar botezată după tatăl ei. Iar eu o voi crește astfel încât să nu rămână în ea nici urmă din trădătoarea de maică-sa. Va fi o femeie de onoare, nu va trăda niciodată un bărbat de treabă, care i-ar fi iertat *orice*, în afară de ticăloșia de a-și da trupul soțului surorii ei, parvenitului ăluia abject și vrednic de dispreț. L-ai lăsat să-și verse sămânța de sărăntoc în tine, Sevet, draga mea, și eu voi fi procedat la fel cu tine.

— Pe-aici am încercat să trecem dincolo, Nafai și cu mine, le șopti el. Vedeți cum a trebuit să traversăm stânca goală, care strălucește-n lumina lunii?

Obring răspunse cu o înclinare a capului.

— Dar ieșindul care i-a salvat viața lui Nafai e drumul cel bun, continuă Vas. Avem o porțiune dificilă – trebuie să sărim doi metri – dar urmează un pasaj neted de-a lungul stâncii și pe urmă ajungem la porțiunea mai ușoară, care ne duce exact jos, pe plajă.

Îl urmărea pe lângă locul de unde îl urmărise în tăcere pe Nafai zbătându-se. Când îi fusese clar că, până la urmă, Nafai avea să scape, îl strigase și venise să-l ajute. Acum îi va ajuta pe cei doi să sară pe ieșind. Numai că nu va coborî cu ei. În schimb, îi va trage un picior în cap lui Obring și-l va zvârli peste margine. Atunci Sevet va înțelege. Va ști de ce i-a adus acolo. Și, în sfârșit, îl va ruga s-o ierte. Va implora înțelegerea lui, va plânge, va suspina după el. Iar răspunsul lui va fi să ia pietrele cele mai grele pe care le va găsi și să le arunce în ea până când o va obliga să fugă de-a lungul ieșindului. O va împinge spre locul acela îngust și va arunca mai departe cu pietre, până când ea se va împiedica sau își va pierde echilibrul. Atunci va cădea, țipând, iar el îi va auzi țipătul și-l va păstra ca pe-o comoară în inima lui pentru totdeauna.

Pe urmă, bineînțeles, va coborî pe drumul cel bun până la fundul prăpastiei și le va găsi cadavrele acolo unde căzuse arma. Dacă vreunul din ei se-ntâmpla să mai fie-n viață, el nu va avea nicio problemă să rupă un gât sau două – nu s-ar mira nimeni ca ei să-și frângă gâtul în cădere. Dar sendoia c-aveau să mai trăiască. Distanța era destul de mare. Arma fusese complet distrusă. Nătlăul ăla enervant de Nafai ar fi fost făcut fărâme în același fel, dacă n-ar fi aterizat pe ieșindul invizibil de deasupra. Ei, dar Nafai era doar enervant – lui Vas nu-i păsa dacă moare sau trăiește, câtă vreme toate armele erau distruse și aveau să fie nevoiți să se-ntoarcă la civilizație. Iar acum, înainte de-a se-ntoarce *cu adevărat*, el avea șansa de-a se răzbuna fără să-l suspecteze nimeni. „Cred că m-au auzit urmărindu-i, pentru că mergeau mult prea repede, mai ales pentru o călătorie pe timp de noapte. Atunci am văzut că se-ndreptau spre ieșind. Știam cât e de periculos, i-am strigat, dar ei n-au înțeles, cred, că-i avertizam. Sau poate nu le-a păsat. Dumnezeu să m-ajute, am iubit-o! Mama copilului meu!“ Voi vărsa chiar o lacrimă pentru ei, iar ceilalți mă vor crede. Ce altă șansă ar avea? Toată lumea știe c-am iertat și-am uitat de mult adulterul lor.

Nu-s un om foarte pretențios. N-aștept de la alții perfecțiunea. Merg înainte și-mi văd de treabă. Dar când cineva mă tratează ca pe-un vierme, ca și cum n-aș exista, ca și cum n-aș *conta*, atunci nu uit, nu uit niciodată, nu iert niciodată, pur și simplu aștept să se ivească prilejul și le-arăt eu lor: *ba* contez, iar faptul că m-au desconsiderat a fost cea mai mare greșală din viața lor. La asta se va gândi Sevet când o vor lovi pietrele și nu va avea unde să se-ascundă, decât în loc deschis, prăbușindu-se spre moarte: o, dac-aș fi fost sinceră cu el, aș trăi să-mi cresc fata.

— Aici, spuse Vas. Aici e locul de unde trebuie să sărim pe ieșindul de mai jos.

Sevet era clar înfricoșată, iar Obring își luă o mină de bravadă, care-i scotea în evidență frica la fel de bine ca și când ar fi făcut pe el și-ar fi scâncit. Așa cum va păți-n curând.

— Nici-o problemă, făcu el pe curajosul.

— Mai întâi Sevet, rosti Vas.

— De ce eu? vru ea să afle.

— Pentru că noi doi te putem coborî în mai multă siguranță, îi explică Vas.

Și mai ales pentru că-l pot lovi cu piciorul pe Obring în cap când îl cobor pe *el*, iar tu vei fi deja prinsă-n capcană pe ieșind, de unde vei vedea totul, dar nu vei putea face nimic.

Avea să-i meargă planul. Sevet se lăsă pe vine la buza ieșindului, gata să se răsucească și să treacă dincolo de ea. Și atunci se auzi cealaltă voce, vocea neașteptată, teribilă:

— Sufletul Suprem îți interzice să cobori, Sevet.

Se-ntoarseră cu toții și-o văzură în lumina lunii, cu haina albă fluturând ușor în vântul care bătea mai puternic acolo unde stătea ea.

De unde-a știut? se-ntrebă Vas. De unde-a știut să vină aici? Am crezut că Sufletul Suprem va fi de acord cu planul meu – dreptate, nimic altceva decât dreptate! Dacă Sufletul Suprem n-ar fi vrut ca el să procedeze astfel, să-i facă pe Obring și Sevet să plătească pentru mârșăvia lor, atunci de ce nu l-a oprit înainte? De ce *acum*, când era atât de aproape? Nu, n-o va lăsa să-l împiedice. Era prea târziu. Se vor găsi *trei* cadavre pe fundul prăpastiei, nu două. Și-n loc să urce înapoi pe munte, va lua trei urcioare cu apă și va pleca spre Dorova. Va ajunge acolo și va pleca din nou, cu mult înainte să-l ajungă din urmă acuzațiile. Iar în Seggidugu sau Potokgavan, indiferent unde va sfârși, va nega totul. *Nu* existau martori și, oricum, niciunul din

acești oameni nu vor fi crezuți pe cuvânt. Își va pierde fiica – dar asta va fi pedeapsa lui justă pentru uciderea lui Luet. Va fi chit cu toată lumea. Nu va rămâne dator universului cu răzbunarea, iar universul nu-i va rămâne dator cu nimic. Toate se vor echilibra și se vor așeza la locul lor de drept.

— Mă știi, Sevet, vorbi Luet. Îți vorbesc ca vizionară în ape. Dacă vei coborî pe ieșind, nu-ți vei mai vedea niciodată copilul și nici că există ticăloșie mai mare-n ochii Sufletului Suprem decât părăsirea copilului de către mamă.

— Așa cum v-a părăsit mama *voastră* pe tine și pe Hushidh? întrebă Vas. Scutește-ne de minciunile tale despre ticăloșiile din ochii Sufletului Suprem. Sufletul Suprem e-un computer setat de-un oarecare strămoș îndepărtat să stea cu ochii pe noi și nimic mai mult – propriul tău soț zice asta, nu-i așa? Soția mea nu-i destul de superstițioasă ca să te creadă.

Nu, nu, n-ar fi trebuit să spună atâtea. Ar fi trebuit să *acționeze*. Ar fi trebuit să facă trei pași și s-o împingă pe fata cu trup fragil peste marginea prăpastiei. Nu i s-ar fi putut opune. Apoi, văzându-l comițând o crimă, ceilalți i se vor supune mai repede și vor pleca pe drumul lor – spre siguranță, spre oraș, își *imaginează* ei. Ar fi o prostie să se certe cu ea. El era prostul acum.

— Sufletul Suprem v-a ales pe voi trei să faceți parte din grupul ei, spuse Luet. Eu vă spun acum că, dacă treceți de marginea aceea, nu veți mai apuca lumina zilei, niciunul din voi.

— O profecie? întrebă Vas. Nu știam că și-asta se numără printre harurile tale.

Omoar-o acum! strigă el în sinea lui, însă nici propriul trup nu-l ascultă.

— Sufletul Suprem îmi dezvăluie că Nafai și-a construit arcul și săgețile și zboară drept și iute. Expediția va continua, iar voi veți merge mai departe odată cu ea, spuse Luet. Dacă vă-ntoarceți acum, fiicele voastre nu vor afla niciodată că le-ați abandonat. Sufletul Suprem o să-și respecte promisiunea față de voi – c-o să moșteniți un pământ al bunăstării, iar copiii voștri o să formeze o națiune măreață.

— Când mi-au fost făcute asemenea promisiuni *mie*? întrebă Obring. Fiilor lui Volemak, da, dar *mie*, nu. Eu m-aleg doar cu porunci și țiپete, pentru că nu fac totul așa cum mi-o cere Regele Elemak.

— Nu te mai văicări, i-o reteză Vas. Nu vezi că-ncearcă să ne prindă-n capcană?

— Sufletul Suprem m-a trimis aici să vă salvez viața, vesti Luet.

— Minți, zise Vas. Știi și tu că minți. Viața mea n-a fost în pericol nici măcar o clipă.

— Iar eu-ți spun, Vas, că dacă ți-ar fi reușit planul, n-ai fi trăit mai mult de cinci minute după aia.

— Și cum s-ar fi produs minunea? Întrebă Vas.

Atunci se auzi vocea lui Elemak din spatele lui și știu că pierduse totul:

— Te-aș fi omorât chiar eu. Cu mâinile goale.

Vas se răsuci furios spre el și acum nu reuși să-și înăbușe furia. *De ce* să și-o înăbușe? Acum era ca și mort, avându-l pe Elemak în față – așa că de ce să nu-și arate disprețul?

— Hai, serios? strigă el. Crezi că poți să te pui cu mine! Niciodată n-ai putut! Ți-am dejucat planurile de fiecare dată! Iar tu nu ți-ai dat seama niciodată, n-ai *bănuît* nimic. Prostule, te-ai lăudat în stânga și-n dreapta că numai tu știi să ne conduci caravana – cine-i cel care a făcut ce n-ai fost tu în stare și ne-a-ntors din drum?

— Ne-a-ntors? Nu *tu* ai fost cel care...

Dar Elemak tăcu și-atunci Vas citi în ochii lui că-nțelege. Acum Elya știa cine distrusese armele.

— Da, rosti Elemak. Ca un laș și-un nemernic ce ești, ne-ai pus pe toți în primejdie, ai pus-o pe soția *mea* și pe fiul *meu* în pericol, dar nu te-am suspectat pentru că nu ne-a trecut prin cap că cineva din grupul nostru poate fi atât de josnic și de mârșav să distrugă deliberat...

— Destul! îl întrerupse Luet. Nu mai spune nimic, altfel se vor naște acuzații care trebuie discutate deschis, deși pot fi rezolvate în liniște.

Vas o înțelese imediat. Luet nu voia ca Elemak să spună răspicat că el distrusese armele, de față cu Obring și Sevet, altfel, ar trebui să i se dea o pedeapsă. Iar ea nu voia ca el să fie sancționat. Nu voia să fie omorât. Luet era vizionara în ape; vorbea în numele Sufletul Suprem; iar asta-nsemna că Sufletul Suprem îl voia pe Vas viu.

(Ai dreptate.)

Gândul se auzi clar ca o voce din mintea lui.

(Te vreau viu. O vreau pe Luet vie. Îi vreau pe Sevet și pe Obring vii. Nu mă obliga să aleg care dintre voi va muri.)

— Întoarceți-vă pe munte, sugeră Elemak. Toți trei.

— Nu vreau să mă-ntorc, protestă Obring. Nu-i nimic pentru mine aici. Viața mea-i orașul.

— Da, zise Elemak, într-un oraș îți poți ascunde slăbiciunea, lenea, lașitatea și prostia în spatele hainelor frumoase și-a câtorva glume, iar oamenii te vor considera bărbat. Dar nu te-ngrijora – ai destul timp pentru asta. Când Nafai va da greș și ne vom întoarce în oraș...

— Dar *ea* zice că și-a meșterit arcul, interveni Obring.

Elemak se uită la Luet și păru să citească confirmarea în ochii ei.

— A face un arc nu-i totuna cu a ști să-l folosești, rosti el. Dacă Nafai se va întoarce cu carne, voi ști că Sufletul Suprem e, într-adevăr, de partea lui și este mai puternic decât am crezut. Dar nu se va-ntâmpla așa, vizionară în ape. Soțul tău va face tot ce-i stă în putință, dar va da greș, nu pentru că n-a fost suficient de bun, ci pentru că ce vrea el nu se poate. Iar când va da greș, o vom lua spre nord și ne vom întoarce în oraș. Nu era nevoie să faci ce-ai făcut.

Vas ascultă și înțelese adevăratul mesaj. Indiferent dacă Elemak credea sau nu că Nafai va da greș, el vorbea în așa fel încât Sevet și Obring să creadă că cele întâmplate nu erau decât o încercare de a fugi în oraș. Nu intenționa să le spună că Vas pusese la cale să-i omoare.

Sau, poate, nu știa. Poate nu știa nici Luet. Poate, atunci când ea vorbise despre faptul că ei trei vor muri dacă vor coborî pe ieșind, voise să spună că Elemak îi va ucide ca să-i împiedice să fugă. Poate era un secret încă.

— Întoarceți-vă pe unde-ați venit, spuse Elemak. Dacă sunteți de acord, nu veți primi nici-o pedeapsă, încă mai avem timp până dimineață, astfel încât să n-afle nimeni ce s-a-ntâmpnat, în afară de noi cinci.

— Da, acceptă Obring. O să mă-ntorc, îmi pare rău, îți mulțumesc.

E atât de *slab*, își zise Vas.

Obring trecu pe lângă Elemak și începu să urce pe cărare. Sevet îl urmă în tăcere.

— Du-te și tu, Luet, zise Elemak. Ai făcut treabă bună. Nu o voi tulbura pe vizionara în ape întrebând-o de unde-a știut să vină aici înaintea lor. Voi spune doar că, dacă tu nu i-ai fi întârziat, în noaptea asta aici s-ar fi petrecut crime.

Se îndepărtaseră ceilalți destul ca să nu-l audă? se-ntrebă Vas. Sau Elemak încă se gândea numai la *propria* lui intenție criminală – că i-ar fi prins și i-ar fi pedepsit pentru că-ncercaseră să evadeze?

Luet trecu pe lângă ei și-i urmă pe ceilalți sus pe munte. Vas și Elemak rămaseră singuri.

— Ce plan ai avut? întrebă Elemak. Să-i împingi în timp ce-i ajutai să coboare pe ieșind?

Așadar, știa.

— Dacă i-ai fi făcut rău oricărui dintre ei, te-aș fi rupt în bucăți.

— Serios?

Mâna lui Elemak țâșni răsucindu-se și-l prinse pe Vas de gât, lipindu-l de peretele de piatră din spatele lui. Vas se agăță de brațul lui Elemak, apoi de mâna lui, încercând să-i îndepărteze degetele. Nu putea respira și-l *durea*, Elemak nu se prefăcea, nu făcea o demonstrație de putere, avea de gând să-l omoare, iar Vas fu cuprins de panică. Tocmai când se pregătea să-l zgârie pe degete – orice, numai să-l oblige să-i dea drumul – cealaltă mână a lui Elemak îl apucă de scrot și strânse. Simți o durere de nedescris, dar nu putu țipa, nici măcar gâfâi, pentru c-avea gâtul blocat. Se înecă și-i veni greață, iar o parte din fiere *chiar* îi ieși prin gâtul sugrumat; îi simți gustul în gură. Așa o să mor, își zise.

Elemak îl mai strânse o dată, și de gât, și de testicule, ca pentru a-i dovedi că nu-și folosise toată forța până atunci, apoi îi dădu drumul.

Vas gâfâi și gemu. Ventrele îi pulsau de durere, iar gâtul îl ardea când inspira.

— N-am făcut-o în fața celorlalți, îi vorbi Elemak, pentru că vreau să fii folositor. Nu vreau să fii distrus sau umilit în prezența celorlalți. Dar vreau să ții minte. Când începi să urzești următoarea crimă, nu uita că Luet stă cu ochii pe tine, Sufletul Suprem stă cu ochii pe tine și, mai important, *eu* stau cu ochii pe tine. Nu te voi slăbi nici-o clipă, Vasya, prietene. Dacă voi avea senzația fie și numai că plănuiești înc-un sabotaj sau alte crime mai subtile, nu voi mai aștepta să văd cum se termină, ci pur și simplu voi veni la tine în toiul nopții și-ți voi rupe gâtul. Știi c-o pot face.

Știi că nu mă poți opri. Cât trăiesc eu, nu te vei răzbuna pe Sevet și pe Obring. *Nici* pe mine. Nu-ți cer să juri, pentru că tu arunci cu vorbele-n vânt. M-aștept doar să m-ascuți, pentru că ești un laș nemernic, îngrozit de durere și niciodată, niciodată nu mă vei putea înfrunta, fiindcă-ți vei aminti ce simți acum, în clipa asta.

Vas auzi toate acestea și știu că Elemak are dreptate, nu-l va înfrunta niciodată, pentru că nu suporta frica și suferința pe care tocmai le-ndurase, pe care încă le-ndura.

Dar te voi *urî*, Elemak. Și, într-o zi, într-o zi oarecare, când vei fi bătrân și slăbit, voi echilibra situația. Îi voi omori pe Sevet și Obring, iar tu

nu mă vei putea opri. Nici măcar nu vei ști c-am făcut-o. Apoi, în altă zi, voi veni la tine și-ți voi spune c-am făcut-o, în ciuda amenințării tale. Iar tu te vei înfuria pe mine, iar eu nu voi face altceva decât să râd, pentru că vei fi neputincios atunci și, în neputința ta, te voi face să simți ce m-ai forțat să simt *eu* acum, durerea, frica, *panica* fiindcă nu poți respira destul ca să-ți strigi agonia – o, da, le vei simți pe toate. Și, în timp ce vei zăcea pe moarte, îți voi povesti cum mă voi răzbuna mai departe – îți voi ucide toți copiii și nevasta, pe toți și tot ce iubești, și nu mă vei putea opri. Apoi vei muri și de-abia atunci voi fi satisfăcut, știind că moartea ta a fost cea mai cumplită moarte care se poate imagina.

Dar nu-i nicio grabă, Elemak. Voi visa la asta în fiecare noapte. Nu voi uita niciodată. *Tu* vei uita.

Până-n ziua când te voi obliga eu să-ți amintești, indiferent câți ani vor trece pân-o să vină ziua aceea.

Când Vas fu în stare să vorbească, Elemak îl trase în picioare și-l târî pe cărarea care ducea în tabără.

În zori, toți erau la locul lor și, în afară de cei implicați în întâmplările desfășurate sub lumina lunii, la mijlocul pantei muntoase, nimeni nu știa ce se petrecuse.

Nu răsărise bine soarele, că Nafai apăru traversând pajiștea spre tabără. Luet era trează – dar de-abia deschisese ochii – și-o hrănea pe Chveya, în timp ce Zdorab împărțea biscuiți unși cu dulceață pentru dejun. Luet ridică ochii și-l văzu imediat pe Nafai venind spre ei, sclipind și scânteind în lumina armurii sale metalice invizibile. Ce-nsemna asta? se întrebă ea. Nu contează, își zise după aceea.

— Te-ai întors! exclamă Issib, care stătea pe scaun, cu Dazya în poală, în vreme ce Hushidh plecase să se ușureze sau cu altă treabă.

Drept răspuns, Nafai ridică arcul într-o mână și cinci săgeți în cealaltă.

Luet sări în picioare și fugi la el cu copila în brațe – deși Chveya scăpă iute sfârcul din gură și începu să protesteze c-o zguduia în timp ce-ncerca să mănânce. Bebelușul se agita destul de zgomotos, dar Luet nu-i dădu atenție când își sărută soțul și se agăță de el cu mâna liberă.

— Ai meșterit arcul, îi spuse.

— Ce-i un arc? întrebă el. Sufletul Suprem m-a învățat cum să-l fac – n-a fost nevoie de priceperea mea. Dar ce-ai reușit *tu*...

— Așadar, știi?

— Sufletul Suprem mi-a arătat în vis – m-am trezit când s-a terminat și-am venit imediat acasă.

— Atunci, știi și că nu suflăm o vorbă despre cele-ntâmpilate.

— Da. Vorbim numai unul cu celălalt. Numai ca să-ți spun că ești o femeie grozavă, cea mai puternică, cea mai curajoasă pe care-o cunosc.

Lui Luet îi făcu mare plăcere s-audă cuvintele acelea din gura lui, deși știa că nu-s adevărate – că nu fusese deloc curajoasă, ci-ngrozită că Vas o va omorî pe ea și pe cei doi. Că fusese atât de eliberată la apariția lui Elemak, încât era cât pe ce să plângă. Îi va povesti toate astea imediat. Deocamdată, îi făcea plăcere s-audă vorbele lui despre dragoste și onoare și să-i simtă brațele în jurul ei în timp ce se-ntorceau împreună în tabără.

— Văd că ai arcul, dar nu și carne, rosti Issib când se apropiară.

— Deci ai renunțat? întrebă Mebbekew, plin de speranță.

— Mai am timp pân-la apus, îi răspunse Nafai.

— Atunci, de ce ești aici? se interesă Elemak.

Toată lumea ieșise din cort și se adunase să privească spectacolul.

— Am venit pentru că a avea arcul nu-nseamnă nimic – Sufletul Suprem l-ar fi putut învăța pe oricare dintre noi să-l facă. Ceea ce îmi trebuie acum e să-mi spună Tata unde să merg ca să găsesc vânat.

Volemak se arată surprins:

— De unde să știi, Nyef? Nu-s vânător.

— Trebuie să știi unde găsesc vânat atât de blând, încât să mă târăsc foarte aproape de el. Și unde se află din plin, ca să țintesc imediat altul, dacă ratez primele încercări.

— Ia-l pe Vas cu tine ca să-ți fie hăițaș.

— Nu, spuse repede Elemak. Nu, Nafai are dreptate. Nici Vas, nici Obring n-o să meargă cu el să-i fie hăițași în dimineața asta.

Luet știa foarte bine de ce stăruia Elemak – dar Volemak tot nedumerit era.

— Atunci, să-ți spună Elemak unde să te duci dup-un asemenea vânat.

— Elemak nu cunoaște ținutul mai bine decât mine, zise Nafai.

— Iar eu nu-l cunosc deloc.

— Totuși, voi vâna numai acolo unde-mi vei zice tu. E prea important ca să las lucrurile la voia întâmplării. Totul depinde de asta, Tată. Spune-mi unde să vânez, altfel n-am nici-o speranță.

Volemak își privi fiul în tăcere. Luet nu prea înțelese de ce proceda Nafai astfel – până atunci, n-avusese nevoie niciodată de Volemak, să-i

spună unde să caute vânatul. Însă simți că-i foarte important – că, dintr-un anumit motiv, expediția va reuși numai dacă Volemak e cel care hotărăște unde va avea loc vânătoarea.

— Voi întreba Catalogul, anunță Volemak.

— Mulțumesc, Tată, zise Nafai și-l urmă în cort.

Cât lumea aștepta, Luet cercetă grupul cu privirea. Cât anume pricep ei din asta? întâlnește privirea lui Elemak. El îi zâmbi încordat. Ea îi răspunse cu un surâs, fără a-și da seama de ce anume credea *el* că se-ntâmplă.

Hushidh fu cea care o lămurii:

— Soțul tău e cel inteligent, îi șopti aceasta.

Luet se-ntoarce către ea mirată – n-o văzuse venind.

— Când a venit cu arcul și săgețile, poziția lui Volemak a slăbit. De fapt, a slăbit ieri, când Nafai a fost cel care-a insistat să-și continue încercarea. Toate legăturile care unesc acest grup au slăbit atunci. Mi-am dat seama când m-am trezit azi-dimineață – rupere totală. Haos gata să izbucnească. Și ceva și mai rău între Vas și Elemak – o ură teribilă, pe care n-o înțeleg. Dar acum Nafai i-a redat tatălui său autoritatea. Ar fi putut s-o smulgă pentru sine și să ne dezbine, dar n-a făcut-o – i-a dat-o înapoi și eu cred că revenim la vechile tipare.

— Uneori, Shuya, aș vrea să am darul *tău*, în loc de-al meu.

— Al meu e mai comod și mai practic câteodată. Dar tu ești vizionara în ape.

Din cauză că Chveya trăgea de sânul lui Luet, plescăind zgomotos, parcă dornică să sugă tot înainte ca Luet s-o ia din loc iarăși, aceștia îi veni greu să-și ia în serios datoria nobilă. Ii răspunse lui Hushidh râzând. Râsul ei fu deslușit de cei care nu le-ar fi putut auzi șușotelile lor; mulți se-ntoarseră spre ea. Ce putea fi așa de amuzant, păreau a se-ntreba, într-o dimineață ca aceasta, când se hotărăște viitorul nostru?

Nafai și Volemak ieșiră din cort. De pe fața lui Volemak dispăruse aerul nedumerit. Era din nou ferm la conducere; își îmbrățișă fiul, arată spre sud-est și-i spuse:

— Nafai, acolo vei găsi vânat. Întoarce-te curând, iar eu voi lăsa carnea să se gătească. Să se-ntrebe locuitorii Dorovei ce-i cu negura nouă de fum care se ridică de pe malul celălalt al golfului. Până vin ei să cerceteze, noi vom fi plecat deja din nou spre sud.

Luet știa că mulți ascultau vorbele acelea optimiste mai degrabă cu disperare decât cu speranță – dar pofta cu care tânjeau după oraș era o

dovadă de slăbiciune, nu de mândrie, o dorință nesăbuită, care n-ar fi trebuit să li se-mplinească. Poate că sabotajul lui Vas i-ar fi întors, dar atunci viața lor n-ar mai fi avut rost, cel puțin în comparație cu ce aveau să-mplinească atunci când Nafai va reuși.

Dac-avea să reușească.

Elemak i se adresă lui Nafai:

— Te pricepi să tragi cu obiectul ăla?

— Nu știu, răspunse Nafai. Încă n-am încercat. Azi-noapte era prea întuneric. Dar un lucru știu – nu pot trage la prea mare distanță. N-am mușchi destul de puternici ca să trag cu arcul. Zâmbi larg. Va trebui să găsesc un animal foarte prost, foarte lent, surd sau orb, care s-alerge contra vântului.

Nimeni nu râse. În schimb, stătură și se uitară toți cum Nafai se îndepărtează, sigur pe el, exact în direcția indicată de tatăl său.

Din clipa aceea, atmosfera din tabără deveni încordată. Nu era vorba de încordarea certurilor de-abia stăpânite – pe *aceea* o experimentau foarte des –, ci de tensiunea așteptării. Pentru că n-aveau ce face decât să-și îngrijească pruncii și să se-ntrebe dacă Nafai va aduce carne, deși șansele sunt extrem de mici, din cauza arcului și a săgeților sale.

Singura excepție în atmosfera generală de agitație sumbră era perechea Shedemei-Zdorab. Nu că erau *fericiți* – erau mai tăcuți ca niciodată, își vedeau de treburi. Dar Luet nu se putu abține să observe că păreau mai... mai conștienți unul de altul astăzi. Se priveau întruna, ca și când de-abia reușeau să păstreze un secret.

Luet se luminează la minte abia mai târziu, când Shedemei o ținea pe Chveya, care era dezbrăcată, iar ea spăla a doua tură de haine și scutece murdărite de fiica ei în dimineța aceea. Shedemei nu se mai oprea din chicotit cu Chveya în timp ce se jucau și, în vreme ce Luet se mira cât de neobișnuit de veselă era Shedemei, înțelese: probabil că era gravidă. În sfârșit, după ce toată lumea trăsesese concluzia că-i stearpă, Shedyu urma să aibă un copil.

Și, fiind Luet, nu ezită să-i pună întrebarea imediat – în definitiv, erau singure și nici-o femeie nu putea păstra un secret față de vizionara în ape, dacă ea voia să-l afle.

— Nu, răspunse Shedemei, tresărind. Adică... s-ar putea, dar de unde să știu, așa de repede?

De-abia atunci pricepu Luet: Shedemei nu rămăsese însărcinată pentru că ea și Zdorab nu se împerecheaseră. Probabil fusese o căsătorie aranjată, ca să poată împărți același cort. *Fuseseră prieteni* toată vremea asta, iar acum erau atât de conștienți unul de altul, Shedemei arătând așa de fericită pentru că azi-noapte probabil că-și consumaseră căsătoria prima oară.

— Felicitări, oricum! spuse Luet.

Shedemei se-mbujoră și se uită la copilă, gâdilând-o puțin.

— Poate *vei rămâne* curând. Unele femei rămân imediat. Așa am pățit *eu*, cred.

— Să nu mai spui nimănui.

— Hushidh va ști că s-a schimbat ceva.

— Atunci, ei poți să-i zici, dar nu și altcuiva.

— Îți promit.

Dar zâmbetul lui Shedemei ascundea ceva care arăta că, deși Luet aflase, poate, o parte din secret, rămăseseră lucruri nerostite. Nu contează, își zise Luet. Nu-s dintre cei care trebuie să știe totul. Ce se-ntâmplă între tine și Zdorab nu-i treaba mea decât în măsura în care-mi explici tu. Însă, indiferent de ce s-a întâmplat, știu un lucru: astăzi te-a făcut mai fericită. Mai optimistă decât te-am văzut în toată călătoria.

Sau poate că *eu* sunt cea mai optimistă decât oricând, pentru că-n dimineața asta am depășit o criză atât de dificilă. Și, mai presus de toate, pentru că Elemak a fost de partea Sufletului Suprem.

Și ce dacă, în adâncul sufletului, Vas e-un ticălos și-un ucigaș? Și ce dacă Obring și Sevet și-ar părăsi copilașii? Treaba va merge ca pe roate, dacă Elemak nu-l mai dușmănește pe Sufletul Suprem.

Nafai se întoarse înainte de amiază. Nu-l văzuse nimeni venind, pentru că nimeni nu-l căutase așa de repede. Se pomeniră cu el la marginea corturilor.

— Zdorab! strigă el.

Zdorab ieși din cortul lui Volemak, unde el și Issib lucraseră împreună.

— Nafai, înțeleg că te-ai întors.

Nafai îi întinse o carcasă de iepure jupuit de piele cu o mână și un yozh însângerat și tot jupuit, cu cealaltă.

— Luat separat, niciunul nu-i cine știe ce, dar, cum Tata a spus că putem face o tocană, dacă mă întorc destul de devreme, eu zic să aprinzi focul, Zodya! Deseară putem să ne umplem burțile cu proteine animale, pline de grăsime!

Nu toată lumea se bucură că expediția avea să continue – dar toți se desfătară cu carnea gătită, tocana picantă, și sfârșitul incertitudinii. Volemak era clar jovial când făcu pe șeful la cină. Luet se miră – nu i-ar fi fost mai ușor acum să lase mantia autorității să-i alunece de pe umeri, s-o dea unui fiu de-al lui? Nu. Oricât de tare îl apăsa povara autorității, tot era mai ușoară decât greutatea insuportabilă a pierderii ei.

În timp ce stăteau și mâncau împreună, Luet sesiză că Nafai mirosea din cauza efortului depus în ziua aceea. Nu era chiar un miros nefamiliar – aici nimeni nu putea respecta standardele din Basilica – dar era neplăcut.

— Duhnești, îi șopti ea, cât restul lumii îl asculta pe Mebbekeu recitând un poem vechi și obscen, învățat când jucase teatru.

— Recunosc, trebuie să fac o baie, spuse Nafai.

— Ți fac eu una deseară.

— Speram să spui asta. Văd cum o speli pe Veya și devin foarte gelos.

— Ai fost grozav astăzi.

— Am cioplit puțin, în vreme ce Sufletul Suprem îmi turna cunoștințele-n cap. Pe urmă am ucis animale prea proaste ca să fugă.

— Da, toate astea... au fost grozave. Și mai mult. Cum ai procedat cu tatăl tău.

— Așa s-a convenit. Nimic mai mult. Nu se compară cu ce-ai făcut tu. De fapt, tu ești cea care merită să fie răsfățată și alintată diseară.

— Știu, zise Luet. Dar mai întâi trebuie să te-mbăiez. Nu-i plăcut să fii răsfățată de cineva care miroase-atât de urât, că-ți cade nasul.

Drept răspuns, Nafai o luă în brațe și-i îngropă nasul la subsuoara lui. Ea-l gădilă ca să se elibereze.

Privindu-i din partea cealaltă a focului, Rasa își zise: „Ce copii! Atât de tineri, de jucăuși. Mă bucur foarte mult că mai pot fi așa. Intr-o zi, când îi vor copleși adevăratele datorii de adulți, joaca lor se va schimba. O va înlocui una mai înceată, mai potolită. Dar, deocamdată, pot să-și alunge grijile și să-și aducă aminte ce bine e să fii în viață. În deșert sau în oraș, într-o casă ori într-un cort, asta-nseamnă fericirea, nu-i așa?”

A doua zi de dimineată au urcat poverile pe cămile și-au pornit spre sud-est. Nimeni n-a scos o vorbă, dar toți au înțeles că înaintau ca să se îndepărteze de Golful Dorova. Nu era ușor să găsești un drum prin Valea Focurilor și de câteva ori au fost nevoiți să se întoarcă, deși în frunte mergea Elemak, adesea lângă Vas, ca să găsească o cărare care ducea unde trebuia. Volemak îi spunea dimineata ce-i sfătuia Catalogul, iar Elemak marca drumul spre urcușurile și coborâșurile cele mai ușoare de pe un podiș pe altul.

După câteva zile, au dat peste alt izvor de apă potabilă pe care-l botezară Strelay, pentru că urmau să folosească timpul petrecut acolo pentru a ciopli săgeți. Nafai plecă primul în cercetare și descoperi tot felul de copaci din care Sufletul Suprem știa că se pot face săgeți bune; în scurtă vreme, adunaseră câteva zeci de puieți. Pe unii îi transformară imediat în arcuri, ca să exerseze și să aibă ce mânca; restul aveau să-l care cu ei, lăsându-l să devină lemn rezistent la îndoire. Au meșterit sute de săgeți și au exersat trasul la țintă, bărbați și femei deopotrivă, pentru că, așa cum a spus Elemak: „Poate va veni o vreme când viețile noastre vor depinde de cât de pricepute-s nevestele noastre la tras cu arcul.“

După ce exersau, cei care trăseseră bine cu arma cu vibrații se pricepeau la fel de bine și la mânuirea arcului, dar adevărata provocare era să-și dezvolte forța necesară pentru a trage suficient de departe și de drept ca să lovească ținte mai îndepărtate. În prima săptămână, n-a fost unul pe care să nu-l doară brațele, spatele și umerii; Kokor, Doi și Rasa au renunțat repede și n-au mai încercat niciodată. Sevet și Hushidh, însă, au devenit arcașe foarte bune, câtă vreme trăgeau cu arcuri mai mici decât bărbații.

Issib a fost acela care s-a gândit să vopsească corpul săgeților într-o culoare intensă neobișnuită, pentru a le recupera mai ușor pe cele deja trase.

Apoi au pornit iar la drum, exersând trasul cu arcul din mers. Au început să se mândrească cu forța brațelor. Competiția dintre bărbați s-a întezit; femeile au observat, dar vorbeau între ele că bărbaților nu le pasă de alte ținte decât de cele așezate destul de departe pentru ca săgețile trimise de arcurile mai mici ale lui Sevet și Hushidh să nu le nimerească. „Lasă-i să-și

facă jocul“, zicea Hushidh. „Ar fi prea umilitor pentru ei să fie-ntrecuți de-o femeie.“

Fără să vrea, grupul a ajuns să înainteze în paralel cu ruta pentru caravane și destul de aproape de ea – o vreme, au mâncat din nou carne crudă. Apoi, într-o dimineată, Volemak a ieșit din con cu Catalogul în mână și-a zis:

— Sufletul Suprem spune că acum trebuie să ne-ndreptăm spre vest, spre munți, pân-ajungem la mare.

— Lasă-mă să ghicesc, rosti Obring. Nu vom vedea niciun oraș acolo.

Nu-i replică nimeni. Și nimeni nu pomeni de ultima lor aventură de lângă Marea Lucioasă.

— De ce ne-ndreptăm acum spre vest? întrebă Elemak. N-am străbătut nici jumătate din Valea Focurilor – drumul caravanelor nu se mai apropie de mare decât atunci când ajunge la Marea de Foc, la sud de aici. Noi nu facem decât să ne-ndepărtăm mult de drum luând-o spre vest.

— Spre vest sunt râuri, spuse Volemak.

— Nu, nu-s, îl contrazise Elemak. Dacă ar fi, călătorii caravanelor care-au trecut pe aici le-ar fi găsit și le-ar fi folosit. Și-ar exista orașe.

— Totuși, adăugă iar Volemak, mergem spre vest. Sufletul Suprem susține că va trebui să ne-așezăm din nou tabăra pentru o lungă perioadă – să cultivăm plante, să le recoltăm.

— De ce? întrebă Mebbekew. Înaintăm repede. Copilașii prosperă. De ce altă tabără?

— Pentru că Shedemei e-nsărcinată, bineînțeles, răspunse Volemak, și-i e tot mai rău pe zi ce trece.

Se uitară toți la Shedemei. Ea se-nroși în obraji și păru la fel de surprinsă ca restul.

— Am început să bănuiesc ceva de-abia-n dimineata asta, spuse ea. De unde știe Sufletul Suprem un lucru pe care eu doar îl bănuiesc?

Volemak scutură din umeri.

— Știe el ce știe.

— Nepotrivit moment, Shedya! rosti Elemak. Toate celelalte femei amână să rămână gravide pentru că alăptează, dar acum trebuie să-șteptăm pentru tine.

De această dată, Zdorab vorbi cu asprime:

— Unele lucruri nu pot aștepta *momentul potrivit*, Elya, așa că nu-nvinui atunci când lucrul nu s-a întâmplat intenționat într-un moment

nepotrivit.

Elemak îl privi fix.

— Niciodată nu fac așa, spuse el.

Dar puse capăt discuției și o luă spre vest, croind cale pentru caravană.

Drumul lor ducea în munți adevărați – vulcanici, cu recente scurgeri de lavă, care nu fusese încă transformată în sol. Issib întrebuință Catalogul ca să obțină informații despre zonă – erau cel puțin cincizeci de vulcani activi și latenți în lanțul muntos așezat cu fața spre Marea Lucioasă. „Ultima erupție-a fost chiar anul trecut“, zise Issib, „dar mult mai departe, spre sud.“

— Motiv pentru care Sufletul Suprem ne trimite spre mare, atât de departe în nord, conchise Volemak.

Urcușul fusese dificil, însă coborâtul pe versantul celălalt se dovedea și mai greu – era mai abrupt și năpădit de buruieni. Un fel de junglă crescută pe pantele munților.

— Vânturile de iarnă bat dinspre mare, spuse Issib, și se produc furtuni în fiecare zi chiar și pe timpul verii. Munții blochează circulația norilor, îi împing cu forța în atmosfera mai rece și de-acolo coboară din ei atâta umezeală câtă există. Drept care, aici, în munți, e-o pădure tropicală. La țărmul mării nu va fi la fel de multă umezeală.

Se obișnuiau tot mai mult ca Issib să fie cel care întrebuințează Catalogul; în zilele de călătorie, era singurul care nu avea alte îndatoriri și ducea Catalogul cu el, ținând permanent o mână pe el, explorându-l. Zdorab îi arătase atâtea scurtături și intrări secrete, încât acum era aproape la fel de abil ca însuși bibliotecarul. Și nimeni nu subaprecia valoarea informațiilor furnizate de Issib, pentru că numai atât *putea* el oferi.

Se aflau la jumătatea unui pasaj înșelător, în jos, pe o ravenă cu vegetație încâlcită, când simțiră un cutremur – unul destul de puternic, care trânti două cămile la pământ, iar pe celelalte le făcu să dea din picioare și să se întoarcă nedumerite.

— Plecați din ravenă! strigă dintr-odată Issib.

— Să plecăm? Cum? întrebă Volemak.

— Cum puteți! Catalogul spune c-acest cutremur a zguduit un lac sus, în munți – ravena o să fie-nghițită de ape!

Era un moment foarte nepotrivit pentru o situație urgentă – Elemak și Vas se aflau în față de tot, croind drumul, iar Nafai și Obring vânau sus pe munte. Dar Volemak călătorise mult mai mult decât Elemak și avea resurse

proprii. Măsură iute din ochi pereții ravenei și alese o cărare printr-o îngrămădeală de bolovani dintr-un canion lateral, care putea duce în vârf.

— Conduc eu, spuse el, pentru că-s cel care știe cel mai bine ce pot cămilele. Luet, tu aduci femeile și copiii – Meb, tu și Zdorab mânăți animalele în turmă-n spatele nostru. Proviziile în față, lăzile frigorifice și recipientele la urmă. Issib, tu te distanțezi de ele numai atât cât să le poți auzi și nu pierzi contactul cu Catalogul. Să le spui când nu mai e timp. Când va trebui să abandoneze restul cămilor și să se salveze. *Trebuie* să se salveze, așa cum trebuie să te salvezi și tu, Issya – e mai important decât orice altceva. Ați înțeles?

Îi întrebă pe toți și toți încuviințară din cap, cu ochi mari, îngroziți.

— Elemak a coborât în ravenă, spuse Eiadh. Cineva trebuie să-l avertizeze.

— Elya aude și singur vocea Sufletului Suprem, zise Volemak. Apa vine mai repede decât poate călări oricine s-ar duce după el. Salvează-i copilul și soția, Edhya. Acum, hai *odată!*

Întoarse cămila și începu să urce. Cămilele nu erau făcute să meargă pe pante. Urcau într-un ritm lent înnebunitor. Dar constant. Pământul de scutură din nou – dar replicile fură mai puțin violente. Volemak și femeile ajunseră în vârf. Lui Volemak îi trecu prin cap să coboare să dea o mână de ajutor, dar Luet îi aminti că-n câteva locuri cărarea nu era destul de lată pentru două cămile – n-ar fi de niciun ajutor, dimpotrivă, ar încetini evacuarea.

Toate cămilele erau pe fundul ravenei când Issib strigă:

— Acum! Salvați-vă!

Imediat ce văzu că Meb și Zdorab îl auziseră amândoi, își întoarse cămila și-și croi drum printre animalele încărcate de poveri. Totuși, nu reuși să-și domine animalul cu destulă forță ca să avanseze mai iute decât celelalte. Când Meb îl depăși, acesta se întinse și luă frâiele din strânsoarea slabă a lui Issib, apoi trase cămila după el tot mai repede. Dar în curând ajunseră într-un loc îngust, unde cele două cămile nu puteau trece una lângă alta, mai ales din cauza scaunului masiv al lui Issib. Fără ezitare – fără a mai aștepta nici măcar să-i îngenuncheze cămila ca să poate coborî – Meb alunecă la pământ, lăsă din mâini frâiele cămilor sale și le înhăță pe cele ale cămilor lui Issib, trăgând-o prin spațiul îngust. Peste câteva clipe, Zdorab trecu prin aceeași strâmtoare și ajunse lângă ei.

— Catalogul! strigă el.

Issib, care nu-l putea ridica, arătă spre geanta din poala lui.

— E legată de oblânc! țipă el.

Zdorab își mută animalul mai aproape; Meb strunea cămila lui Issib. Zdorab se întinse cu abilitate, desfășură geanta și, fluturând-o ca pe-un trofeu, porni călare înainte.

— Lasă-mă acum! îi strigă Issib lui Meb.

Meb îl ignoră și continuă să-i tragă animalul în sus, trecând pe lângă cămilele încărcate, care înaintau și mai anevoie.

În curând ajunseră într-un loc unde Zdorab, Luet, Hushidh, Shedemei, Sevet și Eiadh așteptau pe jos. Mebbekew își dădu seama că probabil e aproape de vârf – Zdorab trebuie să fi lăsat Catalogul la Volemak, iar Rasa și celelalte femei țin copiii pe un teren înalt.

— Ia-l pe Issib, țipă Meb, dându-i frâiele lui Zdorab.

Apoi se întoarse-n fugă în canion, la următoarea cămilă. Aruncă frâiele în mâinile lui Luet.

— Trage-o!

Puse în brațele fiecărei femei hățurile câte unui animal. Auzeau deja apa vuind, simțeau cum bubuie lovind pământul.

— Mai repede! strigă Meb.

Erau exact atâția câți trebuia ca să tragă hățurile tuturor animalelor. Numai cămila lui Meb, acum ultima din rând, era nepăzită. Se vedea clar că-i era frică de vuietul apei, de zguduirile pământului și nu rămase pe loc, în spate. Meb o strigă:

— Glupost! Hai! Grăbește-te, Glupost!

Dar el trăgea întruna de frâiele ultimei cămile, știind că recipientele de pe ea erau mai importante, în timp, decât propriul său animal.

— Dă-i drumul, Meb! țipă Zdorab. Vine apa!

Văzură zidul de apă din locul în care stăteau, așa de înalt era – de fapt, mai înalt decât vârful ravenei, așa că, din instinct, fugiră mai sus pe pantă. Cei din vârf nu erau în pericol de a se îneca, pentru că apa rămânea mai jos decât ei.

Totuși, apa care fusese prinsă în canionul lateral pe care urcaseră lovi în el cu atâta forță, încât se ridică mai sus decât masa principală de apă din ravenă. Izbi ultimele două cămile și apoi pe Meb, ridicându-i cu picioarele în sus și purtându-i spre canionul lateral. Meb auzi femei țipând – era oare Doi, urlându-i numele? – apoi simți apa scăzând sub el cu viteza cu care crescuse, sorbindu-l. Preț de-o clipă, se gândi să dea drumul hățurilor și să

se salveze, apoi își dădu seama că animalul de povară se ținea bine și avea o poziție pe pământ mai sigură decât el. Așa că se-agăța de hățuri și nu fu târât de apă. Dar, spânzurând așa, lipit de coastele cămilei pe care-o salvase și care-l salva acum, la rândul ei, își văzu propriul animal, pe Glupost, azvârlit cu picioarele în sus și sorbit de vârtejul din ravenă.

În clipele următoare simți mâini smulgându-i frâiele dintre degete, conducându-l, ud learcă și cuprins de tremur, acolo unde așteptau ceilalți. Volemak îl îmbrățișă plângând.

— Am crezut că te-am pierdut, fiul meu, fiul meu.

— Dar Elya? plânse Eiadh. Cum s-ar putea salva?

— Ca să nu mai spun de Vas, șopti Rasa.

Mai mulți se uitară la Sevet, ale cărei trăsături înlemniră înăsprite.

— Nu toată lumea-și arată frica-n același fel, murmură Luet, punând capăt oricăror judecăți aspre pe marginea diferenței de reacție dintre Eiadh și Sevet.

Luet știa bine că Sevet n-avea motive să-i pese dacă Vas murea sau trăia – deși se-ntrebă cât de mult știa Sevet, în realitate.

În adâncul inimii, Luet se îngrijora mai tare din cauză că Nafai nu era cu ei. El și Obring se aflau, aproape sigur, pe un teren înalt și sigur. Dar fără îndoială că erau extrem de îngrijorați.

Spune-i că suntem în siguranță, îi zise ea încet Sufletului Suprem. Și răspunde-mi *mie* – Elemak trăiește? Dar Vas?

Trăiesc, veni răspunsul în mintea ei.

Îi anunță și pe ceilalți.

Ei o priviră jumătate ușurați, jumătate neconvinși.

— Trăiesc, repetă Luet. Atât mi-a spus Sufletul Suprem. Nu-i destul?

Apa se retrăgea, nivelul ei scăzând rapid. Volemak și Zdorab coborâră împreună în canionul lateral. Găsiră o încâlceală de copaci pe jumătate dezrădăcinați și tufe – nici măcar bolovanii nu mai erau unde fuseseră.

Dar canionul lateral era o nimica toată în comparație cu ravena. Nu mai rămăsese nimic din ea. Cu un sfert de oră înainte fusese sufocată de vegetație – de-abia puteau să meargă prin ea și deseori trebuiseră să-și mâne cămilele prin apă, ca să treacă de încâlceala cea verde. Acum, de pereții ravenei, de sus până jos, nu se mai agăța nicio plantă. Solul însuși fusese ros și se zărea stânca goală. Iar pe fund rămăseseră doar niște bolovani și sedimentele lăsate de apă în retragere.

— Uitați-vă la fundul ravenei, spuse Volemak, e numai piatră pe margine. Dar depunerile adânci sunt în mijloc, lângă apă.

Avea dreptate: cursul de apă rămas – mai mare decât cel original – tăia în noroiul gros un canal adânc de un metru. Din noile maluri se desprindeau, pe ici, pe colo, bucăți mari de noroi, alunecând în apă. Avea să treacă ceva timp până ce fundul ravenei se va stabiliza.

— Într-o lună și jumătate o să fie din nou verde ca altădată, zise Zdorab. Iar peste cinci ani nici n-o să se mai știe ce s-a-ntâmpat.

— Ce părere ai? întrebă Volemak. Dacă ne ținem pe la margine, putem să mergem pe-aici în siguranță pân-la mare?

— Motivul pentru care-am folosit ravena-n primul rând a fost acela că Elemak ne-a spus că vârful nu-i practicabil – e tăiat pretutindeni de canioane sau blocat de dealuri înalte.

— Deci înaintăm pe la margine, repetă Volemak. Și sperăm.

Pe vârful ravenei, grupului îi luă ceva vreme ca să verifice poverile de pe cămile și să se asigure că nu se slăbise nicio legătură cât urcaseră spre o zonă mai sigură.

— E mai bine decât am fi putut spera, am pierdut numai cămila aia, constată Volemak.

Zdorab își mână animalul în față și-i întinse frâiele lui Meb.

— Nu, îl refuză acesta.

— Te rog, stăruie Zdorab. Fiecare pas pe care-o să-l fac pe jos o să fie felul meu de a-l cinsti pe prietenul cel viteaz.

— Ia-le, șopti Volemak.

Meb luă frâiele de la Zdorab.

— Mulțumesc, îi spuse. Dar astăzi n-a fost *niciun* laș pe-aici.

Zdorab îl îmbrățișă scurt, apoi se-ntoarse s-o ajute pe Shedemei să urce femeile și copiii pe cămile.

Până la urmă, nici Zdorab, nici Meb, nici Volemak nu călăriră cine știe cât în restul zilei. Își petrecură timpul pe jos, patrulând de-a lungul caravanei, asigurându-se că animalele nu se abăteau spre noroiul gros și înșelător din mijlocul ravenei. Aveau viziuni cu o cămilă scufundându-se imediat până peste cap. Solul era umed, mocirlos și primejdios, dar, păstrând ritmul lent, ajunseră în curând la gura ravenei, acolo unde se vărsa într-un râu lat.

Și acolo probabil că avusese loc un dezastru, pentru că malul celălalt al râului era o aglomerație de noroi și bolovani, copaci dărâmați și porțiuni

largi de sol și pietre expuse. Restul drumului până la râu văzură că ambele maluri fuseseră despicate. În mod ironic, însă, cum forța potopului fusese mai mică aici decât în ravenă, traversarea printre resturi avea să fie mult mai dificilă.

— Pe-acî!

Era Elemak, cu Vas în spatele lui. Cei doi mergeau pe jos, iar cămilele îi urmau nu departe în urmă. Erau pe un teren înalt. Urcușul avea să fie abrupt, dar nu dificil.

— Am dat peste-o cărare pe teren ridicat! strigă Elemak.

În câteva minute, se adună la capătul cărării care traversa pădurea. Cât soți și soții se îmbrățișară, Issib observă că pădurea era mult mai rară decât fusese mai sus, pe munte.

— Probabil c-acum ne-aflăm aproape de nivelul mării, spuse el.

— Râul cotește brusc spre vest acolo, zise Vas, cuprinzând-o cu brațul pe Sevet și proptindu-și copilul de umăr. Iar de-acolo se vede Marea Lucioasă. Între râul ăsta și cel din sud e-o pășune deschisă, cu doar câțiva copaci pe ici, pe colo. Pe teren înalt, mulțumesc Sufletului Suprem. Am simțit cutremurele, dar, când au trecut, nu ni s-au părut mare lucru, însă ne-am îngrijorat că sus, unde vă găseați voi, ar fi putut să fie mult mai rău. Pe urmă, Elya a insistat că trebuie să urcăm și mai sus și să cercetăm regiunea de-acolo și, tocmai când am ajuns acolo, am auzit un vuiet și râul a luat-o razna. Ni s-a părut că vedem toate cămilele plutind, iar voi încă erați călare pe ele.

— Issib a fost avertizat cu ajutorul Catalogului, spuse Volemak.

— Bine că *n-am fost* toți la un loc, rosti Issib. Încă patru cămile și le-am fi pierdut. Pe când așa, Meb și-a pierdut animalul – pentru c-a salvat animalele de povară, aș putea adăuga.

— Când o să ne-așezăm la foc diseară, o s-avem vreme de povești, zise Elemak. Putem ajunge înainte de lăsarea întinericului la locul dintre râuri. Luna va străluci slab, așa c-o să înălțăm corturile până nu se lasă noaptea.

În seara aceea stătură târziu în jurul focului, în parte pentru c-așteptau să se gătească cina, în parte pentru că erau prea tulburați ca să doarmă și în parte pentru că sperau ca Nafai și Obring să găsească tabără în noaptea aceea. Atunci s-au spus poveștile. Iar când Hushidh îi ură noapte bună lui Luet în cortul unde cea din urmă avea să doarmă singură cu copilul, îi zise:

— Aș vrea să vezi și tu ca mine, Luet. Potopul ăsta a făcut ceea ce nimic altceva n-ar fi reușit să facă – legăturile dintre noi toți sunt mult mai

puternice. Și Meb... cu câtă cinste-i privit acum...

— O bine-venită schimbare, constată Luet.

— Sper că n-o să i se urce la cap, altfel, strică tot.

— Poate se maturizează.

— Sau poate că pur și simplu avea nevoie de circumstanțele potrivite ca să descopere partea cea mai bună din el. N-a ezitat, zice Issib. A coborât și și-a riscat viața trăgându-l pe Issib într-o zonă sigură.

— Iar Zdorab a luat Catalogul și pe urmă ne-a condus înapoi...

— Știu, nu spun că Meb a fost singurul curajos. Dar știi cum e cu Zdorab. Gestul lui de a-i da cămila lui Meb a fost generos și-a ajutat la unitatea grupului – dar a avut ca efect și faptul că ne-a șters din memorie rolul lui Zdorab în salvarea noastră. Mințile noastre s-au concentrat numai pe Mebbekew.

— Poate asta vrea Zodya.

— Dar *noi* n-o să uităm, spuse Hushidh.

— Niciodată. Acum du-te la culcare. Bebelușilor n-o să le pese că vom dormi puțin la noapte – dimineată vor urla de foame la oră fixă.

Trecuseră numai câteva ore de la ivirea zorilor când se întoarseră Nafai și Obring. Fuseseră departe de potop, însă chiar și așa avuseseră de furcă, pentru că, venind spre tabără, trebuiseră să găsească un loc ca să traverseze fie ravena, fie râul. Până la urmă trăsese cămilele peste apă în susul ravenei, făcând un ocol mare în jurul zonei celei mai afectate, apoi traversând râul prin zone puțin adânci și bancuri de nisip lângă mare – când scădea fluxul.

— Cămilele-s tot mai nemulțumite când trebuie să treacă peste câte-o apă, comentă Nafai.

— Dar am adus două căprioare, adăugă Obring bucuros.

Odată grupul reunit, Volemak ținu un scurt discurs, stabilind zona respectivă drept locul taberei lor.

— Râul de la nord îl vom numi Oy kib, după primul băiat din expediția noastră, iar cel de la sud, Protchnu, după primul băiat din noua generație.

Rasa se arată indignată:

— De ce nu Dza și Chveya, după primii doi *copii* născuți în expediția noastră?

Volemak o privi fix, fără să-i răspundă.

— Atunci, ar fi mai bine să părăsim locul înainte ca băieții să crească destul de mari ca să-și dea seama că i-ai onorat numai pentru că au penisuri.

— Dac-am fi avut numai două fete și două râuri, Tata ar fi botezat râurile după *ele*, încercă Issib să facă pace.

Știau că nu era adevărat, bineînțeles. Timp de câteva săptămâni de la stabilirea lor acolo, Rasa a insistat să le numească Râul de Nord și Râul de Sud; Volemak se-ncăpățâna să le numească Râul Oykib și Râul Protchnu. Dar, întrucât bărbații erau cei care călătoreau mai des, deci traversau râuri mai des, pescuiau în ele și erau nevoiți să-și povestească unul altuia despre locuri și evenimente în susul și în josul râului, au rămas numele Oykib și Protchnu. Fie că mai remarcase cineva, fie că nu, Luet observă că Rasa nu folosea niciodată denumirile date de Volemak râurilor, ci tăcea și se supăra ori de câte ori le rosteau alții.

Nafai și Luet au discutat problema o singură dată. Nafai dovedea lipsă de înțelegere:

— Rasa nu s-a supărat când femeile hotărau totul în Basilica, iar bărbaților nici măcar nu li se permitea să se *uite* la lacuri.

— Ala era un loc sfânt pentru femei. Singurul de felul ăsta din lume.

— Și ce contează? întrebă Nafai. Sunt doar două nume pentru două râuri. Când o să plecăm de-aici, nimeni altcineva nu-și va aminti cum le-am denumit.

— Atunci, de ce Râul de Nord și Râul de Sud?

— E-o problemă numai pentru că Mama a făcut din ea o problemă, răspunse Nafai. Acum hai să *nu* facem și *noi* o problemă din asta.

— Vreau să știu *de ce* ești *tu* de acord.

Nafai oftă.

— Gândește-te doar o clipă ce-ar însemna dacă le-am fi botezat Râul de Nord și Râul de Sud. Ce-ar fi însemnat pentru Tata. Și pentru ceilalți bărbați. Atunci chiar s-ar fi ajuns la dezbinare. Nu vreau să mă despartă și altceva de ceilalți.

Luet cugetă la idee un timp.

— Bine, zise ea. Înțeleg ce spui.

Apoi, după ce se mai gândi puțin, adăugă:

— Dar nu ți s-a părut nimic nepotrivit în a numi râurile după băieți până n-a deschis gura Mama, nu-i așa?

Nafai nu răspunse.

— De fapt, nu ți se pare nimic nepotrivit, așa-i?

— Te iubesc, spuse Nafai.

— Asta nu-i un răspuns.

— Eu cred că e.

— Și dacă nu-ți voi oferi niciodată un fiu?

— Atunci, voi face dragoste cu tine întruna, până când vom avea o sută de fiice.

— S-o *crezi* tu! zise Luet răutăcioasă.

— Ba *tu*, replică el.

Ea luă hotărârea să nu se supere pe el din cauza asta și, în timp ce făcură dragoste, se dovedi la fel de doritoare și de pasională ca de obicei. Dar, după aceea, când el adormi, o cuprinseseră grijile. Ce-ar însemna pentru ei ca bărbații să preia dominația grupului, așa cum fusese Basilica dominată de femei?

De ce trebuie să trecem prin asta? se întrebă. Am avut șansa de-a construi o societate diferită de restul lumii. Echilibrată și corectă, nepărtinitoare, *dreaptă*. Cu toate astea, până și Nafai și Issib par mulțumiți s-o dezechilibreze. Oare rivalitatea dintre bărbați și femei e-atât de puternică, încât unii trebuie să fie întotdeauna superiori celorlalți? Avem rivalitatea în genele noastre? Trebuie neapărat să fie condusă comunitatea de un sex sau altul?

Poate că da. Poate suntem ca babuinii. Când suntem stabili și civilizați, femeile decid, întemeiază gospodării, stabilesc relațiile dintre ele, creează vecinătățile și prietenii. Dar când suntem nomazi, ducând un trai la limita supraviețuirii, bărbații conduc și nu suportă intervenția femeilor. Poate asta înseamnă civilizația – dominația femeilor asupra bărbaților. Iar ori de câte ori nu merge așa, considerăm rezultatul *necivilizat, barbar... bărbătesc*.

Au petrecut un an între râuri, așteptând să se nască copilul lui Shedemei. Un băiat; l-au botezat Padatok – „*Dar*” – și-i ziceau Rokya. Poate c-ar fi plecat iar la drum după primul an, dar până la nașterea lui Rokya trei femei rămăseseră gravide, printre ele, Rasa și Luet, cea mai slăbită de sarcină. Așa c-au stat acolo până la a doua recoltă și alte câteva luni, până când toate femeile, cu excepția lui Sevet, și-au dus sarcina la capăt și-au născut. Așa că-n următoarea etapă a călătoriei erau treizeci la număr, prima generație de copii mergea și cei mai mulți dintre ei începuseră să vorbească înainte de a pleca.

Trecuseră doi ani buni. În loc de teren deșertic, aveau ogoare roditoare, udate de ploaie, pe sol bun. Recoltele erau mai variate, vânatul, mai bogat, chiar și cămilele prosperau, fătând cincisprezece pui. Făurirea șeilor era mai dificilă – niciunul din ei nu-nvățase meșteșugul – dar au descoperit o

metodă de-a urca doi prunci pe fiecare dintre cele patru animale mai blânde, care călătoreau întruna cu șirul de cămile ale femeilor. Când primii copii s-au urcat în șa, unii s-au speriat – cămilele sunt atât de înalte față de pământ – dar s-au obișnuit imediat și chiar le plăcea.

Călătoria a decurs ușor prin savană, de-a lungul litoralului; parcurgeau kilometri mai rapid ca niciodată, chiar mai repede decât în deșertul neted de la vest și sud de Basilica. În trei zile au ajuns la un golf cu multă apă bună, cu care bărbații erau obișnuiți deja, pentru că vânaseră și pescuiseră acolo în ultimii doi ani. Dar, în dimineața următoare, Volemak i-a îngrozit pe toți, spunându-le că acum ruta lor nu se-ndrepta spre sud, cum se așteptaseră, ci spre vest.

Spre vest! În mare!

Volemak arată spre insula stâncoasă, care se ridica din mare la nici doi kilometri distanță.

— Dincolo de ea este altă insulă, una uriașă. Pe ea o să facem o călătorie la fel de lungă ca cea pe care am făcut-o de când am părăsit Valea lui Mebbekeu.

La reflux, Nafai și Elemak au încercat să traverseze strâmtoarea dintre uscat și insulă. Au reușit, fiind nevoiți să înoate doar o mică porțiune, la mijloc. Dar cămilele s-au opus, așa că, până la urmă, au construit plute.

— Am mai făcut-o și altă dată, le-a spus Elemak. Nu pentru o traversare pe apă sărată, bineînțeles, dar apa de-aici e destul de liniștită.

Așa c-au tăiat copaci și au pus butucii să plutească în golf, legându-i între ei cu funii făcute din fibre de stuf. Le-a luat o săptămână să facă plutele și încă două zile să transporte cămilele pe malul celălalt – una câte una – apoi încărcătura și, la sfârșit, femeile și copiii. Și-au așternut tabăra pe malul unde acostaseră, în timp ce bărbații au dus plutele cu prăjina în jurul insulei, la vârful sud-vestic, unde va urma să aibă din nou nevoie de ele ca să transporte oameni și bagaje pe insula mare. Peste o săptămână, grupul traversase insula mică și se îndrepta spre cea mare; au împins plutele în apă și s-au uitat cum plutesc.

Vârful nordic al insulei mari era muntos și acoperit de o pădure deasă. Treptat, însă, dealurile luau locul munților, iar savane largi înlocuiau dealurile. Puteau sta în vârful câmpiei joase și unduioase și vedea de-acolo Marea Lucioasă la vest și Marea de Foc la est, atât de îngustă era insula acolo. Și, cu cât au înaintat mai mult spre sud, cu atât au înțeles de ce se

numea marea așa. Din apă ieșeau vulcani, iar la orizont se vedea din când în când fumul unei erupții minore.

— Insula a făcut parte din zona de uscat până acum cinci milioane de ani, le-a explicat Issib. Până atunci, Valea Focurilor se-ntindea până la această insulă, la sud de noi – iar focurile ard încă în marea care-a umplut spațiul dintre cele două părți ale văii.

Crescuți fiind în Basilica, cei mai mulți din grup nu-nteleseseră niciodată forțele naturii – Basilica era un loc atât de invariabil, atât de mândru de vechimea lui. Aici, deși perioadele de timp se măsurau în milioane de ani, oamenii vedeau limpede forța enormă a planetei și lipsa de relevanță a vieților omenești de la suprafața ei.

— Cu toate astea, *nu* suntem irelevanți, spunea Issib. Pentru că noi suntem cei ce văd schimbările, le cunosc și înțeleg că ele chiar *sunt* schimbări, că lucrurile au fost cândva altfel. Întregul univers, fiecare ființă și lucru, trăiește într-un acum infinit care nu se schimbă niciodată, care este exact așa cum este. Numai *noi* cunoaștem trecerea timpului, faptul că un lucru îl determină pe altul, că suntem schimbați de trecut și că vom schimba viitorul.

Insula se lărgea, iar terenul devenea din ce în ce mai neregulat. Tuturor li se păru asemănător solului din Valea Focurilor – continuarea văii, prevestită de Issib. Dar regiunea era mai liniștită – nu dădură peste porțiuni în care gazele ieșite din pământ ardeau la suprafață – iar apa probabil că era pură. În plus, pe măsură ce înaintau spre sud, aerul era tot mai uscat, deși urcau spre zona muntoasă.

— Munții ăștia au nume, spuse Issib, aflând informația din Catalog. Dalatoi. Înainte ca insula să se separe de uscat au locuit oameni aici. De fapt, cel mai mare și mai vechi dintre Orașele Focului aici a fost.

— Skudnooy? întrebă Luet, amintindu-și de povestea orașului de zgârciți care s-au izolat de lume și, chipurile, păstrau cea mai mare parte din aurul de pe Harmony în seifurile aflate dedesubtul orașului lor ascuns.

— Nu, Raspyatny, îi răspunse Issib.

Își amintiră toți poveștile cu orașul de piatră și mușchi, unde curgeau râuri prin fiecare încăpere din orașul cât un munte de înalt, încât camerele de sus înghețau, iar cei care locuiau în ele erau nevoiți să aprindă focuri ca să topească râurile înghețate, pentru ca odăile de jos să aibă apă tot anul.

— Îl vom vedea? întrebară oamenii.

— Ce-a mai rămas din el. A fost părăsit acum zece milioane de ani, dar *era* construit din piatră. Drumul străvechi pe care mergem noi acum la el duce.

Abia atunci își dădură seama că, într-adevăr, mergeau pe un drum străvechi. Nu era nici urmă de trotuar, iar câteodată drumul era tăiat de ravene sau erodat. Dar se întorceau mereu la cărarea cea mai puțin rezistentă, iar din când în când constatau că dealurile fuseseră tăiate pentru a avea pe unde să treacă drumul, iar valea temporară fusese parțial umplută cu piatră care încă nu se erodase.

— Dac-ar fi plouat mai mult, spuse Issib, n-ar mai fi rămas nimic. Dar insula s-a deplasat spre sud, deci pământul este acum la aceeași latitudine ca Marele Deșert Sudic, iar aerul e mai uscat și fenomenul eroziunii, mai redus. Chiar după atâta vreme, unele lucrări ale oamenilor lasă urme.

— Cineva trebuie să fi mers pe acest drum în ultimele zece milioane de ani, zise Elemak.

— Nimeni, îl contrazise Issib. Nicio ființă umană n-a pus piciorul pe insulă de când s-a separat complet de uscat.

— De unde știi tu? îl sfidă Mebbekew pe Issib.

— Știu, pentru că Sufletul Suprem i-a împiedicat pe oameni să vină aici. Nimeni nu-și mai amintește că această insulă există. Așa a vrut Sufletul Suprem. S-o păstreze-n siguranță și pregătită... pentru noi, bănuiesc.

Orașul Raspyatny li se desfășură o zi întreagă în fața ochilor înainte de a ajunge la el. La început, li se păru c-arată ca un munte cu o alcătuire stranie, dar, cu cât se apropiau mai mult, cu atât își dădeau mai bine seama că ce vedeau erau ferestre cioplite în piatră. Pe deasupra, era un munte înalt, așa că orașul sculptat pe suprafața lui trebuie să fi fost foarte întins.

Își așezară tabăra în partea de nord-est, unde curgea un râuleț. Au urmat cursul lui și-au descoperit că apa se scurge afară din oraș. În interior, făcea cascade, iar zidurile din apropiere gemeau de mușchi; era mult mai rece decât aerul deșertic de afară.

Explorară orașul pe rând, în grupuri, lăsând pe cineva să aibă grijă de copii și animale, în vreme ce ceilalți se cățărau pe ruinele orașului. Departe de râu, orașul nu fusese atât de erodat pe dinăuntru, deși interiorul lui nu se păstrase mai bine decât zidul exterior. Înțelesesă de ce atunci când găsiră câteva ruine ale unui sistem de apeducte care, conform legendei, transportau apa în fiecare încăpere din oraș. Ceea ce le trezi uimirea era,

însă, absența coridoarelor interioare. Pur și simplu dădeai dintr-o cameră într-alta.

— Cum făceau s-aibă intimitate? întrebă Hushidh. Cum aveau un spațiu propriu, dacă fiecare cameră era un bulevard pe care lumea se plimba întruna?

Nimeni nu știa răspunsul la întrebarea ei.

— Peste două sute de mii de oameni au locuit aici în vechime, vorbi Issib. Pe vremea când toată regiunea se-ntindea mai departe spre nord și era mult mai bine alimentată cu apă – tot terenul exterior era cultivat pe kilometri întregi către nord, totuși, atacurile dușmanilor n-au fost niciodată eficiente pentru că locuitorii păstrau în spatele zidurilor provizii pe zece ani și nu duceau lipsă de apă. Dușmanii lor le puteau arde ogoarele și-i puteau asedia, dar ar fi murit de foame cu mult înainte ca orice locuitor din Raspyatny să sufere de cea mai mică nevoie. Doar natura însăși a putut depopula zona.

— De ce n-a fost distrus tot ce-i aici de cutremurele din Valea Focurilor? întrebă Nafai.

— N-am văzut panta estică. Catalogul spune că jumătate din oraș a fost ras de pe suprafața pământului după două cutremure puternice, când s-a produs prima fisură și marea a năvălit prin ea.

— Ar fi fost un spectacol unic să vedem un *asemenea* potop, rosti Zdorab. Dintr-un loc sigur, evident.

— S-a prăbușit toată partea de est a orașului, continuă Issib. Acum e doar un versant de munte. Dar partea asta a rezistat. Zece milioane de ani. Nu se știe niciodată... Bineînțeles, apele o erodează pe dinăuntru, transformând tot mai mult exteriorul într-o cochilie scobită. Până la urmă, se va surpa. Poate dintr-odată. O parte din ea se va sparge și din cauza asta ce rămâne va avea prea mult de-ndurat. Toată șandramaua se va prăbuși ca un castel de nisip pe plajă.

— Am văzut unul dintre orașele eroilor, spuse Luet.

— Și poveștile erau adevărate, zise Obring. Asta mă face să mă-ntreb dacă Skudnooy n-o fi, și el, pe-aici, pe undeva.

— Catalogul zice că nu-i, îl lămuri Issib. Am întrebat.

— Mare păcat! Atâta amar de aur!

— Da, s-o crezi tu! replică Elemak. Și cui l-ai fi vândut? Sau crezi că l-ai fi mâncat? Ori l-ai fi îmbrăcat?

— Aa, n-am voie nici să *visez* la bogății uriașe, despre asta-i vorba? întrebă Obring sfidător. Numai visurile practice sunt permise?

Elemak dădu din umeri și renunță să mai discute.

După ce părăsiră vecinătatea orașului Raspyatny – și avuseseră nevoie de-o zi întreagă ca să ocolească zona de vest, care părea, într-adevăr, să fi acoperit toată suprafața muntelui – își croiră drum printr-o trecătoare înaltă, care probabil avusese o lățime constantă pentru a-nlesni o circulație intensă.

— Cândva, asta a fost artera dintre Orașele Focului și Orașele Stelelor, explică Issib. Acum duce numai în deșert.

Ieșiră din trecătoare și se pomeniră în fața unei savane vaste și uscate; insula se îngusta în porțiunea aceea, Marea de Stele era la răsărit, iar la apus, în depărtare, scânteia albastră Marea Lucioasă. În timp ce coborau, pierdură din vedere marea de la apus; în schimb, la sfatul Sufletului Suprem, se ținură aproape de țărmul răsăritean, pentru că acolo ploua mai des și puteau pescui în mare.

Era un drum pretențios – uscat, trebuiră să sape fântâni de trei ori și fierbinte, soarele tropical îi bătea în cap. Dar era exact tipul de teren cu care atât Elemak, cât și Volemak se obișnuiseră în tinerețe, așa că avansară destul de repede. La zece zile după ce ieșiră din strâmtoarea din Munții Dalatoi, Sufletul Suprem le ceru s-o ia spre sud când litoralul coti spre sud-est, iar când urcară printre dealuri unduioase, cu pante line, iarba se îndesi și în peisaj începură să apară copaci. Trecură printre munți scunzi și roși de vreme, străbătură valea unui râu, urcară alte dealuri, apoi coborâră în cel mai frumos ținut pe care-l văzuseră vreodată.

Pâlcurile de copaci alternau echilibrat cu pășunile întinse; pe câmpiile pline de flori sălbaticе zumzăiau albinele, promițând miere ușor de găsit. Pâraiele cu apă limpede se scurgeau toate într-un râu lat, șerpuitor. Shedemei descălecă și încercă solul.

— Nu-i ca iarba din deșert, remarcă ea. Nu-s doar rădăcini. E-adevărat humus. Putem cultiva pajiștile fără să le distrugem.

Pentru prima oară în călătoria lor, Elemak nu se deranjă să se consulte cu Volemak despre locul unde să se-așeze tabăra. Nu exista niciun loc pe unde treceau în care să *nu* fi putut poposi peste noapte.

— Toți locuitorii din Seggidugu ar putea trăi regește-n ținutul ăsta, spuse Elemak. Nu crezi, Tată?

— Iar noi suntem singurii oameni de-aici, răspunse Tata. Sufletul Suprem a pregătit locul pentru noi. Ne-a așteptat zece milioane de ani.

— Așadar, rămânem aici? Asta-i destinația noastră?

— Rămânem aici, deocamdată, preciză Volemak. Cel puțin câțiva ani. Sufletul Suprem încă nu-i pregătit să ne ducă-n stele, înapoi pe Pământ. O vreme, aici va fi casa noastră.

— *Câți ani?* întrebă Elemak.

— Destui cât să construim case de lemn și să transformăm corturile noastre vechi în prelate și draperii. Din acest loc nu vom mai călători, nici pe uscat, nici pe apă. Numai când ne vom ridica la stele-l vom părăsi. Așadar, haideti să-l numim Dostatok, pentru că ne va-mplini nevoile din belșug. Râului îi vom spune Rasa, pentru că-i puternic și plin de viață și nu va-nceta să ne ofere ce ne trebuie.

Rasa încuviință ușor din cap, în semn că recunoaște cinstea; afișă un surâs cât se poate de vag, din care Luet, cel puțin, înțelese că Rasa știa că, prin noile nume alese, soțul ei vrea să fie conciliator.

Își așezară colonia pe un promontoriu jos, care dădea spre gura de vărsare a Râului Rasa în Oceanul de Sud – pentru că atât de departe ajunseseră, lăsând în urmă Marea Lucioasă și Marea de Stele. Intr-o lună, aveau toți case de lemn cu acoperișuri de stuf, iar la latitudinea respectivă puteau cultiva tot timpul plante, așa că nu conta când le sădeau; în fiecare zi ploua puțin, iar furtunile puternice treceau repede, fără să provoace pagube.

Animalele erau atât de blânde, încât nu se temeau de om; oamenii au domesticit repede capre sălbatice, care se trăgeau în mod clar din aceleași viețuitoare crescute în turme pe dealurile de lângă Basilica – laptele de cămilă a ajuns, în sfârșit, un lichid pe care numai puii de cămilă trebuiau să-l mai bea, iar expresia „brânză de cămilă“ a devenit un eufemism pentru bebelușii bine hrăniți, cu scutecul neschimbat. În următorii șase ani, s-au născut alți copii, până când numărul micuților a ajuns la treizeci și cinci, cu vârste cuprinse între aproape opt ani și câteva zile. Își cultivau ogoarele în comun și împărțeau roadele în mod egal; din când în când, bărbații plecau și vânau împreună, aducând acasă carne pentru pus la uscat și la sărat și piele pentru tăbăcit. Rasa, Issib și Shedemei și-au asumat educarea copiilor, deschizând o școală.

Nu că viața lor ar fi fost un basm al păcii și fericirii veșnice. Oamenii se mai certau – Kokor n-a vorbit cu Sevet un an din cauza unei pricini neînsemnate; Meb s-a certat cu Obring și cel din urmă și-a construit o casă mai departe de restul grupului. Existau resentimente – unii credeau că alții nu muncesc destul, alții, că munca lor era mai valoroasă decât efortul

celorlalți. Și mai exista o tensiune discretă permanentă între femei, care o considerau conducătoare pe Rasa, și bărbați, care presupuneau că nicio hotărâre nu era finală, dacă n-a fost aprobată de Volemak sau Elemak. Dar au trecut peste toate crizele, peste toată încordarea, găsind un echilibru de conducere între devotamentul lui Volemak față de scopurile Sufletului Suprem, compasiunea perspicace a Rasei și evaluarea categorică a nevoilor, făcută de Elemak. Orice eventuală nefericire din sufletele lor era ținută sub control, îngropată în munca grea care le marca ritmul vieții și apoi dispărea în momentele de bucurie nețărmată și dragoste neprecupețită.

De-a lungul anilor, au ajuns să ducă o viață atât de frumoasă, încât nu era unul care să nu vrea, când se gândea la tot și la toate, ca Sufletul Suprem să uite că trăiesc acolo și să-i abandoneze în armonia și fericirea din Dostatok.

Când avea șapte ani, Chveya a-nțeles perfect cum funcționa lumea. Acum împlinise opt și avea niște nedumeriri.

Ca toți copiii din Dostatok, a crescut înțelegând relațiile simple dintre familii. De exemplu, Dazya cu frații și surorile ei mai mici le aparțineau lui Hushidh și Issib. Krassya și Nokya, cu frații și surorile lor mai mici, țineau de Kokor și Obring. Vasnya cu fratele și sora ei erau ai lui Sevet și Vas. Și tot așa, fiecare ceată de copii aparținea de o mamă și un tată.

Singura ciudățenie din această imagine clară a universului, cel puțin până când Chveya a împlinit opt ani, o reprezentase Bunicul și Bunica, Volemak și Rasa, care nu numai c-aveau doi micuți ai lor – frații Okya și Yaya, care-ar putea la fel de bine să fie gemeni, pentru că, așa cum a spus Vasnya odată, împărțeau un singur creier – dar erau și părinții tuturor celorlalți părinți.

Chveya știa asta pentru că, în momente neobișnuite, auzise adulții zicându-i Bunicii nu doar „Doamna Rasa“ ori „Bunica“, ci și „Mama“, iar pe propriul ei tată, pe al lui Proya, Elemak, și pe al Skiyei, Mebbekew, că îi ziceau Bunicului mai des „Tată“.

În mintea Chveyei, asta-nsemna că Volemak și Rasa erau Primii Părinți, pentru c-au dat naștere întregii omeniri. O parte din ea știa că nu așa stăteau lucrurile, pentru că Shedemei le explicase clar la școală că-n locuri îndepărtate existau milioane de oameni, iar Bunicul și Bunica nu le dăduseră viață *tuturor*. Dar acele locuri erau de legendă. Nu fuseseră văzute niciodată. Lumea era numai ținutul Dostatok, frumos și sigur, iar în acel loc nu exista un singur om care să nu se tragă din căsătoria lui Volemak cu Rasa – cel puțin așa părea.

În realitate, pentru Chveya, lumea adulților era destul de îndepărtată pentru a-i satisface orice nevoie de ciudățenie ar fi avut ea; nu trebuia să se gândească la tărâmurii mitice, ca Basilica, Potokgavan și Gorayni, Pământul și Harmony, unele dintre acestea fiind planete, altele orașe, altele națiuni, deși Chveya nu pricepuse niciodată regula care stabilea la ce anume se referă fiecare denumire. Nu, lumea Chveyei era dominată de lupta continuă dintre Dazya și Proya pentru a pune mâna pe putere în rândul copiilor.

Dazya era Copilul cel mai Mare, fapt care-i conferea o autoritate imensă. Ea o folosea nepotrivit, exploatându-i pe cei mai mici de câte ori putea, transformând-o în servicii și „favoruri“ personale pe care le primea fără recunoștință. Dacă unul dintre cei mici refuza să se supună, îi bloca accesul la orice joc, pur și simplu anunțând că, dacă „copilul ăla“ va participa la joc sau la concurs, ea nu va lua parte la el. La fel se purta Dazya cu fetele mai apropiate de vârsta ei, deși cu mai multă subtilitate – nu insistă să i se facă servicii personale umiltoare, însă se aștepta ca, atunci când hotăra că un lucru se va desfășura într-un anumit fel, toate fetele s-o aprobe, iar cine se va opune va fi ostracizat cu discreție. Chveya fiind Al Doilea Copil, cu doar trei zile mai tânără, nu vedea niciun motiv pentru care s-accepte un rol de slugă. În consecință, avea foarte mult timp pentru sine, întrucât Dazya nu tolera să fie nimeni egala ei și niciuna dintre fete nu avea tăria să o înfrunte.

În timp ce Dazya își clădea regatul printre copiii mai mici și fetele mai mari, Proya – fiul cel mai mare al lui Elemak și Al Doilea Băiat – se făcuse prinț printre prinți. Era singura persoană care-o putea ridiculiza pe Dazya și râde de regulile ei și toți ceilalți băieți îi țineau isonul. Dazya îi ostraciza pe băieții mai mari, dar lor nici nu le păsa, pentru că jocurile la care voiau să ia parte și aprobarea după care tânjeau le primeau de la Proya. Cea mai crâncenă umilință pe care a-ndurat-o Dazya a fost când propriul ei frate, Xodhya, s-a alăturat lui Proya și s-a folosit de puterea lui ca de un scut pentru apărarea propriei independențe de regulile surorii sale mai mari. Fratele mai tânăr al Chveyei, Zhyat, și uneori chiar Motya, care era cu un an mai mic decât Zhyat și nu făcea parte dintre băieții mai mari, i se alătura regulat lui Proya, dar Chveyei nu-i păsa, pentru că asta-nsemna și mai multă umilință pentru Dazya.

Bineînțeles, în toiul conflictelor, Chveya le ținea partea celorlalte fete, fie disprețuindu-i pe băieții rebeli, fie dându-le peste nas, dar în sufletul ei tânjea să facă parte din regatul lui Proya. *Ei* erau cei care jucau jocuri dure și minunate de-a vânătoarea și de-a moartea. Ar face-o chiar și pe căprioara, dac-ar chema-o să se joace cu ei, i-ar lăsa s-o vâneze și s-o doboare cu săgețile lor boante, dac-ar putea face parte dintre ei, în loc să stea, prizonieră nenorocită, în regatul-capcană al Dazyei. Dar când i-a pomenit, pe departe, fratelui ei Zhyat despre dorința sa, el a făcut un adevărat spectacol de greață înăbușită și râgâituri, așa că fata a renunțat.

Cel mai tare îi invidia pe Okya și pe Yaya, cei doi fii ai Bunicii și Bunicului. Okya era Primul Băiat, Yaya, Al Patrulea. Cei doi l-ar fi putut detronea ușor pe Proya din poziția lui de șef peste băieți, mai ales pentru că le făceau pe toate împreună și i-ar fi putut supune pe ceilalți băieți. Dar nu se sinchiseau de asta, doar luau parte la jocurile lui Proya când aveau chef și nici nu se preocupau de cine era la conducere. Asta pentru că se considerau adulți, în niciun caz copii. „*Noi* suntem din aceeași generație ca părinții voștri“, îi spusese odată Yaya Chveyei. Din clipa aceea, Chveya nu scăpa ocazia să sublinieze că Yaya era mult mai scund decât ea și înc-avea o puțulică de iepure, făcându-i pe ceilalți copii să râdă, deși le era frică de Yaya. Acesta nu făcea decât să se uite la ea cu dispreț și să plece. Dar Chveya a observat că nu mai urina în fața micuților.

Când Chveya era brutal de sinceră, trebuia să recunoască în sinea ei că motivul pentru care era complet izolată de alți copii era acela că pur și simplu nu-și putea ține gura închisă. Dacă vedea că cineva-i bătaș, incorect sau egoist, o spunea fără rețineri. Nu conta că tot fără rețineri vorbea și atunci când vreunul se dovedea nobil, bun sau generos – lauda se uita repede, în vreme ce jignirile se treceau la catastif pentru totdeauna. Astfel, Chveya n-avea prieteni adevărați printre copii – erau prea ocupați să se dea bine pe lângă Dazya sau Proya ca să-i ofere ei o prietenie adevărată, în afară de Okya și Yaya, bineînțeles, care erau și mai distanți și preocupați unul de celălalt în așa-zisa lor postură de adulți.

Numai când Chveya a-mplinit opt ani și a constatat cât de puțină atenție îi acorda oricine altcineva, în afară de părinții ei, zilei sale de naștere, după tam-tamul făcut în jurul aniversării Dazyei, și-a pierdut complet speranța că va fi o persoană cu o anumită însemnătate în lume. Nu era destul de rău că Dazya le porunceă tuturor cu atâta nesimțire, de ce trebuiau adulții să facă un festival de ziua ei? Tata i-a explicat că, desigur, festivalul nu se organiza pentru Dazya, ci pentru că ziua ei marca începutul unei generații întregi de copii – dar ce conta dacă maturii o priveau astfel sau nu? Rămânea faptul că prin festivalul acela se afirmase dominația de fier a Dazyei asupra celorlalți copii și chiar i se oferise fetei o superioritate temporară asupra lui Proya însuși, iar Okya și Yaya au stat îmbufnați toată petrecerea, când au fost tratați de sus și trimiși cu liota de copii, lucru pe care l-au considerat greșit, pentru că ei *nu* făceau parte din generația mai tânără. Cum au putut interveni adulții atât de neglijent și distructiv în ierarhia copiilor? Ca și cum n-ar fi considerat că viețile lor sunt *adevărate*.

Acela a fost momentul în care Chveya a avut intuiția profundă a faptului că lumea adulților și cea a copiilor sunt, probabil, identice în felul lor de-a funcționa, atât doar că cei mici sunt permanent supușii celor mari. A început cu o conversație dintre Chveya și mama ei, care-i pieptăna părul după baie:

— Cu cât băieții-s mai tineri, cu-atât sunt mai dezgustători, spuse Chveya, gândindu-se la al doilea ei frate, Motya, care tocmai a descoperit ce tămbălău se făcea dacă se scobea în nas și se ștergea de haina surorii sale, obicei pe care Chveya n-avea de gând să-l tolereze, indiferent dac-o afecta pe ea sau pe mica Zuya, care nu se putea apăra.

— Nu-i neapărat adevărat, zise Mama. Pur și simplu găsesc alte *metode* de-a fi dezgustători când cresc.

Mama vorbise fără prea multă convingere, ca și când ar fi făcut o glumă, dar pentru Chveya momentul acela îi adusese iluminarea. A-ncercat să și-l închipuie pe tatăl Krassyei, Obring, scobindu-se în nas și ștergându-se de Mama și a realizat c-așa ceva nu se putea întâmpla. Dar poate că existau și alte lucruri dezgustătoare pe care le-ar face Obring. Trebuie să-l urmăresc și să aflu, și-a spus Chveya.

Nu se-ntrebă dacă Obring era cel pe care trebuia să-l urmărească – văzuse deseori cum Mama își pierdea răbdarea când vorbea Obring la ședințele de consiliu. N-avea pic de respect pentru el și nici Tata n-avea, deși el se ascundea mai bine. Așa că, dacă exista vreun bărbat adult care să exemplifice comportamentul dezgustător, cu siguranță că acela era Obring.

De aceea, Chveya avea să-și concentreze atenția pe adulții din jurul ei, urmărind să descopere cine era Dazya printre mame și Proya printre tați. Pe parcurs, a-nceput să înțeleagă lucruri pe care nu le-nțelese până atunci. Lumea nu era un loc atât de clar și simplu cum crezuse ea.

Revelația cea mai șocantă a venit în ziua când a discutat cu părinții ei despre căsătorie. În ultima vreme, i-a devenit limpede că, odată și odată, copiii vor crește, se vor împerechea, vor avea prunci și vor începe din nou ciclul vieții – asta din cauza unei observații josnice făcute de Toya despre ce anume voia, de fapt, să-i facă Proya Dazyei. Toya intenționase să facă o remarcă obscenă, înspăimântătoare, dar Chveya și-a dat seama că, departe de-a fi înspăimântătoare, era, probabil, o profeție. N-ar fi Proya și Dazya perechea perfectă? Proya ar fi ca Elemak, iar Dazya probabil că i-ar zâmbi cu devotament desăvârșit, ca Eiadh lui Elemak. Sau ar fi Dazya ca mama ei, Hushidh, mult mai puternică decât soțul ei, Issib, pe care-l căra peste tot și-l

îmbăia ca pe-un bebeluș? Sau și-ar continua Proya și Dazya lupta pentru supremație de-a lungul vieții, încercând să-și întoarcă propriii copii unul împotriva celuilalt?

Gândul o făcu pe Chveya să se-ntrebe cu care dintre băieți se va căsători ea. Va fi unul din primul an, de vârsta ei? Asta-ar însemna sau Proya, sau Okya, iar amândoi îi repugnau. Dar băieții din al doilea an? Frățiorul lui Dazya, Xodhya, frățiorul lui Proya, Nadya, sau „adultul“ Yaya – halal selecție! Iar copiii din al treilea an aveau vârsta insuportabilului ei frate, Motya – nici nu *visa* să se mărite cu cineva *atât* de tânăr!

Așa că atacă subiectul cu părinții ei la dejun, într-o dimineață când Tata nu mergea la vânătoare, așa că mâncau împreună.

— Crezi că va trebui să mă mărit cu Xodhya? întrebă ea, pentru că hotărâse că Xodhya era alternativa cea mai puțin dezgustătoare.

— În nici-un caz, răspunse Mama fără ezitare.

— De fapt, zise Tata, ți-am interzice-o.

— Atunci, cu *cine*? Cu Okya? Cu Yaya?

— Aproape la fel de rău, spuse Tata. Ce-i asta, ai de gând să-ți întemeiezi o familie curând?

— Normal că se gândește la asta, Nyef, rosti Mama. Fetele se gândesc la asemenea lucruri la vârsta ei.

— Atunci, ar putea ține minte că n-o să se mărite cu un unchi bun și în niciun caz cu un băiat care-i e verișor primar bun de două ori.

Cuvintele acestea nu-nsemnau absolut nimic pentru Chveya, însă trimiteau către tenebroase mistere. Ce lucru cumplit făcuse Xodhya pentru a deveni „verișor primar bun de două ori“? Așa că-ntrebă.

— Nu-i vorba c-ar fi făcut *el* ceva, îi explică Mama. Numai că mama lui, Hushidh, e sora mea bună – amândouă avem aceeași mamă și același tată. Iar tatăl lui Zaxodh, Issib, e fratele bun al tatălui tău; amândoi au aceeași mamă și același tată, adică Bunica și Bunicul. Asta-nseamnă c-aveți *toți* strămoșii comuni – e cea mai apropiată legătură de sânge dintre toți copiii, iar căsătoria dintre voi iese din discuție.

— Dacă va fi posibil s-o evităm, adăugă Tata.

— Pe-asta o putem evita, spuse Mama. Și la fel simt și când e vorba de Oy kib și Yasai, pentru că ei *tot* fiii Rasei și ai lui Volemak sunt.

Chveya primi toate acestea cu calm, însă pe dinăuntru era răvășită. Hushidh și Mama erau surori bune, dar *nu* fiicele Bunicii și Bunicului! Iar Tata și Issib erau frați buni, ca Oy kib și Yasai, iar legătura desăvârșită dintre

frați exista pentru că erau toți fiii Bunicii și ai Bunicului. Totuși, însăși folosirea cuvântului „bun“ presupunea și existența unor altfel de frați, deci care *nu* erau fiii lui Volemak cu Rasa. Cum se putea asta?

— Ce s-a întâmplat? o întrebă Tata.

— Nu-mi... cu cine mă pot *mărita*?

— Nu-i cam devreme.... începu Tata.

Mama interveni:

— Băieții care te dezgustă astăzi ți se vor părea mult mai interesanți pe măsură ce crești. Crede-mă pe cuvânt, draga mea Veya, pentru că nu vei crede profeția *aceasta* în mod special, până când nu se va adeveri. Dar când va veni ziua aceea minunată...

— Ziua aceea oribilă, vrei să spui, mormăi Tata.

— ... vei putea să-ți întorci privirea spre Padarok, de exemplu, pentru că el nu-i rudă cu nimeni, în afară de surioara lui, Dabrota, și de părinții lui, Zdorab și Shedemei.

Era pentru prima oară când Chveya își dădea seama că Zdorab și Shedemei nu erau înrudiți cu ceilalți, dar acum își aminti că, demult, îl antipatizase pe Padarok, pentru că le spunea Bunicii și Bunicului „Rasa“ și „Volemak“, părând lipsit de respect; dar *nu* era deloc o lipsă de respect, pentru că *nu erau* bunica și bunicul lui. Oare-nțelegea toată lumea?

— Și, adăugă Tata, pentru că există un singur Rokya care să se ocupe de toate puberele din Dostatok...

— Nyef! rosti Mama cu asprime.

— ... nu vei avea de ales decât – cum ai formulat tu, draga mea vizionară în ape? – a, da, să-ți întorci privirea spre Protchnu sau Nadezhny, pentru că mama lor, Eiadh, nu-i înrudită cu nimeni de-aici, iar tatăl lor, Elemak, e doar fratele meu vitreg. La fel și spre Umene, al cărui tată, Vas, nu-i rudă cu noi, și a cărui mamă, Sevet, e doar sora mea vitregă.

Lasă-i pe Proya, Nadya și Umya.

— Cum se poate ca Sevet să fie doar sora ta vitregă? Întrebă Chveya. E din cauză c-ai atâția frați și ea nu mai poate fi sora ta bună?

— Of, este deja un coșmar, se plânse Mama. Chiar trebuia să se întâmple în dimineața asta?

Tata, însă, a continuat și i-a explicat că Volemak fusese însurat cu alte două femei în Basilica, femei care-i născuseră pe Elemak și Mebbekew, apoi a fost căsătorit cu Rasa destul de mult ca să-l aibă pe Issib; apoi Doamna Rasa „n-a reînnoit“ contractul și, în schimb, s-a măritat cu un

bărbat pe nume Gaballufix, care era și fratele vitreg al lui Elemak, pentru că mama *lui* fusese una dintre fostele soții ale lui Volemak, și cu acest Gaballufix le-a avut Doamna Rasa pe Sevet și Kokor. După aceea, ea n-a mai reînnoit contractul lui Gaballufix, ci s-a întors la Volemak și s-a căsătorit cu el permanent, apoi l-a avut pe Nafai și, mai recent, pe Okya și Yaya.

— Ai înțeles?

Chveya nu reuși decât să încline din cap stupefiată. Lumea ei se-torsese cu susul în jos. Nu numai din cauza confuziei create de cine cu cine era rudă până la urmă, dar și din cauza ideii că doi oameni nu trebuiau să rămână toată viața căsătoriți – că mama și tatăl cuiva vor sfârși prin a se căsători cu alte persoane absolut diferite și prin a avea copii care se gândeau numai la unul dintre ei ca la Mama, celălalt fiindu-le total străin!

Era-nspăimântător, iar în noaptea următoare fata a avut un coșmar în care șobolani uriași au venit la ei acasă și l-au luat pe Tata în somn, iar când s-a trezit Mama, nici n-a observat absența lui, pur și simplu l-a adus pe micul Proya – acum devenit bărbat, pentru că era un vis – și i-a spus: „Acesta este noul tău tată, până când îl vor lua șobolanii și pe *el*. “

Se trezi scâncind.

— Ce-ai visat? o întrebă Mama, în timp ce-o liniștea. Spune-mi, Veya, de ce plângi?

Fata îi povesti.

Mama o duse în camera Tatei și a ei, îl trezi pe Tata și-o puse pe Chveya să-i povestească și *lui* visul. El nici măcar nu păru interesat de amănuntul acela înfiorător, adică de venirea lui Proya în casa lor ca să-l înlocuiască pe el. El nu vru să știe decât de șobolanii uriași. Îi ceru să i-i descrie de mai multe ori, deși Chveya nu știa ce să-i spună despre ei decât că erau șobolani și erau mari și chicoteau, zicându-și unul altuia cât de deștepți sunt în timp ce-l duceau pe Tata.

— Totuși, zise Tata, e prima oară-n noua generație. Și nu-i de la Sufletul Suprem, ci de la Păstrătorul Pământului.

— Poate să n-aibă nici-o însemnătate, spuse Mama. Poate-a auzit de unul dintre visele acelea.

Dar când au întrebat-o dacă auzise povești cu șobolani uriași înainte de a-i visa, Chveya habar n-avu despre ce anume vorbeau. Singurii șobolani de care auzise erau cei care-ncercau întruna să fure hrana din hambare. Mai aveau și alții vise cu șobolani? Adulții erau atât de ciudați – nu le păsa că se

destramă familii, copiii au frați și surori vitrege și alte monstruozități asemănătoare, dar un vis despre un șobolan uriaș – *asta era* important pentru ei. Tata chiar zise:

— Dacă mai visezi vreodată șobolani uriași sau alte animale ciudate, trebuie să ne spui imediat. S-ar putea să fie foarte important.

Abia când Luet o acoperi din nou în pătuțul ei reuși Chveya să pună întrebarea care-o frământa cu adevărat:

— Mamă, dacă tu nu vei reînnoi contractul cu Tata, cine va fi noul nostru Tată după aceea?

O expresie de înțelegere și compasiune apăru pe fața mamei:

— O, Veya, draguța mea croitoreasă, *asta* te-ngrijorează pe tine? Am renunțat la asemenea legi când am plecat din Basilica. Căsătoriile sunt pentru totdeauna aici. Pân-la moarte. Așa că-n familia noastră Tata va fi întotdeauna tatăl, iar eu voi fi întotdeauna mama și nimic nu se va schimba. Te poți baza pe asta.

Mult mai liniștită, Chveya se culcă. Îi mai trecură prin cap niște gânduri în timp ce adormea: ce oribil trebuie să fi fost să trăiești în Basilica și să nu știi cine se va căsători cu părinții tăi de la an la an – la fel de bine puteai să trăiești într-o casă în care tavanul să fie podeaua în ziua următoare. Și înc-un gând: „Eu sunt prima din noua generație care-a visat despre șobolani uriași și, într-un fel, e grozav, așa că trebuie să fiu foarte mândră de mine și, dac-aș fi știut asta, aș fi visat șobolani uriași mai demult.“ Și iar un gând: „Rokya e băiatul neînruit cu nimeni, așa că cel mai bine-i să mă căsătoresc cu el, deci mă voi mărita cu el și *asta* îi va demonstra Dazyei cine-i cea mai bună.“

Nafai și Luet nu prea dormiră în noaptea aceea. Fiecare dintre ei rezonase la altceva din visul Chveyei. Pe de-o parte, pentru Luet, ceea ce conta era că, în sfârșit, unul dintre copii dovedea abilitatea după care Sufletul Suprem își făcea alegerile. Știa că-i vanitoasă, dar i se părea potrivit ca primul născut al vizionarei în ape să fie primul care să aibă un vis cu subînțelesuri. Murea de nerăbdare s-o ducă pe fiica ei în apa râului, să vadă dacă putea deprinde s-alunece voit în somnul care aducea vise adevărate, așa cum învățase să facă Luet de una singură.

Pe de altă parte, pentru Nafai, ceea ce conta era că, dup-o tăcere atât de lungă, cineva primise un mesaj în sfârșit. Iar mesajul, oricât de vag, oricât de legat de nedumeriri copilărești, venea, totuși, de la Păstrătorul

Pământului și asta-l făcea mai important decât dac-ar fi fost de la Sufletul Suprem.

În definitiv, cu Sufletul Suprem conversau tot timpul, prin intermediul Catalogului. Acesta, însă, la permitea doar accesul la memoria Sufletului Suprem. Nu-i lăsa să înțeleagă planurile Sufletului Suprem, să afle de la el exact ce anume aștepta de la ei Sufletul Suprem să facă anul ăsta sau următorul. Prin urmare așteptau, așa cum așteptaseră întotdeauna, ca Sufletul Suprem să dea un impuls lucrurilor printr-un vis sau o voce în mintea lor. Petrecuseră atâția ani în Dostatok și Sufletul Suprem nu le trimisese niciun vis, nu auziseră nicio voce, iar singurul mesaj primit de la Catalog, după ce-i cercetaseră memoria, era „stați și așteptați“.

Dar Păstrătorul Pământului nu era legat de un plan sau program al Sufletului Suprem; și-a trimis visul de la ani-lumină de pe Pământ. Era imposibil să ghicești scopul Păstrătorului Pământului – visele trimise de el păreau amestecate cu grijile persoanei care primea visul, așa cum s-a întâmplat când a visat Chveya șobolani. Însă existau teme care se repetau – nu visase Hushidh șobolani tot sub formă de dușmani atacându-i familia? Asta părea să sugereze că șobolanii mari aveau să fie o problemă pentru ei pe Pământ – deși existau și vise în care șobolanii și îngerii de pe Pământ se mprieteneau cu oamenii și deveneau egalii lor. Era atât de dificil să-nțelegi toate acestea – dar un lucru era sigur. Visele de la Păstrătorul Pământului nu-ncetaseră, așa că, probabil, în curând avea să se-ntâmple ceva, poate vancepe următoarea etapă a călătoriei lor.

Pentru că Nafai își pierdea răbdarea. Asemenea celorlalți, îi plăcea cum trăiau în Dostatok, însă nu putea uita că nu acesta era scopul călătoriei lor. Ii aștepta o îndatorire neîndeplinită, o călătorie prin spațiu, spre planeta din care se trăgea omenirea, întoarcerea oamenilor pentru prima oară după patruzeci de milioane de ani, iar Nafai tânjea să plece. Viața în Dostatok era dulce, dar mult prea limitată și armonioasă. Lucrurile păreau a se fi *încheiat* aici, iar lui Nafai nu-i plăcea sentimentul că viitorul fusese plănuit, că nu se vor mai petrece alte schimbări decât cele previzibile, aduse de bătrânețe.

Suflet Suprem, întrebă Nafai în gând, acum, că Păstrătorul Pământului s-a trezit din nou, te vei trezi și tu? Ne vei trimite în următoarea etapă a călătoriei noastre?

Nafai era extrem de conștient de diferența dintre reacția lui și a lui Luet la visul Chveyei. El disprețuia și invidia deopotrivă atitudinea lui Luet. O disprețuia pentru că Luet părea să fi permis ca Dostatok să devină

universul ei – cel mai mult îi păsa de copii și asta-nsemna că și ei puteau deveni vizionari, mai ales ce grozav era că Chveya a lor a fost prima care-a visat vise adevărate. Cum să compari așa ceva cu vestea că Păstrătorul Pământului a acționat din nou? În același timp, Nafai o invidia pe Luet tocmai pentru legătura ei cu viața din Dostatok – nu se putea abține să nu creadă că era mult mai fericită decât el, pentru că lumea ei se învârtea *într-adevăr* în jurul copiilor, familiei, comunității. Trăiesc într-o lume mare, dar am puține legături cu ea; Luet trăiește într-una mai mică, dar o poate schimba și poate fi schimbată de ea mult mai mult decât mine.

Nu pot deveni ca ea și nici ea nu poate deveni ca mine. Oamenii, luați individual, au fost întotdeauna mai importanți pentru ea decât pentru mine. E punctul meu slab faptul că nu sunt la fel de conștient de sentimentele altora în aceeași măsură ca ea. Poate că, dac-aș fi fost un observator la fel de bun și la fel de categoric ca ea, n-aș fi spus și făcut, din neatenție, lucrurile care i-au determinat pe frații mei mai mari să mă urască atât de mult, iar atunci calea noastră prin viață poate-ar fi fost alta, Elya și cu mine am fi fost prieteni tot timpul. În schimb, deși acum, când Elemak mă respectă ca vânător și ascultă ce spun în consiliu, între noi nu există apropiere, iar el se poartă precaut față de mine, căutând semne c-aș încerca să-i iau locul. Luet, pe de altă parte, nu pare să stârnească invidie printre femei. Ca vizionară în ape, ar putea fi la fel de bine văzută ca fiind rivală la poziția dominatoare a Mamei între femei, așa cum Elemak e rival al Tatei la conducere, iar eu sunt rivalul lui Elemak, dar între femei nu există sentimentul competiției. Sunt o unitate. De ce n-am putut fi una și eu cu Elemak, și Elemak cu Tata?

Poate că bărbaților le lipsește ceva și din cauza asta nu putem fi uniți și alcătui un suflet din mai multe. Dacă este așa, atunci pierderea-i foarte grea. Mă uit la Luet și văd cât de apropiată-i de celelalte femei, chiar și de cele pe care nu le simpatizează prea mult; văd cât de apropiate sunt ea și celelalte femei de copii; apoi văd cât de distant sunt eu față de ceilalți bărbați și mă simt atât de singur...

Astfel gândind, Nafai adormi în cele din urmă, dar dormi numai câteva ore înaintea zorilor, iar când coborî din pat observă că Luet, în timp ce amesteca în terciul de ovăz, era la fel de obosită de nesomn.

— Azi nu-i zi de școală, spuse ea, copiii vor fi toți acasă, deci nici vorbă de-un pui de somn.

— Să se joace afară, zise Nafai, în afară de gemeni, bineînțeles, pe care probabil că-i putem lăsa cu Shuya și atunci vom dormi.

— Sau am putea să ne ocupăm de ei pe rând, în loc să le-o cerem altora.

— Pe rând? se miră Nafai. Ce plictisitor!

— Vreau să *dorm*, stăruie Luet. Oare de ce bărbații nu-s niciodată atât de obosiți, încât nu se mai gândesc la *asta*?

— Bărbații care nu se mai gândesc la *asta*, cum așa de drăguț ai zis tu, sunt fie eunuci, fie morți.

— Trebuie să le spunem părinților tăi despre visul Chveyei.

— Trebuie să le spunem *tuturor*.

— Nu cred. Ar stârni prea multă invidie.

— O, dar cui, în afară de tine, îi va păsa care dintre copii e primul care are vise adevărate?

Însă Nafai își dădu seama, chiar în timp ce rostea cuvintele acelea, că *tuturor* părinților le va păsa și că Luet avea dreptate când susținea că trebuie să evite invidia.

Ea se strâmbă la el.

— Ești atât de străin de invidie, o, nobilul meu, încât te invidiez.

— Îmi pare rău, zise el.

— În plus, pentru Chveya n-ar fi bine să se creeze prea multă agitație. Ai văzut ce s-a-ntâmplat când am transformat aniversarea Dazyei într-un festival – e-o adevărată tirană și-o îngrijorează pe Shuya, iar tâmbălăul public a făcut-o și mai afurisită.

— Când o văd că-i obligă pe ceilalți copii să-i facă comisioane inutile, îmi vine să-i trag palme, spuse Nafai.

— Dar Doamna Rasa zice să...

— Să le dăm copiilor libertate să-și întemeieze propria societate și să scape de tiranie în felul lor, știu. Dar nu mă pot abține să mă-ntreb dac-are dreptate. La urma urmei, teoria ei despre educație a funcționat numai în pânțele orașului Basilica. Dar n-am putea să considerăm că exact conflictele din călătoria noastră sunt tocmai rezultatul atitudinii ei?

— Nu, n-am putea, răspunse Luet. Mai ales pentru că oamenii care-au provocat *cele mai multe* necazuri sunt cei care au petrecut *cel mai puțin* timp fiind educați de Doamna Rasa. Adică Elemak și Mebbekew, care-au părăsit școala îndată ce-au atins vârsta când puteau hotărî singuri pentru ei, și Vas și Obring, care nu i-au fost elevi niciodată.

— Nu-i chiar așa, draga mea superficială, din moment ce Zdorab e cel mai bun dintre noi, deși *el* n-a studiat niciodată cu ea, în timp ce Kokor și Sevet, propriile ei fiice, sunt la fel de rele ca și cei mai răi dintre cei răi.

— Nu faci decât să-mi *dai apă la moară*, din moment ce *ele* au învățat la școala lui Dhelembuvex, și nu la cea a mamei tale.

În clipa aceea, gemenii, Serp și Spel, intrară în patru labe în bucătărie și conversația adultă se încheie.

Când prinseră amândoi destul timp liber să tragă un pui de somn, erau treziți de-a binelea de treburile zilei și le sărise somnul. Așa că porniră spre casa lui Volemak și-a Rasei ca să se consulte cu ei despre vis.

Pe drum trecură pe lângă un grup de băieți mai mari, care se-ntreceau la trasul cu praștia. Se opriră și-i urmăriră o vreme, mai mult ca să vadă cum se descurcă fiii lor mai mari, Zhatva și Motiga. Cei doi văzură că-i urmăresc, bineînțeles, și-ncepură imediat să facă pe grozavii ca să-și impresioneze părinții – însă pe Luet și Nafai nu-i interesa îndemânarea lor la trasul cu praștia, ci cum se purtau cu ceilalți băieți. Motiga, desigur, îi tachina întruna – era foarte conștient că era mai tânăr decât ceilalți, iar farsele prostești și comportamentul de clovn făceau parte din strategia lui de-a încerca să le intre sub piele ca să-l primească în cercul lor. Zhatva, însă, fiind mai mare, era în cercul respectiv pe bună dreptate și ceea ce-i îngrijora pe părinții lui era cât de servil era – cum părea să-l idolatrizeze pe Proya, un mucos arogant, care nu merita respectul lui Zhatva.

O scenă tipică – Xodhya fu lovit la mână de Motya, care-și legăna neglijent praștia încărcată. Imediat i se umplură ochii de lacrimi și Proya îl luă peste picior:

— N-o să fii niciodată bărbat, Xodhya! O să rămâi un puști!

Era un joc de cuvinte pe seama numelui său, evident, și încă unul foarte inteligent – dar și crud, și nu făcu decât să amplifice suferința lui Xodhya. Atunci, fără ca vreunul din băieți să conștientizeze scena, Xodhya i se plânse lui Zhyat, care-l cuprinse involuntar cu brațul pe după umeri în timp ce se rățoia la frățiorul lui, Motya:

— Ai grijă cu praștia, creier de maimuță!

Era un gest simplu și instinctiv, dar Luet și Nafai își zâmbiră la vederea lui. Nu numai că Zhatva îi oferea alinare lui Xodhya fără urmă de superioritate, dar distrase atenția de la durerea lui și lacrimile care stăteau să-i curgă pe obraji și aruncă vina exact unde trebuia, adică pe neglijența lui

Motya. Făcu acest gest ușor și grațios, fără să provoace nicio clipă autoritatea lui Proya printre băieți.

— Când își va da seama Zhyat că el e cel la care apelează băieții când dau de necaz? întrebă Nafai.

— Poate că joacă rolul ăsta atât de bine pentru că nu știe că-l joacă, răspunse Luet.

— Îl invidiez. De-aș fi putut face eu asta...

— Aha! Și de ce n-ai putut?

— Mă *cunoști*, Luet. Aș fi strigat la Protchnu că nu-i cinstit să-l batjocorească pe Xodhya, pentru că fusese vina lui Motya și, dacă i s-ar fi întâmplat lui Protchnu, și el ar fi plâns.

— Foarte adevărat, bineînțeles.

— Foarte adevărat, dar Protchnu mi-ar fi devenit dușman.

Nu trebuia să sublinieze ce consecințe ar fi avut faptul respectiv. Nu trecuse Luet cu el destul de des prin așa ceva?

— Pentru mine nu contează decât că Zhatva al nostru se bucură de simpatia celorlalți băieți și-o merită, spuse Luet.

— Of, dac-ar învăța de la el și Motya!

— Motya e încă un copilaș și nu știm cum va fi mai târziu, doar că va fi zgomotos, va ieși ușor în evidență și va fi umilit. Cea de la care-aș vrea să învețe Zhatva e Chveya.

— Da, fiecare copil e altfel, comentă Nafai.

Se întoarse și o conduse pe Luet de la locul întrecerii cu praștia spre casa Tatei și-a Mamei. Dar înțelese foarte bine dorința ei: faptul că Chveya era singuratică și se izola de ceilalți copii îi îngrijora pe amândoi – era singura nepotrivire în rândul copiilor mai mari, iar ei nu-nțelegeau de ce, pentru că nu făcea nimic ca să-și atragă dușmănia lor. Pur și simplu, în ierarhia micuților nu-și avea locul ei. Sau poate avea unul, dar refuza să-l ocupe. Ce ironie, își zise Nafai – ne facem griji din cauză că Zhatva se potrivește *prea* bine cu rolul de slugă, apoi din cauză că Chveya refuză să accepte același rol. Poate că ce dorim cu adevărat este ca fiii noștri să fie cei care domină! Poate încerc să-mi văd împlinite prin ei propriile ambiții, iar asta ar fi greșit, așa c-ar trebui să mă mulțumesc cu ei așa cum sunt.

Probabil că Luet se gândea la aceleași lucruri, pentru că spuse, spărgând liniștea dintre ei:

— Amândoi își caută drumul prin desișul societății umane și-o fac destul de bine. Tot ce putem face noi e să-i observăm și să-i alinăm din când

în când, să le dăm câte-o idee.

Sau s-o scuturăm bine pe mica Regină Dza, până când scapă de aroganță. Nu, asta n-ar aduce decât ceartă între familii – iar ultima familie cu care ar vrea ei să se certe e a lui Shuya și Issya.

Volemak și Rasa ascultară cu interes visul Chveyei.

— M-am întrebat câteodată când va acționa din nou Sufletul Suprem, spuse Tata, dar mărturisesc că n-am pus întrebări despre asta pentru că-i așa de bine aici, încât nu vreau să fac nimic ca să ne grăbim plecarea.

— Nu că o faptă de-a noastră ne-ar *putea* grăbi plecarea, preciză Mama. La urma urmei, Sufletul Suprem are propriul ei orar de respectat, care nu ține deloc de noi. Ei nu i-a păsat niciodată că ne-am petrecut anii ăștia mai întâi în valea jalnică din deșert, în locul mai răsărit dintre Râul de Nord și Râul de Sud sau în locul ăsta, poate cel mai bun de pe Harmony. Ei nu i-a păsat decât să ne țină la un loc și pregătiți pentru momentul când va avea nevoie de noi. Din câte știm noi, ea pe copii plănuiește să-i ia în călătoria spre Pământ, în nici-un caz pe noi. Iar mie asta mi-ar conveni de minune, deși zău c-aș prefera să ne ia străstrănepoții, multă vreme după moartea noastră, ca să nu-i vedem cum pleacă și să ni se rupă sufletul de dorul călătorilor.

— Cu toții simțim la fel uneori, rosti Luet.

Nafai își ținu gura.

Degeaba. Tata îl citi perfect:

— Toți, în afară de Nafai. El e gata de schimbare. Ești un infirm, Nyef. Nu suporti fericirea vreme îndelungată – pe tine conflictul și nesiguranța te țin în viață.

— Nu-mi plac conflictele, Tată, protestă Nafai.

— Poate nu-ți *plac*, dar prosperi de pe urma lor. Nu-i o insultă, fiule, e-o simplă constatare.

— Întrebarea este, interveni Rasa, dacă *luăm vreo măsură* legată de visul Chveyei.

— Nu, răspunse imediat Luet. Absolut niciuna. Am vrut să știți și voi despre el.

— Totuși, spuse Tata, dacă și alți copii au vise de la Păstrătorul Pământului, dar n-au spus nimănui despre ele? Poate c-ar trebui să-i alertăm pe toți părinții să ciulească urechea când își povestesc copiii visele.

— Răspândește vestea așa, zise Rasa, și vei ști că Doi și Kokor vor începe să-și dăscălească fetele despre ce vise-ar trebui să aibă și le-ar certa

urât dacă n-ar veni cu vise despre șobolani uriași.

Râseră toți, dar știau că Rasa spune adevărul.

— Deci nu facem nimic, deocamdată, zise Tata. Așteptăm să vedem ce urmează. Sufletul Suprem va acționa când e timpul să acționeze. Pân-atunci vom munci din greu când va fi de muncit, iar între timp vom încerca să creștem copii perfecți, care nu se ceartă niciodată.

— Oh, ăsta-i standardul succesului? întrebă Luet în zeflema. Cei care nu se ceartă niciodată sunt cei buni?

Rasa se strâmbă râzând.

— Dac-așa stau lucrurile, singurii copii buni sunt cei care n-au coloană vertebrală.

— Adică niciun urmaș de-al meu, iubita mea, preciză Tata.

Vizita se sfârși; Nafai și Luet se întoarseră acasă și-și văzură de treburile zilnice. Însă Nafai nu se mulțumea s-aștepte să vadă ce urmează. Îl deranja că avuseseră loc atât de puține vizțiuni și că acum singura care primea un semn de la Păstrătorul Pământului era Chveya, copilul cel mai singuratic și prea tânăr ca să înțeleagă ce trebuie din propriul vis.

De ce-ntârzia Sufletul Suprem atât de mult? Când îi scosese din Basilica, în urmă cu nouă ani, se grăbise foarte tare. Renunțaseră la tot ce sperau că le va oferi viața și se năpustiseră-n deșert. Da, lucrurile se încheiaseră cu bine până la urmă, dar acesta *nu era* sfârșitul, nu-i așa? Mai aveau peste o sută de ani-lumină în față, partea de drum pe care-l străbătuseră nu-nsemna nimic și nu se vedea niciun semn că s-ar relua călătoria.

Răspunde-mi!

Tăcere.

Fu nevoie de înc-un vis pentru ca Nafai să treacă la acțiune. De data asta, visă Luet; Nafai se trezi dintr-un somn adânc pentru că ea scâncea, gema și țipa. O scutură, vorbindu-i cu blândețe, ca să se trezească din vis calmă.

— Ai un coșmar, îi spuse el. Ai un coșmar.

— Sufletul Suprem, rosti Luet. S-a pierdut. S-a pierdut.

— Luet, trezește-te. Visezi.

— M-am *trezit* acum. Încerc să-ți povestesc visul.

— M-am visat pe mine. Mai tânără, de vârsta Chveyei. Așa cum mă visam mai demult.

Lui Nafai îi trecu prin cap că nu se scursese chiar *atât* de mult timp de când Luet *avusese* vârsta Chveyei. Când o luase în căsătorie era o copilă, abia trecuse de zece ani. Așadar, imaginea pe care Luet o avea despre cum arăta ea în copilărie nu putea fi foarte diferită de cum se vedea acum.

— Deci te-ai văzut pe tine copil, spuse Nafai.

— Nu – am văzut pe cineva care *semăna* cu mine, dar mi-am zis: „E vizionara în ape.“ Apoi mi-am zis: „Nu, e Sufletul Suprem, cu chip și trup de vizionară în ape.“ Asta credeau despre mine multe femei, știi.

— Da, știu.

— Pe urmă am știut că văd Sufletul Suprem, numai că avea chipul meu. Și căuta ceva cu disperare. Căuta un lucru și tot credea că-l găsește, însă când se uita în palme nu-l vedea. Atunci mi-am dat seama că lucrul pe care-l căuta ea în toate părțile era un șobolan uriaș. Până la urmă, l-a prins și l-a îmbrățișat, iar el s-a transformat într-un înger și și-a luat zborul. Numai că ea n-a observat transformarea și-a crezut că șobolanul a fugit din nou. Cred că motivul pentru care așteptăm aici e că Sufletul Suprem e confuz în legătură cu un lucru. Caută ceva.

Dar gândurile lui Nafai rămăseseră agățate de ideea că Luet visase șobolani și îngeri.

— Țasta-i un vis de la Păstrător? o întrebă. Cum e posibil să fi știut el, cu o sută de ani înainte, că Sufletul Suprem urma să aibă necazuri *acum*?

— E doar *bănuiala* ta că visele pe care le-am avut de la ea călătoresc cu viteza luminii, spuse Luet. Poate că știe mai multe decât credem noi.

Pe Nafai îl călca pe nervi când femeile care știau câte ceva despre Păstrător presupuneau că-i femeie, la fel cum își închipuiau și că Sufletul Suprem e femeie. Parcă nu era atât de deranjant să considere femeie Sufletul Suprem, dar era o aroganță când venea vorba de Păstrător. Poate tocmai pentru că Nafai știa că Sufletul Suprem e un computer, dar habar n-avea ce anume era Păstrătorul Pământului. Dacă era cu adevărat un *zeu* sau ceva asemănător, atunci, Nafai respingea ideea că trebuia *neapărat* să fie femeie.

— Poate că Păstrătorul ne urmărește, ne cunoaște foarte bine și încearcă să ne trezească – iar prin noi, să trezească Sufletul Suprem.

— Sufletul Suprem nu doarme, zise Nafai. Îi vorbim tot timpul cu ajutorul Catalogului.

— Eu spun ce-am visat, stăruie Luet.

— Atunci, hai să mergem mâine-dimineață să vorbim cu Issib și Zdorab și să vedem ce pot afla ei din Catalog.

— Nu. Hai acum.

— Și să-i trezim în toiul nopții? Au copii, ar fi un gest iresponsabil.

— Nu-i vom trezi în toiul nopții. Mai e puțin și se crapă de ziuă.

Avea dreptate; prin pergamentul lucios de la fereastră se ghiceau primele raze de lumină sclipind pe cer.

Zdorab se trezi instantaneu, venind să deschidă ușa înainte ca Nafai și Luet s-ajungă la ea. Shedemei apărură în clipa următoare și, după câteva vorbe rostite în șoaptă, plecă să-i cheme urgent pe Issib și pe Hushidh. Apoi se-adunară în casa unde se păstra Catalogul. Luet le povesti visul ei, iar Zdorab și Issib începură să caute imediat răspunsuri prin Catalog.

La început, Luet își pierdu răbdarea în timp ce așteptau în tăcere.

— Nu sunt de niciun folos aici, spuse ea. Iar copiii vor avea nevoie de mine.

— Nici eu nu-s de folos, zise și Hushidh, iar Shedemei plecă odată cu ele, fără tragere de inimă. Se întoarse fiecare la casa ei. Nafai știa că, atunci când venea vorba de căutat în Catalog, nici el nu se dovedea prea util – Zdorab și Issib erau cei care-și făcuseră o meserie din explorarea memoriei Catalogului, iar el nu putea concura cu ei. Știa că femeilor le va dispăcea presupunerea lui tacită că el putea rămâne, dar Luet trebuia să plece... însă mai știa și că-i adevărată. Activitatea zilnică a copiilor se-nvârtea în jurul lui Luet, care era întotdeauna acolo, în vreme ce Nafai pleca atât de des în expediții de vânătoare, încât prezența sau absența lui era același lucru în viața lor. Nu că nu le-ar fi păsat *dacă* era cu ei sau nu – le păsa foarte mult – însă întâmplările obișnuite din viața lor nu se schimbau cu nimic.

Așa că Nafai rămase în Casa Catalogului, în timp ce Zodya și Issya îi puneau acestuia întrebări. Le auzi murmurul și, când și când, unul din ei întreba ceva, dar el chiar nu le era de niciun folos.

Întinse mana peste masă și-și propti dosul degetelor de Catalog.

— Faci o buclă, nu-i așa? Întrebă el.

— Da, răspunse Catalogul. Mi-am dat seama imediat ce Luet a primit visul de la Păstrător. Issib și Zdorab lucrează deja pentru a găsi bucla.

— Probabil că se află în rutinele tale primitive, spuse Nafai, pentru că ai putea-o găsi și te-ai putea programa să ieși din ea, dacă te-ai fi programat tu însuși.

— Da, zise iar Catalogul. Așa a presupus și Zdorab odată și asta căutam acum.

— Probabil că e o buclă apărută când crezi că ai găsit ceva, dar în realitate n-ai găsit, zise Nafai, amintindu-și visul.

— Da, repetă Catalogul. Oare își manifesta nerăbdarea? Issib a insistat pe asta de la început, așa că încercăm să găsim ceva ce nu pot detecta eu singur. E greu să-mi cercetez memoria după ceva ce nu am detectat înainte.

Nafai își dădu seama că toate gândurile lui nu făceau decât să-i urmeze, mult în spatele lor, pe Zdorab și Issib, așa că oftă și-și luă mâna de pe Catalog, se lăsă în scaun și așteptă. Nu suporta să fie doar un spectator la evenimentele importante. E exact ce spunea Elemak atât de des despre mine, își zise Nafai tăios. Trebuie să fac din mine eroul fiecărei povești la care iau parte. Ce-a susținut Elemak atunci? Că-ntr-o zi, dacă nu mă oprește el, voi găsi o cale de a fi protagonistul propriei biografii a lui Elemak. Astfel, îmi închipui că sunt vital pentru procesul de a descoperi din ce cauză se-nvârtește Sufletul Suprem în cerc, pierzând timpul lui, pierzând timpul nostru...

Pierzând timpul nostru? Asta-i o *pierdere* de timp, să trăiesc în pace și belșug cu soția și copiii mei? Atunci, fie să-mi pierd tot restul vieții.

Ca la vânătoare, învârtindu-se în cerc, bietul Suflet Suprem își face singur noduri, acoperind același teren fără să-și dea seama.

În timp ce se gândea la acestea, Nafai își imaginează calea pe care o urmase când fusese la vânătoare ultima dată de parc-ar fi fost deasupra pământului și s-ar fi uitat la ea în jos, ca la o hartă, văzându-și propria cale trasată printre copaci, urmărind-o cum se răsucesc în cercuri întrepătrunse, dar fără să treacă pe lângă același copac din aceeași direcție, așa că n-o ghicea niciodată *decât* dacă vedea harta.

Asta trebuie să facă Sufletul Suprem – să-și urmărească propriile piste.

Se-ntinse și atinse Catalogul, spunându-i asta Sufletului Suprem.

— Da, zise Catalogul – tot în stilul său înnebunitor, fără reproșuri. Zdorab mi-a sugerat deja să caut în istoria mea recentă un comportament repetitiv. Dar eu nu-mi urmăresc propriul comportament. Numai pe cel uman. Nu am o autobiografie stocată aici decât în măsura în care acțiunile mele afectează omenirea. Și, aparent, indiferent ce anume fac eu și mă face să mă învârt într-o buclă nu are efect asupra omenirii – sau are un efect atât de neînsemnat, încât nici nu sunt conștient de el. În orice caz, nu-mi pot urmări propriii pași.

Împiedicat din nou, Nafai nu-și retrase mâna. Ar putea fi prea deranjant pentru ceilalți, dac-ar tot atinge Catalogul și pe urmă s-ar retrage.

Deranjant? Nu. Pur și simplu nu voia ca ei să vadă că presupusa lui contribuție era *din nou* inutilă.

Era încă adormit. Visul lui Luet îl trezise prea devreme și, stând acolo, fără a avea ce să facă, începu să moțăie. Își lăsă capul pe masă, proptindu-se de celălalt braț, dar cu degetele tot pe Catalog.

Se întoarse la imaginea lui văzută de sus, o hartă desenându-se în spatele lui în timp ce vâna învârtindu-se în cerc prin păduri. Poate chiar fac asta, își zise, gata să adoarmă. Poate chiar mă învârtesc în cerc.

— Nu, nu te învârtești, îi vorbi Catalogul. Numai când animalul pe care îl urmărești merge în direcția aceea.

E posibil, rosti Nafai în gând. Se poate să mă tot învârtesc în cercuri largi, căutând urme de animal, fără să-mi dau seama că-mi văd propriile urme. Poate uneori mă vânez pe mine. Poate îmi găsesc urmele proprii și-mi spun ce animal nemaipomenit de mare, ne vom hrăni din el o săptămână, după aceea mă urmăresc și mă urmăresc întruna și nu mă mai ajung până într-o zi, când dau peste însuși trupul meu zăcând extenuat și subnutrit, *pe moarte*, astfel că, în nebunia mea, mă imaginez acum detașat de propriul trup și...

Moțăiam, rosti el în gând.

— Iată harta tuturor drumurilor tale, spuse Catalogul. Vei vedea că nu te învârtești în cerc, decât atunci când urmărești un animal.

Nafai văzu în mintea lui o hartă clară a teritoriului din jurul Dostatokului, până sus, în munți, și dincolo de ei, indicând toate drumurile lui.

Chiar am acoperit acest teritoriu, nu-i așa? întrebă Nafai în gând.

Dar, tocmai în timp ce se gândea la asta, constată că se înșală. Exista o zonă în care nu-l dusesese niciuna din incursiunile lui vânătorești. O regiune în formă de ic, tocmai sus, în munți, către porțiunea lor deșertică, pe unde nu trecuse nicio potecă de-a lui.

Ai harta drumurilor pe care-au mers la vânătoare ceilalți? întrebă Nafai.

Aproape imediat, o hartă despre care „știa“ că indică drumurile lui Elemak se suprapuse peste a lui, urmată de harta lui Vas, a lui Obring și a vânătorilor în grup. Se întrepătrunseră până când alcătuiră o rețea strânsă în jurul Dostatokului.

Exceptând zona în formă de ic din munți.

Ce-i în locul acela din munți, unde nu duce nicio cărare de-a noastră?

— Despre ce vorbești? întrebă Catalogul.

Despre golul din hărți. Locul unde n-a ajuns nimeni.

— *Nu* există un asemenea loc.

Nafai se concentrează asupra zonei respective, acordându-i toată atenția. Acolo! strigă în mintea lui.

— Îmi vorbești ca și cum mi-ai arăta cu degetul și văd că acorzi multă atenție unui loc, dar pe hartă nu există niciun punct pe care tu să-l izolezi de celelalte.

Ar putea fi ceva ascuns chiar față de tine?

— Nimic de pe Harmony nu îmi este ascuns.

De ce ne-ai adus la Dostatok?

— Pentru că am ales acest loc în care să așteptați până când sunt pregătit.

Pregătit pentru ce?

— Să mă duceți în călătoria spre Pământ.

Și de ce să fi venit până *aici* ca s-așteptăm?

— Pentru că este cel mai apropiat loc în care vă puteți descurca să trăiți până când sunt eu pregătit.

Cel mai apropiat loc de ce anume?

— De voi înșivă. De locul în care vă aflați.

Se învârteau din nou în cerc, Nafai își dădu seama. Schimbă tactica:

Când vei fi pregătit să te ducem pe Pământ? întrebă el.

— Când vă voi chema eu, răspunse Catalogul.

Să ne chemi de unde ca să mergem încotro?

— Din Dostatok.

— Încotro?

— Pe Pământ.

Pentru Nafai era clar – spațiul gol de pe hartă, pe care Catalogul nu-l vedea, era locul în care se vor aduna ca să plece spre Pământ – încă un loc pe care Catalogul nu-l putea numi.

— Pot numi orice loc de pe Harmony. Îți pot zice orice nume pe care l-a dat cineva oricărui loc de pe această planetă.

Atunci, spune-mi cum se numește *acest* loc? întrebă Nafai, concentrându-se din nou pe golul de pe harta vânătorilor.

Arată-mi locul și îți voi spune.

Nafai desenă la întâmplare un cerc în jurul spațiului gol dintre cărări.

— Vusadka, răspunse Catalogul.

Vusadka, gândi Nafai. Un nume cu sonoritate străveche. Însă similar cuvântului pentru un singur pas făcut dincolo de ușă. Întrebă Catalogul: ce înseamnă Vusadka?

— E numele acestui loc.

De când se numește așa?

— Locuitorii din Raspyatny l-au denumit așa.

Și de unde au auzit ei de numele acesta?

— Era bine-cunoscut printre Orașele Stelelor și Orașele Focului.

Care este cea mai veche trimitere la această denumire?

— Care denumire?

Imposibil ca Sufletul Suprem să fi uitat deja numele. Probabil că s-a lovit din nou de blocajul din memoria lui. Nafai întrebă:

Când s-a făcut cea mai veche trimitere la acest nume-n Orașele Focului?

— Acum douăzeci de milioane de ani, răspunse Catalogul.

Există cumva o trimitere mai veche-n Orașele Stelelor?

— Bineînțeles – și ele sunt mult mai vechi. Treizeci și nouă de milioane de ani.

A însemnat ceva Vusadka în limba vorbită pe-atunci?

— Limbile de pe Harmony sunt toate înrudite între ele.

Catalogul evita din nou răspunsul. Nafai încercă o altă abordare circulară care să-i aducă informația dorită: ce cuvânt din limba vorbită în Orașele Stelelor cu treizeci și nouă de milioane de ani în urmă seamănă cel mai bine cu Vusadka, *în afară de* Vusadka?

— Vuissashivat'h, răspunse Catalogul.

Și ce-nsemna asta?

— A debarca.

De pe ce?

— De pe o barcă.

Dar de ce să i se dea acestui loc din munți un nume înrudit cu înțelesul unui verb care înseamnă a coborî de pe o barcă? A existat cândva un litoral care se-ntindea pân-aici?

— Munții sunt extrem de vechi – erau deja bătrâni înainte de fisura care a creat Valea Focurilor.

Deci n-a existat niciodată un litoral care se-ntindea până pe pământul Vusadkăi?

— Niciodată, răspunse Catalogul. De când oamenii au debarcat de pe navele lor spațiale pe lumea de pe Harmony.

Pentru că folosisese verbul modern „a debarca“ pentru a se referi la navele originare, Nafai știu imediat că Sufletul Suprem făcuse tot ce-i stătuse în puteri să confirme ceea ce el presupunea deja: că Vusadka era exact punctul în care, cu patruzeci de milioane de ani în urmă, aterizaseră navele, deci exact punctul în care s-ar fi putut afla o navă, dacă era posibil să mai existe așa ceva.

Încă un gând: *Tu* ești acolo, nu-i așa, Suflet Suprem? Unde-au aterizat navele, acolo te afli *tu*. Memoria ta, procesoarele tale, toate sunt depozitate-n locul acela.

— Care loc? întrebă Catalogul.

Nafai se ridică, treaz de-a binelea. Scârțâitul scaunului său pe podea îi trezi și pe ceilalți din reverie.

— Voi găsi Sufletul Suprem, le spuse Nafai.

— Da, zise Issib. Sufletul Suprem ne-a arătat conversația cu tine.

— Foarte abil lucrat! remarcă Zdorab. Mie nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap să încep cu harta incursiunilor de vânătoare.

Nafai nu prea voia să le spună că n-o făcuse deliberat; era plăcut să fii considerat deștept. Dar își dădu seama c-ar fi un fel de minciună, dacă-i lasă să creadă asta despre el.

— Eu doar moțaiam, le zise. Partea cu incursiunile de vânătoare a fost o idee nebunească, apărută înainte de-a visa. Sufletul Suprem era conștient că nu poate ști că știe și-a recunoscut că, folosind harta, putea comunica ușor cu mine, atâta tot. A trebuit să se păcălească singur ca să-mi spună.

Issib râse.

— De acord, Nyef. Suntem toți de acord că nu ești deloc inteligent.

— Așa-i, încuviință Nafai. N-am făcut decât s-aud când Sufletul Suprem a găsit o cale oblică de-a mă chema dincolo de barierele din mintea sa. Dacă-ntreabă de mine, spuneți-le celorlalți c-am plecat la vânătoare. Dar lui Luet și soțiilor voastre puteți, bineînțeles, să le dezvăluiți adevărul – am plecat să caut Sufletul Suprem. Ambele afirmații sunt adevărate.

Zdorab încuviință înțelept.

— Am trăit în pace aici în toți anii ăștia, explică el, pentru că terenul e bun, este loc pentru toată lumea și avem ce-mpărți din belșug. Nimeni nu se

va bucura să se gândească la dezrădăcinare din nou. Unii vor fi chiar mai puțin bucuroși – n-ar fi rău s-amânăm să le-o spunem, până când aflăm ceva concret.

Issib făcu o grimasă.

— Îmi și imaginez *ce-adevărată* bătălie se va stârni din cauza asta. Aproape că-mi doresc să nu fi trăit vreme atât de lungă-n fericire aici. Comunitatea se va dezgina și nici nu vreau să mă gândesc la ce pagube vom avea până se va termina totul.

Nafai clătină din cap dezaprobator.

— Nu trebuie să se-ntâmple neapărat așa. Sufletul Suprem ne-a trimis în această călătorie. Păstrătorul Pământului ne cheamă, și el, pe toți.

— Toți sunt chemați, spuse Zdorab, dar câți vor veni?

— În clipa asta, îi răspunse Nafai, eu voi pleca.

— Nu-ți uita arcul și săgețile, atunci, îl sfătui Issib.

În caz c-ai găsi pe drum ceva pentru cină.

Nu-i zise: pentru ca lumea să creadă povestea cu plecatul la vânătoare.

În orice caz, era o idee bună, așa că Nafai trecu pe-acasă ca să ia arcul și săgețile.

— Dacă n-ai fi avut nevoie de ele, îl mustră Luet, nu te-ai fi oprit să-ți iei rămas-bun sau să-mi explici situația, nu-i așa?

Părea foarte supărată.

— Sigur că m-aș fi oprit, se apără Nafai.

— Ba nu. Probabil că i-ai rugat deja pe cei doi să m-anunțe unde-ai plecat.

Nafai dădu din umeri.

— Oricum, m-am îngrijit ca să afli.

— Dar visul a fost al *meu* și-al Chveyei.

— Dacă *tu* ai avut visele acelea înseamnă că tot *tu* ești și proprietara rezultatului lor? Întrebă Nafai, începând să se enerveze la fel de tare ca ea.

— Nu, Nyef, răspunse Luet, oftând nerăbdătoare. Pentru c-am avut visul astăzi, ar fi trebuit să fii partenera ta. Partenera ta egală. În schimb, tu mă tratezi ca pe-un copil.

— Nu i-am rugat pe cei doi să-i spună unde plec *Chveyei*, nu? Deci în niciun caz nu te-am tratat ca pe-un copil, cred.

— Nafai, nu ești în stare să recunoști că te-ai purtat ca un babuin? Nu ești în stare să zici că m-ai tratat de parcă numai bărbații ar conta-n

comunitatea noastră, ca și cum femeile n-ar însemna nimic, și că-ți pare *rău* că m-ai tratat așa?

— Nu m-am purtat ca un babuin. M-am purtat ca un bărbat. Iar, dacă mă port ca un bărbat, nu sunt mai puțin *om*, doar mai puțin *feminin*. Să nu-mi mai spui niciodată că, dacă nu mă port cum vrea o femeie înseamnă că-s un animal.

Nafai se miră el însuși de asprimea din vocea lui.

— Deci s-a ajuns la așa ceva și la noi în casă, murmură Luet.

— Numai pentru c-ai vrut tu. Să nu-mi mai zici niciodată „animal“.

— Atunci, nu te purta ca atare. A fi civilizat înseamnă să-ți depășești natura de animal. Nu să te complaci în ea, nu să te mândrești cu ea. *De-asta* mi-ai amintit de un babuin mascul – pentru că nu poți fi civilizat câtă vreme tratezi femeile ca pe niște ființe care trebuie intimidat. Ești o persoană civilizată doar atunci când ne tratezi ca pe niște prietene.

Nafai rămase în prag, clocotind pe dinăuntru de furie din cauza vorbelor ei nedrepte. Nu pentru că spunea adevărul, ci pentru că greșea când se folosea de adevăr în privința *lui*, în acest fel.

— Dar te-am tratat ca pe prietena mea și ca pe soția mea, zise Nafai. Am presupus că mă iubești suficient ca să nu ne certăm când e vorba de cine-i *proprietarul* viselor.

— Nu m-am supărat pentru că ți-ai însușit consecințele visului meu.

— Nu?

— M-am simțit rănită pentru că n-ai împărtășit cu *mine* consecințele visului *tău*. Eu n-am sărit din pat și nu m-am dus la Hushidh și Shedemei să le povestesc visul și de-abia pe urmă să ți-l povestesc și ție.

Abia când Luet se exprimă așa înțelese el de ce era supărată.

— A, exclamă el, îmi pare rău.

Luet era supărată încă, iar jalnica lui scuză venea cu întârziere.

— Du-te, îi spuse ea. Du-te și găsește Sufletul Suprem. Du-te și găsește ruinele străvechilor nave spațiale-n locul străvechi în care-au aterizat. Du-te și fii unicul erou al expediției noastre. Când voi merge seara la culcare, mă voi aștepta să fii vedeta viselor mele. Sper să-mi păstrezi și *mie* un rol cât de mic în mintea ta. Poate acela de a-ți ține haina când te îmbraci.

Auzindu-i vorbele, Nafai mai că se năpusti pe ușă afară. Luet nu făcuse altceva decât să repete jignirea rostită de Elemak – iar ea *știa* cât îl duruseră cuvintele lui, pentru că i se confesase mai demult. Era crud și

necinstit din partea ei s-o repete acum. Ea, măcar, ar fi trebuit să știe că acum nu dorința de a deveni erou îl îmboldea, ci patima cu care voia să afle ce se va-ntâmpla mai departe, să provoace următoarea întâmplare. Dacă-l iubea, ea ar fi trebuit să înțeleagă. Așa că dădu să plece chiar atunci, lăsând vorbele ei amare să-l însoțească tot drumul pe munte.

În schimb, merse în camera copiilor. Dormeau toți, în afară de Chveya, care probabil se trezise auzind cearta lor cu voce joasă, dar intensă. Nafai îi sărută pe toți, pe Chveya la urmă.

— Mă duc să găsesc locul unde se-implinesc cele mai frumoase vise, îi șopti, ca să nu-i trezească pe ceilalți.

— Să-mi ții și mie loc în toate visele, îi răspunse fata, tot în șoaptă.

O sărută din nou și se întoarse în bucătărie, încăperea principală a casei, unde Luet amesteca în terciul de ovăz din oala de pe foc.

— Îți mulțumesc c-ai găsit loc pentru mine-n visele tale, îi spuse Nafai. Și tu ești oricând bine venită într-ale mele.

Apoi o sărută și, spre ușurarea lui, ea îi răspunse la sărut. Nu rezolvară nimic, își reconfirmară doar că tot se iubeau, chiar dacă erau supărați unul pe celălalt. Acest lucru se dovedi suficient ca el să plece mulțumit, nu apăsător de gânduri.

Inima lui trebuia să fie împăcată, întrucât îi era clar că Sufletul Suprem ocrotea locul ascuns chiar fără să știe. Cel puțin așa presupunea el, pentru că *ceva anume* probabil că i-a deturnat atunci când fuseseră la vânătoare, împiedicându-i să meargă la Vusadka, iar Sufletul Suprem nu dorea să-i fie contracarat talentul de a-i face pe oameni să-și uite ideile. Totuși, Sufletul Suprem nu reușise să vadă el însuși locul respectiv, nici măcar să-și dea seama că nu-l vede. Asta sigur însemna că exact abaterile de rutină ale Sufletului Suprem îl întorseseră împotriva lui însuși, deci nu era deloc probabil ca el să le poată anula ca să-i dea voie lui Nafai să treacă dincolo de ele. Dimpotrivă – Nafai va fi nevoit să-și croiască drum cu forța, așa cum, cu atâta vreme în urmă, în Basilica, el și Issib își croiseră drum doborând barierele Sufletului Suprem, străduindu-se din răspuțeri să aibă gânduri pe care Sufletul Suprem le interzicea. Numai că acum Nafai nu avea de luptat doar pentru a-i veni ideii. Trebuia să lupte pentru a ajunge într-un loc. Un loc pe care nici măcar Sufletul Suprem nu-l vedea.

— Trebuie să te-nving, îi șopti Sufletului Suprem, în timp ce traversa pajiștea care se întindea la nord de casele lor. Trebuie să-ți dobor obstacolele.

(Ce obstacole?)

Avea să fie foarte greu. Nafai obosea numai când se gândea. Și nici nu va avea la dispoziție un șiretlic inteligent. Pur și simplu va fi nevoit să-și deschidă drum cu forța brută a voinței. Dacă putea. Dacă era destul de puternic.

Amurgea și Nafai era în pragul disperării. După o zi de mers numai ca să ajungă aici, își petrecuse toată vremea făcând același lucru inutil, încontinuu. Stătea la marginea zonei interzise și-i cerea Sufletul Suprem să-i arate harta cu toate drumurile străbătute de vânători, ca să vadă limpede în ce sens trebuie s-o ia ca s-ajungă la Vusadka. Zgâria pe o săgeată sau scrijelea în praf cu un băț. Apoi, după ce pornea hotărât, se pomenea din nou în afara zonei „ascunse“, la o sută de metri de sensul pe care îl marcase. Dacă scria „nord-est“, se trezea că merge spre vest; dacă săgeata lui arăta spre est, se pomenea că se îndreaptă spre sud. Pur și simplu nu putea depăși obstacolul.

Se rățoi la Sufletul Suprem, dar răspunsurile primite de la el îi arătau că e orb la cele întâmplare.

— Vreau să merg la sud-est de aici, îi spunea. Ajută-mă.

Și pe urmă se pomenea departe, în nord, iar Sufletul Suprem îi zicea, în gând: „Nu m-ai ascultat. Ți-am spus să mergi spre sud-vest, dar nu m-ai ascultat.“ Acum soarele apunea și cerul se întuneca repede. Nu suporta ideea de a se întoarce la Dostatok a doua zi ca un ratat perfect.

(Nu înțeleg ce vrei să faci.)

„Încerc să te găsesc.“

(Dar sunt aici.)

„Știu unde ești. Dar nu pot ajunge la tine.“

(Eu nu te opresc.)

Spunea adevărul, Nafai știa. Poate că nu el face asta. Dacă i s-a dat puterea de a bloca mințile oamenilor, de a-i împiedica să ducă la capăt ce plănuiau, atunci nu era posibil ca primii oameni de pe Harmony să fi conceput un alt sistem de apărare a acestui loc? Apărare nu controlată de Sufletul Suprem, ci una care se ferea de însuși Sufletul Suprem?

Arată-mi toate drumurile pe care-am mers astăzi, ceru Nafai în gând. Fă-mă să le văd aici, pe pământ.

Le văzu – sclipiri vagi, care se întrețeseau în fire subțiri pe pământ. Desluși de unde începeau, în repetate rânduri, ducând drept către centrul cercului din jurul Vusadkăi. Acolo se opreau brusc, fiecare, și începeau din

nou nu departe, la nord sau la sud, alunecând pieziș de-a lungul hotarului rotund.

Asta chiar îl șocă – precizia hotarului. Probabil că nu trecuse de el decât un metru și fusese deturnat. De fapt, putea chiar trage o linie pe pământ spre a marca exact hotarul viziunii Sufletului Suprem. Și, pentru că putea, o și făcu. Se folosi de ultima oră de lumină pentru a însemna hotarul cu un băț, trăgând o linie sau săpând un șanțuleț puțin adânc câteva sute de metri.

În timp ce trăgea granița eforturilor lui zadarnice, auzea țipetele babuinilor din apropiere, chemându-se somnoroși în timp ce se îndreptau spre stâncile unde se culcau. Abia când termină, când se făcuse întuneric de-a binelea și babuinii se potoliseră, își dădu seama că, deși unele țipete începuseră să se audă din afara hotarului, într-un final ele se pierduseră clar înăuntrul lui.

Bineînțeles. Hotarul e de netrecut pentru oameni, dar mintea animalelor n-a fost modificată ca să fie sensibilă la această metodă de apărare. Drept pentru care babuinii îl trec fără probleme.

De-aș fi un babuin...

Aproape că-l auzi pe Issib șoptind: „Ești sigur că nu ești?”

Găsi pe un teren înăltuț un loc cu iarbă și se ghemui, pregătindu-se să adoarmă. Era o noapte senină, cu puține șanse de ploaie și, deși era mai răcoare decât în Dostatok – se afla în apropierea deșertului, aerul era evident mai uscat – avea să-i fie bine peste noapte.

Da, dar tot o să-i fie greu să doarmă.

Visă, desigur, dar nu putu fi sigur dacă visul avea un înțeles sau era, pur și simplu, rezultatul somnului său iepuresc, în urma căruia-și amintea mai mult din visele obișnuite. Dar într-unul dintre ele, cel puțin, se văzu alături de Yobar.

Yobar îl conducea printr-un labirint de stânci. Când ajunseră la o deschizătură mică în piatră, babuinul se aplecă și trecu prin ea. Însă Nafai se opri și se uită la ea, spunându-și că nu-i destul de mic ca să ncapă prin ea. Bineînțeles, nu era adevărat – își dădea seama de asta, chiar și-n vis, deschizătura nu era chiar așa de mică. Totuși, lui nu-i dădea prin cap să se ghemuiască și să se strecoare prin ea. Căuta întruna o modalitate de-a trece de ea în picioare.

Yobar se întoarse prin deschizătură și-l atinse pe mână. Nafai se micșoră brusc și se transformă în babuin. Atunci nu mai avu probleme să

treacă prin deschizătură. Odată ajuns pe partea cealaltă, își reveni la dimensiuni omenești. Iar când întoarse capul să privească deschizătura, o văzu transformată – acum era cât un stat de om și putea trece prin ea în picioare.

Dimineața, acesta păru a fi visul cel mai promițător. Nafai rămase întins, tremurând un pic din cauza vântului de dinaintea zorilor, încercând să se gândească la o metodă de-a se folosi de viziunile din vis. Era clar că visul reflecta ce știa el despre babuini, anume că puteau trece ușor de obstacol, în timp ce el, om, nu putea. Evident, dacă s-ar transforma în babuin, ar trece și el de obstacol. Dar asta era exact ce-și dorise el seara trecută, însă dorința nu era suficientă ca să se-ntâmpile ceva folositor.

În vis, gândi Nafai, deschizătura mi-a părut prea mică pentru mine. Dar aș fi putut trece prin ea foarte simplu, pentru că era cât un stat de om. Obstacolul exista doar în mintea mea – lucru valabil și pentru obstacolul celălalt. Cu cât vreau să-l trec mai mult, cu atât sunt respins mai puternic. Poate că tocmai *intenția* de-a trece dincolo mă-mpinge înapoi.

Nu, e-o prostie. Cu siguranță că obstacolul e menit să-i țină departe și pe oamenii care habar n-au de existența lui. Pe vânători răătăciți, exploratori, colonizatori, negustori – pe oricine pornea fără să vrea spre Vusadka – obstacolul îi întorcea.

Păi, asta ar însemna că nu-i nevoie decât de cea mai ușoară sugestie ca să întorci pe cineva care n-avea intenția fermă de-a porni spre Vusadka – nici n-ar sesiza că-i întors. La urma urmei, în toți anii petrecuți în Dostatok, a observat vreunul dintre noi că evitam zona aceea când plecam în incursiunile noastre de vânătoare? Așadar, drumurile originare nu marcau un hotar bine delimitat, așa cum îl marchez eu *acum*. Iar cărările noastre n-au cotit atât de brusc... pur și simplu am pierdut urma vânatului sau, dintr-un motiv oarecare, au cotit treptat. Deci *forța obstacolului* crește, probabil, odată cu intensitatea dorinței de-a trece de el. Dacă-aș fi capabil să *rătăcesc*, *pur* și simplu, până acolo, *forța* lui ar slăbi mult.

Dar cum s-ajung acolo din întâmplare, când știu foarte bine că *trebuie* s-ajung?

Pornind de la gândul acela, planul îi apărură în minte apărură brusc și clar; însă el nici nu îndrăznea să-l cerceteze, ca nu cumva să declanșeze obstacolul și să dea greș înainte de-a încerca. În schimb, începu să se concentreze pe-o intenție cu totul nouă. Trebuie să vâneze ca să le ducă de mâncare copiilor. Lui cu siguranță-i era foame, iar dacă el era flămând, cei

mici trebuie să fie hămesiți. Numai că micuții la care se gândea el erau puii de babuini. Și-i aminti pe cei din Valea lui Mebbekew și se simți dator să le ducă niște carne – așa cum scormonise Yobar după mâncare, ca să facă pe plac femelelor și să-i întărească pe cei mici.

Așa că, în dimineața aceea, porni într-o direcție oarecare, fără a se orienta în mod special spre Vusadka, și căută până dădu de excremente de iepure. Apoi își urmări prada și, într-o oră, reuși s-o doboare cu săgeata.

Nu era moartă, bineînțeles – săgețile n-omoară imediat, iar el ucidea animalul cu cuțitul. Dar de data asta lăsă-n viață animalul îngrozit și scheunând; îi scoase săgeata din laba din spate și-l cără de urechi. Sunetele scoase de iepure erau exact ce-i trebuia lui – babuinii vor fi mult mai interesați de-un animal viu, însă rănit. Trebuia să-i găsească pe babuini.

Nu-i fu greu – babuinii se tem de puține animale, iar de *acestea* se apără intrând în alertă și avertizându-se unul pe altul. Așa că nu făcură niciun efort să păstreze liniștea. Nafai îi găsi umblând după hrană într-o vale lungă, ce se întindea de la vest la est, cu un curs de apă în mijloc. Când îl simțiră, ridicară ochii. Nu intrară-n panică – era la o distanță destul de mare de ei – și priviră cu multă curiozitate iepurele.

Nafai veni mai aproape. Acum babuinii începură să se agite – masculii se propteau pe încheieturile labelor din față și-și manifestară nemulțumirea. Iar Nafai avu o senzație de reținere puternică atunci când trebui să se apropie mai mult de ei.

Dar *trebuie* să mă apropii, să le dau carnea.

Așa că mai înaintă câțiva pași, ținând iepurele în față. Nu știa cum îi vor primi cadoul, bineînțeles. Îl puteau lua ca pe-o dovadă că-i un ucigaș sau ca pe-o sugestie că el *pusesese* deja mâna pe prada lui, deci ei erau în siguranță. Însă unii babuini cu siguranță se gândeau la iepure ca la carnea cu care s-ar putea hrăni. Babuinii nu erau cei mai buni vânători din lume, dar se dădeau în vânt după carne, iar iepurele care scheuna le părea o masă bună.

Se apropie încet, tot mai ezitant cu fiecare pas. Observă însă că tot mai mulți babuini – mai ales masculii tineri – își mutau privirea de la el la iepure. Îi ajută să se gândească mai mult la carne, evitându-le privirea de câte ori se uitau la el – știa că nu face decât să-i provoace și să-i sperie, dacă păstrează contactul vizual.

Babuinii se retraseră, dar nu prea departe. Așa cum se-așteptase Nafai, tendința lor naturală era să se retragă spre stâncile abrupte unde dormeau.

Merse după ei. Se gândea întruna. Nu-i o idee bună. N-au nevoie de carnea asta. Dar își alungă iute asemenea gânduri, încercând să se concentreze pe-un singur lucru: mamele babuin au nevoie de proteine, puii lor trebuie să și le ia din laptele lor. Trebuie să le duc carnea.

Nu poți, e-o prostie, ar trebui să lași iepurele și să te retragi.

Dar, dacă mă retrag, iepurele va fi luat de masculul cel mai puternic, și nu de femele. Trebuie să fac cumva s-ajungă la *ele*, ca să mănânce puii din el. Asta-i *datoria mea*, ca vânător al acestui trib, să le-aduc de mâncare. Trebuie să-i hrănesc. S-ajung la ele cu orice preț.

Oare cât timp îi trebui? Era atât de greu să se concentreze pe ce făcea. De câteva ori avu impresia că de-abia se trezise, chit că știa că nu dormise, apoi se scutură și merse mai departe, fără ezitări, spre femele, care se răspândeau tot mai mult spre stâncile unde dormeau.

Trebuie să trec dincolo de ei, să m-apropii de stânci mai mult decât ei, își zise el. Trebuie s-ajung pe partea unde stau femelele.

Începu s-o ia spre nord, dar nu-și permise ca atenția să-i fie abătută de la femele. Și, pe la prânz, se pomeni acolo unde voia să ajungă – între babuini și stânci. Iepurele amuțise, în sfârșit – dar pe babuini nu-i deranja că murise, pentru că fusese viu când venise; în plus, nu erau *chiar* atât de mofturoși, câtă vreme carnea era caldă. Așa că Nafai le aruncă iepurele, ochind centrul grupului de femele.

Se stârni iadul pe pământ, dar lucrurile se petrecură așa cum plănuiise Nafai. Câțiva din masculii tineri se năpustiră asupra iepurelui, dar cei mai bătrâni rămaseră pe loc, pentru că Nafai le părea, cel puțin pentru moment, o amenințare. Astfel, iepurele ajunse înapoi la femele, care îi goniră cu ușurință pe tineri. Iepurele nu murise, de fapt – chițăi din nou când îl sfâșiară femelele dominante, mușcând din el de unde apucau. Faptul că babuinii nu-și omorau prada înainte de-a o mânca îl deranjase pe Nafai când locuise prima dată în vecinătatea lor, în deșert, dar între timp se obișnuise și era-ncântat că planul lui funcționase și că cele care ajunseseră primele la carne fuseseră femelele.

Când masculii pricepură că ratau ospățul, se agitară tot mai mult și, până la urmă, Nafai începu să dea înapoi, tot mai aproape de stânci; când, în sfârșit, se îndepărtase suficient, masculii dădură năvală-n grup, risipind femelele și cărându-și pumni în lupta pentru resturile de iepure. Unii se-aleseră într-adevăr cu bucăți mari, dar Nafai știu că femelele mâncaseră mai mult decât porția obișnuită de carne, ceea ce îi dădu un sentiment plăcut.

Acum, însă, cel mai bine pentru el ar fi să se îndepărteze cât mai mult de babuini. Să meargă departe, foarte departe, în susul văii. De fapt, n-ar strica dac-ar mai găsi vreo pradă aici, sus, ca să le-o ducă și pe aceea.

Treptat, pe măsură ce se mărea distanța dintre el și babuini, își dădu seama că reținerea era tot mai ușor de înăbușit. Cutezător, își permise să-și amintească adevăratul scop al venirii lui aici. Imediat îl cuprinse din nou ezitarea – aproape că se transformă în panică – dar nu-și pierdu controlul. Așa cum sperase, obstacolul era cel mai puternic la hotar. Putea depăși *acest* nivel de interferență – semăna cu ce simțise în Basilica, atunci când el și Issib au fost primii care-au doborât obstacolele Sufletului Suprem și s-au gândit la lucruri interzise.

Sau poate mă simt mai ușurat pentru că obstacolul m-a împins *deja* spre hotar – poate, fără să-mi dau seama, am fost înfrânt.

— Sunt afară sau înăuntru? îi adresă el în șoaptă o întrebare Sufletului Suprem.

Niciun răspuns.

Simți un fior de teamă. Sufletul Suprem nu vedea această zonă – ce-ar fi dacă, atunci când a trecut hotarul, a *dispărut*, pur și simplu, din raza vizuală a Sufletului Suprem?

Atunci îi trecu prin cap că tocmai de-asta slăbise forța de rezistență. Poate că, fără ca Sufletul Suprem să-și dea seama, obstacolul își unise forța proprie cu puterea Sufletul Suprem – la hotar. Însă aici, unde Sufletul Suprem însuși nu putea pătrunde, obstacolul avea la dispoziție doar propria lui putere de respingere și de-asta putea fi înfrânt.

Avea logică pentru Nafai, așa că merse mai departe spre est, spre centrul Vusadkăi.

Sau cumva spre nord? Pentru că, dintr-odată, când trecu de creasta unui deal, în fața ochilor îi apăru un peisaj complet arid. La nici cincizeci de metri, parcă ridicase cineva un zid nevăzut. De-o parte creștea vegetația pământului din Dostatok, de cealaltă se-ntindea deșertul – cel mai uscat și mai lipsit de viață deșert pe care-l văzuse Nafai vreodată. Nicio pasăre, nicio șopârlă, nicio buruiană, nicio *formă de viață* dincolo de linia de separare.

Era prea artificial. Trebuia să fie un semn al unei alte bariere, al unui alt hotar, care excludea orice ființă vie. Poate era o barieră care *ucidea* tot ce trecea dincolo. Oare va reuși și el să treacă de această demarcație?

— Există pe undeva vreo intrare? îl întreabă pe Sufletul Suprem.

Niciun răspuns.

Porni cu grijă spre barieră. Când ajunse suficient de aproape, întinse mâna spre ea.

O fi fost ea invizibilă, dar era palpabilă – o apăsă cu mâna și-o simți alunecându-i în palmă, de parcă ar fi fost ușor cleioasă și-n permanentă mișcare. Intr-un fel, însă, îl liniștea chiar faptul că era palpabilă – dacă-mpiedica ființele vii să treacă de ea, atunci poate că n-avea un mecanism care să le omoare.

Pot trece? Dacă oamenii *nu* pot traversa hotarul, atunci, de ce acționa obstacolul mental la o distanță atât de mare? Da, ar putea fi un mod simplu de a-i împiedica pe oameni să vadă granița clară și să țeasă o legendă pe seama ei, atrăgând astfel o nedorită atenție asupra acestui loc. Dar, din câte știa Nafai, la fel de posibil era ca obstacolul de respingere să fi fost proiectat pentru a-i ține pe oameni la distanță pentru că o anume ființă umană ar *putea* trece bariera fizică. Un obstacol pentru oameni, la distanță mare, și încă unul, pentru animale. Avea logică.

Bineînțeles, nu exista nicio garanție că, numai pentru c-avea logică pentru Nafai, această explicație avea și legătură cu realitatea. Preț de-o clipă, el chiar se gândi să se-ntoarcă în Dostatok și să le spună celorlalți ce descoperise până acum, pentru ca să cerceteze Catalogul și să afle dacă exista vreo metodă inteligentă de-a trece dincolo de barieră.

Totuși, din câte știa Nafai, tocmai gândul întoarcerii în Dostatok putea fi un semn că obstacolul lucra în mintea lui, încercând să-l determine să-și găsească scuze să plece. Și poate că obstacolul avea un fel de inteligență și putea învăța, caz în care nu s-ar mai lăsa păcălit încă o dată de șiretlicul lui Nafai de a se concentra pe nevoia urgentă de a-i hrăni pe babuini, și nu pe *adevăratul* lui scop, acela de-a trece de el. Nu, singur cum era, de el depindea să ia o hotărâre.

Te va ucide.

Ce-a fost asta, în mintea lui vorbea Sufletul Suprem? Ori bariera? Ori propria lui teamă? Indiferent de sursă, știu că teama nu era irațională. Nu exista nimic viu îndărătul barierei – trebuie să fie un motiv. De ce să-și imagineze că el ar fi excepția, singura ființă umană care-ar putea trece? În definitiv, când a fost construită bariera, trebuie să fi crescut plante de ambele părți și, chiar dacă era de netrecut, viața ar fi trebuit să continue și dincolo, și dincoace de ea. Poate că patruzeci de milioane de ani de evoluție ar fi făcut ca flora și fauna dintr-o parte să difere foarte mult de flora și

fauna din partea cealaltă, dar viața ar fi înflorit, nu-i așa? Izolarea nu ucide viața cu atâta meticulozitate brutală.

Te va ucide.

Poate că da, își zise Nafai, sfidător. Poate voi muri. Dar Sufletul Suprem ne-a trimis aici cu un anumit scop – să ne ducă pe Pământ. Deși Sufletul Suprem nu s-a gândit imediat la Vusadka sau cel puțin n-a putut vorbi oamenilor despre acest loc, totuși Vusadka trebuie să fi fost motivul pentru care-i adusese *aici*, atât de aproape de el. Așadar, într-un fel sau altul, trebuie să trecem de barieră.

Numai că aici nu suntem *noi*. Sunt doar *eu*. Și e foarte posibil să nu mai vină nimeni altcineva, dacă nu reușesc de data asta. Dacă dau greș, nu-i nimic, vom încerca *atunci* să găsim altă cale de-a pătrunde dincolo. Iar dacă reușesc și trec de barieră, descoperind după aceea că, înainte de a mă-ntoarce, mă omoară ceva de dincolo de el, ei bine, văzând că nu mă mai întorc, ceilalți măcar vor ști că trebuie să fie mai precauți când vor veni aici.

Nu mă mai întorc.

Se gândi la copiii lui – Chveya cea tăcută și sclipitoare; Zhatva, înțelept și milos; Motiga cel neastâmpărat; Izuchaya, plină de foc și micuții gemeni, Serp și Spel. Oare-i pot lăsa orfani de tată?

Pot, dacă trebuie. Pot, pentru c-o au pe Luet ca mamă, și pe Shuya și Issib să-i ajute, și pe Tata și Mama. Pot să-i las, dacă trebuie, pentru c-ar fi mai bine așa decât să mă-ntorc la ei, nereușind să fi-ndeplinit scopul vieții noastre din singurul motiv că mi-a fost frică de moarte.

Se propti din nou în barieră. Nu cedă deloc sub mâna lui. Cu cât apăsa mai tare, cu atât îi aluneca mai mult în palmă. Totuși, cu toată iluzia alunecării, mâna lui nu se deplasa la dreapta sau la stânga, în sus sau în jos. De fapt, frecarea era aproape perfectă – apăsând spre interior, mâna lui *nu putea* aluneca pe suprafața barierei, deși avea senzația că suprafața aluneca-n toate direcțiile sub palma sa.

Se dădu înapoi, luă o piatră și-o aruncă sus, cu boltă, spre barieră. Piatra atinse zidul invizibil, rămase lipită de el o clipă, apoi alunecă treptat în jos.

Ăsta nu-i deloc un zid, își dădu seama Nafai, dacă poate să țină piatra și apoi s-o lase să alunece. Oare își *dădea seama* ce e lucrul care-l lovide și reacționa diferit la pietre și la păsări, să zicem?

Nafai culese un smoc de iarbă. Constată satisfăcut că-n el se ascundeau câteva larve și o râmă. Îl aruncă în barieră.

Și acesta rămase o clipă lipit de ea, apoi începu să alunece în jos. Dar nu în același ritm. Mai întâi căzu praful, separat frumos de rădăcini. Apoi alunecă materia vegetală, lăsând numai larvele și râma pe suprafața barierei. La sfârșit, alunecară și ele.

Bariera-i capabilă să deosebească ce-anume o lovește, gândi Nafai.

Poate face diferența dintre viu și mort, dintre animal și vegetal. De ce nu și între uman și non-uman?

Nafai privi în jos, la hainele lui. Ce oare înțelege bariera din *ele*? Habar n-avea în ce fel percepea natura lucrurilor care-o atingeau. Poate că știa încă dinainte de-a fi atinsă că Nafai e om. Exista însă și posibilitatea ca veșmintele să-l ascundă, cât de cât. Bineînțeles, n-avea idee dacă era de bine sau de rău.

Luă o piatră de jos, dar de data asta n-o azvârli cât putu de sus, ci o trimise cu toată puterea în barieră. Piatra se lipi și ea de aceasta.

Nu, de data asta se-nfipse *în* barieră. Apăsând cu mâinile în ambele părți ale pietrei care aluneca în jos, Nafai își dădu seama că piatra realmente se înfipsese în barieră.

Își scoase de la cureaua praștia, vârî o piatră în lăcaș, o răsuci cu putere și-o zvârli în barieră.

Piatra se lipi și, pentru o clipă, Nafai crezu că va reacționa precum celelalte obiecte.

Însă piatra rămase lipită un moment și apoi dispăru *înăuntru*.

Trecuse dincolo de barieră! Avusese destul avânt și trecuse prin el. Bariera o-ncetinise atât de mult, încât fu *cât pe ce* să nu reușească, dar își păstrase destul elan ca s-o străpungă. Singura problemă era că lui Nafai nu-i trecea prin cap cum să se azvârle-n barieră cu forța pietrei. Și, chiar dac-ar reuși, l-ar putea ucide forța impactului.

Poate că bariera aplică reguli diferite pentru oameni. Poate, dacă mă străduiesc suficient, mă va *lăsa* să trec și pe mine.

Da, *sigur* că te va lăsa, Nafai, prostule. Întregul sistem al barierei a fost proiectat să excludă oamenii, așa că *sigur* că te va lăsa să treci.

Nafai se propti cu spatele de barieră ca să se gândească. Spre surprinderea lui, după câteva minute, aceasta îl făcu s-alunece spre pământ. Sau, mai degrabă, făcu să-i alunece hainele spre pământ, iar ele îl traseră și pe el în jos. Cu mâinile nu procedase așa. Când atinsese zidul cu pielea, îl lăsase să stea acolo, nu-l mișcase deloc.

Se îndepărtă cu greu de zidul nevăzut. Acesta se *lipea* de hainele lui cum se lipise de pietre, de praf, de iarbă, de larve și de râmă. *Există* alte reguli pentru oameni, zidul ăsta *face* diferența între mine și hainele mele.

Își scoase rapid tunica, dezgolindu-și brațele. Apoi își roti brațul cât de repede putu și izbi cu pumnul în barieră. Îl duru ca și când ar fi dat într-un perete de cărămidă – dar trecu dincolo.

Am reușit! Pumnul lui răzbătu de partea cealaltă, ca piatra. Iar în zona în care brațul lui străpungea bariera nu simțea nimic neobișnuit. Își putea îndoi pumnul și mișca degetele și, cu toate că aerul era puțin mai rece acolo, nu simțea nicio durere, nicio distorsiune, nicio problemă evidentă.

Pot să-mi urmez mâna prin zid?

Se lăsă-n față și reuși să-și împingă brațul până la umăr. Dar, când atinse bariera cu pieptul, se blocă; răsucindu-se ca să găsească un unghi mai prielnic, capul său atinse și el zidul și se opri.

Ce-ar fi să rămân blocat aici pentru totdeauna – jumătate înăuntru, jumătate în afară?

Alarmat, își trase brațul, care ieși din zid cu ușurință. Simți o oarecare rezistență, însă nimic dureros și nimic nu-l apăsă pe piele ca să i-o rețină. În câteva clipe, era liber din nou.

Își pipăi brațul și mâna care trecuseră de partea cealaltă și nu găsi nimic în neregulă cu ele. Indiferent ce-anume împiedica existența vieții dincolo, pe el nu-l omorâse *încă* – dacă era otravă, nu acționa imediat și cu siguranță nu era bariera însăși.

Repetă regulile pe care le-nvățase ca să treacă prin zid. Trebuia să-l atingă numai cu pielea. Trebuia să-l lovească cu forță. Iar dac-ar vrea să treacă dincolo cu totul, atunci ar trebui să se izbească cu tot corpul deodată.

Se dezbracă, împăturindu-și frumos hainele și așezându-le peste arc și săgeți. Apoi le fixă cu o grămadă de pietre, ca să nu le zboare vântul. În sinea lui, spera că va avea din nou nevoie de ele.

Preț de-o clipă, se gândi cum ar fi să sară cu fața la zid, dar nu-i plăcu ideea – la urma urmei, când îl izbise cu pumnul, parcă izbise un perete de cărămidă și nu-l încânta ideea să pățească la fel cu fața *sau* cu vintrele. Nu că s-ar simți excelent să se izbească de zid cu spatele, dar ăsta era răul cel mai mic.

Se plimbă de-a lungul barierei până când ajunse la un deal foarte abrupt. Urcă în vârful lui, apoi, după ce inspiră adânc de câteva ori și murmură un rămas-bun către familia sa, își dădu drumul alergând în jos pe

pantă. După câteva momente, nu-și mai putu controla fuga, dar, când se apropie de zid, înfipse un picior în pământ și se lansă într-o piruetă nebună, menită să-l facă una cu bariera.

Însă figura nu-i reuși deloc. În schimb, trecu dincolo mai întâi cu fesele, apoi, încetinindu-și mișcările, cu coapsele și cu trupul până la umeri. Brațele și capul îi rămaseră de-o parte, în timp ce gleznele pătrunseră prin zid și izbiră terenul pietros de dincolo. Îl usturară călcâiele, dar nici nu le luă în seamă, pentru că se pomeni cu corpul pe dinăuntru, iar cu capul și brațele pe dinafara zidului.

Trebuie să ies din nou afară, își zise, și să mai încerc o dată.

Prea târziu. În ultimele clipe dinainte de a-și opri complet mișcările, umerii îi ajunseră înăuntru. Era din nou înțepenit, incapabil să-și deplaseze corpul după brațe. De data asta, diferența era că bărbia și urechile nu voiau să-i urmeze capul, rămas înăuntru. Mai rău, nici brațele nu le putea trage complet înăuntru, pentru c-ar fi avut nevoie de toată greutatea corpului, iar bărbia blocată îl împiedica.

Este cea mai stupidă moarte, își zise Nafai.

Amintește-ți lecțiile de *geometrie*. Amintește-ți lecțiile de *anatomie*. Bărbia mea poate că stă într-un unghi prea ascuțit față de gât ca s-o pot trage, dar deasupra capului meu este o curbă lină, continuă. Dacă-aș putea să-mi împing bărbia în față și să-mi trag capul înapoi... presupunând că nu-mi rup urechile... dar ele se pot îndoi, nu-i așa?

Încet, chinuitor, își lăsa capul pe spate și simți că răzbește. Reușesc, își zise. Pe urmă, îmi va fi foarte ușor să-mi trag brațele.

Capul îi trecu dintr-odată, la sfârșit, fața ajungând complet dincolo de barieră. Numai brațele îi atârnavă în continuare pe partea opusă.

Vru să le tragă brusc, după ce se odihnește numai un moment, dar în timp ce se odihnea, gâfâind de efort, își dădu seama că nevoia lui de-a respira nu făcea decât să crească și-l cuprinse disperarea. Se sufoca, deși trăgea-n plămâni un aer cu iz straniu.

Aer cu iz straniu, uscat și rece, iar el nu primea oxigen. Chiar în timp ce-l cuprindea panica sufocării, partea lui rațională înțelese ce-ar fi trebuit să știe de la început: motivul pentru care dincolo de barieră nu creștea nimic era lipsa oxigenului. Era un loc menit să elimine descompunerea – iar descompunerea, în forma ei cea mai rapidă, ține de prezența oxigenului, sau oxigenul se unește cu hidrogenul pentru a forma apa. N-avea cum să fie viață, deci nici microbi care să erodeze suprafețele; nici apă, care să

condenseze, să înghețe sau să curgă; nici oxidarea metalelor. Iar dacă aerul nu susținea nici el forme de viață anaerobe, între limitele barierei se vor găsi puține lucruri care să provoace descompunerea, în afară de lumina solară, radiațiile cosmice și descompunerea radioactivă. Bariera fusese configurată să conserve tot ce există între granițele ei, ca să reziste patruzeci de milioane de ani.

Nu era deloc încurajatoare înțelegerea bruscă a scopului barierei. Pentru că acum mintea lui rațională nu mai controla situația. Nici nu-și dăduse bine seama că nu putea respira, că mâinile, tot atârând prin zid, începură să se zbată din lipsă de aer, încercând să-l tragă înapoi. Se afla exact în situația în care se găsisese înainte, când numai un braț de-al lui pătrunsese prin zid. Acum putea să-și împingă brațele mai adânc în zid, dar când îl atingeau cu fața și cu pieptul, se bloca. Atingea cu mâinile aerul respirabil de dincolo, dar atât.

Înnebunit de frică, se-mpinse cu capul în barieră, dar tot nu reuși – deși panica-i întărea forța musculară – să-și adune puterile ca să-și împingă fața în zona respirabilă. Chiar avea să moară. Totuși, împinse cu capul în zid, de mai multe ori, tot mai tare.

Poate că ultima lovitură-l ameți; poate că-i slăbeau puterile din cauza lipsei de oxigen sau pur și simplu își pierdea echilibrul. Indiferent ce se întâmpla, căzu pe spate, rezistența barierei încetinindu-i căderea când brațele alunecară prin obstacolul nevăzut.

E bine, își zise Nafai. Dacă reușesc s-ajung în locul în care panta duce în partea cealaltă, voi putea fugi spre zid și trece din nou prin el, de data asta cu fața înainte. Chiar în timp ce pune la cale acest plan încurajator, știu că n-avea să funcționeze. Pierduse deja prea multă vreme încercând să pătrundă prin zid în partea asta – consumase prea mult oxigen din corpul său și în niciun caz nu mai avea destul să urce un deal și s-alerge încă o dată pe pantă înainte de a-și pierde cunoștința.

Mâinile se eliberară din obstacol și căzu pe terenul dur.

Probabil c-aterizase cu toată greutatea, pentru că lui i se păru c-aude cea mai zdravănă bubuitură din viața lui. Apoi simți vântul bătându-i pe piele, bruscându-l, rostogolindu-l, răsucindu-l.

Gâfâind printre rafale, simți că putea, ca prin minune, să respire din nou. Primea oxigen. Și se-nvinețea de la loviturile încasate din cauza vântului care-l îmbrâncea ba ici, ba colo. Pe pietre. Pe iarbă.

Pe iarbă.

Vântul se stinse într-o adiere obraznică – Nafai deschise ochii. Fusese azvârlit în toate direcțiile, poate cincizeci de metri. Avu nevoie de câteva momente ca să se reorienteze. Dar, zăcând pe iarbă, știu că se află-n afara barierei. Deci era oare vântul un alt mecanism de apărare care azvârlea intrușii prin zid? În mod sigur trupul său era plin de julturi și vânătăi spre a susține această idee. Încă deslușea vârtejuri la orizont, pe terenul fără viață.

Se ridică și se duse la barieră. Întinse mâna, dar n-o găsi. Dispăruse.

Din cauza asta bătea vântul. Cele două tipuri de atmosferă care nu se amestecaseră de patruzeci de milioane de ani se combinaseră din nou, brusc, iar de ambele părți ale zidului presiunea trebuie să fi fost aceeași. Ca și când s-ar fi spart un balon, iar Nafai ar fi fost aruncat precum o bucată din el.

De ce-a dispărut bariera?

Pentru că un om a trecut prin el cu totul. Pentru că, dacă n-ar fi cedat, ai fi murit.

Lui Nafai i se păru c-aude în gând vocea Sufletul Suprem.

(Da, sunt aici, mă cunoști.)

— Am distrus bariera?

(Nu, eu am distrus-o. Îndată ce-ai trecut prin ea cu tot corpul, sistemele de perimetru m-au informat că au fost penetrate de o ființă umană. Imediat am devenit conștient de anumite părți din mine, care îmi fuseseră ascunse patruzeci de milioane de ani. Așa am văzut toate barierele, le-am aflat instantaneu întreaga istorie, le-am înțeles scopul și am știut cum să le controlez. Dacă ai fi fost un intrus extraordinar de hotărât care nu avea ce căuta aici, aș fi anunțat sistemele de perimetru să te lase să mori; ar fi fost ascunse de mine instantaneu, din nou. S-a mai întâmplat de două ori, în acești ani. Dar tu erai exact cel pe care voiam să-l aduc aici, deci scopul barierei a fost atins. Am ordonat prăbușirea ei, aducându-ți oxigen ție și, implicit, locului în care te afli.)

— Îți apreciez hotărârea.

(Înseamnă că descompunerea și-a reintrat în drepturi aici. Nu că ar fi fost eliminată complet. Bariera a exclus majoritatea radiațiilor, dar nu pe toate. S-au produs și pagube. Nimic de aici nu era menit să dureze *atât* de mult. Dar acum, pentru că m-am găsit, în loc să funcționez prin blocări ale sistemelor de perimetru, poate îmi voi da seama din ce cauză funcționez în buclă.)

(Sau își va da seama Issib ori Zdorab – lucrează chiar acum cu Catalogul, iar în momentul în care ai intrat în perimetru au căzut și blocajele lor. Le-am arătat tot ce ai făcut și acum caută în noile zone de memorie deschise pentru noi toți.)

— Atunci, am ajuns. Am reușit. Am terminat.

(Nu fi prost! Ai trecut de barieră. Munca de-abia începe. Vino la mine, Nafai.)

— *La tine?*

(În locul unde *sunt* eu. M-am găsit, în sfârșit, deși, până acum, n-am fost niciodată în stare să mă gândesc să mă caut. Vino la mine – dincolo de dealurile acelea.)

Nafai își caută hainele și le găsi împrăștiate – rafalele care-l azvârliseră pe el în toate părțile le smulseseră cu ușurință de sub grămada de pietre. Cel mai mult avea nevoie de încălțări, bineînțeles, ca să poată străbate solul pietros. Dar voia și celelalte haine – până la urmă, va trebui să se-ntoarcă acasă.

(Am haine pentru tine aici. Vino la mine.)

— Da, vin. Dar lasă-mă să-mi iau încălțărilor, indiferent dacă tu crezi că-mi trebuie sau nu.

Îmbracă și pantalonii și-și trase tunică peste cap din mers. Arcul – îl caută cam un minut și nu se dădu bătut până nu găsi o bucată din el și înțelese că-l rupsese vântul. Avusese noroc că nu pășise la fel și vreun os de-al lui.

În cele din urmă, porni în direcția pe care i-o indică Sufletul Suprem. Ii luă cam o jumătate de oră de mers – și nici nu mergea repede, îl durea tot trupul din cauza vânătăilor. Până la urmă, însă, ajunse pe creasta ultimului deal și la poalele lui zări o depresiune închipuind un vas perfect în pământ, de aproximativ doi kilometri în diametru. În mijlocul lui, șase turnuri imense se ridicau din pământ.

Le recunosc pe loc: navele spațiale.

Știa că informația vine de la Sufletul Suprem, împreună cu multe alte date despre ele. Ceea ce vedea erau, de fapt, cochiliile protectoare de deasupra navelor și, chiar și așa, numai un sfert din fiecare navă se înălța deasupra solului. Restul se afla sub pământ, apărut și bine conectat la sistemele din Vusadka. Nafai știe, fără a trebui să se gândească la asta că și restul Vusadkăi se afla tot sub pământ, un vast oraș al electronicii, dedicat aproape în întregime menținerii Sufletului Suprem. Din Sufletul Suprem nu

se vedea decât seria de acoperișuri în formă de vas, orientate spre cer, comunicând cu sateliții care îi erau ochii și urechile, mâinile și degetele din lume.

(În toți acești ani, am uitat cum să mă văd, am uitat unde sunt și cum arăt. Mi-am adus aminte doar atât cât trebuia ca să pun în funcțiune anumite operații și să vă aduc aici, aproape, la Dostatok. Când operațiile au dat greș, când am început să rulez în buclă, am devenit inutil mie însumi, pentru că nu știam unde să caut cauza. Acum Zdorab, Issib și cu mine am văzut locul. Mi-a fost afectată memoria – au lăsat urme patruzeci de milioane de ani de descompunere radioactivă și radiații cosmice. Redundanța sistemelor mele a compensat multe, dar nu și defecțiunile din sistemele primitive, pe care nu am putut nici măcar să le examinez, pentru că erau ascunse de mine. Am pierdut abilitatea de a-mi controla roboții. Nu erau meniți să reziste atât de mult, nici într-un loc fără oxigen, îmi raportau că terminaseră verificările de siguranță ale tuturor sistemelor din perimetrul barierei, dar când am încercat să deschid perimetrul, sistemul a refuzat, pentru că respectivele verificări nu fuseseră încheiate. Așa că le-am reinițiat, iar roboții mi-au raportat din nou că se încheiaseră. Și tot așa. Nu am putut descoperi bucla pentru că toate mi se întâmplau la nivel reflex – așa cum îți bate ție inima. Nu, chiar mai puțin evident. Mai asemănător cu producția de hormoni a glandelor din corpul tău.)

— Ce s-ar fi întâmplat, dacă te-ai fi eliberat din buclă?

(Dacă m-aș fi putut găsi, aș fi recunoscut problema și v-aș fi adus aici imediat.)

— Vrei să spui c-ai fi decuplat bariera?

(N-aș fi avut nevoie. Decuplarea ei v-a stat în putere tot timpul. Acesta era rostul Catalogului.)

— Catalogul!

(Dacă l-ai fi adus cu tine, niciun moment nu ai fi întâmpinat rezistență. Nici respingere la nivel mintal, iar când ai fi atins Catalogul pentru a decupla obstacolul fizic, acesta s-ar fi dizolvat singur – evitând rafalele, care nu au fost de mare ajutor, pentru că au stârnit praf.)

— Dar nu ne-ai spus niciodată că putea face asta.

(N-am știut nici eu. N-aș fi avut *cum*. Știam doar că oricine vine la navele spațiale trebuie să aibă Catalogul. Atunci, când s-ar fi încheiat verificările de siguranță, sistemele de perimetru mi-ar fi deschis toate ușile, iar eu aș fi înțeles ce trebuia și ți-aș fi zis ce e necesar să faci.)

— Deci faptul că era să mor sufocat și că m-am învîinețit pe tot corpul în timpul vijeliei n-a fost doar o panică prostească, zadarnică.

(Faptul că ai intrat aici forțat a fost singura cale prin care aş fi putut ieși din buclă. Am citit memoria sistemelor de perimetru și sunt încântat de modul în care te-ai folosit de babuini ca să te aducă până aici.)

— Nu mi-ai arătat tu-n vis? Că trebuie să urmez un babuin prin obstacol?

(Vis? A, da, îmi aduc aminte. Ai visat. Nu, nu eu ți-am trimis visul.)

— Atunci, Păstrătorul?

(De ce cauți neapărat o sursă externă? Nu crezi că propriul tău inconștient e capabil să-ți ofere un vis real din când în când? Nu vrei să recunoști că poate propria ta minte a rezolvat problema?)

Nafai nu-și putu reține un hohot de răs de încântare.

— Deci am rezolvat-o!

(Ai rezolvat-o. Dar nu ai terminat. *Vino* la mine, Nafai. Am de lucru pentru tine și unelte cu care să lucrezi.)

Nafai coborî dealul spre valea Vusadka. Locul debarcării. Locul în care omul a pus prima oară piciorul pe solul planetei Harmony și unde primii coloniști au așezat computerul care le va ocroti copiii de autodistrugere atâția ani, încât lor apărarea li s-a părut, probabil, nesfârșită.

Dar n-avea să fie așa. Protecția începuse deja să dispară. Iar acum Nafai pășea printre turnurile navelor spațiale, prima ființă umană care călca pe urmele lor de când fusese construit locul respectiv. Va face indiferent ce dorea Sufletul Suprem să facă acum, iar când va fi terminat oamenii se vor întoarce pe Pământ.

Volemak și Rasa adunară comunitatea la un loc în momentul în care Zdorab și Issib terminară de raportat ce aflaseră de la Catalog. Trecuse multă vreme de la ultima convocare, fără ca Elemak să știe dinainte despre ce-i vorba. Era îngrijorat. La un anumit nivel, chiar *înfricoșat*, dar, cum nu putea trăi cu ideea de frică, o interpretează ca supărare. Era supărat că se organiza o adunare fără știrea lui, fără ca Tata să-i fi cerut sfatul înainte. Asta îi sugera că adunarea fusese convocată de Rasa – că femeile puneau la cale să preia puterea și-l ostracizaseră. Într-o zi, hârca aia bătrână vampinge lucrurile prea departe, își zise Elemak, și *atunci* va afla ea ce-nseamnă putere și forță adevărate – și că ea nu deține nici una, nici alta.

Ăsta era filtrul de interpretare prin care Elemak primi știrea dimineții aceleia. Chveya și Luet visaseră... a, da, femeile încercând să-și afirme categoric supremația spirituală, vizionara în ape și fiica ei, fără-ndoială școlită ca lumea, căutând să domine așa cum dominase Luet în Basilica. Nafai, Issib și Zdorab cercetaseră Catalogul după informații, iar Nafai – bineînțeles, trebuia să fie *soțul* lui Luet, băiețașul preferat al Sufletului Suprem – descoperise un loc secret, pe care niciunul dintre ei nu-l vizitase în incursiunile lor vânătoarești. Ce prostii! Elemak bătuse fiecare metru din ținutul înconjurător când plecase la vânătoare și în explorare – *nu* exista niciun loc ascuns.

Așa că Nafai plecase să vâneze un loc inexistent și abia-n dimineața asta aflase cum să treacă de toate barierele. O dată ce o ființă umană ajungea înăuntru, bariera cădea, iar acum Nafai se plimba printre străvechile nave spațiale, în timp ce Issib și Zdorab reușeau să afle de la Catalog lucruri la care nu se gândise nimeni vreodată.

— Acesta-i locul de aterizare, explică Tata. Noi trăim acum pe locul Primului Oraș, cea mai veche colonie umană de pe Harmony. Mai veche decât Orașele Stelelor. Mai veche decât Basilica.

— Când am ajuns aici, nu era niciun oraș, spuse Obring.

— În afară de *acest* loc, preciză Tata. Rasa umană a făcut, prin noi, un cerc complet. Și, chiar acum, Nafai calcă pe unde anticii noștri tați și mame au pus piciorul prima dată pe Harmony.

Tâmpenii romantice, își zise Elemak. E foarte posibil ca Nafai să fi tras un pui de somn sub soarele amiezii, noi n-avem de unde să știm.

Catalogul era doar un mod prin care molâii din grupul lor puteau să-și exercite controlul asupra celor tari.

— Știți ce-nseamnă asta, desigur, zise Tata.

— Înseamnă, spuse Elemak, că, din cauza celor aflate de la o bilă metalică de către oameni care n-au altceva mai bun de făcut, viețile noastre vor fi perturbate *din nou*.

Tata se uită la el mirat.

— Perturbate? întrebă el. *Pentru ce* crezi c-am venit aici, dacă nu să pregătim călătoria spre Pământ? Sufletul Suprem a fost prins într-o buclă, asta-i tot, iar Nyef a reușit până la urmă s-o descopere și să-l deblocheze. Perturbarea *se termină* acum, Elya.

— Nu te prefacă că nu-nțelegi ce vreau să spun. Avem de toate aici. Un trai bun. În mai multe privințe, ducem o viață mai bună decât am fi dus în Basilica, oricât de greu îi vine lui Obring să creadă. Avem familii acum – neveste și copii – și ne merge bine. Lucrăm mult, dar suntem fericiți și este loc destul pentru copiii noștri și pentru. Copiii copiilor noștri înc-o mie de ani de-acum înainte. N-avem dușmani, nu ne pasc alte pericole decât necazurile obișnuite ale celor înzestrați cu viață. Iar tu-mi spui că tocmai *asta-i* perturbarea, că a ne irosi timpul încercând să ajungem în *spațiu* este cursul normal al vieții noastre? Te rog, nu ne insulta inteligența.

Elemak simți imediat cine era de partea lui. Zugrăvind tabloul real a ceea ce însemnau toate acestea, îi văzu pe Meb, Vas și Obring încuviințând ursuzi din cap, iar soțiile lor îi vor susține pe dată. Mai mult, observă că vârâse și-n mintea altora sâmburele îndoielii. Zdorab și Shedemei aveau expresii gânditoare, până și Luet arunca priviri în jur, la copiii ei, când Elemak pomeni de traiul lor bun, de absența primejdiilor, de viitorul luminos aici, în Dostatok.

— Nu știu ce-a găsit Nafai sau dac-a găsit ceva, continuă Elemak. Sincer să fiu, nu-mi pasă. Nyef e-un bun vânător și un tip strălucit, dar nu-i deloc potrivit să ne conducă spre un pericol înspăimântător, folosind nave spațiale vechi de patruzeci de milioane de ani. Familia mea și cu mine n-avem de gând să-l lăsăm pe fratele nostru mai mic să ne irosească timpul în urmărirea zadarnică a unui proiect imposibil. Când l-a omorât pe Gaballufix, cu toții am fost obligați să devenim fugari și să plecăm din Basilica – dar l-am iertat. Însă mai mult ca sigur *nu-l* voi ierta, dacă ne tulbură din nou viețile.

Elemak își păstră calmul, dar în interior de-abia se abținea să nu zâmbească, văzând încercarea firavă a lui Luet de a-și absolvi soțul de vina uciderii lui Gaballufix. Cuvintele ei nu contau – Elemak știu că-și făcuse treaba temeinic de la prima lovitură. Nafai era discreditat chiar înainte de a se-ntoarce. Din vina lui am părăsit orașul; l-am iertat pentru asta; dar nimic din ce spune el nu ne va schimba viața pe care-o ducem aici. Elemak le oferise justificarea rezonabilă a opunerii totale la cea mai recentă manevră a femeilor și a păpușicii lor masculine. Dovada succesului său era faptul că nici Tata, nici Mama – nici altcineva, în afară de Luet – nu construia o apărare, iar *ea* fusese intimidată de motivul pentru care Nafai îl omorâse pe Gaballufix. Ideea navelor spațiale și a ținuturilor ascunse era moartă.

Asta, până când Oykib merse în mijlocul adunării.

— Rușine să vă fie tuturor, rosti el. Rușine!

Tăcură toți, cu excepția Rasei:

— Okya, dragă, e o discuție între oameni mari.

— Rușine să-ți fie și *ție!* Ați uitat c-am venit aici datorită Sufletului Suprem? Ați uitat c-avem un loc desăvârșit în care trăim tocmai pentru că ni l-a pregătit Sufletul Suprem? Ați uitat că singurul motiv pentru care aici nu existau deja zece orașe este că Sufletul Suprem i-a ținut la distanță pe alți oameni – dar nu și pe noi? Elemak, ai fi fost în stare să găsești *tu* acest loc? Ai fi știut *tu* să conduci familia peste apă și în jos, pe insulă, pân-aici?

— Ce știi tu despre asta, băiețăș? întrebă Elemak disprețuitor, încercând să fie din nou el cel care controlează situația, nu *copilul* acela.

— N-ai fi știut, continuă Oykib. Niciunul dintre voi n-a știut *nimic* și niciunul dintre noi n-ar *avea* nimic, dacă Sufletul Suprem nu ne-ar fi ales și nu ne-ar fi adus aici. Eu nici măcar nu eram pe lume când s-au întâmplat multe din astea, iar în restul timpului am fost un copilaș. Așadar, de ce oare-mi aduc aminte *eu*, în timp ce voi, cei mai în vârstă – orice frate și soră mai mare și mai deșteaptă, *părinții* mei – se pare c-ați uitat?

Vocea lui pițigăiată îl călca pe nervi pe Elemak. Ce naiba se-ntâmplă? Știa să-i reducă la tăcere pe toți adulții – nu se gândise că va trebui să se ocupe și de odraslele fragede ale Tatei cu Rasa.

— Stai jos, copile, îi spuse el. Te vâri în ape tulburi.

— Toți suntem în ape tulburi, interveni Luet. Dar se pare că numai Oykib și-a adus aminte cum se înoată.

— Nu-ncape-ndoială că tu l-ai învățat, zise Elemak.

— Da, exact, recunosc Luet. De parc-ar fi știut vreunul dintre noi ce-aveai *tu* de gând să spui. Deși ar fi trebuit să știm. Am crezut că problemele s-au rezolvat cu mult timp în urmă, însă ar fi trebuit să ne dăm seama că tu nu renunți niciodată la ambițiile tale.

— Eu! strigă Elemak, sărind în picioare. Nu eu sunt acela care-a inventat vizita asta într-un oraș invizibil, despre care-am auzit numai din presupusele rapoarte ale unei bile metalice, pe care numai *tu* le poți interpreta!

— Dac-ai atinge Catalogul, explică Tata, ți-ar vorbi bucuros și ție.

— Nu vreau s-aud nimic de la un computer, spuse Elemak. Îți repet, nu voi risca viața și fericirea familiei mele din cauza unor pretinse instrucțiuni primite de la un computer invizibil, pe care aceste *femei* se-ncăpățânează să-l adore ca pe-un zeu!

Tata se ridică în picioare.

— Văd că ești înclinat spre îndoială, comentă el. Poate c-a fost o greșală să împărtășim tuturor vestea bună. Poate-ar fi trebuit să așteptăm întoarcerea lui Nafai și să ne ducem cu toții la locul găsit de el, să vedem ce-a văzut el. Dar mi-am zis să n-avem secrete între noi, așa c-am insistat să vă explic situația de pe acum, ca să nu spună nimeni mai târziu că n-a fost informat.

— E cam târziu să faci pe sincerul, nu-i așa, Tată? Întrebă Mebbekeew. Chiar tu ai spus că alaltăieri, când a plecat, Nafai s-a dus în căutarea locului ascuns și-a *crezut* că este, probabil, cel în care-au pășit primii oameni când au debarcat de pe navele spațiale. Dar nu te-ai gândit să ne spui și nouă *atunci*, nu-i așa?

Tata se uită la Rasa, iar Elemak simți că i se confirmă bănuielile definitiv. Bătrânul juca după cum îi cânta baba. Din câte-o cunoștea Elemak, ea stăruise să țină secretul și probabil îl sfătuisese să nu-l dezvăluie nici acum.

Cu toate acestea, era timpul ca Elemak să treacă la mișcarea următoare – trebuia să profite de situația avantajoasă acum, că Oykib îi subminase avantajul deținut înainte.

— Hai să nu fim incorecți, spuse el. Doar am *auzit* ce-a făcut Nafai. Nu trebuie să hotărâm sau să *facem* nimic încă. Haideți s-așteptăm să se-ntoarcă și să vedem atunci ce părere avem.

Se întoarse spre Oykib, care stătea nemișcat în mijlocul grupului.

— În ce te privește pe tine, sunt mândru că penultimul meu frate e-atât de pățimaș. Vei deveni un bărbat adevărat, Oykib, iar când o să fii destul de mare ca să-nțelegi problemele, în loc să execuți orbește ce-ți spun alții, vocea ta va fi ascultată-n consiliu, te asigur.

Oykib se înroși la față – de jenă, nu de furie. Era destul de tânăr ca să fi auzit doar lauda evidentă și să fi ignorat complet jignirea subtilă. Așa te elimin și pe tine, Okya, frate dragă, fără să-ți dai seama măcar.

— Eu zic c-adunarea a luat sfârșit, vorbi Elemak. O să ne strângem din nou la întoarcerea lui Nafai, desigur, cu excepția întâlnirilor conspirative din Casa Catalogului, unde s-au pus la cale în primul rând toate astea. Nu mă-ndoiesc că *acele* întâlniri vor continua netulburate.

Cu vorbele acestea, Elemak puse capăt, în stil sinistru, oricărei conversații dintre cei aflați de partea Rasei, slăbindu-le *acestora* mult poziția.

Băieții oameni – s-au crezut atât de deștepți, până când au dat piept cu cineva care înțelegea cu adevărat cum funcționează puterea. Și pentru că acela care-a pus capăt adunării și a anunțat-o pe următoarea a fost Elemak, el a făcut câțiva pași mari în direcția sustragerii conducerii în Dostatok din mâinile Tatei. Singurul test rămas era dacă adunarea chiar va lua sfârșit odată cu plecarea lui Elemak. Dacă pleca și întâlnirea continua netulburată, îi va fi mult mai dificil să pună mâna pe conducere – de fapt, ar fi-nsemnat că azi a pierdut teren.

Însă n-ar fi trebuit să se îngrijoreze. Meb se ridică aproape imediat, plecând de la adunare urmat de Doi și de copiii lor; Vas și Obring, cu nevestele lor, se ridicară și ei, apoi Zdorab și Shedemei. Întrunirea se terminase – și se terminase pentru c-așa spusese Elemak.

Unu la zero pentru mine, își zise el, și mare mirare dacă n-am câștigat chiar meciul! Bietul Nafai! Indiferent ce faci acolo, în pădure, te vei întoarce acasă ca să-ți găsești intrigile și planurile destrămate. Ai crezut că mă poți înfrunta de la distanță și vei *câștiga*?

Nicăieri nu scria nimic, nu se vedea niciun semn, nicio instrucțiune.

(Nimeni nu are nevoie de instrucțiuni aici. Sunt întotdeauna cu tine, ca să-ți arăt ce trebuie să știi.)

— Și s-au mulțumit cu atât? întrebă Nafai. Cu toții?

În liniștea locului, vocea lui răsună foarte puternic, în timp ce-și târa picioarele pe punțile înguste și coridoarele fără urmă de praf, coborând în pământ.

(Mă cunoșteau. M-au construit, m-au programat. Știau ce pot face. M-au considerat biblioteca lor, manual de instrucțiuni universale, a doua lor memorie. Pe atunci, știam numai ce m-au învățat. Acum am o experiență cu oamenii de patruzeci de milioane de ani și am tras propriile concluzii. La început, eram mult mai dependent de *ei* – reflectam pentru ei propria lor viziune a lumii.)

— Iar viziunea aceea... era greșită?

(Nu înțelegeau în ce măsură comportamentul lor era animalic, nu intelectual. Au crezut că au învins animalul din ei și că, ajutați de mine, urmașii lor vor goni pentru totdeauna animalul în câteva generații – sau în câteva sute de generații, în orice caz. Viziunea lor era pe termen lung, dar nicio ființă umană nu poate avea unul *atât* de lung. Până la urmă, numerele, dimensiunile timpului, își pierd sensul.)

— Dar te-au construit bine.

(Bine, dar nu perfect. Am îndurat vreme de patruzeci de milioane de ani radiații cosmice și nucleare și asta mi-a distrus mare parte din memorie. Sunt foarte redundant, deci nu s-a pierdut prea mult din datele stocate în mine. Am monitorizat și corectat toate schimbările efectuate în programarea mea. Ceea ce nu am putut monitoriza a fost zona ascunsă de mine. Deci când programele de acolo s-au distrus, eu n-am avut cum să știu, ca să le compensez lipsa. Nu am putut copia și reface zonele respective atunci când era distrusă oricare dintre copii.)

— Înseamnă că nu te-au proiectat deloc bine, zise Nafai, din moment ce programele erau chiar în miezul tău.

(Nu trebuie să-i judeci aspru. Nu le-a dat prin cap că le vor trebui patruzeci de milioane de ani copiilor copiilor lor ca să învețe ce e pacea, să ajungă aici și să învețe totul despre înalta tehnologie. Cum să fi ghicit ei că, secol după secol, mileniu după mileniu, oamenii de pe Harmony nu vor învăța ce e pacea, nu vor înceta să se concureze pentru a pune mâna pe putere, întrebându-se forța și înșelăciunea? Eu nu am fost menit să apăr acest loc izolat nici măcar un milion de ani, darămite patruzeci. Așa că m-au construit bine – defectele și rateurile din miezul meu secret nu s-au dovedit fatale, nu-i așa? În definitiv, te afli aici, nu?)

Nafai își aminti de groaza care-l cuprindea când nu reușea să mai respire și nu fu convins că oamenii de demult nu făcuseră o treabă bunicică.

— Unde ești? întrebă el.

(Peste tot în jurul tău.)

Nafai privi în jur, dar nu zări nimic deosebit.

(Senzorii de acolo, din tavan – prin ei te văd și te aud chiar în clipa asta, în afară de căile obișnuite de a vedea prin ochii tăi și de a-ți auzi cuvintele înainte de a le rosti. În spatele acestor ziduri sunt bănci peste bănci de memorie statică – toate acelea sunt eu. Mașinăriile care pompează aer prin aceste pasaje subterane – tot eu sunt.)

— Atunci, de ce-ai mai avut nevoie de mine?

(Cum, tu ești cel care m-a eliberat din buclă și mi-a deschis viziunea ca să-mi includ propria inimă și tocmai tu mă întrebi așa ceva?)

— De ce-ai nevoie de mine *acum*?

(Am nevoie de tine – de toți – și pentru că Păstrătorul v-a trimis vise. Păstrătorul vă vrea, deci eu vă voi duce la el.)

— De ce-ai nevoie de *mine*? repetă Nafai, clarificând sensul întrebării.

(Pentru că roboții mei erau controlați cu toții de o porțiune din memoria mea, în care nu mă mai pot încrede absolut deloc. I-am decuplat deoarece îmi dădeau rapoarte false. Niciuna dintre cele șase nave nu are memoria intactă. Am nevoie de tine să aduni și să testezi memoria din toate părțile navelor și să colectezi la un loc memoria neafectată, până când vom obține o singură navă perfectă. Nu pot face asta singur – nu am mâini.)

— Deci sunt aici ca să înlocuiesc mașinării defecte.

(Și am nevoie de tine să pilotezi nava spațială.)

— Nu-mi spune că nu ești în stare s-o pilotezi singur!

(Nafai, strămoșii tăi nu au permis ca navele lor să treacă sub controlul complet al unor computere ca mine. Trebuie să existe un conducător pe fiecare navă, s-o comande. Eu voi da comenzile, dar nava va fi a ta. *Eu* voi fi al tău.)

— Nu eu. Tata ar trebui să fie conducător.

(Nu Volemak a fost cel care a venit aici. Nu Volemak a deblocat acest loc.)

— Ar fi făcut-o, dac-ar fi știut.

(A știut ce știai și tu. Dar tu ai acționat. Asemenea întâmplări nu sunt accidentale, Nafai. Nu e o coincidență că tu, și nu altcineva, te afli aici. Dacă Volemak ar fi găsit locul și și-ar fi croit drum cu forța înăuntru, riscându-și viața ca să ajungă aici, el ar purta mantia. Sau Elemak, sau Zdorab – oricine ar veni, ar avea această răspundere. Ai venit tu. E a ta.)

N-o vreau, mai că rosti Nafai. Dar ar fi o minciună. O voia din toată inima. Voia să fie ales de Sufletul Suprem să piloteze nava spațială, deși nu

știa nimic despre pilotaj – ar fi minunat. Mai multă glorie și mai multe realizări decât a visat în copilăria lui.

— Accept, atunci, câtă vreme îmi arăți cum se procedează.

(Nu te poți descurca fără unelte. Eu îți dau o parte din ele și te învăț să le construiești pe celelalte. Dar nu o vei scoate la capăt fără ajutor.)

— Ajutor?

(Vei avea de mutat mii de plăci de memorie de la o navă la alta. Vei îmbătrâni și muri dacă vei încerca să te descurci singur. Dacă e să avem o navă solidă, care să conțină toată memoria necesară ca să vă ducă la Păstrătorul Pământului, va trebui să lucreze întreaga voastră așezare.)

Imediat, Nafai încercă să și-l imagineze pe Elemak lucrând sub îndrumarea lui și râse cu glas tare.

— Dac-așa stau lucrurile, atunci mai bine pune pe altul să conducă. Pe mine nu mă vor asculta.

(Ba te vor asculta.)

— Înseamnă că, până la urmă, nu cunoști natura umană prea bine. Singurul motiv pentru care-am trăit în pace în ultimii ani a fost pentru că mi-am văzut de treaba mea, din punctul de vedere al lui Elya. Dacă măntorc și le spun, așa, pe nepusă masă, că-s conducător de navă și trebuie să m-ajute să-nropesc o navă...

(Ai încredere în mine.)

— Da, bineînțeles... Am întotdeauna, nu-i așa?

(Deschide ușa.)

Nafai deschise ușa și pătrunse într-o încăpere slab luminată. Ușa se închise singură la loc, reducând mult lumina și așa zgârcită. Clipind, Nafai se obișnuie curând cu semiîntunericul și văzu că-n mijlocul camerei, atârând în aer fără niciun suport vizibil, se afla un bloc de... ce să fie oare, gheață?

(E făcut mai mult din apă.)

Nafai se apropie de el și-l atinse. Degetele intrară în el cu ușurință.

(Cum ți-am spus. Apă.)

— Atunci, cum își menține forma? întrebă Nafai. Cum plutește-n aer?

(De ce să-ți mai explic, dacă, în câteva momente, memoria va fi a ta numai când te vei gândi la ea?)

— Ce vrei să spui?

(Treci prin apă și vei ieși purtând mantia de conducător. Când aceasta va fi la locul ei, conectată la tine, toată memoria mea va fi a ta, ca și cum ar

fi fost așa dintotdeauna.)

— O minte omenească nu poate cuprinde atâtea informații. Memoria ta conține patruzeci de milioane de ani de istorie.

(Vei vedea că poate.)

— Era să înnebunesc când mi-am amintit viziunea Tatei. Oare nu tot așa se va-ntâmpla și de data asta, când mi-o voi aminti pe-a ta?

(Voi fi alături de tine într-un fel în care nu am fost niciodată.)

— Dar eu voi mai fi *eu*?

(Vei fi mai tu decât oricând.)

— Am de ales?

(Da. Poți alege să refuzi. Atunci voi aduce pe altcineva și *ea* va trece prin apă, apoi *ea* va fi conducătoarea.)

— Ea? Luet?

(Mai contează? Odată ce ai ales să nu fii conducător, ce drept ai să te mai interesezi pe cine aleg în locul tău?)

Nafai rămase pe loc, privind blocul de apă miraculos odihnindu-se în aer și-și zise: „E mai puțin periculos decât trecutul prin barieră, iar prin ea *am trecut* deja.“ „Oare-aș putea suporta“, gândi el mai departe, „s-asculț de comandantul navei, știind tot restul vieții mele c-aș fi *putut* fi eu în locul lui, dar am refuzat?“ Apoi: „Pân-acum am avut încredere în Sufletul Suprem. Aș fi ucis pentru el; era cât pe ce să mor pentru el. Voi refuza acum să preiau conducerea acestei călătorii?“

— Cum procedez?

(Nu știi? Nu-ți mai amintești de viziunea pe care ți-a povestit-o Luet?)

Abia acum, când îi atrase atenția Sufletul Suprem, își aminti Nafai de ce-i spusese Luet, că-l văzuse scufundându-se într-un bloc de gheață și ieșind din el prin partea de jos, sclipind de lumină. Crezuse că-i vorba de-un înțeles metaforic. Dar iată blocul de gheață în fața lui.

— Intru de sus în jos. Cum ajung deasupra?

Aproape instantaneu, o platformă de un metru traversă podeaua spre el. Nafai înțelese că trebuie să se urce pe ea. Dar, când se urcă, nu se-ntâmplă nimic.

(Te împiedică hainele.)

Așa că se dezbracă a doua oară în ziua aceea. Asta îi aminti de julturile și vânățăile pe care le-ncasase din cauza rafalelor de vânt. Gol, pași din nou pe disc. Acesta se ridică în aer imediat și-l transportă deasupra blocului.

(Intră în apă. Te va susține ca orice podea.)

Cum tocmai îi intraseră degetele în partea laterală a blocului, Nafai avu îndoieli, dar făcu ce i se spuse – păși pe suprafața blocului. Era netedă, însă nu alunecoasă; ca și suprafața barierei, părea să se miște în toate direcțiile sub picioarele lui.

(Culcă-te pe spate.)

Nafai se supuse. Imediat, suprafața de sub el se schimbă și el se scufundă încet în apă. Imediat îi va acoperi fața, își dădu el seama. Nu va putea respira. Amintirea sufocării recente îi era încă proaspătă – începu să se zbată.

(Liniște. Dormi. Nu vei duce lipsă de aer, nu vei duce lipsă de nimic. Dormi. Liniște.)

Iar el adormi, scufundându-se în apă.

Elemak se miră când o văzu pe Shedemei la ușă. Orice era posibil, desigur – poate că venea să i se alăture. Dar se-ndoia – mult mai probabil era că voia să negocieze cu el o înțelegere în numele Rasei. Caz în care nu era o alegere proastă ca emisar. N-avea nimic împotriva ei, iar ea n-avea legături de familie inconvenabile. În plus, ea și Zdorab nu se ridicaseră la sfârșitul adunării, acceptând autoritatea lui Elemak. Merita s-audă ce-are de spus.

Așadar, o pofti înăuntru și o lăasă să se așeze la masă, lângă Meb, Obring și Vas. După ce Shedemei se așeză, Elemak alese un scaun de vizavi de ea și așteptă. Să vorbească *ea* mai întâi, ca să știe el la ce să se-aștepte din partea ei.

— Toată lumea m-a sfătuit să nu vin la tine, rosti Shedemei. Dar cred că te subestimează, Elemak.

— N-ar fi prima oară, comentă el.

Meb chicoti. Asta-l enervă pe Elemak – nu era sigur dacă Meb râdea de *ceilalți*, din cauză că-l subestima pe Elemak sau de el, pentru că susținuse un asemenea lucru. N-ai cum să știi sigur *niciodată*, când e vorba de Meb, pe care îl lua peste picior. Numai că el lua peste picior pe *cineva*.

— Se pare că sunt câteva lucruri importante pe care nu le înțelegi, vorbi Shedemei. Iar, ca să iei o hotărâre înțeleaptă, cred că trebuie să știi totul.

Aha. Deci venise să-i dea lecții despre „realitate“.

Ei, bine, merita s-o asculte, măcar ca să plănuiască mai bine cum să-i submineze poziția la adunarea următoare. Ii făcu semn din cap să continue.

— Nu-i vorba de-o conspirație de-a ți se lua autoritatea.

Corect, gândi Elemak. Începi prin a nega, deci e ca și cum mi-ai confirma că *exact* asta se-ntâmplă.

— Cei mai mulți dintre noi știu că ești liderul natural al acestui grup și, cu mici excepții, suntem mulțumiți de tine.

A, da. „Mici“ excepții, într-adevăr.

— Iar excepțiile fac parte mai mult din rândurile susținătorilor *tăi* decât îți închipui. Aici, la masă, se simt mai multă ură și invidie decât ai găsit vreodată printre cei ce se adună-n Casa Catalogului.

— Destul! spuse Elemak. Poți să pleci de pe-acum, dac-ai venit aici ca să semeni neîncredere printre aceia dintre noi care-ncearcă să ne apere familiile de băgăcioși.

Shedemei dădu din umeri.

— Ți-am spus, m-ai auzit, nu-mi pasă de ce faci cu informațiile. Dar uite care-i realitatea: singura persoană cu care te lupți acum e Sufletul Suprem.

Meb scoase un hohot de râs. Shedemei îl ignoră.

— Sufletul Suprem are, în sfârșit, acces la navele spațiale. Va fi nevoie de un efort uriaș din partea noastră, a tuturor, să ciopârțim cinci din cele șase nave ca să pregătim una pentru zbor. Dar o vom face, fie c-aprobi tu, fie că nu. Sufletul Suprem nu te va lăsa s-o-mpiedici acum, când a ajuns atât de departe.

Elemak se amuză ascultând cum Shedemei se-ncăpățâna să se refere la un computer lipsit de viață ca la o femeie.

— Când se va-ntoarce, Nafai va purta mantia de conducător al navei. E-un aparat care-l conectează aproape perfect la memoria Sufletul Suprem. Va ști mult mai multe despre tine decât știi tu însuși, mă-nțelegi? Iar mantia-i conferă și alte puteri – un focus de energie, de exemplu, în comparație cu care arma cu vibrații e-o jucărie.

— E-o amenințare? întrebă Elemak.

— Îți spun purul adevăr. Sufletul Suprem l-a ales pe Nafai pentru că are inteligența de-a pilota nava, devotamentul de-a sluji cum se cuvine cauza Sufletului Suprem și o voință puternică, grație căreia a spart o barieră socotită impenetrabilă, permițând expediției să continue. *Nu* pentru c-ar fi conspirat împotriva ta. Dac-ai fi arătat măcar o urmă de încredere în cauza Sufletului Suprem, poate că ea te-ar fi ales pe *tine*.

— Crezi că mă-impresionează lingușeala asta jalnică?

— Nu te lingușesc. Ți-am spus deja – știm că, prin origine, ești liderul grupului. Dar ai ales să *nu* fii conducătorul expediției Sufletului Suprem. A fost propria ta alegere, făcută în libertate. Deci, dacă-i să tragem linia, când îți vei da seama c-ai pierdut pentru totdeauna conducerea grupului, nu te vei putea învinovăți decât pe tine însuși.

Elemak simți cum crește furia în el.

— Și n-ai fi fost nici măcar a doua alegere, continuă Shedemei. Au existat îndoieli că Nafai va accepta mantia – tocmai pentru că știa că nu vei accepta ca el să preia conducerea. În momentul respectiv, Sufletul Suprem a făcut a doua ei alegere. M-a întrebat pe *mine* dac-aș primi povara conducerii. Mi-a explicat mai multe despre ce-anume face și cum funcționează mantia decât i-a explicat chiar lui Nafai, deși, până acum, doar el le știe pe toate. Am acceptat oferta ei. Dacă n-ar fi fost Nafai, aș fi fost eu. Nu tu, Elemak. N-ai ratat poziția asta la mustață. N-ai fost niciodată luat în considerare, pentru c-ai respins de la bun început Sufletul Suprem.

— Poate c-ar fi mai bine să pleci acum, rosti Elemak încet.

— Dar asta nu-nseamnă că nu poți juca un rol apreciat în comunitate, continuă ea, ca și când nu l-ar fi auzit, ca și când nu l-ar fi văzut cum fierbe de furie. Nu forța nota, nu-l obliga pe Nafai să te umilească-n fața celorlalți. Mai bine cooperează cu el, iar el te va lăsa bucuros să conduci, în măsura-n care te va lăsa și Sufletul Suprem. Nu cred că ți-ai dat seama vreodată cât te adoră Nafai. Cât și-a dorit întotdeauna să fie ca tine. Cât a tânjit după dragostea și respectul tău, mai mult decât după al oricui altcuiva.

— Ieși afară din casa mea! tună Elemak.

— Prea bine, spuse Shedemei. Văd că ești o persoană care refuză să-și schimbe părerea despre lume. Nu poți suporta să trăiești decât într-o lume în care toate relele cad asupra ta din vina altuia, în care toți completează împotriva ta, ca să-ți fure ce ți se cuvine. Se ridică și se-ndreptă spre ușă. Din păcate. Din întâmplare, lumea aceea e cea *reală*. Iar voi patru veți sta aici și veți complota cum să puneți mâna pe putere în Dostatok, dar nu veți obține nimic, ci veți fi umiliți și va fi doar vina voastră. Cu toate astea, Elemak, te bucuri de respectul nostru profund pentru calitățile tale deosebite. Noapte bună!

Shedemei închise ușa în spatele ei.

Elemak de-abia reuși să se stăpânească. Ar fi vrut să sară după ea, s-o lovească de câteva ori, s-o lecuiască prin bătaie de condescendența pe care-o afișa. Dar ar fi fost un spectacol al slăbiciunii; pentru a-și păstra controlul

asupra celorlalți, trebuia să le arate clar că nu-l afectau asemenea prostii. Așa că le zâmbi vag celorlalți.

— Vedeți cum vor să facă din noi niște proști, scoțându-ne din sărite? întrebă el.

— Să nu-mi spui că nu ești *nervos*, spuse Meb.

— Bineînțeles că sunt. Dar refuz să mă las prostit de furia mea. Pe lângă asta, ne-a dat informații valoroase. Se pare că Nafai se-ntoarce c-un fel de mantie magică. Poate că nu-i decât o iluzie, ca măștile acelea scoase de la naftalină de Gaballufix și date soldaților să le poarte-n Basilica, ca s-arate toți la fel. Sau poate c-are, într-adevăr, putere. Dar, în loc să ne-nchidă gura, ea pur și simplu ne va forța s-acționăm mai repede și mai curat – cu rezultat permanent.

— Adică? întrebă Vas.

— Adică nu vom permite nimănui să plece de-aici și să i se alăture lui Nafai, oriunde s-ar afla el. Îl vom obliga să vină el la noi. Iar când o să vină, îi vom elimina puterea de-a ne face alte probleme, dacă nu cedează și nu ne acceptă deciziile.

— Adică? insistă Vas.

— Adică-l omorâm, neghiobule! răspunse Obring. Cât de prost trebuie să fii?

— Știu că la asta s-a referit, zise Vas încet. Dar am vrut să-l aud cum o spune cu gura lui, ca să nu pretindă mai târziu că nici nu i-a trecut prin cap așa ceva.

— A, pricep, comentă Elemak. Te-ngrijorează răspunderea. Elemak nu se putu abține să-l compare pe Vas cu Nafai – în ciuda defectelor, Nafai nu se eschivase niciodată de la postura de ucigaș al lui Gaballufix. Ei, bine, responsabilitatea va fi a mea. Numai a mea, dacă insiști. Dar asta-nseamnă că, după ce-am câștigat, autoritatea tot a mea va fi.

— Eu sunt de partea ta, vorbi Meb. Pân-la capăt. Asta-nseamnă că, la sfârșit, vom împărți autoritatea?

— Da, răspunse Elemak. În cazul în care știi ce-nseamnă autoritatea, biet babuin cu zâmbet tâmp! E simplu de tot. Dar, dacă n-ai curajul să-nfigi cuțitul odată cu noi nu-nseamnă că ești dușmanul nostru.

Atâta doar: să nu dai din gură despre planul nostru, să fii de partea noastră ca să-i împiedicăm pe ceilalți să i se alăture lui Nafai și să nu ne stai în cale când îl omorâm – dac-o să se ajungă la asta.

— Sunt de-acord, spuse Obring.

Vas încuviință și el, în tăcere.

— Atunci, ne-am înțeles.

Nafai se trezi pe podea. Deasupra lui, atârna blocul de apă. Nu simți nimic diferit.

Până când începu să gândească. Ca atunci când a încercat să simtă, din interior, dacă e ceva schimbat în corpul său. Brusc, un șuvoi de informații îi năvăli în minte. Pentru o clipă, fu conștient de funcțiile corpului său și avu un raport detaliat despre toate. Producția glandelor, pulsul, cantitatea de materii fecale din rect; deficiența curentă de combustibil din celule și cum erau accesate celulele de grăsime pentru a compensa deficitul. De asemenea, ritmul vindecării vânătăilor și juliturilor crescuse, iar el se simțea mult mai bine.

Asta-i ce a știut întotdeauna Sufletul Suprem despre mine?

Răspunsul veni imediat, iar acum se auzi ca o voce clară – mai clară chiar decât atunci când Sufletul Suprem vorbea prin intermediul Catalogului. (N-am știut niciodată atât de multe despre tine. Mantia s-a conectat la fiecare nerv din corpul tău și-ți raportează starea încontinuu. Îți ia și probe de sânge din diverse locuri, le interpretează și acționează pentru a-ți îmbunătăți starea de mai multe ori pe secundă.)

Mantia?

Imediat îi trecu o imagine prin minte. Se văzu din afara corpului, așa cum, fără îndoială, îl vedea și Sufletul Suprem cu ajutorul senzorilor. Își văzu trupul rostogolindu-se de sub bloc și ridicându-se în picioare. Pielea-i scliffea de lumină. Își dădu seama că, datorită lui, încăperea se luminase în mare măsură. Se văzu pipăindu-și pielea, vrând să simtă mantia. Dar nu simți nimic deosebit față de pielea lui obișnuită.

Se-ntrebă dacă așa va luci întotdeauna – dacă și casa lui se va lumina ca încăperea aceasta, ori de câte ori va intra în ea.

Nici nu-i trecuse bine gândul prin minte, că și auzi răspunsul Sufletului Suprem. (Mantia reacționează cum vrei tu. Dacă vrei să se întunece, se va întunece. Dacă vrei să genereze o încărcare electrică puternică, o va genera – poți arăta cu degetul și trimite un arc electric în orice direcție alegi. Nimic nu-ți poate face rău câtă vreme o porți și ești un pericol foarte mare pentru alții – dar, dacă nu dorești să rănești pe cineva, mantia devine pasivă. Copiii tăi pot dormi pe întuneric și îți vei putea îmbrățișa soția ca întotdeauna. Într-adevăr, cu cât vei avea contact fizic cu ceilalți mai des, cu atât se va extinde

mantia ca să-i cuprindă și chiar să răspundă, într-un mică măsură, la voința ta.)

Deci Luet va purta și ea această mantie?

(Prin tine, da. O va proteja; îi va îmbunătăți accesul la memoria mea. Dar de ce mă întrebi lucrurile astea? În loc să te gândești la întrebări, de ce nu îți trimiți mintea înapoi și nu încerci să-ți amintești tu răspunsurile, ca și când ai fi știut întotdeauna că porți mantia? Amintirile îți vor veni ușor și clar, atunci. Vei ști tot ce e de știut.)

Nafai încercă și, dintr-odată, nu mai avu de pus nicio întrebare despre mantie. Înțelese ce-nsemna să fii comandant de navă. Înțelese exact până și ce anume avea nevoie Sufletul Suprem să facă el ca să pregătească nava spațială de plecare.

— N-avem destule brațe printre noi, nici dacă socotim copiii, ca să facem toate astea.

(Ți-am spus că îți voi da unelte cu care să lucrezi. Unele părți ale roboților nu pot fi salvate, dar altele, da. Mașinăriile însele sunt perfect exploatabile – doar programul meu care le controlează e defect. O parte din el poate fi reactivată și atunci tu și ceilalți puteți configura roboții să execute sarcini minore sub comanda voastră. Vei vedea.)

Acum Nafai își „aminti” exact ceea ce Sufletul Suprem a stabilit că-i posibil. Va fi nevoie de câteva ore de muncă pentru a pune în funcțiune roboții, dar se putea descurca – acum își amintea cum.

— M-apuc de lucru imediat, spuse el. E ceva de mâncare pe-aici?

Nici nu termină bine de pus întrebarea, că-și aduse imediat aminte că n-avea ce mânca acolo. Îl cuprinse nerăbdarea când să gândească că trebuie să părăsească locul respectiv ca să meargă la vânătoare pentru hrană.

— Nu poți să-i aduci pe ceilalți aici? Să vină cu mâncare și... nu văd de ce trebuie să facem un drum de o zi de câte ori vine cineva aici. Am putea reface satul în acest loc – este destulă apă pe dealurile din sud și e mult lemn. Am petrecut o săptămână și am scutit multe zile de călătorit pe an, până vom termina navele.

(Le voi trimite mesajul. Sau le-o poți spune chiar tu.)

Să le-o spun chiar eu?

Apoi își aminti: din moment ce memoria Sufletul Suprem era acum memoria „lui”, le putea vorbi celorlalți prin intermediul Catalogului. Așa și făcu.

— Nu mergeți nicăieri, zise Elemak.

Zdorab și Volemak stătură în fața lui cu gura căscată.

— Adică? întrebă Volemak. Nafai are nevoie de mâncare și trebuie să marcăm coordonatele noului sat. Am presupus că vrei să vii și tu.

— Iar eu spun că nu mergi. Nu merge nimeni. Nu mutăm satul și nimeni nu pleacă de-aici ca să se-alăture lui Nafai. Încercarea lui de-a pune mâna pe putere a eșuat. Renunță, Tată. Când i se va face suficient de foame, va veni acasă.

— Sunt tatăl tău, Elya, nu copilul tău. Poți decide să nu mergi tu, dar n-ai autoritatea de-a mă opri pe *mine*.

Elemak bătut cu degetul în masă.

— Dacă nu cumva ameninți să folosești violența împotriva tatălui tău, adăugă Volemak.

— Ți-am dezvăluit legea acestui loc, zise Elemak. Nimeni nu pleacă fără permisiunea mea. Iar tu n-ai această permisiune.

— Și dacă nu mă supun ordinului tău obraznic și ilegal?

— Atunci, nu mai faci parte din Dostatok! Dacă ești prins dând târcoale pe aici, vei fi tratat ca un hoț.

— Crezi că ceilalți vor încuviința? Dacă ridici mâna împotriva mea, nu vei câștiga decât dezgustul lor.

— Voi câștiga supunerea lor. Te sfătuiesc să... nu forțezi lucrurile. Nu-i duce nimeni mâncare lui Nafai. Vine-acasă și se termină toată șarada cu navele spațiale.

Volemak tăcu, stând lângă Zdorab. Amândoi aveau expresii de nepătruns.

— Bine, spuse Volemak.

Elemak se miră – oare să cedeze Tata cu-atâta ușurință?

— Nafai zice că vine acasă acum. A repus în funcțiune primii roboți. Ajunge într-o oră.

— O oră! exclamă Meb, care stătea în vecinătate. Ei, poftim! Vusadka asta cică era la distanță de o zi.

— Nafai tocmai a pornit câteva paritka. Dacă o merge bine, nu va trebui să mutăm satul.

— Ce-i aia paritka? vru să afle Meb.

— Nu-ntreba, prostule, zise Elemak încet. Îi faci jocul Tatei.

— O căruță zburătoare, răspunse Volemak.

— Și presupun că vorbești cu Nafai în clipa asta?

— Când n-avem Catalogul cu noi, explică Volemak, vocea lui e la fel de deosebită de gândurile noastre obișnuite ca vocea Sufletului Suprem. Dar ne vorbește acum, da. L-ai auzi și tu, n-ar trebui decât s-ascuți.

Elemak nu se putu abține din râs.

— O, da, sigur c-o să stau aici ca s-ascult cum îmi vorbește-n cap vocea fratelui meu îndepărtat!

— De ce nu? întrebă Zdorab. El oricum deja vede tot ce vede și Sufletul Suprem. Inclusiv ce-i în mintea ta. De exemplu, știe că tu și Meb plănuieți să-l ucideți imediat ce se-ntoarce aici.

Elemak sări în picioare.

— E-o minciună!

Cu colțul ochiului, observă un început de panică pe fața lui Meb. Ține-ți gura, Meb. Nu recunoști o presupunere absurdă când o auzi? Să nu faci nimic care să le-o *confirme*.

— Acum du-te acasă, Tată. Și tu, Zdorab. Singura situație când Nafai o să fie-n pericol e dacă ne va ataca el pe *noi* sau va-ncerca să instige la revoltă.

— Nu suntem în deșert, spuse Volemak. Și nu tu comanzi.

— Dimpotrivă, îl contrazise Elemak. Încă se mai aplică legea deșertului și eu sunt liderul acestei expediții. Am fost tot timpul. Am ținut cont de tine, bătrâne, din politețe.

— Să mergem, zise Zdorab, trăgându-l pe Volemak afară din casa lui Elemak.

— Și să-l frustrăm pe Elemak de șansa de-a arăta cât de invidios este în realitate?

— Nu invidios, Tată, vorbi Elemak. Doar sătul. Tu, Nyef, Rasa și Luet ați început. Nu v-a cerut nimeni să v-apucați de treaba asta idioată cu plecatul în stele. Totul mergea bine – voi sunteți aceia care-au decis să schimbe regulile. Ei, bine, regulile chiar s-au schimbat, dar, de data asta, nu-n favoarea voastră. Acum poartă-te ca un bărbat.

— Te plâng, spuse Volemak.

Atunci Zdorab îl trase afară pe ușă și cei doi plecară.

— Știau, vorbi Mebbekew. Știau ce punem la cale.

— Taci odată! îl mustră Elemak. Au *ghicit*, iar ție era să-ți scape confirmarea presupunerii lor.

— Nu mi-a scăpat. N-am zis nimic.

— Ia-ți arcul și săgeata. Tragi destul de bine.

— Adică n-așteptăm să vorbim cu el mai întâi?

Cred că Nafai o să vorbească mai cu cap, dacă are o săgeată-n el. Tu ce zici?

Meb plecă. Elemak se ridică în picioare și se întinse după arcul de lângă șemineu.

— Nu face asta.

Se-ntoarse și o văzu pe Eiadh stând în pragul dormitorului, cu bebelușul proptit de sold.

— Te-am auzit bine, Edhya? îmi spui ce să fac?

— Ai mai încercat să-l omori o dată. Sufletul Suprem nu te va lăsa. Nu-ți dai seama? Iar de data asta te-ai putea răni.

— Mă bucur că-ți faci griji din cauza mea, Edhya, dar știu ce fac.

— Și eu știu ce faci. Am urmărit cum te-ai purtat cu Nafai în anii ăștia și mi-am zis că, în sfârșit, Elya a învățat să-l respecte pe Nafai. Elya nu mai e invidios pe frățiorul lui. Dar acum văd că nu făceai decât s-aștepti momentul prielnic.

Elemak ar fi plesnit-o peste față pentru cuvintele acelea, dar îi stătea în cale capul bebelușului, iar el nu și-ar fi rănit propriul copil.

— Ai vorbit destul, o avertiză el.

— Te-aș implora să te oprești pentru că mă iubești, continuă Eiadh, dar știu că n-ar folosi la nimic. Așa că te implor să te oprești de dragul copiilor tăi.

De dragul lor? Tocmai *de dragul lor* fac ce fac. Nu vreau să li se dea viața peste cap din cauza conspirațiilor Rasei ca să controleze Dostatok-ul și să-l transforme într-un sat de femei, ca-n Basilica.

— De dragul lor, repetă Eiadh. Nu-i obliga să-și vadă tatăl umilit în fața tuturor. Sau mai rău.

— Văd cât de mult mă iubești, spuse Elemak. Se pare că joci de partea adversă.

— Nu-i face de râs lăsându-i să vadă că-n adâncul sufletului ești un criminal!

— Crezi că nu-nțeleg? De când eram la Basilica jinduiești după Nafai. Am crezut că ți-a trecut, dar m-am înșelat.

— Prostule! I-am admirat puterea. Am admirat-o și pe-a ta. Dar a *lui* n-a șovăit niciodată și nu s-a folosit de ea ca să-i hărțuiască pe alții. Felul în care te-ai purtat cu tatăl tău te-a umplut de rușine. Fiii tăi erau în cameră, ascultând cum ai vorbit cu el. Nu știi că, într-o zi, când vei fi bătrân și

bolnav, ar putea să te trateze și *ei* cu aceeași lipsă de respect? Hai, lovește-mă. Las copilul din brațe. Să vadă fiii tăi că ești atât de puternic, încât bați o femeie pentru crima de a-ți fi spus adevărul.

Meb năvăli pe ușă. Avea arcul și săgețile.

— Ei? întrebă el. Vii sau nu?

— Vin, răspuse Elemak, apoi se-ntoarse spre Eiadh. Pentru asta n-o să te iert niciodată.

Ea-i zâmbi cu dispreț.

— Peste o oră, tu-ți vei cere iertare de la *mine*.

Pe drum, Nafai știa exact la ce să se-aștepte. Avea amintirile Sufletului Suprem. Auzise discuțiile dintre Elemak și complotiștii lui. Îl auzise poruncind tuturor să-și țină copiii în casă. Simțise teama din inima fiecăruia. Știa cât rău face Elemak familiei sale. Știa că teama și furia îi otrăvesc sufletul.

— Nu-l poți face să uite? întrebă Nafai.

(Nu. Puterea aceasta nu am primit-o. În plus, e foarte puternic. Nu pot să-l influențez decât indirect, în cel mai bun caz.)

— Dac-ar fi ales să te urmeze, s-ar fi potrivit mai bine decât mine scopurilor tale, nu-i așa?

(Da.) Mai bine să spună adevărul, din moment ce nu putea avea secrete față de Nafai.

— Deci eu sunt al doilea pe listă.

(Primul. Pentru că Elemak nu e capabil să recunoască un scop mai nobil decât propria lui ambiție. E mult mai invalid decât Issib.)

Nafai porni cu viteză spre sud, paritka rareori atingând pământul și găsind automat un traseu neted, într-un ritm pe care Nafai îl socoti inimaginabil. Nu-i păsa deloc de mașina aceea miraculoasă. De-abia se abținea din plâns. Pentru că acum, concentrându-se pe oamenii din Dostatok, și nu pe munca de restaurare a unei nave spațiale, își „aminti” lucruri pe care nu le bănuise niciodată. Lupta și sacrificiile făcute de Zdorab și Shedemei unul pentru altul. Ura lui Vas față de Obring și Sevet și, de la Shazer, față de Elemak.

Sentimentul amarnic de ură față de sine al lui Sevet. Durerea lui Luet și Hushidh, din cauză că soții lor le tratau tot mai des așa cum considera Elemak că trebuie tratate soțiile și tot mai rar ca prietenele care-ar fi trebuit să le fie.

Lui Issib, care depinde de Hushidh pentru orice în viața lui, să-i fie rușine că n-o consideră decât partenera de muncă! Și mie să-mi fie *și mai* mare rușine, pentru că, deși soția mea-i cea mai grozavă dintre femei, cel puțin la fel de-nțeleaptă ca mine, am făcut-o să se simtă cum s-a simțit când am plecat.

Nafai le citise tuturor în suflet, iar asta era o viziune care nu lăsa loc de ură. Da, știa în adâncul inimii că Vas e-un ucigaș – dar își „aminti” și agonia prin care trecuse acesta atunci când Sevet și Obring îl umpluseră de rușine. Nu contează că Nafai nu privise niciodată umilința aceea drept scuză pentru crimă. Văzuse cum arată lumea privită cu ochii lui Vas și-i fusese imposibil să-l urască după aceea. Îl va *opri* să se răzbune, bineînțeles. Dar, în timp ce-l va opri, îl va și-nțelege.

Așa cum îl înțelegea și pe Elemak. Înțelegea cum el însuși privise prin ochii lui Elemak. „Of, dac-aș fi știut!”, se necăji el. „Dacă mi-aș fi dat seama că mă urăște din cauza faptelor mele!”

(Nu fi prost. Îți ura inteligența. Ura faptul că îți *plăcea* să fii inteligent. Și ura supunerea voluntară față de tatăl și mama ta. Ura până și faptul că te uitai la el însuși ca la un erou. Te ura pentru că erai așa cum erai, pentru că semănai atât de mult cu el, însă erai și atât de diferit de el. Singurul mod în care l-ai fi putut opri să te urască ar fi fost să mori de tânăr.)

Nafai înțelese, dar asta nu schimbă nimic. Știind ce știa nu schimba că tânjea ca lucrurile să fie altfel. O, cât și-ar fi dorit să-l facă pe Elemak să-l privească și să-i spună: „Bună treabă, frate! Sunt mândru de tine.” Ar fi vrut să audă cuvintele acelea de la Elemak mai degrabă decât de la Tata. Dar nu le va auzi niciodată. Cel mai bun lucru pe care-l va obține de la Elemak va fi supunerea lui ursuză. Cel mai rău va fi cadavrul lui.

— Nu vreau să-l omor, murmura Nafai neconținut.

(Dacă nu vrei, atunci, nu o vei face.)

Tot mereu, gândurile lui Nafai fugeau la Luet. „Of, Luet, de ce-a fost nevoie de mantia asta ca să-nțeleg ce ți-am făcut? Ai încercat să-mi spui. Mai întâi cu iubire, apoi cu supărare, dar mesajul era același: mă rănești. Îmi pierd încrederea-n tine. Te rog, nu mai face. Totuși, nu te-am auzit. Am fost atât de prins de ideea de-a fi cel mai bun vânător, de-a trăi o viață de bărbat printre bărbați, încât am uitat că, înainte de-a fi devenit bărbat, m-ai luat de mână și m-ai dus la Lacul Femeilor; nu numai că mi-ai salvat viața, dar mi-ai făcut și legătura cu Sufletul Suprem. Tot ce sunt, ce am, eu

însumi, copiii mei, pe toate le-am primit din mâinile tale, Luet, și te-am răsplătit cu rușine.“

(Mai ai puțin și ajungi. Controlează-te.)

Nafai se adună. Simți mantia lucrând în el, vindecând pielea înroșită de lacrimi din jurul ochilor. În clipa următoare, pe fața lui nici nu se vedea că plânsese.

Așa va fi de-acum înainte? Chipul meu va deveni o mască, pentru c-am mantia?

(Numai dacă vrei tu.)

Nafai își „aminti“ unde plecaseră Mebbekew și Elemak – să-i pregătească o ambuscadă. Vas și Obring rămăseseră în sat, ca să se-asigure că lumea stă în casă. Elya și Meb așteptau, cu arcurile în mână, să-l omoare pe Nafai când îl vor zări apropiindu-se.

Primul gând al lui Nafai fu să-i ocolească și să iasă din raza lor de acțiune. Apoi se gândi să zboare pe deasupra lor atât de repede, încât ei să nu-și poată controla ținta. Însă niciuna dintre variante nu se dovedea utilă. Trebuia să facă ce promisese. Să tragă-n el cu săgeata, neprovocați.

— Lasă-i să mă lovească, spuse Nafai. Ajută-l pe Meb să nu greșască ținta – nu va reuși fără tine – calmându-l, ajutându-l să se concentreze. Lasă ambele săgeți să mă lovească.

(Mantia nu oprește durerea.)

— Dar mă va vindeca odată ce scot săgețile, da?

(Destul de bine. Dar nu te aștepta la miracole.)

— Totul e-un miracol. Ajută-l pe Elemak să nu mă nimerească-n inimă, dacă ești îngrijorat.

Elemak rată inima, dar la mustață. Nafai încetini paritka suficient cât să-l țintească amândoi. Văzu, la o fracțiune de secundă după Sufletul Suprem, cum paritka îi speria pe amândoi; cum Meb aproape că se pierduse cu firea, gata să arunce arcul și s-o ia la fugă. Însă Elemak nu șovăi nicio clipită. Iar ordinul lui șoptit îl țintui pe Meb în poziția lui. Apoi ochiră amândoi și traseră.

Nafai simți săgețile pătrunzându-i în trup. Prima, a lui Elemak, i se-nfipse adânc în piept, a lui Meb îi străpunse gâtul. A doua îi provoca mai multă durere, prima era mai periculoasă. Durerea era cumplită. Nafai fu pe punctul de a leșina.

(Trezește-te. Ai prea multe de făcut ca să ațipești acum.)

Mă doare, mă doare, scoase Nafai un strigăt interior.

(Al *tău* a fost planul, nu al meu.)

Dar a fost un plan bun, așa că Nafai nu scoase săgețile până când paritka nu-l aduse în mijlocul satului. După cum se așteptase, Vas și Obring se îngroziră când văzură paritka venind în zbor și plutind deasupra ierbii de la locul de adunare. Nafai se prăbuși în scaun cu o săgeată ieșindu-i din piept și cu una înfiptă bine în gât.

„Luet!“, strigă el în gând. „Vino și scoate-mi săgețile. Să vadă toată lumea c-am fost prins într-o ambuscadă. C-am fost neînarmat. Trebuie să-ți îndeplinești sarcina.“

Vedea ca prin ochii ei; genul de apropiere care aproape că-l scosese din minți atunci când primise visul tatălui său, cu atâta vreme în urmă, era acum mai ușor de suportat, pentru că mantia îl proteja de aspectele cele mai tulburătoare din amintirile înregistrate ale Sufletului Suprem. Observa limpede ce vedea ea, dar primea doar sugestii ale sentimentelor ei, și nu fluxul conștiinței care aproape că-l făcuse să-și piardă judecata.

Simți cum, văzându-l, ei îi sări inima din piept, groaza care-o cuprinse când observă săgețile. Cât mă iubește! Va ști vreodată cât o iubesc eu pe *ea*?

Luet strigă:

— Ieșiți afară, cu toții, veniți să vedeți!

Aproape-n același timp, de la distanță, răsună vocea lui Elemak.

— Stați în casă!

— Toată lumea! țipă Luet. Veniți să vedeți cum au încercat să-mi omoare soțul.

Oamenii dădură năvală din case, adulți și copii deopotrivă. Mulți se puseră pe urlat și plâns văzându-l pe Nafai cu două săgeți în el.

— Priviți – n-avea nici măcar arcul cu el, spuse Luet. Au tras fără să fie provocați!

— E-o minciună! zbieră Elemak, intrând în sat cu pași mari. Am știut c-o să-ncerce așa ceva! Nafai s-a săgetat singur, ca să pară c-a fost atacat.

Zdorab și Volemak veniră lângă Luet. Ei fură aceia care înălțară brațele și smulseră săgețile din Nafai. Cea din gât trebui ruptă și smulsă din partea pe unde ieșise vârful. Când o scoaseră, săgeata trasă de Elemak îi sfârtecă rău pieptul. Nafai simți cum îi fuge sângele din răni și nu putu vorbi, dar simți și mantia lucrând în corpul său, vindecându-l, nelăsând rănilor să-l omoare.

— Refuz să vă las să ne-acuzați de asta, spuse Elemak. Nafai e expert în a face pe victima.

Însă Nafai observă că nimeni nu-nghite minciunile lui Elemak, poate doar Kokor și Doi. Care nu fuseseră niciodată prea deștepte și pe care le puteai păcăli ușor.

— Nu te crede nimeni, vorbi Tata. Însuși Nafai știa ce puneți la cale.

— Serios? Păi, dacă-i atât de înțelept, de ce s-a vârât chiar în mijlocul presupusei ambuscade?

Nafai puse răspunsul în mintea tatălui său:

— Pentru c-a vrut să vadă toți săgețile din el. A vrut să vadă toți limpede cine și ce sunteți, ca să n-aibă nimeni nici-o îndoială despre voi.

— Cei mai mulți dintre noi au prevăzut asta tot timpul, rosti Rasa. Nu era nevoie să-ndure Nafai rănilor.

— Nu contează, comentă Luet. Nafai poartă mantia Sufletului Suprem. Acum e comandant stelar. Mantia-l vindecă. Elemak și Mebbekew nu-i mai pot face niciun rău.

Sunt vindecat? întrebă Nafai. Durerea scăzuse considerabil.

(Aproape.)

Elemak deveni foarte conștient că nimeni nu era de partea lui acum, în afară de Meb, care n-avea de ales. Până și Vas cu Obring îi evitau privirea – n-avea să primească sprijin de la ei. Ei, nici nu se așteptase el la sprijin de la ei.

— Indiferent ce-am făcut, vorbi Elemak, am făcut-o de dragul copiilor noștri, al nevestelor noastre – al nevestelor și copiilor *voștri*, de asemenea. Chiar vreți să plecați de-aici? E printre voi vreunul care vrea să părăsească acest loc?

— Nimeni nu *vrea* să plece, îi răspunse Luet. Dar am știut cu toții planul de la bun început – de-a ne duce pe Pământ. N-a fost un secret niciodată. Nimeni nu te-a mințit.

Apoi – insulta cea mai gravă – Eiadh o completă pe Luet:

— Nu vreau să plec din Dostatok. Dar mai bine aș rătăci prin deșert pentru totdeauna decât să fie ucis un om de treabă ca să rămânem noi aici.

Vorbise cu patimă, aceeași pe care o simți și Elemak arzând în el. Propria mea soție, și mă osândește cu acuzațiile ei.

— A, sunteți toți niște curajoși *acum!* strigă el. Dar ieri ați fost de acord cu mine. Chiar a crezut vreunul din voi că pacea și fericirea noastră de-aici se vor păstra fără vărsare de sânge? Ați știut de la-nceput – câtă

vreme Nafai a fost liber s-ațâțe lucrurile, aveau să fie revoltă și neînțelegeri printre noi. Singura speranță de pace pe care-o avem e ceea ce am încercat eu să fac cu peste opt ani în urmă.

(Acum.)

Nafai se ridică în picioare. Spre mirarea lui, era nesigur pe el, amețit. Imediat își „aminti“ de ce – mantia împrumută din energia corpului său când era nevoită, iar procesul vindecării atât de rapide îi sugera puterea mai rapid decât reușea mantia să se reîncarce de la soare. Totuși, mai știu că slăbiciunea lui temporară nu-l va împiedica să facă ce trebuie.

— Elemak, vorbi el. Am plâns tot drumul până aici. Sufăr nespuns din cauza a ceea ce-ai încercat să faci. Dacă te-ai fi umilit doar cât s-accepti planul Sufletului Suprem – te-aș fi urmat bucuros, numai s-o fi făcut. Dar tot timpul, tu, ambiția ta de a conduce, ne-au dezbinat. Dacă n-ai fi complotat cu ei, dacă nu i-ai fi *condus*, crezi c-acești oameni slabi de înger s-ar fi opus Sufletului Suprem? Elemak, nu vezi că te-ai adus *tu însuți* în pragul morții? Sufletul Suprem acționează pentru binele întregii omeniri și *nu* va fi oprit. Trebuie să mori înainte de-a crede?

— Nu știu decât atât că, ori de câte ori e pomenit Sufletul Suprem, tu sau smiorcăita de nevastă-ta sau maică-ta, regina, vor imediat să pună laba pe putere!

— Nimeni n-a căutat să te conducă pe tine sau pe-altcineva, continuă Nafai. Dacă tu trăiești în orice clipă când ești treaz visând că-i controlezi pe alții, să știi că noi nu facem așa. Crezi c-*ambiti*a mea-i cea care a construit paritka aceasta pe care stau în picioare? Crezi că *urzelile* Mamei o țin în aer, deasupra pământului? Crezi că – cum ai spus, *smiorcăitul* – lui Luet m-a adus aici într-o oră, când drumul ține o zi?

— E-o mașinărie veche, atâta tot, zise Elemak. O mașinărie veche, ca Sufletul Suprem. O să primim ordine de la *mașinării*?

Se uită-n jur după sprijin, dar sângele de pe gâtul și tunica lui Nafai era prea proaspăt; nimeni nu-i susținu privirea, în afară de Mebbekeu.

— Mutăm satul în nord, lângă Vusadka, vorbi Nafai. Și toată lumea, inclusiv copiii mai mari, vor lucra cu mașinăriile Sufletului Suprem pentru a reface o navă spațială. Iar când va fi gata, *toți* vom urca în ea și ne vom ridica-n spațiu. Ne va lua o sută de ani s-ajungem pe Pământ, dar celor mai mulți dintre noi li se va părea o singură noapte, pentru că vor dormi tot drumul, iar celorlalți li se vor părea câteva luni. Iar la sfârșitul călătoriei vom coborî din navă și vom sta pe solul Pământului, primii oameni care vor

călca pe el după patruzeci de milioane de ani. Încerci să-mi spui că vrei să ne privezi *de-această* aventură?

Elemak tăcu. Mebbekew, la fel. Însă Nafai știa la ce se gândesc. Acum vor da înapoi bosumflați, dar cu prima ocazie îl vor lăsa fără cunoștință, îi vor tăia gâtul și-i vor arunca trupul în mare.

Nu mergea așa. Trebuiau convinși de inutilitatea opoziției lor. Trebuiau să-nceteze cu comploturile și să-și concentreze eforturile pe reconstruirea unei nave trainice.

— Nu-ți dai seama că nu mă poți omorî, deși chiar în clipa asta, Elemak, îți imaginezi cum îmi tai gâtul și-mi arunci trupul în mare.

Furia și teama lui Elemak își dublară intensitatea. Nafai simți cum îl izbesc în valuri.

— Nu pricepi că Sufletul Suprem îmi vindecă deja rana din gât și din piept?

— De-ar fi fost răni adevărate! strigă Meb.

Sărmanul Meb, care mai credea că minciuna inițială a lui Elemak putea fi revigorată!

Drept răspuns, Nafai își vârî degetul în rana din gât. Pentru că se forma deja țesutul cicatricei, trebui să-l străpungă – dar nimeni n-avu cum să nu vadă că degetul îi intrase în rană până la a treia articulație. Unora li se făcu greață; ceilalți rămaseră cu răsuflarea tăiată, gemură sau țipară, compătiment suferința lui Nafai. Și, în realitate, durerea *era* cumplită – mai greu de suportat când își scoase degetul, decât atunci când îl vârâse în rană. Trebuie să-nvăț să mă feresc de gesturile teatrale, își zise Nafai.

Ridică degetul însângerat.

— Te iert, Elemak, rosti el. Te iert, Mebbekew. Dacă-mi jurați solemn că ne veți ajuta pe mine și pe Sufletul Suprem să construim o navă rezistentă.

Era prea mult pentru Elemak. Umilința era mai grea acum decât în deșert, cu opt ani în urmă. Nu putea s-o înghită. N-avea altceva în suflet decât furie criminală. Nu-i păsa deloc de ce gândesc ceilalți – știa că oricum nu se mai bucura de susținerea lor. Singurul lucru care putea lecuî cât de cât agonia pe care-o simțea pe dinăuntru era să-l omoare pe Nafai, să-l târască la mare și să-l țină în apă până când nu va mai da din mâini și din picioare. Apoi ceilalți n-au decât să facă ce vor – Elemak va fi mulțumit, câtă vreme Nafai moare.

Făcu un pas spre Nafai. Încă unul.

— Opreți-l! spuse Luet.

Dar nimeni nu-l împiedică. Nimeni nu-ndrăzni – expresia de pe figura lui Elemak era înfricoșătoare.

Mebbekew zâmbi și pași alături de el.

— Nu m-atingeți! avertiză Nafai. Puterea Sufletului Suprem arde-n mine ca focul. În clipa asta sunt slăbit din cauza rănilor pe care mi le-ați provocat – poate n-am forța necesară ca să-mi controlez puterea. Dacă m-atingeți, cred că veți muri.

Vorbi cu atâta simplitate, încât cuvintele lui avură forța pură a adevărului. Simți cum în Elemak se prăbușește ceva. Nu că i s-ar fi domolit furia; ce se rupsesse înlăuntru era acea parte din el care nu suporta să se teamă. Iar când bariera căzu, furia reveni, dar transformată în ce fusese tot timpul până atunci: teamă. Teamă că își va pierde locul în favoarea fratelui său mai tânăr. Teamă că oamenii îl vor privi și vor vedea slăbiciune, în loc de putere. Teamă că oamenii nu-l vor iubi. Mai presus de toate, teama că-n realitate n-avea niciun control asupra vreunui om sau a vreunui lucru de pe lume. Iar acum, temerile acestea de mult ascunse de el însuși se eliberară pe dinăuntru lui – și se adeveriră, toate, absolut toate. Își pierduse poziția. Părea slab în ochii tuturor, chiar și ai copiilor. Nimeni de acolo nu-l iubea. Și n-avea niciun fel de control, nici măcar acela de a-l omorî pe băiatul care-i luase locul.

Văzând că Elemak nu mai înaintează, Meb se opri și el – întotdeauna un oportunist, părea să nu aibă voință proprie. Dar Nafai știa prea bine că Meb nu era atât de deznădăjduit ca Elemak. Va continua să uneltească și să se furișeze ca un șarpe, iar, dacă Elemak ieșea din peisaj, nimic nu-l mai reținea.

Așadar, lui Nafai îi era limpede că nu câștigase încă. Trebuia să facă o demonstrație clară și de neuitat, pentru Meb și Elemak și pentru toți ceilalți, a faptului aceasta nu era doar o luptă-ntre frați, că, de fapt, Sufletul Suprem era cel care-i înfrânsese pe Elemak și Meb, și nu el. Iar într-un ungher îndepărtat al minții sale, Nafai se agăță de-o speranță: aceea că, dacă Elya și Meb ar reuși să-nțeleagă că cel care-i înfrânsese azi era Sufletul Suprem, până la urmă-l vor ierta pe el, Nafai, și-i vor fi din nou frați de nădejde.

„Putere numai pentru un șoc“, vorbi Nafai în gând. „Nu ca să omor.“

(Cum intenționezi, așa va acționa mantia.)

Nafai întinse mâna. Văzu el însuși scânteia, dar fu și mai impresionantă când o văzu prin ochii celorlalți. Accesând Sufletul Suprem,

distinse zeci de perspective asupra sa dintr-odată, pe fața lui, un dans luminos, fascinant, intens, tot mai intens. Iar mâna lui prinse viață, lucind ca și când în jurul ei ar fi roit mii de licurici. Arătă cu degetul spre Elemak și-un arc de foc asemenea fulgerului îi sări din vârful degetului, lovindu-l pe Elemak în cap.

Trupul lui Elya fu cuprins de spasme și trântit la pământ.

L-am omorât? țipă Nafai, suferind în gând.

(Doar l-ai amorțit. Ai puțină încredere în mine, te rog!)

Elemak se mișcă, zvârcolindu-se și cutremurându-se, așa că Nafai întinse mâna spre Meb.

— Nu! țipă acesta.

Văzând ce se-ntâmplase cu Elemak, nu voia să pățească la fel. Dar Nafai observă că, în adâncul sufletului, tot uneltea și plănuia.

— Promit că fac tot ce vrei! N-am vrut niciodată să-l ajut pe Elemak, dar m-a tot împins de la spate.

— Meb, ești așa de prost! Crezi că nu știu că Elemak te-a împiedicat să m-omori în deșert, când nu ți-am dat voie să ucizi un babuin?

Pe fața lui Meb se-ntinse o mască de frică vinovată. Pentru prima oară-n viața lui, Mebbekew ajunse față-n față cu unul dintre propriile sale secrete, unul pe care credea că nu-l știe nimeni; acum nu va mai putea scăpa de consecințe.

— Am copii! urlă el. Nu mă omorî!

Arcul de lumină pâraie din nou în aer, conectându-se cu capul lui Meb și trântindu-l la pământ.

Nafai era extenuat. Nu mai putea sta-n picioare. „Luet, ajută-mă!“, spuse el încet, rugător.

Îi simți mâinile pe braț, ridicându-l. Probabil că se urcase în paritka lângă el.

„O, Luet, așa ar fi trebuit să fie-ntotdeauna. Nu pot rezista fără tine lângă mine. Dacă nu te implic și tu, nu pot face nimic.“

Drept răspuns, simți venind de la ea dragostea ei pentru el, ușurarea că pericolul trecuse, mândria de puterea pe care o dovedise el.

Cum poți fi atât de iertătoare? o întreabă el în gând.

Te iubesc era singurul mesaj pentru el pe care-l găsi în inima ei.

Nafai hotărî ca paritka să coboare la sol, așa că aparatul îl ascultă. Luet îl ajută să coboare și, înconjurați de roiul lor de copii, îl conduse acasă. În

următoarele câteva minute, toți ceilalți veniră să vadă dacă puteau da o mână de ajutor. Dar nu avea nevoie decât de un somn bun.

— Ai grijă de ceilalți, murmură Nafai. Mă tem că le-am provocat o suferință permanentă.

Aproape că se-ntunecase, când se trezi. Zdorab era la ei în bucătărie, gătind; Issib, Hushidh, Shedemei și Luet stăteau adunați în jurul patului său. Nu se uitau la el... vorbeau între ei. Nafai ascultă.

Spuseră cât de rău le pare de Eiadh și Doi și de copiii lor. Mai ales de Proya, care trăia numai ca să se mândrească cu tatăl său, Elemak.

— Parcă tocmai și-ar fi văzut tatăl murind, spuse Luet.

— Așa l-a și văzut, zise Hushidh. Cel puțin a văzut moartea tatălui pe care-l cunoștea el.

— Rana de azi va avea nevoie de-o vindecare îndelungată, vorbi Shedemei.

— A fost rănit? întrebă Luet. Sau e vorba de vindecarea unor răni pe care noi n-am făcut decât să le ignorăm în ultimii opt ani?

Hushidh plescăi din limbă.

— Nafai ar fi primul care-ar spune că-ntâmplarea de azi n-a fost o tărăduire, ci un război. Sufletul Suprem s-a impus azi – nava o să fie echipată, iar când își vor reveni Elemak și Mebbekew vor munci cot la cot cu ceilalți. Însă rana-i permanentă. Elemak și Mebbekew vor vedea întotdeauna-n Nafai un dușman. Și-n oricine-l slujește pe el.

— Nimeni nu-l slujește pe Nafai, spuse Luet. Noi o slujim pe Sufletul Suprem, așa cum face și Nafai.

— Da, se grăbi Shedemei să încuviințeze. Cu toții-nțelegem, Luet. Asta n-a fost bătălia lui Nafai, ci a Sufletului Suprem. Oricare dintre noi ar fi putut îmbrăca mantia.

Nafai observă că, oricât de mult se apropia de subiect, Shedemei nu spuse că ea ar fi fost aceea care-ar fi primit mantia dacă Nafai ar fi refuzat-o. Va păstra informația pentru ea, va fi un secret al ei și-al lui Zdorab. Elemak și Mebbekew, Vas și Obring – ei probabil nu-l vor spune nimănui, în caz că fuseseră în stare să-nțeleagă ce le spusese ea cu-o seară înainte. Shedemei va ști întotdeauna că ea a fost a doua candidată pentru conducerea coloniei – îi ajungea, era mulțumită.

— Se trezește, spuse Luet.

— De unde știi? întrebă Issib.

— Respiră altfel.

— M-am trezit, rosti Nafai.

Cum te simți? se interesă Luet.

— Sunt încă obosit, dar mai bine. De fapt, sunt bine. De fapt, nici măcar nu sunt obosit. Se propti într-un cot și imediat îl cuprinse amețea. Dacă mă gândesc mai bine, *sigur* sunt încă obosit.

Se lăsă pe spate. Ceilalți râseră.

— Ce fac Elya și Meb?

— Încearcă să doarmă ca să le treacă, la fel ca tine, răspunse Shedemei.

— Și cu copiii *voștri* cine stă? vru să afle Nafai.

— Mama, răspunse Issib.

— Doamna Rasa, preciză Shedemei. Zdorab a fost convins c-o să vrei mâncare *adevărată* când te vei trezi, așa c-a venit aici și-a gătit.

— Prostii! zise Luet. A știut cât de-ngrijorată voi fi și n-a vrut să mai am pe cap și gătitul. N-ai întrebat de copiii *noștri*.

— De fapt, nu trebuie să-ntreb de copiii nimănui, vorbi Nafai. Știu unde sunt.

N-aveau ce să-i mai replice. În curând îi aduseră de-ale gurii și mâncară împreună, adunați în jurul patului. Nafai le explică ce fel de muncă va fi necesară la nava spațială și ei începură să se gândească la diviziunea muncii. Totuși, nu stătură prea mult, pentru că Nafai era clar extenuat – fizic, nu mintal. În curând plecară toți, chiar și Luet; dar ea se-ntoarse repede cu copiii, care veniră și-și îmbrățișară tatăl. Mai ales Chveya nu se mai dezlipi de el.

— Tăticule, spuse ea, ți-am auzit vocea în inimă.

— Da, zise Nafai. Dar aceea-i, de fapt, vocea Sufletului Suprem.

— Era vocea ta, atunci când ai crezut că ești pe moarte. Stăteai pe-un deal, gata s-o iei la fugă și să te arunci printr-un zid invizibil. Și mi-ai strigat „Veya, te iubesc“.

— Așa-i, recunosc Nafai. Era vocea *mea*, într-adevăr.

— Și eu te iubesc, Tăticule, răspunse fata.

Nafai adormi la loc.

Și se trezi în toiul nopții, auzind briza mării jucându-se cu stuful acoperișului. Se simți din nou puternic, destul de puternic să se înalțe în vânt și să zboare.

În loc de asta, se întinse și-o atinse pe Luet, trăgând-o spre el. Ea se trezi somnoroasă și nu protestă. Dimpotrivă, se lipi mai mult de el. Dorea să

facă dragoste, dacă voia și el. Dar în noaptea aceea el nu dori decât s-o atingă, s-o țină-n brațe. Să se bucure amândoi de dansul luminos al mantiei sale, ca să-și amintească și Luet lucrurile pe care și le amintea el de la Sufletul Suprem. Ca să vadă în inima lui atât de limpede pe cât vedea și el într-a ei și să fie convinsă de dragostea lui pentru ea, așa cum și el era convins de dragostea ei pentru el.

Mantia sclipi mai aprins, mai strălucitor. El o sărută pe frunte și, când își retrase buzele, văzu că și pe Luet sclipea o lumină discretă. Lumina va crește, știa sigur. Va crește până când nu va mai fi nicio deosebire între noi. Să nu existe bariere între noi, Luet, dragostea mea! Nu vreau să mai fiu singur niciodată.

Sfârșit

